FILIP JÁNSKÝ

CAVALERII CERULUI

Richard Husmann,
(04sept.1922 - 20aug.1987)
pseudonim literar - **Filip Jánský**

Scriitor ceh, binecunoscut ca autor al romanului cu elemente autobiografice, **Cavalerii cerului - Nebeští jezdci**, în care descrie momente din viața aviatorilor cehoslovaci înrolați in RAF(Royal Air Force) în al doilea război mondial.

Imediat după ocupația germană, întrerupe studiile liceale şi se alătură rezistenței Cehoslovace. În vara anului 1939 a fost trimis în misiune de spionaj în Germania, apoi a ajuns în Belgia şi Franța unde a luptat în Legiunea Străină. După căderea Franței este evacuat împreună cu contingentul cehoslovac în Marea Britanie. Acolo, s-a înrolat în escadrila de bombardament MS. 311 ca mitralior. A participat la raidul asupra orasului Nürenberg. Dupa efectuarea unui curs de radiotelegrafist este atasat pentru scurt timp fortelor navale britanice. În 1944, este mutat la Regimentul 3 de Aviație Cehoslovacă, în cadrul forțelor aliate coordonate de URSS. A fost rănit grav de doua ori. După război, între 1950 şi 1960 a avut diverse ocupatii printre care controlor de trafic aerian , angajat la Ministerul Transporturilor, muncitor .

Romanul de debut “Cavalerii cerului” (Nebeští jezdci)-1964 tradus în mai multe limbi, a stat la baza scenariului pentru filmul realizat în 1968 de regizorul Henry Polak.

Filip Jánský

Cavalerii cerului

Traducere
Gabriel Istrate

E-book realizat
după volumul apărut la
Editura Junimea-1974

1

— Navigatorul către comandant: direcția de zbor o sută douăzeci.
— Am înțeles, unu doi zero.
O sută douăzeci de linii pe rozeta busolei, o sută douăzeci de pinioane pe roata destinului, o sută douăzeci de vieți şi o sută douăzeci de morți.
Ne înclinăm uşor şi întoarcem. Sîntem în univers, constituim centrul lui, lumea se mişcă în jurul nostru. Orizontul se pleacă ascultător în fața vîrfului aripii stîngi.
— Unu zero cinci pe direcția o sută douăzeci.
Ora unu dimineața nu e un timp potrivit pentru discuții. Nu ştiu de ce schimbăm mereu direcția, probabil am evitat Utrechtul. Acum valea Ruhrului se află chiar în fața noastră, vom ataca dinspre nord-vest. Aici, în turela din spate, eu ştiu foarte puține lucruri, doar altitudinea şi temperatura, astea sînt pentru mine informațiile importante. Afară e minus treizeci, şi aş recunoaşte asta şi fără termometru, picioarele îşi pierd sensibilitatea. Avem undeva, pe rețea, un scurt circuit; cizmele electrice nu mă mai încălzesc.
Am redus oxigenul, poate nu-mi vor îngheța vîrfurile plămînilor. Li-l las celor din față, ei trebuie să gîndească. Eu doar mă las pradă amintirilor şi visez. Îmi amintesc, privesc, ochii îmi umblă în sus, în jos, în stînga, în dreapta, în sus, în jos, în stînga, în dreapta. Din cînd în

cînd întorc uşurel turela şi ridic şi apoi iarăşi cobor mitralierele ca să pun în mişcare uleiul din conductă. Îngheață ca şi mine.

— Deasupra țintei unu patruzeci cinci.

— Am înțeles, unu patruzeci cinci.

Am timp încă patruzeci de minute. Patruzeci de minute ca să-mi amintesc, patruzeci de minute ca să visez. Şi patruzeci de minute ca să fiu atent – mai tîrziu nu va mai fi chiar atît de necesar. Avioanele de vînătoare nu vor fi prezente la ceea ce ni se pregăteşte deasupra Essenului.

Între mine şi pămînt sînt şase kilometri. În jur, numai întuneric şi frică. Mă tem eu, se tem şi ceilalți care sînt cu mine la bord, se tem cei de pe pămînt, care ne aşteaptă. Ne temem şi totuşi acționăm ca o maşină. Disciplină? Prostie? Monstrul războiului ne-a înghițit pe toți. De ce tocmai eu trebuie să ucid pe cineva?

— Direcția de zbor zero cincisprezece.

— Am înțeles, zero cincisprezece.

Întoarcem către nord; am ajunge prea devreme deasupra țintei. Orizontul se înclină în fața vîrfului aripii drepte. Mă proptesc în coate, ca să nu mă răstorn pe o parte, încerc să privesc în urmă. Nimic, încă nici o lumină, nici un baraj de foc. Iarăşi vom fi acolo printre primii. Cu atît mai rău pentru noi. Avionul se îndreaptă, perspectiva din stînga mea se deschide. Stau cu spatele în direcția zborului, astfel că văd întotdeauna ultima parte a actului final. La noi nu se joacă niciodată piese vesele.

— Direcția de zbor o sută şaizeci şi cinci, unu şase cinci.

— Am înțeles, unu şase cinci.

Întoarcem spre sud. Mai am numai douăzeci de minute ca să-mi amintesc şi să visez, douăzeci de minute ca să fiu atent şi douăzeci de minute ca să mă tem. Mal târziu totul îmi va fi indiferent. Cînd vom deschide lansatorul de bombe, voi înceta să mai observ, voi înceta să mai trăiesc.

La început suportam bine zborurile; încă nu ştiam ce ne poate ieşi în cale. Apoi a urmat Kölnul, şi asta m-a dat gata. Pavel încă nu era pe atunci în flotilă, zburam în echipajul căpitanului Dawson. În noaptea aceea cerul era fără nori. Oraşul se vedea bine, dar ca şi cum n-ar fi avut nici un fel de apărare; peste tot întuneric, tăcere adîncă şi pace, totul cufundat într-un somn liniştit. Nu mi-a plăcut asta – eram în turela din față şi vedeam totul înaintea celorlalți – dar am tăcut, bineînțeles. Noi, mitralierii, avem cel mai puțin de vorbit. Din clnd în cînd sclipea vreun alt avion de-al nostru. Deasupra obiectivului era în continuare linişte. Fiecare aştepta, probabil, să înceapă altcineva. Dawson, un australian singuratic şi dur, a mormăit: „Să ne băgăm noi, ca să înceapă odată!” Şi chiar că a început. Într-o clipă ne-au şi prins vreo patruzeci de proiectoare, iar sub noi şi împrejurul nostru parcă era foc de artificii. De frică am înghițit guma de mestecat. Tot focul s-a concentrat asupra noastră. Timp de un

minut Dawson a încercat să scape, dar jocul era pierdut. Apoi, din fericire, a făcut singurul lucru care se putea face: a intrat în picaj. Acul vitezometrului s-a dat peste cap, vîrfurile aripilor au început să vibreze, în fuselaj totul a început să fluiere – avionul a rezistat. Welingtonul e solid construit. Am bombardat în picaj, ținta era chiar sub noi. Nu puteam să redresăm, cădeam mereu. Pe jumătate pluteam şi pe jumătate eram agățat în turela anterioară, cu fața îndreptată spre pămînt. Sfîrşitul. Nu am de la cine să-mi iau rămas bun. Am apăsat pe trăgacele mitralierelor. Proiectoarele coborau mereu după noi, în evantai. Trăgeau în noi cu furie, dar nu reuşiseră să schimbe atît de repede elevația. În receptoare se auzea răsuflarea celor doi piloți care se luptau cu manşa. Au redresat avionul chiar deasupra solului. Ne-am strecurat prin barajul de baloane. Trăgeam mereu în țintele de pe sol, stingeam proiectoarele. Un mitralior de pe un avion greu are, de obicei, o asemenea posibilitate doar o dată în viață – prima şi ultima oară. Motoarele trăgeau cu poticneli, n-am mai fi putut atinge altitudinea necesară. Dawson s-a hotărît pentru zborul la joasă altitudine. Era mereu senin, treceam pe deasupra acoperişurilor ca să nu ne nimerească prea uşor. Ce simțeam? Nimic, parcă nici n-aş fi fost eu. Trăiam mai repede decît eram în stare să bag de seamă. Cînd atrăgeam atenția asupra vreunul obstacol, vorbea o voce străină. În anumite momente eram chiar foarte echilibrat, îmi era ciudat de bine. Dawson a tîrît avionul pînă la aerodrom. A fost un record; combinezonul lui impregnat era ud de transpirație. Nu a putut scoate trenul de aterizare şi a aterizat pe burtă. În lansatorul de bombe mai rămăsese o cutie cu bombe incendiare, dar avionul nu a luat foc – se săturase şi el, probabil, de toate astea. Am numărat apoi în fuselaj peste şaizeci de găuri, mai ales de la schije. Prin una din ele, imediat după turela din față, ar fi putut să cadă un om. Cînd mi-au ajutat să intru în maşina salvării, strălucea soarele de dimineață, în iarbă sclipea roua, ciocîrliile cîntau în triluri cîntecul lor nesfîrşit despre viată şi dragoste. Au început să-mi tremure mîinile şi mi-au dat lacrimile. Probabil că nu sînt bun pentru asemenea lucruri...

— Direcția de zbor o sută douăzeci, unu doi zero. Coborîți!

— Am înțeles, unu doi zero, cobor.

În echipaj toate indicațiile se repetă, aşa e regulamentul. În echipajul nostru cu atît mai mult, sîntem aici doi străini – singurii din echipaj şi din toată flotila. Iar Pavel, la prima manşă, e comandantul avionului. Înțelege engleza destul de bine, un fel de engleză aviatică, dar nu are voie să facă nici o greşeală. Ar face numai una. Noi, aviatorii, cînd nu ne reuşeşte ceva, nu putem mototoli hîrtia şi începe a scrie din nou, ca la birou. De aceea Pavel repetă pedant totul, chiar şi propriile sale ordine. În afară de asta, la o asemenea altitudine gîndurile nu sînt destul de clare, în capul nostru totul se încetineşte oarecum, ba chiar se şi încurcă uneori.

— Aceeaşi direcție, unu doi zero.

— Am înțeles, unui doi zero.

Mai am numai zece minute ca să-mi amintesc şi să visez, zece minute ca să fiu atent şi zece minute ca să mă tem. I-o fi, oare, frică şi lui Pavel? Poate că nu, are alte griji pe cap. Şi, în afară de asta, Pavel e militar, a lucrat în aviație încă înainte de război. Poate că totuşi se teme, trebuie să-l întreb. Bineînțeles, nu acum, cînd ne vom întoarce. Dacă ne vom mai întoarce.

Eu şi Pavel ținem unul la altul. Am ajuns într-o flotilă engleză fiecare din alte motive, avem în RAF[1] o flotilă de bombardiere cehoslovacă, trei sute unsprezece. Dar acum nu vrem să ne întoarcem acolo, vrem să terminăm de zburat aici. Împreună, bineînțeles. Zice că mă ia cu el, pentru că aduc noroc.

— Obiectivul în cîmpul vizual, deschideți lansatorul de bombe!

— Am înțeles, lansatorul.

Asta nu înseamnă încă nimic, din avion se vede departe. Pînă la țintă va trebui să răzbatem abia de acum. În curînd va începe.

Navigatorul, cîrlionțatul Tommy din Aberdeen, huruie cifre în scoțiana sa dură. Precizează altitudinea, şi temperatura, şi presiunea, şi direcția, şi puterea vîntului. Şi vorbeşte tare, ca şi piloții să cunoască traiectoria planificată a bombelor. Tommy e băiat bun, ştie de glumă. Mergem împreună la peşti şi la fazani, pe un domeniu din apropierea aerodromului. Proprietăreasa nu ştie nimic, dar asta poate nici nu contează, doar e război.

Şi deodată începe hora. Împrejurul avionului încep să sară norişori alburii, din ei fulgeră o flacără roşie sau portocalie şi imediat creşte un ghem o nor urît de fum negru care fuge undeva înapoi. Cînd norişorul este aproape, avionul saltă în sus ca o sanie care a dat peste un dîmb acoperit de zăpadă. Din cînd în cînd se aude un sunet ascuțit – ca şi cînd ar cădea un ciocan pc nicovală. Înseamnă că scheletul metalic al avionului a fost atins de o schijă. Mă aplec, strîng picioarele şi adun paraşuta pe burtă. Sînt mai mic şi am cît de cît o pavăză. Blindajul n-a mai ajuns şi la turelă, avionul ar fi fost prea greu. Altfel însă nu se poate, doar e război.

Sîntem de-abia în barajul de foc exterior, începem să ne ferim. Rogers în turela din față – a fost jocheu la Newmarket, îi spunem Puştiul – vorbeşte răguşit, sacadat, ca şi cînd ar îndemna calul, zice „la stînga”, „la stînga”, „la dreapta”. Puştiul are cel mai bun cîmp de vedere şi îl face atent pe Pavel unde a explodat în fața noastră un proiectil. Pavel înclină, ascultător, avionul şi întoarce într-acolo – se zice că loviturile altor salve nu ne mai ating, că devierile tunurilor cresc odată cu încălzirea țevii. Nu ştiu dacă-i adevărat, dar noi credem în asta. Ne strecurăm ca o nevăstuică.

Proiectoarele dibuiesc neliniştite. Cînd ne pipăie cu aviditate vreo rază, ai putea să citeşti ziarul în turelă. Pavel apasă pe direcție, ne lăsăm pe o aripă, împinge manşa, cădem în față. Sînt mişcări bruşte, ne taie răsuflarea, stomacul se ridică pînă în gît, în burtă se încolăceşte ceva ce altădată nu e acolo, capul ni-e cînd greu, cînd uşor, privirea ni se împăienjeneşte. Pe mine, în turela din spate, mă scutură rău, ba ajung cu fruntea în tavan, ba sînt cu picioarele în sus, ba sînt aplecat înainte, ba cad pe spate. Bineînțeles că sînt asigurat, altfel aş fi zdrobit, dar asta nu e de ajuns, trebuie să încordez mîinile şi picioarele şi să mă încleştez bine. Mi-e şi rău, tuturor mitraliorilor din spate le e rău în asemenea situații. Trebuie să mă stăpînesc să nu vomit. Dau drumul la mai mult oxigen, respir încet. Dacă nu rezist, rosturile de mîncare îngheață într-o clipă în tubul rezervorului de oxigen, îl înfundă şi eu leşin. Ochii îmi sînt fierbinți, văd numai pete. Trebuie să rezist, trebuie.

Sîntem în fața liniei de bombardament. Acum e acum, avionul nu are voie să se abată deloc. Pavel urmăreşte întotdeauna busola; dacă ținta îi dispare lui Tommy de pe reticulul ochitorului, întoarce avionul cu o sută optzeci de grade chiar în focul cel mai viu, se întoarce

[1] Royal Air Force — Fortele militare aeriene engleze (nota trad.).

şi vine din nou, chiar de două şi de trei ori. Atunci eu mă fac că nu ştiu nimic, fluier sau număr pînă la zece şi invers. Cel mai bine ar fi să mă ia somnul.

— Direcția mereu o sută douăzeci, trec pe lumini.

— Am înțeles.

Pavel nu mai repetă, confirmă numai. De-acum nu voi mai auzi nimic. Tommy va înceta să mai vorbească, pentru ca trupul să nu se mai mişte degeaba – cît de puțin şi totuşi destul de mult pentru o ochire exactă – şi va apăsa cu degetele mîinii stîngi două butoane. Sub ochitor obiectivul se va deplasa încet-încet, mereu mai aproape şi mai aproape. Cum apasă Tommy pe vreun buton, în fața lui Pavel se aprinde un beculeț. Lumina roşie, cotim la stînga, lumina verde, cotim la dreapta. În jurul nostru sar norişori şi ghemotoace din piesele grele de optzeci şi opt. Formează un cîmp întreg de nori. La stînga, la dreapta, la stînga. Înaintăm strecurîndu-ne. Drum înapoi nu avem, nu-l cunoaştem.

Pavel priveşte concentrat, urmăreşte beculețele. Corectează cu finețe direcția, întotdeauna doar cu un grad, două. Două linii pe cadranul busolei, două pinioane pe roata destinului, două vieți. Sau şase vieți, două sute de vieți?

Deodată încep să urce în întîmpinarea noastră şiraguri de corali. Sînt albastre, albe, sînt şi roşii, galbene, flori de foc în luncă. Imediat cerul e plin de ele! Se întretaie şi se încovoaie, formează fîntîni arteziene, cascade. Ca în poveşti, tunuri uşoare. Cînd trece ceva prea aproape, mă feresc sau îmi trag picioarele. Cîndva le priveam cu plăcere, încă nu ştiam ce uşor poți păți ceva. Şi mai periculoase sînt lucrurile acelea mici, invizibile. Numai fiecare al patrulea proiectil este trasor, despre celelalte trei nu ştiu. Sînt însă pe undeva pe aproape, se rotesc în jurul axului lor şi străbat văzduhul, şuieră tristul lor sss... Răpăiesc deodată pe aripă sau pe fuselaj şi Pavel ne întreabă imediat cum stăm. Răspundem doar prin două cuvinte: „în regulă”, unul după altul, la început mitraliorul din față, apoi telegrafistul, navigatorul, şi la urmă eu, din turela din spate. Al doilea pilot nu trebuie să răspundă ; stă chiar lîngă Pavel, se păzesc reciproc.

Tunurile uşoare, rapide, sînt cuplate cîte două şi cîte patru. Pe traseu nu pot să ne ajungă, dar în apropierea obiectivului a trebuit să coborîm, pentru a lovi mai precis şi din cauza camerei de luat vederi. Avem o cameră, trebuie să aducem o dovadă că am fost deasupra obiectivului. Nu merge să te plimbi undeva deasupra mării şi apoi să raportezi altceva. Şi ca nu cumva, din întîmplare, vreunui pilot să i se defecteze camera, primeşte două, cea de-a doua – de rezervă. Cei de la comandament nu sînt proşti. Cu cît sîntem la o altitudine mai mică, cu atît e mai bună fotografia. Şi a aduce o fotografie bună e o chestiune de mîndrie. Cîte echipaje nu s-au mai întors din cauza asta...

În fața lui Pavel beculețele se aprind din ce în ce mai repede. La stînga, la dreapta, la stînga, la dreapta, la dreapta. Norişorii negri şi albi încep să sară furios împrejurul avionului, săgetează unul după altul pe lîngă turela mea şi aleargă undeva înapoi. Dansul scheletelor în lințolii. Un dans nebunesc. Avionul tremură, tresaltă şi vibrează, iar Pavel ține direcția, la stînga, la dreapta, la stînga, la dreapta, drept înainte, drept înainte. Să țină direcția, s-o țină. Nimic nu mai are importanță pentru noi, nimic nu mai există pentru noi, avem o singură sarcină – să ținem direcția.

Ne-au prins proiectoarele. Mai întîi unul, albastru, ne-a pipăit, ne-a pierdut pentru o clipă, ne-a prins din nou şi nu ne-a mai dat drumul, apoi al doilea şi al treilea şi al cincilea, şi

un altul, albastru, se îndreaptă autoritar pe cer către noi, făcînd semne şi altora, galbene. S-a format deja un evantai de cincisprezece. Cei de pe pămînt ne văd ca un punct argintiu, ştiu bine asta din zborurile asupra Londrei. Pot să corecteze direct focul, pas cu pas. Norişori, corali, artificii, un roi de artificii, o scală întreagă din lucrurile acelea periculoase, lîngă noi, sub noi, deasupra noastră. Schijele lovesc în fuselaj, una dintre ele a şuierat slab şi s-a înfipt în paraşută – rămîne pe urma ei doar fumul din mătasea arsă, iar în tabla părţii inferioare a turelei o gaură mică, tăiată parcă cu dalta. Şi din nou norişori, corali şi artificii. Voi rezista oare? Dacă aş putea să strig, să bat din picioare, dacă aş putea să plec, dacă aş putea să mă ascund undeva, dacă aş putea să-mi bag capul în nisip! Nu vreau să merg deasupra Essenului, eu nu vreau să mor!

— Ţinta în faţa noastră.

— Am înţeles.

Pavel a înţeles, eu de asemenea, toţi am înţeles. Acum, chiar dacă drumul ar duce în mormînt, Pavel nu se va abate, nu se va abate nici măcar cu un grad. De aceea e comandant, l-au ales bine. Împrejur e iadul. De cum ne-au prins primele proiectoare, am început să închid de durere ochii, pupilele mi se micşorează brusc Şi acum? Acum e lumină peste tot, explozii, fulgere, lumină, lumină. Sînt pe jumătate orbit; îmi protejez ochii cu palma, dar nu ajută la nimic. Sîntem chiar în mijlocul focului. Mi-e rău de la inimă. Cît poate să suporte un om?

Pe neaşteptate avionul începe să tresalte la intervale regulate. Înseamnă că ţinta a atins centrul reticulului cu cruce, iar ochitorul, hrănit cu date despre starea atmosferică şi despre regimul de zbor, îi şopteşte lui Tommy să ucidă. Tommy ascultă, e pregătit pentru asta, are ordin. Cu degetul mare al mîinii drepte apasă automat pe un buton şi un mecanism cu cifre dă drumul bombelor. Cad pe rînd, una după alta. Avionul se ridică de fiecare dată, e bucuros că a scăpat de greutate. Sub Tommy creşte o umbră neagră, lunguiaţă, vibrează şi se transformă repede într-o ţigară de foi cu un stabilizator cilindric la capăt. Ţigara se micşorează, se vede a doua, şi aceasta se micşorează, prima e deja foarte mică, apare a treia, şi ea se micşorează, şi tot aşa de cinci ori la rînd, ca pe ecranul unui cinematograf. Tommy mai ţine un moment degetul pe buton, nimic.

— Bombele aruncate.

— Am înţeles, închideţi lansatorul!

Lansatorul nu-l închide Pavel, ci Frank la comanda a doua. Şi acum începe din nou fuga aceea nebunească. Pe-o aripă, în faţă, în jos, în sus, iarăşi în jos, iarăşi pe-o aripă. Din nou mă proptesc în spate şi mă ţin încleştat, din nou pot să fiu zdrobit. Din nou începe să-mi fie rău, dar acum nu am deloc timp să mă gîndesc la asta. De la înălţimea la care sîntem acum, bombele vor cădea cam jumătate de minut. Le-am aruncat înainte de ţintă, coboară pe o traiectorie curbă. Acum sîntem aproape deasupra locului unde trebuie să cadă. Măsor timpul, mă uit în jos. Încă cincisprezece secunde. În echipaj nu vorbeşte nimeni; Pavel luptă pentru vieţile noastre, şi pentru a lui. Sus, jos, înclinare pe o aripă, la stînga, la dreapta. Norişori, explozii, şiraguri de corali. La stînga, în jos, în sus, iarăşi pe-o aripă. Încă cinci secunde. Din nou în jos, sînt cu picioarele în sus, cad, undeva în prăpastie, pe spate. Acum ne-am îndreptat puţin, acum trebuie să văd, acum...

— Bombele la ţintă.

Cuplez receptorul, se aude alfabetul morse, puncte, liniuțe, puncte. Claxonul acela puternic este emițătorul nostru de bord, George îl manipulează cu măiestrie, transmite NGZ – bombele lansate – şi pe urmă o linie care dă poziția noastră. Pentru prima oară de la decolare a pus mîna pe manipulator, pînă acum a trebuit să păstreze linişte, pentru a nu ne trăda inutil. Răspunde o țiuitură slabă, Huli colaborează cu încă o stație din sudul Angliei şi controlează poziția noastră.

Ne-am strecurat prin poarta iadului dintre Duisburg şi Düsseldorf şi ne întoarcem în imperiul avioanelor de vînătoare. Privesc cînd pe cer, cînd pe pămînt. În urma noastră totul fierbe, aruncă scîntei şi se agită, un pojar uriaş. Jos, flăcări şi fum, bombardierele atacă, deasupra lor proiectoare, explozii şi norişori, între ele proiectoare zeci de proiectoare, şiraguri luminoase în cruciş şi-n curmeziş. Essenul se apără, şi nu se apără rău. O torță care cade, altă torță care cade. Au avut mai puțin noroc decît noi. Fac parte din flotila noastră? Probabil vom afla dimineață. Mai întîi însă trebuie să ajungem acasă.

— Direcția de zbor două sute optzeci.

Două sute optzeci de liniuțe pe rozeta busolei, două sute optzeci de pinioane pe roata destinului, două sute optzeci de vieți şi două sute optzeci de morți.

Cîte morți?

2

— Tare-mi mai plac mie afurisiții ăştia. Fiecare se uită prin registre ca-n curu' pisicii şi se crede tare deştept.

Puştiul nu e vinovat. Nu vorbeşte prea mult, dar şi cînd... atunci face să-l asculți. Vorbeşte urît despre toți şi despre toate; despre nemți, despre comandant şi despre taică-său. Acasă au o bodegă, acolo a crescut, şi prin grajduri nu a deprins vorbirea aleasă. Am aterizat cu bine – George a avut de furcă cu aterizarea dirijată – şi ne-au dus la ofițerul de zbor. E un om curios, te întreabă totul. Cum a fost focul, unde erau avioanele de vînătoare, unde au căzut bombele, o sută şi una de întrebări.

Şase figuri epuizate, palide, cu cearcăne albastre sub ochi. Şedem, fumăm, răspundem. Mai întîi Pavel, apoi Tommy, pe urmă George, şi la urmă eu. Eu, cel din turela de la urmă, sînt acum important, eu singur ştiu unde au căzut bombele. Sau măcar ar trebui să ştiu. Orice mitralior din turela din spate afirmă întotdeauna că bombele au căzut la țintă, noi cei din echipaj ținem doar unul cu altul. Şi fiecare ofițer de zbor pune întrebări perfide, nu crede asta. Bombele noastre au căzut cu adevărat la țintă, sîntem, doar, un echipaj cu experiență. În afară de asta, nu aş spune ceva neadevărat – noi, la cercetaşi, nu mințeam.

— La ce oră a fost, sergent?

— Trei minute după timpul planificat pentru a ajunge deasupra obiectivului, unu şi patruzeci şi opt. Pot doar să repet ceea ce am spus deja, domnule.

— Bine, sergent, mai iei o ţigară?

— Mulţumesc, domnule.

— Cum doreşti. Cîte explozii au fost?

— Cinci, cum am spus deja.

Sînt obosit, grozav de obosit, dar trebuie să răspund, întotdeauna aceeaşi procedură tîmpită. Tremur, dar nu de frig. Noaptea de azi îşi prezintă urmările, mai devreme sau mai tîrziu toţi vom simţi asta.

— Şi exploziile s-au văzut, într-adevăr, bine? Puştiul îmi şopteşte iarăşi:

— Cum îmi cade păcătosul în mînă, undeva afară, o şi ia peste botul lui afurisit.

Puştiul e în stare să-şi îndeplinească făgăduiala, şi nu oricum. Boxa excelent, ca junior era la categoria muscă, în ultimii ani a mai cîştigat în greutate, are o lovitura şi mai grea. Mulţi oameni s-au înşelat asupra staturii lui mici şi au plătit asta. Rîdem de el că are nişte umeri de scrumbie afumată. Dar cînd duce pumnul la tîmplă, pe braţ i se formează în loc de muşchi un cub mare, o piatră. Să zicem ceva despre umerii şi picioarele lui crăcănate, putem, bineînţeles, numai noi, cei din echipaj, pentru altcineva s-ar sfîrşi prost.

— Bombele au căzut departe de ţintă?

— Nu. Toată seria a căzut direct la ţintă. După cum am spus deja, domnule, şi după cum v-aţi şi notat.

— Chiar ai vorbit despre asta, sergent? De fapt, da, ai dreptate, perfectă dreptate. Nu băgasem de seamă.

Ofiţerul de zbor răscoleşte prin hîrtii. Puştiul începe să se înroşească, consideră interogatoriul drept o jignire personală. Se foieşte pe marginea scaunului, părul negru, pomădat îi străluceşte ameninţător. Dacă toţi membrii echipajului sînt uniţi, noi, mitralierii, sîntem cu atît mai mult, doar sîntem parteneri. Nu sîntem atît de importanţi ca alţii, cîteodată ni se impută că ne plimbăm degeaba. Asta ne apropie şi mai mult. În afară de aceasta, Puştiul e mai mare decît mine – e natural, sînt cel mai tînăr din toată flotila – şi are grijă de mine şi mă apără, după cum avertizează pe toată lumea, deşi nimeni nu-mi face vreun rău şi nici nu vrea să-mi facă.

Pare-se că-i va plasa un croşeu scurt. Sînt nişte lovituri teribile, le-am cunoscut deja. Pe pielea altuia, desigur.

Mă uit la ceilalţi, tac. Nu pot să spună nimic, n-au văzut. Ar interveni bucuroşi, sînt, bineînţeles, de partea mea. Dar bombele au căzut pe sol înainte de a ieşi noi din zona obiectivului şi de a schimba direcţia. Şi ca un comandant să se întoarcă cu avionul în focul cel mai viu doar aşa, pentru nimica toată, asta încă n-am auzit-o.

În încăpere e o căldură plăcută. La sfîrşitul verii, pe aici nopţile sînt cîteodată reci, şi, desigur, ofiţerului de zbor nu i-ar conveni să nu doarmă şi să se foiască în plus pe un scaun rece. Frank are capul în mîini şi pare foarte concentrat, în realitate însă moţăie discret. E foarte echilibrat, probabil din cauza caracterului său meditativ. Are o cultură clasică, e licenţiat în filozofie. Odată şi odată va deveni un bun pilot, deşi Puştiul se strîmbă adesea şi, fornăind, imită modul lui literar de exprimare. Poate că în asta există şi puţină invidie, Frank n-a trebuit să se întreţină niciodată singur.

— Exploziile bombelor au fost clare, sergent, sau, doar aşa, fumegînde?

— Au fost foarte vizibile, domnule, una dintre ele strălucea orbitor.

Puştiul stă cu capul aplecat într-o parte, priveşte posomorît, ascultă. Dar altfel tace, pentru că într-adevăr pînă acum ofițerul de zbor n-a pus această întrebare.

Pavel moțăie deja şi el, Tommy îşi aprinde altă țigară. Cel mai bucuros fumează „Players” din cutii rotunde de tablă. Nu ştiu de unde face rost de ele într-un astfel de ambalaj, astea se vînd numai marinarilor.

Ofițerul de zbor scrie, completează rubricile. Mă uit peste capul lui. Are o chelie avansată, probabil de prea multe griji. Îl întreb în şoaptă pe Puşti ce crede despre asta.

— Nu cred nimic despre el, şi despre bila lui cea tîmpită şi mai puțin. Dar trebuie să fie mare scîrbos, se vede după mutra lui.

Tommy aude, îi mormăie ceva Puştiului la ureche. Amîndoi rîd fericiți. Ofițerul de zbor ne priveşte nesigur, simte că ne distrăm pe socoteala lui. Tuşeşte, ridică capul, caută o idee undeva în tavan, unde atîrnă de nişte sfori machete de lemn ale avioanelor nemțeşti. Acum va pune iarăşi o întrebare idioată. Puştiul a devenit atent, începe să se înfurie. Probabil că lucrurile se vor sfîrşî totuşi prost astăzi. Îl ghiontesc pe Pavel ca să intervină, cumva.

— Echipajul de pe R de la Rose e aici, domnule. Femeia nu se dezminte nici în uniformă. Raportînd, Patrice îşi aranjează părul bogat. E blondină, îi stă foarte bine.

Ofițerul de zbor sare în sus, e desigur bucuros că poate scăpa aşa repede de noi. Noi, de asemenea. Semnăm procesul verbal, îl trezim pe Frank. A adormit de-a binelea, se uită fără să înțeleagă la ofițerul de zbor, probabil îl confundă cu lacheul.

Ieşim pe coridor printr-o uşă, iar pe alta, acoperită cu o mare draperie neagră pentru camuflaj, intră echipajul de pe R de la Rose. Ne facem semn cu mîinile. Ieşind, Puştiul s-a încurcat în draperie şi a înjurat foarte vulgar. Principalul e că Rose s-a întors, a aterizat imediat după noi. Avem în misiune încă trei avioane, îmi amintesc de cele două torțe deasupra Essenului şi de zona avioanelor de vînătoare. Ne vom întîlni cu toții, la micul dejun?

Afară e tot întuneric, privim în toate părțile. Pipăim cu mîinile. În fața noastră, Frank a dat probabil peste cineva, se scuză în toate felurile. Patrice are o voce catifelată de alto, zice că nu s-a întîmplat nimic. Puştiul adaugă imediat că putea să se întîmple, şi chiar că trebuia să se întîmple, şi că Frank nu e bun de nimic. El, Puştiul, e altfel de bărbat. Patrice se face că nu aude. Strigăm cu toții la Puşti să termine. Numai George tace, pe el discuțiile despre femei nu-l interesează. Odată l-am auzit cum s-a exprimat despre ele: femeile mint, născocesc o mulțime de lucruri şi nu te poți baza pe ele. George e cel mai în vîrstă dintre noi, poate chiar din toată flotila. Se apropie de patruzeci. Poate că nici nu l-ar fi lăsat să zboare, dar îşi cunoaşte perfect meseria. A fost telegrafist în marină, are diplomă de categoria întîi, diplomă internațională. A străbătut lumea întreagă. A avut odată un bucluc, poate pe vas, poate în viață, niciodată nu vorbeşte despre asta. De fapt şi viața e tot un vas, aşa că-i totuna.

— Haideți, băieți, vă duc la popotă.

Patrice e de treabă, nu intră în obligațiile ei să ne scoată de pe aerodrom. Ne îngrămădim în Humberul gri-verzui cu cauciucuri late. E maşina comandantului flotilei, pe noi ne transportă de obicei în maşini station. Patrice conduce bine, dar mi se pare că la curbe riscă inutil. Nicăieri nici o luminiță, peste tot întuneric. Dacă ne-am întîlni cu cineva, nu ştiu

cum s-ar termina. În fată stăm doi, George şi cu mine, eu chiar lîngă dînsa. N-am să-i dau sfaturi cum să conducă, e maşina ei. Nu chiar a ei, dar ea o are în grijă. Ochii au început să mi se deprindă cu întunericul. Nu mă uit în față, ci la Patrice. Nu întoarce capul, cu toate că simte privirea mea, pentru că din cînd în cînd zîmbeşte foarte frumos. George n-a băgat de seamă, tace. Sau a băgat de seamă şi totuşi tace; George e un solitar.

— Ei, cum a fost astăzi, băieți, ceva dificultăți?

Se cunoaşte că Patrice e şoferul comandantului, a prins felul de a vorbi al ofițerilor. Ştie cum să întrebe.

— Încolo a mai mers, dar... Tommy n-a apucat să termine.

— Un căcat, şi doar să fiu un bou tîmpit, să mai intru în coaja aceea de nucă.

Patrice îl cunoaşte bine pe Puşti, nu se supără, e cumsecade. Ne lipim lin de trotuarul din fața popotei sergenților. Cobor ultimul, Patrice îmi zîmbeşte frumos. Ochii albaştri ştiu să zîmbească.

— La revedere, Patrice, mulțumesc că ne-ai adus.

— La revedere, Frumuşelule, cu plăcere. Pe tine te duc întotdeauna, doar ştii.

Deşi nu ştiu, îmi face plăcere să aud asta.

Stau, aştept să plece Patrice. A cuplat viteza, îmi mai face un semn din mînă şi a plecat. Adică nu, după cîțiva paşi se aprinde în noapte luminița roşie a frînei. Precis din cauza mea. Mă duc destul de repede.

— Mai e ceva, Patrice?

— Da, încă ceva, ceva important. Miercuri e dans la Ymca, ştii asta?

— Ştiu. Dar nu uita că miercuri e mîine, e deja dimineață. Mîine avem stare de alarmă.

Aşa e programul. O zi zburăm, a doua zi ne odihnim, a treia zi stare de alarmă, iar a patra zi, dacă nu e vreme rea, zburăm din nou. Mereu la fel.

— Păcat, Frumuşelule, aş fi vrut să te văd acolo. Starea de alarmă durează numai pînă la decolarea avioanelor din flotila pentru care sîntem în rezervă. Poate că decolarea va avea loc devreme. Poate că va fi ceață şi că zborurile vor fi anulate.

— Dacă voi putea cît de cît, Patrice, am să vin. Venim tot echipajul.

— Îmi pare bine, Frumuşelule, mă bucur. Dar să vii în primul rînd tu.

Dau din cap. Ce-aş putea spune?

Ne facem semn. Cuplaj, demarare. Humberul a plecat. Şi Patrice. Păcat, e atît de simpatică.

La popotă e o atmosferă tristă. E mai bine decît în avion ori afară, da, dar e oarecum ciudat. Numai două mese sînt puse, arde numai lumina de la intrare, din spate se ridică umbre negre. La prînz vor fi ocupate toate scaunele ori le vom număra iarăşi pe cele goale? Avem o muncă ciudată, seara sîntem, iar dimineața nu mai sîntem; parcă ar face cineva semn cu nuieluşa fermecată.

Toți şase ne aşezăm la prima masă, trei şi trei față în față, la un capăt. Nu s-a dus nimeni la popota ofițerilor, toți din echipaj sîntem sergenți. Orice absolvent al cursului de zbor e acum imediat sergent. Frank ar fi putut să fie ofițer, ar fi avut pentru asta tot ce trebuie, şi pregătire şi protecție. Dar Frank e un încăpățînat, zice că vrea s-o ia de la început, că aşa trebuie. Cele trei benzi de sergent de pe mînecă constituie un stimulent în vederea recrutării – echipaje sînt foarte puține, escadrilele de bombardament le înghit – şi de asemenea prind bine în cazul în. care cazi prizonier, subofițerii nu trebuie să meargă la muncă silnică. Şi Pavel e sergent, deşi e în armată de zece ani. În armata noastră era plutonier, ar trebui să fie desigur ofițer, are multă experiență şi multe ore de zbor. Se zice că nu demult a fost propus pentru avansare. Merită, e unul dintre cei mai buni piloți din escadrilă. Poate că e chiar cel mai bun, dar nu sînt sigur, eu nu ştiu să disting dintre cîteva lucruri bune pe cel mai bun. Puştiul face aceeaşi greşeală, afirmă chiar că el ştie numai cai buni şi cai slabi, cei mai buni nu există.

Şedem, aşteptăm, tăcem. Sîntem prea obosiți. Nu avem ce să ne spunem, am fost peste tot, am văzut totul, ştim totul.

— Da unde-i ticălosul acela cu ceaiul? Hei, voi! Puştiul strigă din cantină spre bucătărie. Nu poate sta o clipă locului, e ca argintul viu.

— Vin, sergent, vin.

Un soldat în cămaşă albă se grăbeşte spre noi; într-o mînă ceainicul, în cealaltă o tavă, ceai tare de Ceilon cu lapte condensat, pe tavă ceştile şi zaharnița.

— Grozav lucru, plescăie puştiul.

— Bun ceai, hîrîie Tommy.

— Ce băutură delicioasă, declamă Frank.

Ceaiul englezesc – începutul şi sfîrşitul tuturor lucrurilor. Şedem, bem, căldura ni se revarsă în tot corpul. O ceaşcă, a doua ceaşcă. Asta nu-i ceai, e un narcotic.

A bea ceai e o ceremonie. Asta se învață numai într-o casă de englezi. Ceainicul trebuie încălzit dinainte, pentru fiecare ceaşcă se pune o linguriță de ceai şi încă una în plus pentru ceainic. Nu se strecoară, se opăreşte numai, se lasă două minute... se discută mult şi în contradictoriu problema asta.

— Ce ne găteşte dihorul acela?

— Vă prăjeşte cîrnați cu cartofi.

— Ducă-se dracului cu piureaua lui îndesată în maț, oricum e doar făină, făină de soia. Să iasă cu nişte şuncă şi ouă.

— Bucătarul v-ar face bucuros plăcerea asta, sergent, dar nu se poate. Iar ne-au redus rațiile.

— V-au redus rațiile, v-au redus rațiile! Mă cac pe asta. Dacă tot am să mor, atunci trebuie să mi se dea o haleală cum se cuvine.

Puştiul se înfurie, pe gît i s-a umflat o venă, nu vrea să înțeleagă o astfel de explicație.

— Ascultă, băiete, mi se pare curios, doar nu se poate să reducă rațiile aviatorilor. Cine mai luptă în afară de aviatori şi marinari? Nu aveți pe aici vreo ploşniță care cară acasă?

În Tommy s-a trezit o bănuială, priveşte mustrător, profesorul din el nu se dezminte. Poate s-a trezit în el şi sîngele scoțian. Scoțienii îi consideră pe englezi un popor risipitor. În Anglia fulgii de ovăz se mănîncă fierți în lapte şi cu zahăr, în Scoția fierți în apă şi cu sare.

Soldatul în cămaşă se înroşeşte, vorbeşte încet.

— Aşa ceva nu e posibil aici, sergent.

E cinstit pînă în măduva oaselor, bănuiala l-a jignit grozav, îi consideră pe cei de la bucătărie tot aşa de cinstiți. Are, desigur, dreptate, nimeni nu fură nimic, rațiile sînt mici. Doi ani de război pierdut şi blocada submarinelor se fac simțite.

Englezii sînt un popor ciudat. Primesc puțină mîncare, stau şi aşteaptă răbdători la coadă, nu zic nimic. Transportul e dereglat, sînt puține autobuze şi trenuri, stau şi aşteaptă răbdători la coadă, nu zic nimic. În oraşe există bursa neagră, pentru carne, pentru ciorapi de mătase, pentru portocale, pentru o mie şi unu de lucruri. La bursa neagră vînd şi cumpără străinii. Englezii stau mai departe la coadă, şi din nou nu zic nimic. E lipsă de cărbuni, de gaz metan şi de curent electric. Afară au pus afişe : „Vei face baie? Cinci degete de apă în cadă; asta înseamnă patriotism”. Într-o săptămînă oamenii au cumpărat toți centimetrii din magazine. Cum altfel ar fi putut măsura cinci degete de apă caldă în baie? Englezii sînt un popor ciudat, dar încep să-i înțeleg oarecum.

Şedem, bem şi aşteptăm micul dejun. Ori poate cina? Viața noastră e întoarsă pe dos. Afară se va lumina în curînd.

— Încă o ceaşcă, Frumuşelule?

Tresar. De cînd am aterizat, George vorbeşte acum pentru prima oară.

— Nu, mulțumesc.

Înclin puțin capul, ca să se vadă că apreciez atenția lui. Sînt bucuros că mă pot purta politicos, că pot fi corect.

Puştiul ridică capul, ne priveşte pe amîndoi cercetător. Precis ar vrea să adauge ceva jignitor, dar pentru că, de data aceasta, e vorba despre mine, tace. Pe mine nu mă atacă niciodată, sîntem doar parteneri.

Ni se aduce mîncarea. Nu prea face parale, doar atît că e caldă. Mi-e totuna ce-mi dau, oricum aproape nu mănînc, împung de cîteva ori cu furculița, o pun jos, nu pot să înghit. Întotdeauna mi se întlmplă aşa după zbor, nu ştiu de ce. Iau o bucățică de pîine cu unt. Pîinea englezească e albă, de grîu, se frămîntă şi se coace mecanic. Se taie în felii subțiri, acestea se mai taie odată în jumătate şi se ung doar atît cît să acopere găurile din miez.

Întorc îmbucătura în gură, mi se pare că mă fac din ce în ce mai mic pe scaun. În vacanță mergeam la Sedlčany[2]. Pe pîrîu era o moară, mama cocea singură, o dată pe săptămînă. Se scula de cu noapte, aprindea cuptorul. Frămînta aluatul într-o copaie, şi drojdia şi-o pregătea singură. Pîinile erau puse la crescut în tăvi rotunde de paie, pe fiecare făcea cîte o cruce înainte de a o băga la cuptor. Plinea coaptă era neagră, avea gust de prăjitură, coaja trosnea în dinți. Acum stau şi mestec o bucată de pîine albă.

— Uite-i, păcătoşii! Uraa!

[2] Sedlčany - orăşel în Cehia centrală (nota trad).

Puştiul zbiară din nou, de bun venit. Se întoarce echipajul avionului R de la Rose, ofiţerul de zbor le-a dat drumul. Arată ca noi nu demult, epuizaţi. Răspund încet, apatic.

În spatele lor sînt patru necunoscuţi. Se opresc în faţa uşii, privesc în toate părţile şi apoi unul dintre ei întreabă unde se pot aşeza. Ar putea să se aşeze oriunde, dar aici e obiceiul să întrebi, ca şi cum asta ar fi casa noastră, dar ei ar fi venit în vizită. Chiar şi comandantul aerodromului trimite vorbă înainte că ar vrea să vină la popota sergenţilor.

— Luaţi loc, vă rog.

Frank, gazdă înnăscută, face un semn discret – niciodată nu ridică mîinile cînd vorbeşte – spre masa noastră. Necunoscuţii se aşează, tac. Nimeni nu-i întreabă nimic. Dacă vor, au să vorbească singuri. În război e mai bine să taci. Primesc de mîncare.

— D de la David, pînă acum nici o veste.

Din colţul încăperii, din plafon, se aude un glas înăbuşit. Acelaşi glas se aude din toate megafoanele de pe aerodrom, acelaşi glas îl aud şi mecanicii din spatele locului de start, care îl aşteaptă pe David. Precis se plimbă pe lîngă baraca de lemn cu unelte şi întorc capetele spre est, dacă aud motoarele avionului, ale avionului lor.

În popotă e dintr-o dată linişte, nici un clinchet de tacîmuri, pînă şi soldatul în cămaşă rămîne cu tava pe loc. D de la David a dispărut. Ori a aterizat pe alt aerodrom, aşa ca necunoscuţii de la masa noastră, şi vestea încă n-a ajuns aici. Vom afla în curînd, RAF are o reţea excelentă de transmisiuni: radio, cabluri proprii de telefon şi telexuri. Sau au aterizat pe mare sau n-au mai aterizat deloc. Din nou îmi aduc aminte de cele două torţe arzînd deasupra Essenului. Am raportat oare ofiţerului de zbor ora exactă?

Gîndim probabil toţi la fel, dar nimeni nu zice nimic. Dacă cei de pe David au măcar o şansă, cît de mică, să nu le-o deochem.

3

— Am plantat mine în zona insulelor Frisice. Pilotul echipajului străin începe încet, priveşte fix suprafaţa albă a feţei de masă de parc-ar fi o hartă, se joacă cu linguriţa de cafea, desenează o linie. Probabil tocmai zboară, ţine direcţia.

Frank întoarce întrebător capul.

— Plantaţi mine cu un Welington? Ciudat. Nouă nu ni se dau niciodată astfel de misiuni.

— Nu. Sîntem aici cu un Hampden, facem parte din corpul cinci.

— Şi v-au trimis aici, sau aţi aterizat singuri?

— Ni s-a defectat radioul, am aterizat unde am putut. Am fost bucuroşi că nu a trebuit să sărim.

Acum o clipă m-am întors de la spălător, am ieşit afară, să mă dezmorţesc, să respir aerul dimineţii. Ce plăcut e să stai cu picioarele depărtate, pe pămînt solid, să te cufunzi în el.

Şi încă ceva. Am crezut că o voi vedea din întîmplare pe Patrice, poate că iarăşi a mai adus pe cineva. Nu era acolo, păcat. Cerul era mereu acoperit de straturi joase de nori murdari, chiar deasupra solului, pe ici-pe colo, zdrențe de nori. Cum de a putut să aterizeze Hampdenul pe o vreme ca asta, fără radio? Sfrînciocul se întîlneşte primăvara cu perechea sa pe o tufă de păducel, sosesc poate amîndoi în aceeaşi zi. Zboară departe, hartă nu au, busola nu o cunosc şi totuşi găsesc drumul. Dar omul?

Pilotul de pe Hampden continuă :

— Nici eu nu credeam că vom reuşi.

Vorbeşte la plural, dar de reuşit, a reuşit el. E modest, asta îmi place; englezii nu prea trăncănesc.

— Da, a fost pur şi simplu o întîmplare. Sau norocul? Nu-mi dau seama. Radioul s-a defectat la nord de Southwold. Habar n-aveam unde ne aflam, ne-am dat seama după far. Sîrmele nu le-am văzut deloc, stîlpul de-abia în ultimul moment.

Pavel s-a întors, a scos bărbia înainte. Acum îl interesează grozav ceva, îl cunosc bine. Nu trebuie să întrebe nimic, Frank i-a luat-o înainte.

— Ce fel de stîlp?

— Nu ştiați nimic? Credeam că v-a spus ofițerul de zbor. Am aterizat înaintea voastră, ne-am dus să ne mai uităm o dată la avion. Am trecut pe sub... a trebuit să trecem pe sub rețeaua de înaltă tensiune...

— Mama ei de treabă!

Puştiul îşi trage capela de sub epoletul sting. Loveşte cu ea în masă şi zbiară. Ceilalți tac. Pavel şi cu Frank îl privesc cu respect pe pilotul de pe Hampden, îşi dau bine seama despre ce a fost vorba.

Mie nu-mi vine să cred, dar dau din cap odată cu ceilalți. Ştiu că o dată, la coborîre, cineva a trecut pe sub un pod de cale ferată din Praga, dar avea un aparat monoloc, uşor. Hampdenul are două motoare, e greoi, nu prea uşor de condus. Dacă ar fi atins doar sîrmele, ar fi scăpat de toate grijile, chiar şi de incinerare. Au noroc. Aventurieri? Nu. Desperați. Ori, ori. A treia posibilitate nu există. Ştiam să spun propoziția asta în latineşte, şcoala mi-a dat o bază pentru viață. Pilotul echipajului străin continuă:

— Am blocat Tönnigul.

Aha, asta-i o localitate la est de Helgoland, este aşezată pe ceva ce se uneşte cu canalul Wilhelm. Eider? Da, aşa e. Tîmpită muncă mai au şi băieții ăştia: să colinde aproape de suprafața mării şi să caute golfurile şi estuarele rîurilor. Dar nu se poate face nimic: englezii trebuie să se apere într-un fel. Nemții le-au invadat estuarul Tamisei, vin acolo cu submarine şi vase plantatoare de mine, cum ar veni cu camioanele. Şi aruncă mine din avioane pînă şi în estuarul fluviului Mersey. Cele mai periculoase sînt cele magnetice, stau la fund şi nu pot fi dragate. Cum se apropie un vas, explodează şi presiunea acționează asupra carenei navei, locul cel mai sensibil.

Pavel priveşte concentrat în fața lui, se vede că vrea să ia parte la discuție. De obicei nu vorbeşte mult, nu e obişnuit cu modul de gîndire şi sintaxa diferită a limbii engleze. Adesea îi ajut, cîteodată îi şi traduc, ca să cîştige timp şi să-şi găsească cuvintele.

— Ce normă de zbor aveți?

Asta e o întrebare interesantă, toată masa ascultă. Pilotul de pe Hampden se întrerupe; n-a băgat, pînă acum, de seamă cu cine şade la masă. Trage cu coada ochiului spre braţul lui Pavel, la ecusonul cu inscripţia „Czechoslovakia". De ne-ar prinde nemţii cu firma asta, ar fi rău de noi. Ei! şi ce? Pînă acum nu ne-au prins.

— Ce normă avem? Depinde de felul misiunii. Pentru plantarea minelor două sute, pentru cercetarea coastelor două sute, pentru bombardamente de asemenea, la urma urmei asta o ştiţi bine. Dar dacă atacăm vase, ni se calculează numai o sută.

O clipă de linişte, apoi ca o scuză:

— Torpilele sînt o misiune pretenţioasă.

Pilotul de pe Hampden are, desigur, dreptate, nu e uşor să ajungi cu avionul aproape de vas, chiar de la suprafaţa apei, în zbor orizontal, chiar în faţa tunurilor şi mitralierelor. Şi marinarii nu se moşmonesc mult, la dînşii ţeava armei se înfierbîntă imediat. În ultima fază a atacului avionul nu are voie să se abată; pilotul trebuie să ţină direcţia, fie ce-o fi. Dacă avionul e atins, nu mai are nici o speranţă să se ridice de la o asemenea înălţime joasă. Pe suprafaţa apei apare o urmă înspumată, apoi într-un loc ceva fierbe, spumegă... şi gata, sfîrşitul. Vasele plutesc mai departe. Să-ţi cîştigi astfel dreptul la odihnă după o sută de ore, cere nervi, nervi buni şi mult, foarte mult noroc.

La început, aviatorul a fost un erou de tragedie. Mă scol, mă îmbrac, mănînc, zbor. A doua zi mă scol, mănînc, zbor. A treia zi mă scol... Cît de mult voi zbura? O lună, un an, doi? Cît va dura războiul? Viaţa fără speranţă nu e viaţă, ci doar o supravieţuire. La începutul războiului aviatorii nu trăiau, existau numai de pe o zi pe alta. Războiul acesta era „curios" numai pentru unii, pentru aviatori şi marinari a fost dur şi crud chiar de la început. Pregătirea unui aviator costă sute de mii? Cum să faci să nu-l pierzi? Au introdus ore de zbor operativ, ore în care echipajul e în aer, în misiune de luptă. Găseşti duşmanul, nu-l găseşti; îl dobori, te doboară el – totuna; ţi se calculează timpul. Avem jurnale de zbor, nişte caiete albastre, legate. Înscriem acolo, cu grijă, cît am zburat. Şi timpul de zbor se trece la minut; este un condiment foarte preţios.

Orele de zbor operativ sînt diferite, nu au fost stabilite oricum. Este un sistem şi o ordine care trebuie să existe în toate, chiar şi în război. Puştiul zice că războiul e o harababură organizată, dar el nu trebuie luat în serios. Puştiul nu înţelege o serie întreagă de lucruri.

La noi, la bombardiere, sistemul acesta se vede cel mai bine. Wellingtonurile sînt lente, nu putem merge în Germania ziua. Au încercat o dată, dar s-a terminat prost. Depindem de lungimea nopţii şi astfel vara avem obiective mai apropiate, iar iarna mai îndepărtate. Teoretic e uşor, norma o îndeplinim cam în nouă luni şi apoi mergem la odihnă. Jumătate de an, să facem undeva pe instructorii sau la pregătire, ori în altă parte, şl după aceea începem din nou cele două sute ore.

Toamna trecută, cînd mă întorceam de la pregătire, aşteptam în Thedford autobuzul spre aerodrom. Lîngă mine stătea un ofiţer de aviaţie, grad superior. Gulerul ridicat, la gît un fular colorat. Era locotenent-colonelul Pickard, dar eu încă nu-l cunoşteam pe atunci. Am pocnit din călcîie şi am aruncat energic mîna la bonetă. Pickard s-a întors uimit către mine – în escadrilele de pe front nu se ţinea prea mult la lucrurile acestea.

— Dumneata eşti nou aici,sergent?

— Da, domnule.

— Fii binevenit, şi doresc să-ţi placă.

— Mulţumesc, domnule.

După aceea a spus că e o noapte frumoasă şi că speră că şi mîine va fi o noapte frumoasă. Apoi am tăcut. Mi-am luat inima în dinţi:

— Iertaţi-mă, domnule, şi dumneavoastră zburaţi? M-a cercetat o clipă, a zîmbit.

— Cîţi ani ai dumneata?

M-am îndreptat, mi-am aranjat mantaua.

— Optsprezece, domnule.

A zîmbit din nou şi a adăugat:

— Da, sergent, şi eu zbor. Pickard a devenit serios.

— Ţi-aş dori-o băiete, ţi-aş dori-o din toată inima.

Dar nu e un lucru uşor.

— Şi cam la cîte operaţii de luptă ajunge un echipaj? Pickard a şovăit.

— Cam la douăzeci.

— Şi după aceea, domnule?

— După aceea? După aceea nimic, de obicei te părăseşte norocul.

Nu eram în pielea mea, cînd am urcat în autobuz, şi pe drum m-am gîndit ce-l poate aştepta în război pe un soldat pe care l-a părăsit norocul. Oricît am încercat, n-am reuşit să-mi amintesc nimic frumos...

Asta a fost aproape acum un an. Acum sînt mai deştept, n-aş mai întreba astfel de prostii. Pierderile medii de echipaje la fiecare zbor sînt de 5% şi Tommy ne-a calculat asta nu de mult:

— Domnilor, ne-a spus, la trezeci şi cinci de zboruri avem şansa matematică de 0,17% să ne întoarcem din ultimul zbor...

Cerem să ni se mai aducă ceai. Despre orele de zbor efectuate am putea discuta pînă dimineaţă, ne apasă pe toţi ca un coşmar.

— În ce mă priveşte, mie nu poate să-mi impună nimic nici un grangure, n-am să mă las muncit ca un cal de dric Mă piş pe toate astea şi, cînd are să-mi trăsnească mie, mai merg o dată, de două ori, şi mă dau deoparte.

Puştiul se laudă doar, ştim bine. Nu ne ţine nimeni aici; e de ajuns să spui şi ţi se dă drumul, eşti trecut în altă parte, la personalul de la sol al escadrilei ori chiar la infanterie. Şi la infanterie nu se omoară nimeni, aleargă de colo-colo la aplicaţii, aşteaptă. Şi vor mai aştepta încă mult timp, de asta îmi dau seama şi eu, deşi nu mă pricep deloc la război.

Dacă cineva vrea să plece, e de ajuns să spună. Dar parcă nu prea-ţi vine. Din cauza comandantului? Din cauza naţiunii? Din cauza simţului de dreptate? Nici unul nu ştim ce ne ţine aici. E ceva imaterial, ceva ce există numai pentru noi, ceva ce altul nu poate să priceapă, chiar dacă ar încerca. Nimeni nu pricepe în afară de noi. Echipajul de pe Hampden are şi el farmecul lui, propriu, pe care nu-l avem noi. Dar ştim că îl are, deosebim asta de la distanţă. Oamenii înţelepţi, care mor în pat, nu-şi pot da seama de asta. Farmecul acesta e privilegiul celor care dispar în cizme înalte, e privilegiul cavalerilor, al cavalerilor cerului...

— D de la David, în continuare nici o veste, aşteptaţi. Aşteptăm, nu e nevoie să ni se spună asemenea lucruri. Sîntem deja la popotă patru echipaje, numai al cincilea lipseşte. Din

colț, de sub plafon, nu se mai aude nici o ştire. Nu ne rămîne decît să aşteptăm. În război se aşteaptă într-una, numai lucruri plăcute. Frank şi Tommy discută între ei. Nici n-ar trebui să vorbească, îi înțelegem.

— Cam încă un sfert de oră, asta maximum.

— O clipă, Frank, am cu mine calculatorul. Tommy scoate din buzunar o cutiuță plată, retezată la un capăt, cu un orificiu rotund şi cu un cilindru crestat în partea laterală. Mormăie ceva pentru sine însuşi, numai cifre, „r”-ul scoțian e atît de dur.

— Dumnezeu să-i aibă în pază.

Toți plecăm capetele. Eu de asemenea, deşi nu mai cred nici în mine însumi. Pavel priveşte sever. Are oare aceeaşi expresie cînd conduce avionul deasupra obiectivului? Pavel nu-i deloc frumos; are nişte cucuie pe frunte, şi o bărbie nu prea distinctă, şi ochii cam bulbucați. Desigur că nu-i atrăgător, dar acum îi stă bine. Se cunoaşte la el seriozitatea şi faptul că te poți bizui pe el. Şi eu mai recunosc la el curajul, lucrul acela ciudat, care mie îmi lipseşte. Şi eu risc odată cu ceilalți, dar trebuie să mă stăpînesc, mă costă mult efort. Sau poate şi ceilalți tot aşa se stăpinesc, dar nu se vede? Şi la mine se vede oare? Cum se cunoaşte frica? Se vede în ochi?

E ora patru şi cincizeci de minute, iar D de la David a rămas, practic, fără benzină. Din altă parte nu s-a anunțat nimic, prima speranță a căzut. A mai rămas marea ori sfîrşitul, tertium non datur. Acum mi-am amintit, în sfîrşit; totuşi latina mi-a fost bună la ceva.

— Cît zburaseră?

Toți sîntem surprinşi, a vorbit George.

— Nu ştiu cine mai era acolo, dar Collins avea la activ cam cincisprezece misiuni de zbor.

Pavel vorbeşte rar. Încearcă să se facă înțeles de tați, şi de echipajul de pe Hampden. A dormit cu Collins în aceeaşi cameră, Collins era comandantul avionului, un om mai în vîrstă, sobru, în viața civilă tipograf sau aşa ceva. Deasupra patului avea fotografia celor doi copii, un băiat şi o fetiță mică.

— D de la David, nu mai aşteptați.

Toți tăcem. Trebuie să mai adauge ceva, nu pot să ne lase în nesiguranță.

— Cheamă secția operativă, cheamă secția operativă. Pregătire de zbor pentru echipajele de rezervă cinci treizeci, cinci treizeci.

Asta este. E sigur că n-au aterizat în Anglia, dar poate că sînt pe mare. Vor fi căutați.

În spatele măştii motorului din stînga, Wellingtonul are un spațiu etanş în care se află o barcă pneumatică galbenă. Lîngă ea se mai află o butelie de metal cu aer comprimat, vîsle şi o cutie cu o cantitate mică de alimente. Cînd avionul aterizează forțat pe mare – şi nu e lucru uşor, adesea fuselajul se rupe imediat – barca se umflă şi echipajul are o posibilitate de salvare. Există indicații, ce şi cum să se procedeze. Indicațiile sînt una şi practica altceva. Să găseşti o bărcuță în apele oceanului nu e în puterea omenească, e o pură întîmplare, nimic altceva. Ştim asta, dar sperăm; ce altceva ne mai rămîne de făcut?

Flotila noastră are trei escadrile: operativă, de pregătire şi tehnică. Escadrila operativă e cea mai importantă, bineînțeles, dar fără celelalte două şi-ar pierde repede suflul. Are douăsprezece echipaje, teoretic, care trebuie mereu completate. Personalul nu e niciodată complet, la comandamentul aviației de bombardament cererea este mai mare decît oferta.

Azi am zburat cinci echipaje. Patru, care s-au întors, nu interesează escadrila operativă. Al cincilea lipseşte, trebuie căutat. Rămîn patru echipaje de rezervă. Marea e însă întinsă, vor trebui să numească şi echipaje din escadrila de pregătire. Ceva o să mai trimită şi comandamentul corpului, acolo sînt întotdeauna pregătiți pentru aşa ceva, şi ştiu ei bine de ce, dar totuşi va fi prea puțin. Marea e într-adevăr mare, nesfîrşită.

Pavel se ridică, se duce în hol. Ştiu ce va face acolo, îmi vine să rîd dinainte cînd îmi închipui cum cel de la celălalt capăt al firului va pune întrebări şi se va bîlbîi. Cînd Pavel se prezintă la telefon, englezii sînt dezorientați, numele Řeřicha[3] e grozav de dificil pentru ei.

Se întoarce, îmi face cu ochiul.

— Am fost numit pentru a-i căuta.

Mai mult nu spune, aşa ceva nu se face printre aviatori. Ca în munți; cînd cineva pleacă pe traseu, nu mai invită niciodată pe altul cu el. Îşi aruncă frînghia de asigurare pe umăr şi pleacă. Cine vrea să meargă, pleacă după el.

Ni-e clar tuturor că Pavel nu a fost numit, s-a oferit singur. Are nevoie măcar de un mitralior în turela din spate, deasupra mării colindă avioanele Arado; are nevoie şi de navigator, căutarea e foarte pretențioasă, se zboară în carouri dinainte stabilite. Desigur că informația lui Pavel a fost gratuită, a jucat teatru. Tommy şi cu mine ne dăm puțin la o parte, ca şi cum am aştepta hotărîrea celorlalți, dar ştim că e inutil şi că nu trebuie să ne comportăm aşa ostentativ.

Frank îşi destinde imediat după noi statura înaltă, bine făcută, iar George mai întinde o dată picioarele ca şi cînd ar vrea să şi le îndrepte pentru ultima dată – în avion, sub stația de radio, are numai sîrme şi acumulatori, totdeauna iese închircit.

Sîntem deja cinci, numai Puştiul se mai strîmbă încă la noi, ne dă de înțeles cît e de obosit, cască grozav. Deodată sare în sus, îndeasă o bucată de pline în buzunar, aleargă spre uşă şi zbiară cît îl ține gura:

— După mine, mormolocilor, după mine! Ieşim după el. Mergem să-l căutăm pe David. George iese ultimul, mă ajunge.

— Sîntem în stare de multe lucruri, Frumuşelule, bune şi rele, dar nu ştim să iertăm la timp. Nu ştiu, nu ştiu dacă e bine aşa.

Nici eu nu ştiu. Mergem mai departe, mergem să-l căutăm pe David.

Afară s-a luminat deja.

4

Eu cu Tommy şi cu Puştiul sîntem bine sincronizați. Cunoaştem bine toate cele trei iazuri de lîngă aerodrom – le cunoaştem bine, nu numai aşa – cunoaştem toate digurile şi tufişurile. Şi mai cunoaştem tot complexul pădurilor dimprejur, fazaneria, dumbrăvile.

[3] citeşte Rjerjiha (nota trad.)

Vînăm în haită, ca lupii. Doi hăituiesc, al treilea trage. Nu e uşor, trebuie să fim atenţi şi la vînat şi la pădurari, dar merită. Pădurarii sînt doi, amîndoi ne urmăresc cu furie. Ne ştiu bine, au fost să se plîngă şi la comandant. Dar Puştiul i-a dat ofiţerului de serviciu un cocoş de pădure şi afacerea s-a muşamalizat.

Tommy are o armă de vînătoare frumoasă, numărul doi, a adus-o de acasă. De cartuşe facem rost singuri, mai ales Puştiul şi cu mine. Nu e greu. O dată sau de două ori pe săptămînă tragem în discuri de bitum, ca să nu ne pierdem obişnuinţa.

Loviturile înalte sînt o joacă, discul descrie o curbă. E destul să îndrepţi arma pe traiectoria lui, în a doua ei jumătate, şi să aştepţi pînă cînd discul ajunge în dreptul catarii. Poc! Discul se sfarmă în bucăţi. Loviturile joase sînt mai dificile; discul apare brusc cam la înălţimea şoldului, se ocheşte greu şi încă şi mai greu se face corecţia. Cel mai bine e să aştepţi cu puşca aplecată şi apoi s-o ridici brusc şi să tragi fără să mai ocheşti. Mie şi Puştiului ne merge destul de bine jocul acesta: din zece discuri nimerim zece, la loviturile înalte, şi opt la cele joase. La sfîrşit cerem să ni se arunce discul drept în sus, pentru lovitura regală.

Pe mulţi, mai ales piloţi şi telegrafişti, distracţia asta nu-i prea interesează, trag de cîteva ori şi pleacă. Tocmai asta aşteptăm eu şi cu Puştiul. Le cerşim restul de cartuşe şi le stricăm în toate felurile pofta de a mai trage. Ne dau bucuroşi cartuşele, tot n-au ce face cu ele. În afară de aceasta, ştiu că, totdeauna, o să ne aducem aminte de ei cu ceva bun. Caporalul care conduce tragerea întoarce indignat capul. Nu-l interesează prea mult cine şi cum trage, dar va trebui să refacă raportul. Altfel ar avea neplăceri cu ofiţerul-instructor de trageri al flotilei, care controlează cîte discuri au fost nimerite, după numărul cartuşelor eliberate de la magazie. Dar nu se poate face nimic, nouă muniţia ne este absolut necesară.

De obicei începem cu fazanii; acum, la sfîrşitul verii, cocoşii sînt îndopaţi cu grîu. Ne ajunge o pereche, două. Sîntem atenţi la găinuşe, le cruţăm. Dacă, totuşi, cade vreuna, merge la supă. Asta e probabil cea mai bună supă, numai cea de porumbel e mai gustoasă. Imediat după aceea, trecem la iepuri. Sînt mai mici decît la noi, mai sălbatici, trec printre tulpinile copacilor ca fulgerul. Cel care a fost lovit în plin se dă peste cap. Dacă lovitura nu a fost mortală şi iepurele se zbate şi sîngerează, trăgătorul plăteşte trei sticle de bere. Ne pedepsim sever între noi, nu trecem nimic cu vederea. Mi-e ruşine de fiecare împuşcătură nereuşită, dar nu se întîmplă des. Avem nevoie cam de şase – opt iepuri. Trebuie să lucrăm repede, pădurarii ne urmăresc după zgomotele împuşcăturilor.

La marginea pădurii avem barăci de lemn cu o duzină de încăperi. În fiecare cameră sînt două paturi de fier, două dulapuri de tablă, două scaune şi o măsuţă, şi pe urmă o sobiţă şi o plită joasă metalică cu uşiţe glisante. Eu dorm singur. Nu că aş avea dreptul, dar aşa s-a întîmplat. Toţi cei care au locuit cu mine au terminat prost, nu s-au mai întors ori au murit. Cînd numărul acestor nefericiţi a ajuns la cinci, camera a început să aibă o faimă rea. Ca să se facă o schimbare, pentru că mai departe nu mai mergea aşa, mi-au trimis un sergent armurier. Mă întorc a doua zi de la peşte, intru înăuntru; sergentul stă în picioare lîngă pat şi-şi îndeasă lucrurile într-un sac alb, marinăresc. Mîinile îi tremură, bolboroseşte ceva. În faţa geamului se ridică un firişor de fum albastru, se simte mirosul prafului de puşcă. Întreb ce s-a întîmplat, nici un răspuns. S-a repezit la manta şi a dispărut. De-abia seara am aflat ce

s-a întîmplat. Îşi curăța pistolul, dar neatent. S-a auzit o împuşcătură, glontele i-a trecut pe la subsuoara stîngă, după ce, mai întîi, i-a zgîriat coastele.

De atunci nu s-a mai mutat nimeni la mine, şi asta e important. La mine e, de fapt, sala clubului. Vine oricine cînd vrea – nu închid, nu am ce – stă frumos de vorbă ori tace frumos şi pleacă.

La mine e însă şi bucătăria, şi asta e şi mai important. Sub masă am două tăvi mari de copt; sînt de la popota sergenților pentru cîteva vorbe bune. Cînd ne întoarcem de la vînătoare, jupuim imediat iepurii, cînd nu s-au răcit încă. Nu trebuie să-i leg de picioare la uşă cum făcea odată bunicul meu. Îi întorc de cîteva ori pe masă, țac-pac, şi i-am scos din piele. Fazanii îi pun în ascunzătoarea de sub streaşină şi de acolo îi scot pe cei de data trecută, frăgeziți deja. Tommy se duce să îngroape pieile şi penele; peste groapă mai aşterne şi cetină şi presară puțin piper, pentru cazul în care pădurarul ar veni după noi cu cîinele. Între timp, eu şi Puştiul scoatem măruntaiele. Cînd terminăm, preiau din nou comanda. N-aş vrea să spun, ca să nu mă laud, dar mă consideră cu toții un bun bucătar. În afară de asta sînt şi vînător şef, bineînțeles.

Dau ordine clare, scurte, şi treaba merge bine. Tommy şi Puştiul au adus deja cărbuni şi lemne – multe lemne, ca să miroasă frumos – şi eu trec acum la ultima parte a ceremoniei. Sărez carnea, o aşez în tăvi, presar puțin chimen. Nu o spăl, ci doar o curăț bine, carnea de vînat nu se spală. Torn apă pînă la jumătate, adaug grăsime dc rață, fără să fac economie. Nu departe este o fermă, de acolo cumpărăm la negru rațe, o jumătate de liră una. Pun capacul şi apoi nu-mi mai rămîne decît să păzesc focul.

Tommy şi Puştiul îl păzesc cu mine. Moțăim, povestim ori jucăm cărți, remi. Cînd sîntem patru, încercăm bridge. Cel mai mult ne place să stăm pe întuneric. Pe perete joacă lumina flăcărilor din sobă, străbate afară prin vreo crăpătură, iar noi ne simțim bine.

Băieții vin de la zborurile de antrenament, din învoire, din permisie. Fiecare se opreşte, bagă capul pe uşă:

— Bună seara, Frumuşelule, ce se face astăzi?

— Ei, doar ştii, Jimmy, ca de obicei.

— Aş putea intra pentru o clipă?

— Desigur, fii binevenit. Puştiule, dă-te mai încolo! Puştiul stă în pat, pe burtă, îmbrăcat, cu obrajii aprinşi, pe unul i-a rămas urma modelului de pe pătură, întoarce morocănos capul, ochii îi sînt ca două crăpături înguste, la colțurile gurii spumă, ca de gumă. Puştiul şi somnul lui ar putea fi expuşi. Dă iarăşi din cap. Cam aşa arată probabil o morsă trezită din somn.

— Cum să nu, mereu să fac loc la tot felul de nespălați afurisiți!

Jimmy ştie cum să-l ia.

— Puştiule, mi-e sete. Eu nu pot să fac rost de nimic, popota e închisă. Ție însă ți-ar da precis. Dacă ai vrea...

Puştiul sare ca în ring. Are cunoscuți în toate popotele din Anglia, poate şi din străinătate.

— Ia să văd; dă-i încoace, dacă ții cu tot dinadinsul. Ia banii. Noi, trăgătorii, nu avem niciodată bani, guvernul a considerat probabil că nu trebuie să avem.

Jimmy se aşează imediat pe patul liber. În cinci minute Puştiul e înapoi, tîrîie sticlele de bere. Sînt nişte sticle mari, au capac cu filet.

Apoi apar Fred, şi Louis, şi ceilalţi. Cine trece primprejur se opreşte şi se aşează. Dacă nu are timp, bagă capul pe uşă şi, pofticios, trage aer în piept. Cine se aşează dă bani de bere sau o aduce de la bun început ca pe o carte de vizită. Dacă nu are, promite cartuşe, ceea ce e şi mai bine.

Puştiul propune o taxă fixă, dar eu şi Tommy sîntem împotrivă. Vrem să lăsăm vizitatorilor mînă liberă, e mai democratic şi aduce mai mult. Echipajul nostru nu plăteşte, bineînțeles, intrarea; nici Pavel, nici Frank, nici George nu trebuie să dea nimic şi de aceea dau cel mai mult. Oricum, pentru ei punem deoparte cele mai bune porții, partea superioară a pulpei de iepure şi pieptul de fazan.

Cînd carnea e aproape moale, iau capacul, vărs puțin sos, şi las totul să se frigă. Cuptor nu am, măcar aşa rumenesc carnea. Băieții şed, beau, povestesc. Ori şed, beau, tac. Asta mai des.

— Afurisitul de Collins n-are să mai înfulece iepuri, a căzut cu botul în apă.

Nimeni nu se supără pe Puşti, toți gîndim cam la fel. În afara acestor expresii, bineînțeles. Dar pe Puşti nu se poate nimeni supăra. Echipajul avionului D de la David nu l-am mai găsit. Canalul ştie de el. Cînd le-am împărțit apoi lucrurile, aşa se face întotdeauna, mie mi-au ieşit o cămaşă şi două gulere. Mi-au prins foarte bine, erau spălate de curînd şi m-am putut pune la punct pentru dansul de la Ymca. A fost şi Patrice acolo, am condus-o acasă. Puştiul a tras de două ori chibritul rupt, a cîştigat doar un tub de cremă de ras, pe jumătate gol. A înjurat urît, dar pînă la urmă l-a luat bucuros. Pavel nu a tras la sorți cu noi, şi-a luat doar tabloul de deasupra patului lui Collins, acela nu interesa pe nimeni

Cînd e carnea gata, o ung cu mujdei. În Anglia aproape nu folosesc usturoiul la gătit, se vinde mai ales în farmacii, probabil împotriva hipertensiunii. De astfel de medicamente noi oricum nu vom avea nevoie, hipertensiunea apare la o vîrstă înaintată. Iar la noi vîrsta înaintată este considerată aceea cu care ai venit şi încă o jumătate de an în plus...

După aceea deschid uşița sobei şi pun tava direct pe cărbuni, ca usturoiul să se coacă puțin. Pe paturi încep acum să se foiască şi să strige:

— Dă-i drumul, dă-i drumul, altfel te mîncăm pe tine!

Fiecare strigă ceva, bate cu cuțitul în masă. Sînt cinci, zece, cîteodată şi mai mulți, stau unul lîngă altul ca rîndunelele. Dar nu le dau încă nimic, în toate trebuie să existe o ordine. Presar pătrunjel pe carne şi o las puțin să se răcească, ca să aibă un gust mai bun.

În sfîrşit aduc tava la masă, e grea. Toți tac, Privesc încordați. Tai porții apreciabile. Primul e servit George, e cel mai bătrîn, apoi ceilalți, după vîrstă, la urmă Pavel şi cu mine.

Uneori gătesc şi supă, de cartofi, de zarzavat ori de carne. Aduc, de exemplu, cap şi picioare de porc – acestea nu sînt căutate de gospodinele engleze şi se pot procura – şi le fierb servindu-le cu hrean ori cu muştar franțuzesc; după cel englezesc te ustură gura. M-aş încumeta să fac şi caltaboşi, dar nu e destul loc în încăpere.

La începutul verii golim cuiburile de porumbei sălbatici. Trecem prin pădure, în luminişuri ne uităm la tulpinele copacilor bătrîni. Cînd coaja copacului este murdară, înseamnă că sus e un cuib. Recunoaştem de acum ce e de la păsări mici şi ce e de la cele mari. Lui Tommy îi place foarte mult sportul ăsta. De cîteva ori s-a cățărat din greşeală după

cuiburi de bufniță, dar acum s-a antrenat, are talent. Doi dintre noi facem jos un scaun şi-l ridicăm pe al treilea pe umeri – e greu să te cațări pe tulpinile groase ale foioaselor – ca să se poată prinde de o creangă. După aceea totul merge în joacă, ca la plimbare, avem tenişi. Porumbelul sălbatic îşi face rar cuibul tocmai în vîrf, are de obicei numai un pui. Ne dăm seama, dacă e cuibul gol, după liniştea din copac. Cînd cuibul e ocupat, pasărea zboară, cu zgomot, din pom, în ultimul moment. E foarte sperioasă şi, dacă ai atins oul, nu se mai aşează pe el. Puii îi băgăm în sîn, nu-i aruncăm jos? s-ar putea să rămînă printre crengi ori să ajungă în copacul de alături. Pentru puii prea slabi avem cu Puştiul un truc; le legăm picioarele de o creangă. Puiul creşte, ar putea zbura, dar nu se poate înălța. Părinții îl îndoapă, vor să-l ia de acolo. Cînd puiul a ajuns ca o plăcintă, de nu mai încape în cuib, sosim şi îl ajutăm noi. Oamenii sînt răi. Puii de porumbel sălbatic sînt buni.

Fazanii nu-i împuşcăm, îi prindem – atrage mai puțin atenția. În timpul zilei căutăm locurile unde înnoptează. Cele mai potrivite sînt marginile dinspre sud, ferite de vînt, ale pădurilor de pin, mai ales dacă prin apropiere sînt şi ogoare. Acolo unde găsim în timpul zilei urme proaspete că s-au scăldat în praf, venim seara. Unul dintre noi are un băț lung de bambus, cu un laț la capăt, altul o lanternă. Trecem în tăcere pe sub marginea pădurii, privim în sus. Fazanii înnoptează în grup sau aproape unul de altul. Găsim unul, aprindem lanterna. Fazanul stă pe loc, se ghemuieşte, întoarce capul, clipeşte prosteşte – ca noi în lumina proiectoarelor. Îi punem încet lațul de gît – stă ca oaia la tăiere – hîț, cot-cot, buf la pămînt, e al nostru, Cînd avem noroc, prindem cîte doi-trei într-un singur loc. Apoi fug ori fazanii, ori noi.

Dacă ne-ar vedea cineva, ar crede că semnalizăm avioanelor germane.

Nu demult a fost ziua de naştere a lui Pavel. Am pregătit o masă specială – cu o zi înainte fuseserăm deasupra Bremenului – şi am invitat tot echipajul nostru. Ştiuca fiartă cu unt şi rața sălbatică cu ciuperci le-au plăcut tuturor. Din cauza ciupercilor a fost la început o neînțelegere; aici se cunosc numai două feluri de ciuperci, şampioane (ciupercile de bălegar) şi ciuperci otrăvitoare. Hribul e otrăvitor, pitarca e otrăvitoare, iar mînătarca roşie, perla bucătăriei, e cea mai otrăvitoare din toate.

Pe Puşti l-am convins uşor. Am pregătit ouă cu ciuperci şi am pus porțiile pe masă.

— Hai, Puştiule, să încercăm 1

Am luat lingura şi am început să mănînc.

Puştiul a mirosit, întîi, mîncarea, ca un cal o apă necunoscută, dar a început să mănînce şi el.

Cu Tommy a fost mai greu; nu se lăsa convins deloc. Frank a mîncat de la bun început, dar încet, savura. George a declarat că lui îi e totuna ce mănîncă; a mîncat şi ouă vechi şi salamandre afumate, şi că, de la mine, mănîncă orice.

Astfel neînțelegerea s-a terminat şi de atunci ne completăm hrana cu ciuperci. Puştiul a început să caute ciuperci cu pasiune. Ceilalți nu ne credeau însă, şi, din tînd în cînd, veneau să vadă dacă nu ne îngălbenim.

Cel mai frumos e pescuitul. Nimeni nu ne alungă, nu ne urmăreşte; ni se trece cu vederea. Se consideră, probabil, că nu putem face cine ştie ce pagube. Şi pe urma peştele nici nu e prea căutat, englezii preferă peştele oceanic, şi dintr-acela avem mereu. Aici slujitorii

seniorului de Rožmberk[4] nu prea ar avea ce face. Avem peşte în fiecare zi, cel mai des, cod; numai fiert.

Vara e frumos la iaz. Ne întoarcem din misiune, luăm o pătură, undițele, chiloții de baie, şi mergem la apă. E încă destul de rece, deasupra apei pluteşte un abur lăptos ; totul arată misterios. Cufundării se ascund de noi în stuf, dar cînd îşi dau seama că nu le facem nici un rău, încep din nou să se zbenguiască şi să-şi arate fundurile. Aruncăm undițele şi ne întindem ca nişte lorzi. Iazurile nu au fost golite de cîțiva ani, sînt pline de crapi bătrîni şi de ştiuci mari. Acum, dimineața, ne-am pus pe capul țiparilor. Ca momeală folosim rîme mari de gunoi. Pentru un şiling, Puştiul a tăiat una cu dinții. Fixăm bine undițele, pregătim lingurile crestate pentru scoaterea cîrligului din gît – tiparul înghite momeala – şi ne întindem mulțumiți. Pe mal e nisip, putem să ne frecăm mîinile ude; altfel tiparul nu poate fi ținut. Uneori trebuie să intrăm în apă, pentru că firul se încîlceşte printre rădăcini, dar aşa e la pescuit. O facem bucuroşi, chiar dacă bodogănim.

La apă merge tot echipajul. Ne împrăştiem de-a lungul malului; fiecare are locul său. Eu mă întind sub un pin bătrîn; îmi plac coniferele pe malul iazului. Fac foc şi prăjesc cîrnați, din aceia cu făină de soia. Sub dig avem ascunse şase nuiele, tăiem în cruce cîrnații, la ambele capete, şi îi ținem deasupra focului. Cînd se desfac, ca un trandafir, îi mîncăm şi iarăşi ne întindem.

Băieții încep să moțăie? Puştiul, primul. Şi eu închid ochii , dar imediat îi deschid din nou. Cum mi se închid ploapele, încep să urce către mine şiraguri de corali, sînt albastre, albe, sînt roşii, galbene, flori aprinse în luncă, e cerul plin de ele, se încrucişează, se îndoaie, formează fîntîni arteziene, cascade, printre ele se mişcă proiectoarele şi explodează proiectilele. Niciodată nu pot să adorm după zbor.

Ceilalți dorm. Pavel nici nu mişcă. Puştiul se răsuceşte şi se foieşte, uneori strigă, totdeauna se trezeşte transpirat. O dată o strigat „foc !”, Tommy a trebuit să-i dea un picior.

Cînd soarele s-a înălțat destul, dăm jos uniforma şi lenjeria, piesă cu piesă. Cîteodată sîntem singuri la iaz şi atunci scoatem şi costumele de baie, e mai comod şi se poate înnota mai bine. Puştiul ne spune cum, înainte de război, s-a introdus în clubul nudiştilor, pe o plajă particulară pe lîngă Blackpool, şi cum l-au dat afară.

Tommy întreabă curios:

— Şi ce ai făcut, de fapt, acolo, Puştiule? Ascultăm cu toții, şi Frank, am fi bucuroşi să auzim în sftrşit ce a fost.

— Ia te uită, chiar am să vă şi spun. Nu vă spun nimic, anume.

Puştiul nu va rezista, ne va spune, dar trebuie să ne facem că nu ne interesează şi să nu-l băgăm în seamă. Asta e prea mult pentru el, cedează.

În stufăriş încep să sară crapii. E aproape de amiază, ar trebui să scot lingura de pescuit şi să încerc la ştiuci. Dar mai bine stau culcat. Dinspre aerodrom se aude un huruit slab; încearcă un motor la locul de start. Astăzi nu vom zbura. Ce bine...

Sus, pe cerul albastru, pluteşte un pescăruş alb.

[4] Rožmberk – castel şi oraş în Cehia de sud, vestit pentru bogăția în peşte a iazurilor din împrejurimile sale (nota trad.).

5

— Grăbiți-vă, pînă nu se află !

Caporalul Gretton e nervos, noi de asemenea. Da, trebuie să ne grăbim. Scoatem imediat canistrele pentru benzină de sub pat şi alergăm prin spate, prin pădure, spre locul de start. O sută de paşi în fugă, o sută la pas, aşa obosim mai puţin.

Gretton, mecanicul nostru, ne-a întrecut pe bicicletă şi ne aşteaptă. Mergem ca şi cei trei crai, Puştiul, Tommy şi eu, fiecare cu cîte o canistră. Alice a noastră se odihneşte liniştită cu lansatorul de bombe deschis. Peste două ore va fi deasupra Canalului, noi cu ea. Kiel era obiectivul nostru pentru astăzi, dar...

— Gretton, e sigur? Ar ieşi mare tevatură, ce să-ţi mai povestesc.

— Nu te teme, Puştiule, îi cheamă pe toţi comandanții, trebuie să treacă din nou pe la secția operativă.

— Atunci am calculat totul degeaba, puteam să nu-mi bat atîta capul. Şi nu ştii precis unde va fi?

— Nu pot să ştiu asta, Tommy, dar trebuie să scot două sute de galoane[5] imediat.

Tommy şovăie, cade pe gînduri.

— Probabil Emden sau Bremen. Mai degrabă Emden. Şi cînd trebuie să începi descărcatul?

— Acum, peste o oră trebuie să decolaţi.

— Peste o oră? Cineva s-a scrîntit la cap, n-avem timp nici să ne îmbrăcăm. Dă-i drumul, să începem !

Alergăm de jur împrejur ca nişte furnici. Toţi cei de la locul de start sînt de faţă, fiecare vrea să pună mîna pe ceva. Pregătim butoaiele. Ce idei curioase pot să aibă? Să se scurgă atîta benzină în pămînt, cînd noi avem aşa de mare nevoie! Orice galon e bun. Benzina de aviaţie cam înfierbîntă motorul, asta-i adevărat, dar cu ulei merge bine.

Asemenea încurcături s-au mai petrecut de cîteva ori. Se fixase obiectivul pentru noaptea respectivă, se făcuse plinul avioanelor şi, deodată, ghinion – se anunţă că spre dimineaţă va cădea ceaţa. De la un obiectiv îndepărtat nu ne-am fi putut întoarce pînă atunci, iar pentru descărcarea şi depozitarea benzinei nu e timp, pregătirea flotilei pentru operaţii durează o zi întreagă. Da, o zi întreagă; şi încă mecanicii, motoriştii, specialiştii în fuselaj şi electricienii, şi radiomecanicii, şi armurierii, şi toate celelalte bresle trebuie să-i dea bătaie, şi încă cum. Ori plecăm acum, pe înserate, ori nu mai plecăm deloc. Dar noi trebuie să mergem cît mai des, noi, cei de pe bombardiere, sîntem singurii care putem plăti Germaniei datoria, ceilalţi nu au, deocamdată, această posibilitate.

[5] Galon – măsură, englezească de volum, egală cu 4,54 1 (nota trad.).

Din partea dinapoi a aripilor Welingtonului ies două țevi, direct din rezervoare. În cazul unei aterizări forțate pe mare, benzina este dată afară sub presiune. Avionul se uşurează, iar rezervoarele umplute cu aer mențin mai mult avionul la suprafață şi echipajul se poate salva. Gretton manipulează acum pîrghiile şi butoanele din cabină, iar din țevi benzina țîşneşte ca dintr-un furtun de pompieri. Cînd s-a umplut un butoi, strigăm, Gretton închide scurgerea benzinei şi noi aducem imediat alt butoi. Merge repede, sîntem versați. A fura nu-i greu de învățat.

Noi nu furăm, dar totuşi ceva nu e în regulă. Benzina trebuia să se scurgă în pămînt, şi nu în altă parte. Odată ce a fost scoasă din depozit, trebuie distrusă. Nu pot să ne-o dea nouă, nu e voie să găsească la noi nici măcar un litru. Pentru benzina de aviație te paşte închisoarea, sau, altfel spus, puşcăria, iar pe ofițeri – degradarea. Nu toți primesc, pardon, aceeaşi pedeapsă. Cum altfel s-ar putea recunoşte ce e furat şi ce e dat? Şi ce s-ar face marinarii care trec oceanul cu tancurile petroliere? Dacă tancul este lovit de o torpilă...

Gretton mişcă pîrghiile, benzina țîşneşte din țevi, noi rostogolim butoaiele şi țopăim ca nişte indieni. Am strîns ceva, acum vom avea cu ce merge.

— Acum ar mai trebui ca vreun gură-cască să-şî aprindă țigara, şi să vezi ce bal ar fi !

Puştiul se hlizeşte, noi laolaltă cu el. Tommy pleacă în fugă, Emdenul acela nu-i dă pace. Direcția şi puterea vîntului o cunoaşte, dar e mai bine să recalculeze direcția cea nouă. Poate că Pavel nici nu se mai întoarce, îl vor duce direct la aerodrom şi pe urmă va fi greu să se mai consulte cu el. Pregătirea de zbor trebuie luată în serios, asta nu-i,glumă. Totul trebuie pregătit dinainte, pînă în cele mai mici amănunte. Dacă, după aceea, nu se reuşeşte, asta e altceva, dar s-a făcut tot ce se putea.

— Încetați descărcarea, încetați descărcarea. Samson, Samson, nu se învîrte !

O clipă e linişte ca în biserică. Ei, la asta nu ne mai aşteptam. Apoi începem să strigăm toți deodată, grozav de tare. Puştiul mai dă şi cu picioarele în butoi şi face tumbe prin iarbă.

— Au să-ți miroasă hainele, nu te prosti !

— Au să-mi miroasă hainele? Le-aş adulmeca toată ziua, toată ziua, m-aş spăla şi pe bot cu benzină. Mergem, Frumuşelule, e ca şi făcut.

Cele cîteva cuvinte din megafon înseamnă pentru noi mult, poate totul. Operațiile pentru ziua de azi sînt contramandate. Ceața se întinde mai repede decît au presupus – cu ceata englezească nu-i de glumit, cîteodată e deasă ca o supă de mazăre – şi trebuie să ne lase acasă. Comandantul corpului trei va fi trist, din Norfolk nu va decola nici o flotilă. Iar în High Wycombe, la comandamentul armatei de bombardament vor fi şi mai trişti. Ce fel de activitate vor înregistra astăzi? Ar putea să meargă, de exemplu, cu noi, noi mergem spre fericire. Puştiul a hotărît, aşa rămîne. Direcția este una, cea tradițională. Parola Samson nu e o vorbă goală; La Norwich există o sală de dans, Samson şi Hercule. Acesta este obiectivul nostru pentru astă-noapte, ni l-am ales singuri.

Într-o clipă sîntem îmbrăcați de gală : bărbieriți, cu nasturii şi pantofii lustruiți, cu bonetele pe-o sprînceană. Pantalonii au nişte dungi de te tai în ele, George ne-a învățat. Pantalonii se întorc de cu seară, se ung cu săpun, se netezesc bine şi se bagă sub saltea. Dacă nu te foieşti noaptea, a doua zi eşti ca scos din cutie. Tuturor ne stă bine, e o plăcere să ne priveşti.

— Si dacă încep să mă încălzesc, fii atent să nu borăsc iar totul pe mine. Nu prea mai rezist la toate astea.

— Nu te teme, Puştiule, nu te vom lăsa la ananghie. Nu-i aşa, Frumuşelule, că nu-l vom lăsa?

— Da' de unde, Tommy, cum am putea!

Rîdem toți trei, nimeni nu va rămîne cu gîtul uscat. Şi ce nu vom fi în stare să bem singuri, vom da altora. N-aducem înapoi nici un şiling, asta-i sigur.

— Ce-ai să spui, cînd, după război, inspectorul şcolar are să te certe c-ai tras la măsea? Ce-ai să zici, aşa-i că nu ştii?

— Ce-am să-i spun? Domnule inspector, am băut, am avut motiv pentru asta. Şi dacă ați fi fost acolo unde am fost eu, ați fi băut şi dumneavoastră.

— Aşa să-i spui boului bătrîn. Dar, oricum, n-ar trebui să bei, ai să te tîmpeşti şi ai să ne calculezi greşit direcția. Băutura e bună cel mult pentru mitraliori. Uite, Frank nu bea, Pavel nu bea, George numai din cînd în cînd. Nici tu n-ar trebui să bei.

Puştiul are dreptate; pe Frank nu l-am văzut cu paharul în mînă, pe Pavel – de asemenea. Cum fac, oare, de pot suporta totul? Toți avem nervi, care e diferența? Or fi poate acele nenorocite de turele, unde omul e mereu cu ochii fn patru, unde vede totul şi trăieşte totul, unde aşteaptă doar moartea? Tommy nu se lasă.

— Frank nu bea, Puştiule, e adevărat, dar ştie să se relaxeze altfel. De ce crezi că e mereu cufundat în cărți? Nu poate să se gîndească la război, nu poate să se gîndească la sfirşitul său. După zbor nimic nu mai există pentru el, nici noi, nici flotila, numai cărțile. Are refugiu în trecut, în antichitate, acolo se retrage. Ziua de azi e un vis urît, o necesitate către care l-a împins caracterul său. Fiu de baron, de milionar, şi e alături de noi! Cît despre Pavel... Pe Pavel nu-l prea cunosc, e un caracter complex, un singuratic. Se plimbă singur, şade singur, tace de unul singur. A fost militar, nu uita. E instruit să asculte orbeşte, ca o maşină.

Tommy întoarce volanul automat, se poartă de parcă ar fi la lecție. Vorbeşte frumos, Puştiul îl priveşte cu gura întredeschisă.

— Dar George, motanul ăsta, de ce nu trage la măsea, şi nu merge la dans? Asta doar nu are cărți, n-a servit niciodată la aviație şi tot aşa umblă mereu singur. Pe el ce-l ține, spune-mi, dacă eşti aşa deştept?

— Rugăciunile, Puştiule. Crede în dumnezeu mai mult decît noi toți la un loc. Înainte de zbor se roagă, uneori chiar şi în timpul zborului. Să nu spui asta în fața lui, nu-i place să vorbească despre asta. În cabină stă cu spatele la mine, crede că nu-l văd, dar aşa e. Ştii, atunci, deasupra Parisului, cînd cu cablul acela, îşi împreunase mîinile şi se ruga în gura mare, mulțumea pentru salvare, nici nu ținea seama că sînt acolo. Poate că viața pe mare şi în Asia, poate că viața asta i-a dat ceva ce nouă ne lipseşte.

La Paris a fost rău, de-abia am scăpat. Atacaserăm uzinele Renault. Fabrică maşini pentru nemți, mii de maşini. Ordinul era să coborîm la şapte sute, nu voiau să distrugă oraşul. Pavel a condus frumos, am prins de prima dată în obiectiv fabrica şi apoi, repede, am început să urcăm. În jurul nostru, bineînțeles, foc de artificii. Si, deodată, trosc! Alice s-a împleticit. Să ieşi cu Wellingtonul din vrie, ăsta n-a mai fost noroc, a fost... Nu ştiu, a fost o minune? Poate că George ăsta are şi el dreptate pe undeva. După aterizare Gretton era aproape mort,

se sperie imediat, cică am atins un cablu. Un cablu de ancorare de la un balon şi foarfecele cu capse de pe aripi l-au tăiat, altfel ar fi fost jale.

— Asculta, nu cumva George s-a săturat de băut şi de iubit? Doar n-o să-mi spuie cineva că marinarii...

Iarăşi rîdem. Cine ştie cum stau, de fapt, lucrurile. Noi trei mergem la Norwich, la sala de dans Samson şi Hercule şi ceilalți să facă ce-or şti.

Începe să se întunece, Tommy se grăbeşte. Maşina nu e prea nouă, dar e după reparația generală, nu e incă de aruncat. E a noastră, a cumpărat-o împreună, a costat cîteva lire şi puțină muncă. Am descoperit-o într-un sat de lîngă Bury St. Edmunds, era pe butuci în magazie, proprietarul nu avea bonuri de benzină. Ar fi stat acolo mult şi bine, iar după război n-ar mai fi făcut nici două parale. Ne-au dat-o ieftin, ce n-ar face pentru aviatori? Aşa că acum ne trambalăm prin împrejurimi, benzină avem. Pentru concediu primim bilet de tren – pînă unde vrem – ori bonuri de benzină. Luăm bonuri, bineînțeles. Iar astăzi, odată cu contramandarea operației Kiel, am pus mîna pe un butoi întreg, ne va ajunge o lună. Am ascuns butoiul în tufiş, poate nu va da nimeni peste el.

— Cine conduce înapoi, tu ori Frumuşelul? Putem să conducem toți, cîteodată prinde bine. În Anglia nu e greu să capeți permis de conducere; ajunge să spui că ştii să conduci. În general, în Anglia te cred cînd spui ceva, asta-i bine. Trebuie să spui însă numai adevărul, altfel nu mai stau de vorbă cu tine. Numai cînd e vorba de peşti se mai poate exagera, o palmă mai mult sau mai puțin, asta nu se ia chiar în serios.

— Cine va mîna înapoi? Cine va fi cel mai puțin afumat?

Rîdem iarăşi. Puştiul ăsta spune la prostii...! Şi, la urma urmei, la întoarcere eu nu voi merge cu ei, să conducă cine-o vrea.

— Pe mine, băieți, nu vă bazați, eu mă întorc cu trenul.

— Ie-te, tînăru' ne trage clapa. Şi de ce mă rog?

— Va fi acolo şi Patrice, ne întoarcem împreună.

— N-o fă pe nebunul, încape şi ea, ne întoarcem cu toții.

— Ştii, Patrice, noi, am vrea... eu aş vrea să fiu mai degrabă singur cu ea.

Puştiul îl înghionteşte cu cotul pe Tommy, se strîmbă ca un prost. Mi-e cald, obrajii îmi sînt roşii.

— Ia te uită, ar vrea să fie singur cu ea. Şi cam ce-ai face, mucosule, poți să-mi spui? Poți să-i spui Puştiului, vechiului tău prieten? N-ar fi mai bine de-aş fi eu puțin cu ea? Ar vedea ea, fata!

Vorbele astea mă cam supără; Puştiul mi-o face într-adins.

— Lasă-l în pace, e matur, bărbat. Cine are dreptul să moară, are şi dreptul să iubească.

— Vezi, Frumuşelule, cum te apără cotoiul ăsta de alături? Ai fi spus asta despre el? Sau nu cumva vrei să te iei şi tu de fată, aşa-i? Spune, Puştiului poți să-i spui. El a văzut ceva în viață.

Au ceva dreptate, ar fi mai bine dacă Patrice ar merge cu noi. Trenul ne-ar zdruncina două ore, păcat de timp. Ea ar putea conduce, eu aş sta lîngă ea, bineînțeles, şi de-abia după aceea ăştia doi. Pe Puşti nu l-aş lăsa lîngă ea, asta nu. Va fi întuneric şi el, cum bea ceva, nu mai ştie ce face. Vom vedea, principalul e să vină. Mă bucur de pe acum, grozav mă bucur.

Şoseaua e aproape pustie; în general numai maşini militare, civilii nu au benzină. Anul trecut era mai bine. Aveam un depozit la Cosford, seară de seară mergeam la Wolverhampton. Eram atrăgători în uniformele franţuzeşti, fiecare avea pe piept nişte aripioare aurii. Toţi opreau cu amabilitate, dar noi nu mergeam cu oricine, alegeam maşinile mai bune. Făceam de două ori semn cu degetul mare în direcţia de mers şi maşina se oprea. Mulţumeam pentru ţigară, spuneam că ne place în Anglia – şi nu minţeam – călătoream ca domnii. Şi astăzi? Astăzi, cînd vrem să mergem cu autostopul, aşteptăm o mulţime şi sîntem bucuroşi dacă ne ia vreun camion. Şi ne mai şi privesc bănuitori, ce fel de oameni sîntem.

Pînă la Norwich nu mai poate fi departe, cam încă cinci mile. Trebuie să ne grăbim, la Samson se aglomerează devreme. Poate prindem o masă numai pentru noi, n-aş vrea să stau cu oameni străini. Patrice e probabil deja...

— Carburatorul!

Tommy a băgat repede mîna în cutia pentru hartă, a mutat pîrghia robinetului şi picioarele i-au dansat pe pedala ambreiajului şi a acceleraţiei. În cutia de viteze e mereu a patra, mergem mai departe. Maşina doar s-a poticnit, s-a înecat puţin, nimeni n-ar fi putut băga nimic de seamă. Gretton are mîini de aur, ştie să aranjeze lucrurile. Dar şi noi ne-am revanşat, jumătate de Fazanerie s-a dus pentru asta.

— Ia te uită, spurcaţii, ce loc şi-au ales azi, mai să nu-i vedem.

Puştiul însă i-a văzut, şi asta a fost important. Erau trei, toţi aproape de doi metri, unul din ei ne-a făcut semn cu paleta roşie.

— Frumuşelule, au motociclete? Întoarce-te! Maşina noastră e un Ford fabricat în licenţă, o cabrioletă cu acoperişul tare, seamănă oarecum cu două lăzi una peste alta. În spate are un gemuleţ oval, prin care vede numai cel care stă la mijloc. Mă întorc, Tommy frînează.

— Nici o şansă, băieţi, au maşină cu radio.

— Ai naibii spurcaţi, păcătoşii ăştia. Atunci va trebui să discutăm puţin cu ei.

Unul dintre lungani – toţi sînt caporali – se apleacă şi cercetează o clipă urechile Puştiului. Puştiul se umflă imediat în pene, îi pare bine că are de-a face cu un coleg. În poliţia militară se iau în special boxeri şi luptători, au motivele lor pentru asta.

— Controlul documentelor şi al maşinii! Vorbeşte sec, vorba lungă nu-l interesează şi nici nu are timp; în spatele nostru aşteaptă deja altul. Unul dintre ei stă lîngă capotă. Documentele nu-i interesează, ajunge să fluturi permisul. Unul dintre ei stă lîngă capotă, în mînă are o ţeava terminată printr-un balonaş. Puştiul discută de la egal la egal. Diferenţa e numai între categoriile de greutate, altfel sînt apropiaţi unul de altul: amîndoi sînt obişnuiţi să dea şi să se ferească. Doi sînt acum lîngă noi, iar al treilea, cel cu paleta tn mînă, stă ceva mai departe şi îşi îndreaptă cureaua albă de care e agăţat pistolul.

— Bine, caporal, treceţi direct la fapte, să nu pierdem timpul. Deschideţi, noi avem conştiinţa curată.

— Mulţumesc, sergent, vom fi gata imediat.

În mica noastră maşină e cam cald, se respiră greu. Probabil pentru că e puţin loc. Mă uit în oglinda retrovizoare, văd în urma noastră o maşină cu radio. Sînt cam roşu la faţă. Tommy, dimpotrivă, e mai palid decît în timpul mersului. Probabil din cauza fumatului. Iarăşi scoate o ţigară.

— Dispoziţiile generale spun că la manipularea benzinei nu se fumează, sergent !

Cel de-al doilea caporal zîmbeşte amabil, Tommy aruncă ţigara neaprinsă.

— Bine, caporal, mulţumesc pentru avertisment, uitasem. În timpul mersului nu fumez, acum am o clipă mîinile libere.

Caporalul dă din cap, se uită cînd la Tommy, cînd la scrumiera nichelată, plină de mucuri. Îi este clar, nouă de asemenea.

Primul caporal se întoarce de la motor, a închis deja capota. Priveşte în lumină tubul, îl scutură.

— Se pare că e în regulă, doar suprafaţa carburatorului are o umbră verzuie.

— Ei, are, dar asta o avea mai demult, nimeni nu ştie de ce. De cîte ori l-am curăţat, dar nu iese. E o pată care a intrat, nu se poate scoate.

Caporalul cu urechile blegi nu zice nimic, aşteaptă ce va spune al doilea, cel căruia nu-i plac ţigările şi benzina.

— Acum ne vom uita, cu permisiunea dumneavoastră, şi în portbagaj, da?

Tommy trage de tija de deschidere a portbagajului. Aşteptăm. Un poliţist se sprijină cu mîna de acoperiş, al doilea cercetează portbagajul. Apoi se îngrămădesc toţi deodată, cel din spate îi cheamă. Stau cu capetele alăturate, discută ceva important. S-a făcut întuneric, poate că am putea-o şterge. Gîndim probabil toţi la fel. Tommy se uită la Puşti, în ochi are o întrebare.

— Să-i dau drumul?

— E o prostie, ne cunosc, păcătoşii, numărul. Careva dintre ei ne-a auzit, vin către geam.

— Puteţi să-mi spuneţi, sergent, de la ce sînt petele acelea roşii în portbagaj? Pare să fie sînge, dacă nu mă înşel.

Ura, sînge! Acum s-au luat de sînge, nu-i mai interesează benzina. Poliţia şi sîngele; astea sînt lucruri ce nu pot fi despărţite, ţin una de alta. Puştiul îşi ia o mutră, pe cît posibil, şi mai tîmpită.

— Ai zis sînge, caporal? Am auzit bine? Să fiu al dracului dacă ştiu. Auziţi, băieţi, nu e cumva de la iepurele pe care l-am călcat nu demult?

Eu şi Tommy dăm convinşi din cap: asta ar putea să fie. Dar nu e deloc de la un iepure, e de la un căprior. Bineînţeles că nu l-am călcat cu maşina; a primit o lovitură măiastră dintr-o carabină militară, nici n-a băgat de seamă. L-am transportat în portbagaj prin Cambridge, a trebuit să ocolim jumătate din aerodrom din cauza lui. Le-a plăcut grozav la toţi, spinarea i-am împănat-o. De aceea Puştiul a şi luat o taxă majorată, au trebuit să dea cîte o sticlă de bere în plus.

— Precis e de la iepure, era zdrobit de tot, ne-a mînjit toată maşina. Nu-l puteam lăsa pe şosea, dacă derapa cineva din cauza lui? Pot să-ţi ofer, caporal?

Tommy întinde mîna cu cutia rotundă, îi încearcă. Dacă iau, e bine. Nu vor mai cerceta nimic, ţigara şi benzina nu merg împreună. Se uită unul la altul, şovăie. Le dăm de bănuit, nu trebuie să ne mirăm. Oamenii cu figuri ca Puştiul sau ca mine dau imediat de bănuit oricui, la prima vedere. În afară de asta, instinctul lor de poliţişti îi avertizează, le spune „atenţie, aici ceva nu e în regulă”. Cel mai periculos, acela care se sprijină cu mîna de acoperişul Fordului, întinde în sfîrşit mîna spre cutie, alege. În spatele nostru claxonează alte maşini. Urechile

blegi se îndeasă pe geam, două nasuri sfărîmate se îndreaptă amenințătoare unul împotriva celuilalt.

— Ştii, sergent, ar merita să cercetăm maşina asta a dumneavoastră, într-adevăr ar merita. Să nu-mi spuneți că nuanța aceea verzuie a carburatorului a apărut din senin. Eu şofam pe cînd pe domnul de lîngă dumneata îl mai duceau încă în cărucior. Nu e aşa de mult de atunci, dar, oricum, a trecut ceva timp.

Caporalul arată spre mine, eu îmi iau o figură dură. Nu permit nimănui nimic, asta nu, dar nici nu-l voi înfuria. Să se termine odată, deja stăm cam prea de mult aici.

— Cum crezi, caporal. Dacă permiteți, noi am pleca. Am pierdut destul timp, dumneavoastră de asemenea. În spatele nostru aşteaptă un şir întreg de maşini.

Tommy fumează, îl cercetează. Are nervi buni; n-a mai predat de mult. Numai în avion e cîteodată puțin nervos, mai ales atunci cînd se schimbă mereu direcția de zbor şi el nu cunoaşte poziția.

— Bine, puteți pleca.

Mergem şi rîdem. Tommy schimbă din nou mica pîrghie din cutia pentru hărți şi apasă pedalele ambreiajului şi ale accelerației. Mergem iarăşi cu benzina verde, cu aceea din cauza căreia sticleții te bagă în colivie.

— Pot să vă spun că atunci cînd golanul acela s-a sprijinit de acoperiş, nu m-am simțit prea bine.

Puştiul a încheiat discuția pentru astăzi. În ceea ce-l priveşte pe caporalul de la poliție, asta e alta treabă. Nu putea şti că în acoperiş avem un rezervor cu cădere. Gretton are mîini de aur, va trebui să-i duc iarăşi un fazan.

6

La Samson e animație. Tejghelele se îndoaie, au vopsit mesele în culori pastel, au pus un covor la garderobă. O mînă de civili, încolo militari. Mergem direct la bar, acolo sînt aviatorii. E mai bine să fim împreună, băieții de la infanterie sînt cam obraznici. O fac pe grozavii, zgîrie parchetul cu încălțămintea lor potcovită. Nu se poate şti cum se va termina. Ultima dată a ieşit cu scandal, totul s-a dat peste cap. Eu şi Puştiul n-am fost chiar ultimii, am apărat onoarea flotilei. Am avut ceva la o coastă iar Puştiul un deget scrîntit; îi lipseşte antrenamentul.

La Samson te poți distra, nu ca la noi la Ymka, lîngă aerodrom. Şi la Ymka au bunăvoință, dar nu e acelaşi lucru. Servesc numai ceai cu lapte condensat şi plăcinte cu sifon, iar în pauză preacuviosul părinte Deere împarte textele unor cîntece religioase. Bine că măcar vin fetele de la serviciul agricol, sînt bronzate şi au pulovere strînse pe corp, le stă foarte bine. Dar cel mai bine le stă fetelor de la marină, asta trebuie s-o recunoaştem. Le întrec şi pe cele din aviație, uniformele lor bleumarin şi pălărioarele în trei colțuri sînt

grozave. Acolo le aleg numai pe cele mai frumoase şi, în plus, din familii bune. Marina are tradiție, este arma numărul unu, acolo trebuie să se aleagă. Aviația e arma cea mai nouă, vine după armată, însă acum se ridică rapid. Poate că odată îi vom întrece pe toți. Este printre fetele de la marină vreuna mai frumoasă decît Patrice? Nu ştiu, dar în RAF Patrice e cea mai frumoasă, asta e sigur. Dar unde e? Ar fi trebuit să fie deja aici.

— Eu îs grozav de însetat după drum.

Puştiul e însetat mereu, după drum şi înainte, dar în privința asta nu se mai poate face nimic. Ne strecurăm către tejghea, strigăm la cunoscuți. O jumătate din flotilă e aici, ca la hram. Chiar şi aceia care nu ies aproape deloc, chiar şi aceia au venit, cu maşinile, cu trenul, cu autobuzul, care cum au putut. Cînd se contramandează o operație, trebuie să se sărbătorească.

Barmanii sînt patru, nu-şi văd capul de treabă. În Anglia berea nu se toarnă, se trage cu ajutorul unei pompe cu pîrghie. Plescăie în pahare, nu prea face spumă, un cîrciumar adevărat de la noi s-ar supăra. Dar tărie are, ți se urcă la cap.

Vine rîndul nostru, luăm cîte două pahare. Decît să mai aşteptăm iarăşi atîta... Şi pe urmă bere e putină, s-ar putea să nu mai rămînă. Bem, privim, ascultăm muzică. Barul e deschis pînă la zece, muzica cîntă pînă la unsprezece. La zece fără un sfert e ultima comandă, mai comandăm ceva, plătim şi mergem la dans. De la zece la unsprezece e timp destul; înainte de zece sînt puțini aviatori în ringul de dans, îl lăsăm militarilor obişnuiți. De altfel aceia trebuie să plece la zece, nouă ne rămîne de unde să alegem.

Dansatorii trec pe lîngă noi, numără paharele şi se miră. Trei oameni şi şase pahare, curios. Puştiul îi priveşte de sus, deocamdată nu are chef de nimic. Se va înviora mai tîrziu, după ce va mai bea ceva.

— Azi n-am chef pentru porcăria asta care dă dureri de cap, trebuie s-o împănez cu ceva.

— Puştiule, nu uita că vei...

— Voi să-mi dați mie sfaturi! Mie, Puştiului! Fiți atenți ce-am să fac.

Într-o clipă e înapoi, pe o tavă are păhărele cu un lichid galben-cafeniu.

— Tot nu te-ai învățat minte să nu mai începi aşa de repede? Ştii că nu suporți whisky,

— Eu nu suport whisky? Uite ce-am să fac! Facem şi noi la fel, nu-l lăsăm singur. Însă bine nu e, o luăm prea repede. Dar noi şi de trăit trăim repede.

— Aşa, băieți, acum am fi fost undeva pe lîngă Helgoland. Dar deocamdată sîntem la Samson şi ne simțim bine. Noroc !

— Nu cumva cam exagerezi, Puştiule?

— Şi ce vrei, mă rog? Aici e distracție ca la morgi. Toți o fac pe serioşii, poartă discuții savante, în loc de căcat şi aşa mai departe, ştiu eu cum stau lucrurile. Şi-ai să-i vezi înainte de miezul nopții, ce beți or să fie.

— Ascultă, oamenii sînt obişnuiți să se distreze în diferite feluri. De ce crezi că toți trebuie să se îmbete imediat? Uită-te la masa de alături, ce frumos discută... fata aceea cu marinarul, despre cultură.

— Tu crezi asta, Tommy, marinar şi cultură? Abia aşteaptă să pună mîna pe ea, al doilea şi al treilea la fel. Fîța aceea o face pe mironosița şi între timp tremură de nerăbdare. Mi se întoarce stomacul pe dos, nu pot să ascult, şi să mă uit nici atîta. Cu cît ar fi mai

simplu, dacă ar spune lucrurilor pe nume. De ce crezi că oamenii îşi pun beţe-n roate unul altuia? Din cauza gologanilor? Nu, din cauza femeilor, astea-s de vină. Bărbatul e fudul ca un urangutan, înghite totul. Şi eu mă duc să dansez!

Au terminat de cîntat lambet-walk şi acum cîntă hoky-poky, scoţi dreptul înainte şi-l învîrţi puţin. În ring îngrămădeală, se ţin de talie iar fetele îşi pun în evidenţă picioarele şi şoldurile. Şi acum scoţi stîngul înainte şi-l învîrţi puţin... Puştiul priveşte posomorît, cu mîinile pe masă.

— Pe care o alegi?

— Obiectul acela mic şi pieptos de colo.

Dispare între dansatori, se întoarce năduşit. E vizibil mai bine dispus.

— Lucrează la fabrica de muniţii, îl aşteaptă pe bărbatu-său. E la genişti, curăţă clădirile din Yarmouth. Dacă nu vine pînă la nouă, e liberă azi. Dar cred că nu vine, la Yarmouth cad mereu bombe, acolo e într-una de lucru. N-ar fi rău cu ea, cu pramatia asta mică.

Ascultăm, medităm. Soldaţii meditează mult, dar la treburile lor.

— Poate că s-ar lăsa convinsă, se înghesuia destul de tare. Adu încă un rînd!

Trebuie să mă duc, trebuie să ascult, sînt cel mai tînăr. Chelnerul poţi să-l strigi mult şi bine, mai degrabă să comanzi la bar. Să comanzi şi să plăteşti imediat, bineînţeles. Lumina a clipit de cîteva ori, paharele au săltat. Nu departe a căzut ceva, au dat alarma. În adăpost nu se duce nimeni, acum nu-i timp pentru asta. Cînd vom mai veni iarăşi aici? Muzica cîntă mai departe. Unde e Patrice?

— Să-ţi spun eu, cea mai bună distracţie era în Franţa. Acolo omul se distra într-adevăr. Ori puteai să le duci direct la bordel, ori măcar la film, să vezi poze.

Puştiul a fost în corpul expediţionar, are experienţă.

— Ce dădeau, Puştiule? Merita?

— Ehei, erau nişte lucruri grozave. Sîmbăta programul dura mai mult, dădeau cîteva bucăţi.

— Şi cum se numeau filmele acelea?

— Ei, în toate felurile: „Nunta turcească” şi aşa mai departe. Cel mai mult mi-a plăcut „Celui curat totul curat”, a fost un film foarte frumos, plin de învăţăminte. Şi eu mă duc să dansez, mereu se învîrte pe lîngă ea pilotul acela din flotila a noua, ar trebui să-i rup oasele, mizerabilul.

Şi Patrice nicăieri. Să mă duc şi eu să dansez? Sînt singur la masă, Tommy s-a întîlnit cu un cunoscut de acasă. Amîndoi sînt deja la bar, povestesc despre Scoţia, ori discută despre Britania. Niciodată despre Anglia, n-o recunosc drept ţara lor. I-am promis Patricei că o voi aştepta, dar nu pot să o aştept atîta. Să i se fi întîmplat ceva? Prin împrejurimi au fost bombardamente, cine ştie? E o

fată bună, ultima oară a fost aşa de drăguță cu mine, singură m-a sărutat. Cică i-e milă cît sînt de singur aici. Şi cică îi plac. Ciudat, la noi o fată nu i-ar fi spus asta unui băiat.

În Anglia femeile au anumite privilegii. De exemplu, pe stradă, întîlnind un cunoscut, îi dau de înțeles, dacă doresc să fie salutate. Şi trebuie să le conduci numai pe partea interioară a trotuarului, o mulțime de alergătură, nu ca la noi, mereu în dreapta ta. Lucrul acesta are explicația lui, femeile au un sentiment mai mare de siguranță. Şi femeile, cică, vor să fie protejate, le place asta. Dar cum pun mîna pe un apărător, imediat încearcă să-l schimbe – zice George. Greu de înțeles toate astea, foarte greu. Doar dacă...

— Care sergent drăguț de la aviație mă aşteaptă, care?

Îi prind degetele subțiri, mi le trec peste ochi şi peste buze şi le sărut pe amîndouă părțile. Stă, a uitat să-şi tragă mîinlle. Ce bine-mi pare că nu sînt în ringul de dansl Nu s-ar fi întîmplat nimic, desigur, dar ar fi fost neplăcut. Şi cu ea ar fi vrut să danseze imediat toți, cine ştie ce ar mai fi ieşit din asta.

— Am aşteptat mult înainte de a intra în gară, nu ne-au dat drumul în oraş. În împrejurimi au fost nemții, iar voi stați aici şi beți. Uf, whisky, ăsta-i tare. Stai, mai dă-mi puțin!

Bea şi restul păhărelului pe care l-a început cu prima înghițitură. Să bea oleacă, să-şi vină în fire. Va fi mai bine dispusă, mai drăguță. Necunoscutul acela din Yarmouth al Puştiului probabil că nu mai vine, asta-i bine. Vom putea rămîne mai mult, pe Tommy îl convingem noi cumva.

— Dansezi?

Se cîntă La Paloma, şi pe urmă încă un tangou, despre gelozie. Noi, aviatorii, nu sîntem geloşi, înțelegem. Ce rămîne în urma noastră?! Azi aici, mîine dincolo, şi poimîine – gata, am dispărut. Eu n-aş fi niciodată gelos din cauza Patricei, doar dacă...

Lumina se stinge, e gălăgie. Băieții strigă, fluieră, țipă ascuțit ca femeile. Acestea însă nu se aud acum, ori li-e frică, ori nu pot vorbi.

Lumina se aprinde din nou, trebuie să ne depărtăm puțin unul de altul. Mă priveşte cu drag.

— Încă puțin în colțul drept... mai sus... acum e bine.

Mă şterg la gură, lîngă mine cineva se şterge la gură, în fața mea altul se şterge la gură. Puştiul stă în apropiere, strigă ceva, nu se şterge la gură. Ăstuia îi e de-acum totuna, se întoarce roşu la față şi o trage de mînă pe femeia cea micuță. Amîndoi sînt veseli şi fericiți, se îndreaptă către bar. Acum am fi fost deasupra Holsteinului, pe direcția de zbor zero optzeci...

Tommy discută mereu cu concetățeanul lui. Nu s-au văzut de mult; e o întîmplare fericită întîlnirea aceasta. Cînd se vor vedea din nou? Da, mai iau un rînd, aceeaşi băutură.

— Patrice, încercăm şi gin?

— Cum vrei, Frumuşelule. Dar acum plătesc eu. Egalitate, ei bine. Dacă vrea, să plătească. Oricum mă voi revanşa, am să-i cumpăr ceva. Aş putea să-i cumpăr un săpun ,poate aş găsi unul mai acătării. Ori ciorapi? George zice că femeia e corp, suflet şi ciorapi. Ar avea Patrice nevoie de ei? La ce să-i poarte, poate că nici nu are aici haine civile. Cel puțin n-am văzut-o niciodată în civil. I-ar sta bine? Şi cum mi-ar sta mie? N-am mai purtat de mai bine de doi ani haine civile, cele vechi le-am vîndut cu cinci franci la Oran. Cum mi-ar

sta lîngă ea în civil? Probabil nu prea grozav, poate că nici n-ar ieşi cu mine. Cred că nici aşa nu-i vine bine că e mai în vîrstă decît mine. De ce m-a ales pe mine, ce-a văzut la mine? Se învîrt atîția în jurul ei, chiar şi ofițeri, şi ea merge cu mine! Nu ne vedem prea des, ori nu poate ea, ori eu, dar totuşi ne întîlnim. În sfîrşit, am pe cineva, am de ce să mă bucur. Se face numai, sau mă iubeşte cu adevărat? E frumoasă însă, îi stă bine. Ştiu de-acum ce am să-i cumpăr, parfum. Da, am să-i cumpăr Chanel, îl aduc contrabandiştii prin Irlanda, poate voi reuşi să fac rost. De ce n-aş face eu rost pentru Patrice, ce n-aş face pentru ea!

— În sănătatea ta, Frumuşelule, să nu ți se întîmple nimic !

— În sănătatea ta, Patrice, nici ție să nu ți se întîmple nimic !

— Să nu vi se întîmple nimic la amîndoi, voi, papă-lapte, şi să nu mi se întîmple nici mie nimic şi să nu i se întîmple nimic nici Joanei, să n-o plesnească bărbatu-său mîine. Noroc !

Puştiul strigă destul de tare – cînd bea, aude mai rău, a primit o dată o lovitură dură în ureche. Toți se uită la noi, trec cu privirea peste noi şi revin la Patrice. Da, Patrice e frumoasă, în sală nu e alta mai frumoasă. Asta mă bucură, dar nu prea tare. Ar fi mai bine dacă nu ne-ar... dacă nu ar băga-o atîta în seamă.

— Mai dansăm, iubito?

Nu răspunde, se ridică repede şi merge înaintea mea. Luminile sînt estompate, ringul e plin, am aşteptat anume alt tangou. În mijloc nu putem intra, o conduc pe margine, în colț. Ne învîrtim, mă ține cu palmele pe-după gît şi se lasă puțin pe spate. Are palma fierbinte, mă priveşte în ochi. Acum am fi fost deasupra obiectivului, cu lansatorul de bombe deschis...

Ieşim şase deodată, cunoscutul lui Tommy ne însoțeşte. Nu prea mă încîntă, la garderobă i-a povestit într-una ceva Patricei. Afară e întuneric, numai pe țărm, într-un loc, proiectoare şi lumini. E ciudat să vezi toate asta de pe sol, noi le cunoaştem mai mult din aer. Ce e asta față de obiectivele din Germania, cînd vorbeşte valea Ruhrului...

— Treceți mai departe, vă rog !

Asta-i pentru noi? Doar noi mergem. Nu, doi lipsesc. Aha, Puştiul şi Joan, stau în colț, imediat lîngă ieşire, se îmbrățişează; lîngă ei un polițist în pelerina le luminează cu lanterna la picioare.

— Luminează, jupîne, pe mine nu mă deranjează. Polițistul luminează mai departe, Joan se smulge de lîngă Puşti, se aranjează şi ne ajunge. Din spate se aude o dispută.

— Nu vă puteți găsi o ocupație mai bună decît să plictisiți oamenii? Ce, noi avem timp să mergem-undeva?

— Continuați-vă drumul, sergent, noapte bună! Puştiul ne ajunge şi el, o ia pe Joan de mînă.

— Hai, scumpo, trebuie să continuăm. Imediat sînt la maşină, băieți, nu veți aştepta mult.

Într-adevăr, n-aşteptăm mult. Stau singur cu Patrice înăuntru? cunoscutul lui Tommy s-a dus la tren, iar Tommy caută pe undeva apă, ne cam curge radiatorul. Puştiul apare ca o fantomă.

— Gata, putem să-i dăm drumul. ,

Tommy termină de turnat apa, Puştiul îşi curăță cu boneta coatele şi genunchii.

— În afurisitele acelea de adăposturi e atîta umezeală !

Plecăm, Patrice conduce. Lîngă ea stau, bineînțeles, eu, apoi Tommy şi la margine Puştiul. Toți stăm pe-o parte, înghesuiți unul în altul, numai Patrice trebuie să aibă mai mult spațiu. Şed întors către ea, o privesc din profil, îi stă foarte bine. În urma noastră urlă sirenele. La Norwich e iarăşi alarmă. Puştiul doarme....

— Vor ajunge cu bine?

— Desigur, Tommy s-a trezit, mai au doar puțin. Am coborît cu Patrice înainte de aerodrom, lîngă castel. Acolo e acum popota ofițerilor, pe proprietăreasă au mutat-o în altă parte, dar noi nu mergem într-acolo. Mergem în parc, în parcul castelului.

O pajişte întinsă pe care cresc la întîmplare stejari şi conifere, puțin deasupra solului se ridică rododendroni înfloriți. Deasupra noastră norii s-au împrăştiat, regiunea e scăldată în lumina lunii. E lună plină, galbenă, ca de miere, împrăştie o lumină argintie. Ne scăldăm în argintul acesta, Patrice şi cu mine.

Astăzi e o noapte caldă, fără pic de vînt. Ne ținem de mînă, mergem. Unde, nu ştim.

— Mă iubeşti mult?

— Da, Frumuşelule, mult. Dar tu?

— Şi eu te iubesc, Patrice. Dar eu te iubesc mai mult decît tu pe mine.

— Nu-i adevărat, eu te iubesc mai mult, femeia trebuie să iubească mai mult.

— Nu trebuie, Patrice, nu trebuie.

— De unde ştii?

— Nu ştiu, dar aşa cred.

— Nu, eu iubesc mai mult.

— Arată-mi !

Mă îmbrățişează, mă sărută, ne împleticim în mijlocul pajiştii, singuri în toată lumea, numai noi doi. Abia mai respiră.

— Ajunge?

— Nu ajunge, Patrice?

— Dar ce mai vrei?

— Vreau mai mult, ştii tu. Hai să ne aşezăm!

— Nu, nu se poate, nu se poate deloc.

— De ce nu se poate? Ce e rău în asta, să ne aşezăm puțin. Ia uite-te împrejur, ce frumos e!

— Nu se poate, iarba e umedă.

Nu e umedă, ştiu asta, roua nu cade în fiecare noapte. Am băgat imediat de seamă, am pantofii uscați. Bag de seamă totul, chiar dacă nu spun nimic. Pipăi iarba cu mîna.

— Pune mîna, Patrice !

O atinge şovăind, a pierdut.

— Dar numai puțin, numai pentru o clipă, ne ridicăm imediat.

Ne aşezăm aproape unul de altul. Îşi îndoaie genunchii, îşi aşează pudic picioarele într-o parte. Poate că totuşi am să-i cumpăr ciorapi, desigur va avea nevoie.

Puteam să întind mantaua antigaz, Puştiul cică aşa face uneori.

— Ce ai, Patrice?

— Nimic, Frumuşelule, doar că mă tem puțin.

— De ce să te temi, scumpo, doar sînt cu tine.

— Tocmai de asta mă tem.

— De mine te temi, Patrice? 3

Îmi scot masca de pe umăr, o pun sub cap. Cu mîinile pe ea mă culc pe spate.

— Aşadar, de mine te temi? Bine, cum vrei. La urma urmelor, putem să ne întoarcem, chiar acum.

Nu mi-ar place, n-ar fi trebuit să spun asta. Dacă pleacă într-adevăr? Se joacă cu un fir de iarbă, are capul întors.

— Ştii, Frumuşelule, eu n-am fost încă niciodată aşa singură cu un bărbat, niciodată.

Privesc luna, luna asta care altădată îmi inspiră atîta frică. Cînd e plină, proiectoarele sînt slabe, nu te orbesc, în schimb vînătorii te văd, te văd bine. Luna plină mă îngrozeşte. E de ajuns să intre în cameră, mă trezesc imediat şi nu mai adorm. Acum luna e ca de miere, împrăştie argint. Părul Patricei e mai strălucitor? Străluceşte toată, ca o zînă. Eu sînt prințul, prințul cel trist. Mîine atacăm Kielul.

Întind mîinile spre ea.

— Nu te teme, scumpo, de mine doar nu trebuie să te temi.

Se întoarce repede, neaşteptat, mi se aruncă la piept, suspină.

— Dragostea mea, singura mea dragoste !

Stejarii dispar în pîclă. Totul e ireal, totul se înalță şi se leagănă în culoarea asta cenuşie, totul se scufundă undeva. Pe buze am sînge.

Ceața e din ce în ce mai deasă, poate că nici mîine nu vom zbura.

7

— Cafeaua se serveşte la şaptesprezece zero zero. Vocea fornăită se împrăştie pe tot aerodromul. Nu ne place glasul acesta, anunță lucruri neplăcute. Dar glasului nu-i pasă, pătrunde În toate colțurile, aduce echipajele la ascultare.

Şaptesprezece zero zero! Cîte nu se ascund în spatele acestor cuvinte, cîți oameni nu vor fi nefericiți! În Anglia, în Germania, în flotila noastră. Nu ni se va servi, bineînțeles, nici o cafea; în armată nu-s bucuroşi să ți-o servească.

Ieşim înainte de ora cinci. S-au întîlnit toți în camera mea, Frank ultimul. Şi-a cerut mii de scuze, a trebuit neapărat să termine o carte. Da, Frank e în stare să citească înainte de zbor o carte, eu nu. Eu nu sînt în stare de absolut nimic, doar să alerg prin pădure. Frank mai vorbeşte o bucată de timp, îl aprobăm din cap ca şi cînd l-am înțelege. Legea a doua a logicii poate fi
interpretată în două feluri, desigur o să-i dăm dreptate.

În întunericul cețos al serii de octombrie figurile noastre sînt vagi, tremurătoare, arătăm ca un grup de ratați. În fața comandamentului ne întîlnim cu alte echipaje. Unele sînt deja înăuntru.

Sala e aproape plină. Trebuie să fie vorba de ceva important, încă înainte de amiază au umplut rezervoarele pînă la limita maximă. Unii zic Berlin, alții Genova.

Şiruri de scaune, o tablă cu o hartă acoperită, alături două mai mici cu numele comandanților de avioane, şi apoi încă una cu situația atmosferică. Celălalt perete este acoperit în întregime de încă o hartă de aviație, a Europei occidentale, la scara de 1: 500000. În tavan – becuri, ferestrele camuflate cu grijă. Peste tot fum – fumează şi cei care nu ştiu, ori măcar încearcă.

— Cel mai mult mi-ar place aici.

Puştiul are împrejurul său cîțiva prieteni, cîteva figuri recalcitrante. Sînt mitraliori, bineînțeles. Noi, mitraliorii, trăncănim totdeauna în timpul pregătirii zborului, dar nimeni nu ne zice nimic. În această încăpere fiecare are destule griji de-ale lui.

Un deget scurt, bătucit, rătăceşte pe Coasta de Azur, Puştiul oftează afectat.

— Ce mai lună de miere ar fi acolo, nu-i aşa, masculilor?

Ceilalți se strîmbă, de parcă ar fi fost deja acolo şi de parcă astăzi nu i-ar aştepta altcerva.

— Iar după noaptea nunții ar trebui să ne aducă dejunul la pat, ar trebui să fie cu tot confortul.

— Ei da, Puştiule, şi după aceea? Te-ar întreține nevasta?

— Proştilor, eu m-aş întreține pe mine, pe ea şi încă vreo trei de felul ăsta.

— Si ce-ai face, mă rog? După război nu vor mai fi cai. Ce fel de ocupație ai vrea să ai?

— Eu? Eu am să fiu manechin.

Gurile li s-au întins pînă la urechi. Se uită la statura măruntă şi la picioarele lui strîmbe.

— Tu, Puştiule? Şi unde, mă rog, la ce salon? La ce firmă vei fi, ia spune-ne !

— La o fabrică de prezervative.

Nechează cu toții de saltă harta pe perete. Locotenentul Brown, un omuleț morocănos, nervos, telegrafistul principal al flotilei, aruncă indignat ziarul „Times”. Puştiul scoate limba la el. În timpul pregătirii zborului nu prea se ține seama de respect, pentru ultima oară sînt toți egali.

Coasta de Azur! Ce-mi spune asta? Nice şi barul de la Negresco, Monte Carlo şi Babette cea cu ochii negri. Şi, în plus, Agde şi Marseille, fortăreața Saint-Jean, Legia patria nostra! Legiune străină, unde eşti astăzi? Cît de mult e de atunci! Numai doi ani? S-au schimbat atîtea! Oare au existat într-adevăr toate astea?

— Vine bătrînu' !

Puştiului nu-i scapă nimic. E cinci fix, cafeaua neagră nu se aduce. Toți se ridică pentru salut. Locotenent-colonelul Batchelor nu poate fără pipă, se duce, probabil, şi la culcare cu ea.

— Bună seara, domnilor!

Asta e valabil pentru toți, şi pentru mine şi Puştiul. Amîndoi ne îndreptăm imediat. Echipajele se aşează din nou.

În fața noastră stă Cezar, un Cezar modern. Un bărbat înalt, voinic, cu bărbia proaspăt bărbierită bătînd în albastru. Stă cu picioarele desfăcute, ne cercetează, evaluează materialul. Cum să înceapă? Probabil direct, ca de obicei, fără multă vorbă.

— Deasupra obiectivului de astăzi încă n-am fost, nici flotila noastră, nici RAF. Ştiți, poate, ce înseamnă Parteigelände. Trebuie să vorbească însuşi Goebbels şi noi trebuie să-i suflăm.

Cei din față rîd respectuos iar Puştiul mă trage de mînă – adică despre ce e vorba. Nu ştiu ce să-i răspund, nu-mi pot aminti. Am auzit ceva despre asta, e o clădire sau aşa ceva, dar unde, unde? Dacă ar fi Frank prin apropiere, el ne-ar spune precis. Data viitoare am să mă aşez lîngă el, nu e nici o afacere să te reazemi de zid, doar că se ia varul pe scurtă. Nu, să stai în viață lîngă zid, asta nu aduce nici un folos.

— Au fost stabilite opt echipaje, după mine opt echipaje bune. Voi zbura şi eu. Drumul va fi uşor. Nemții nu vor trage astăzi, iar la întoarcere vom avea vreme frumoasă.

Din nou rîsete, de data aceasta mai tare. Rîdem şi noi în spate, Puştiul mai face şi cu-cu. Batchelor e mulțumit, a reuşit să ne destindă. Frank zice despre el că e un bun psiholog. Probabil că are dreptate.

— Şi acum concret, domnilor!

Batchelor se întoarce, se dă deoparte şi face un gest larg spre harta acoperită. De cîte ori Batchelor dă din mînă, parcă mă strînge în spate şi-aşa mă ține pînă cînd pornesc motoarele.

Apoi mi-e totuna, ceva între îndrăzneală şi apatie imi dă oarecum posibilitatea să uit de grozăviile din jurul meu.

Ofițerul de serviciu trage cu încetineală perdeaua hărții, aşa cum se ridică cortina la teatru. Puştiului i s-au înroşit urechile şi se foieşte neliniştit.

— Păcătosul, crede că joacă pocher şi ne ține sub tensiune.

Eu nu mă pot vedea, dar cică sînt palid. Inelele metalice scîrțîie neplăcut. Urmăresc firul roşu, care duce de la aerodrom undeva spre Pădurea Neagră. Perdeaua se strînge şi descoperă treptat harta. Şi deodată apare punctul terminus.

Bolborosim în cor, că la şcoală :

— Nürnberg.

Da, astăzi e Nürnbergul. Şi mai înainte a fost Szczecin, şi Frankfurt, şi Torinq, şi Cherbourg şi pe urmă va fi... Ce contează asta? Ce* e viitorul? Omul nu-l poate pipăi, asta-i situația. Şi dacă nici nu poate spera în el, atunci ce mai are preț? CSți dintre noi vor mai şedea aici data viitoare, cînd Batchelor va da din mînă? Şi chiar el, va mai fi aici î

Unii oftează, alții şuşotesc. Acum aşteptăm. Va vorbi ofițerul de serviciu, apoi meteorologul, apoi ofițerul, cu informațiile, la sfîrşit cel care răspunde de transmisiuni. Şi la îndemînă mai sînt tehnicianul şi armurierul.

O întreagă suită, ca la curte.

— Traseul trece pe deasupra Franței. Pentru păstrarea secretului. Țărmul inamicului va fi survolat între...

Cele ce urmează mai departe țin de meserie. Zborul va fi dificil pentru navigatori; în plus, în zona obiectivului, sînt anunțați nori. Meteorologul spune asta cu un sentiment de vinovăție, parcă ar încerca să se scuze. Ar trebui să fie, bineînțeles, altfel: nori pe traseu, iar deasupra obiectivului senin. Dar nu se poate amîna nimic, congresul NSDAP-ului are loc

tocmai acum. Ori reuşim, ori nu. Şi, în afară de asta, meteorologii nu pot fi crezuți, născocesc destule. În sfîrşit, fiecare trebuie să trăiască cumva, într-un fel sau altul, mai ales în timp de război. E bine că se prevede măcar la aterizare vreme bună. Ar fi rău ca, după un zbor atît de lung, să te conduci la aterizare numai după aparate şi să cauți o gaură în nori.

— Cercetarea aeriană, precum şi informațiile din alte surse, atrag atenția că obiectivul va fi bine păzit, în afară de zona avioanelor de vînătoare din regiunea țărmului, va fi necesar să se treacă prin încă cel puțin trei zone, dintre care foarte periculoasă va fi...

— Tîmpitul! Ce, parcă noi nu ştim?

Şoapta Puştiului se aude în toată sala, mulți se întorc spre noi. Ofițerul cu informațiile tuşeşte încurcat, nu-i place cînd cineva îl întrerupe, epchipajul nostru nu-i place deloc, nu prea îi luăm în seamă vorbele, şi el ştie asta.

George se ridică, se îndreaptă către grupul din jurul ofițerului transmisionist. Preia, prin semnătură, o coală de hîrtie pe care se găsesc nişte litere codificate şi nişte prescurtări. Sînt semnalele de apel ale farurilor şi stațiilor noastre, radio şi luminoase, care se schimbă la fiecare patru ore. Jerry, neamțul, trebuie să fie derutat cît mai mult. Şi pe noi ne derutează, desigur, dar asta nu mai este atît de important. Şi mai sînt acolo nişte coduri, semnale de apel ale stațiilor de pe continent. De unde le au englezii? N-are nimeni habar. Ştiu însă să facă rost de ele. Ştiu să-şi facă rost la timp şi de semnalele de apel care vor fi folosite ulterior. Cîteodată nu reuşesc, asta-i adevărat, dar de cele mai multe ori, da. Cine le trimite?

Codurile sînt strict secrete, sînt trecute pe hîrtie de orez şi, în cazul că avionul este doborît, ordinul este să fie înghițite. George aranjează cu grijă coala în mapă, nu are voie să o arate nimănui.

— Ce-ai face, dacă ai muri? Cum le-ai mînca? George se opreşte, ne cercetează cu un zîmbet indulgent de om înțelegător.

— Mai sînt şi Tommy, şi Frank, şi alții, nu crezi? Şi eşti şi tu. Dacă ar fi toți morți, ai înghiți codurile tu, nu-i aşa, Puştiule?

— Ba nu, asemenea prostii eu nu servesc, nu poți să-mi ceri asta. Dacă aş putea face ceva pentru tine, atunci cel mult m-aş şterge cu ele la fund, mai mult nu.

Mai urmează cîteva întrebări şi răspunsuri. Batchelor se uită deja la ceas. Trebuie să mîncăm, să ne îmbrăcăm... Ne dă drumul şi ne urează noroc. Cine îi urează lui, dacă zboară şi el? În armată există întotdeauna ceva – e drept, puțin – nedus pînă la capăt.

La ieşire primim cîte două pachețele. Într-unul e ceva de mîncare; astăzi o bucată de ciocolată şi morcov, ca să vedem mai bine. Alteori avem, de exemplu, bomboane acrişoare şi o portocală, asta-i pe gustul meu. Pentru al doilea pachețel trebuie să lăsăm legitimația, e foarte prețios. E un săculeț de ighelită care conține un şal de mătase pe care e tipărită harta Europei occidentale, un nasture de cămaşă cu o busolă minusculă, mărci, guldeni olandezi, franci francezi şi belgieni şi de asemenea un tubuşor cu benzedrină şi un pachețel cu materiale pentru primul ajutor cu o seringă de morfină – totul pentru cazul că n-am reuşi. Din momentul acesta sîntem doar, un număr imprimat pe două fişe. Pe amîndouă le purtăm de un lănțişor la gît. Una, cea verde, nu se dizolvă nici în apă de mare, iar a doua, cea roşie, nu arde nici la temperaturi ridicate....

Batchelor aşteaptă la uşă, ne priveşte cum ieşim.

Ave, Caesar, morituri te salutant !

În sfîrşit, ne îndreptăm spre aerodrom. De o parte – pădure, de cealaltă – păşuni părăsite. Pe drum, umbre. Împrejur întuneric şi linişte, totul e pregătit. Mi se pare că sînt atît de singur!

În fața mea merge un om înalt. Mă alătur lui. Frank deschide singur discuția.

— Cum e, Frumuşelule?

— Doar ştii, mi-e frică şi nu vreau să ucid oameni.

— Nu-i nimic de făcut, băiete, nici pe mine nu mă încîntă. Munca noastră nu e frumoasă, dar cineva trebuie s-o facă.

— De ce tocmai noi, de ce nu alții?

— Aşa s-a nimerit, băiete, aşa s-a nimerit. În viață se întîmplă multe. Ne-am născut într-o zodie nefericită, probabil asta e.

— Tu nu te-ai născut într-o zodie nefericită, ce-ți lipsea ție? De ce mergi cu noi? – tu precis nu eşti obligat.

— Trebuie, Frumuşelule, trebuie. Cred că sînt pe drumul cel bun. Ştii, trebuie să credem în ceva, apoi totul e mai uşor.

— Şi de fapt în ce crezi, Frank?

— Într-o lume mai dreaptă.

— Şi asta îți ajunge, îți ajunge într-adevăr?

— Da, îmi ajunge, altfel n-aş fi acum cu voi. Nu, precis, n-aş merge acum cu voi.

Merg, tac, meditez, mă feresc de bălți şi de umbre. În jurul meu sînt mereu umbre, pe pămînt şi în aer.

La garderobă e întuneric şi dezordine. Ne îmbrăcăm pe pipăite, din greşeală ne luăm unul altuia echipamentul. Din cînd în cînd se aud înjurături. Înjură şi Frank, dar imediat se scuză. Înainte de zbor, la garderobă, Puştiul spune la fiecare două vorbe o porcărie, cîteodată numai porcării. Sus, în aer, se aude un huruit şi de undeva, din interior, se aud, slab, explozii. Încă înainte de a ajunge pînă la noi unda sonoră, fazanii încep să țipe, treziți de mişcările seismice. Heinkelurile acționează. Dar după cîteva ore Reichul va primi răspunsul. Nu trebuiau să înceapă...

Nu mă grăbesc. Acesta va fi, odată, giulgiul meu: două rînduri de lenjerie, uniforma, pantaloni şi scurtă Îmblănită, patru rînduri de mănuşi – de mătase, de iînă, de piele şi încălzite electric – încălțămintea încălzită electric, casca, masca de oxigen cu microfonul, vesta pneumatică, vesta pentru paraşută, paraşuta, toate cîntăresc cam cincisprezece kilograme şi te mişti greu cu ele.

Pornesc primele motoare, încep să mă simt pregătit de luptă. Motoarele se aud din toate părțile, ferestrele garderobei zbîrnîie. Apare stationul. Intrăm în spate, locul din față e pentru comandant. Dar nu plecăm? Pavel se întoarce, se aşează lîngă noi.

— În față nu pot să-mi întind picioarele, du-te tu acolo, Frumuşelule !

Sînt puțin surprins. Nu-s cu mult mai scund decît Pavel.

— Nu vrei să-i spui Puştiului?

— Ba nu, locul acela e pentru tine.

Îmi iau deci paraşuta, nu prea entuziasmat. Deschid portiera de lîngă şofer, spre mine se întind două brațe gingaşe, mă iau pe după gît, primesc o sărutare fierbinte, fierbinte.

— Patrice !

— Dragule, sînt atît de fericită! Batchelor a cerut stationul pentru echipajul său, acum ajut să-i ducă pe ceilalți. Pe cine crezi că am ales, pe cine?

— Patrice !

O sărut, o mîngîi. Apleacă capul, o sărut pe gît, pe gîtul ei alb. Îi pun mîinile pe cravată.

— Nu, ce faci, nu! Acum nu se poate !

— Patrice, doar o clipă numai...

— Timpul, tiiimpul! Mergem !

Grozavi prieteni, tocmai acum să se facă auziții Şi ce mai bat din picioare !

Patrice claxonează scurt de două ori. Îşi aranjează părul. Afurisit păr, femeile trebuie mereu să şi-l aranjeze.

— Vezi, ți-am spus. Ai minte? Aici nu se poate... Nu, ia mîna, mă supăr !

Ambalează motorul. Maşina se smuceşte, Patrice se uită mereu la mine. Mă simt jignit, precis se vede asta. Pentru orice eventualitate mă mai şi încrunt.

— Asta n-o mai credeam, poate că astăzi te văd pentru ultima dată şi tu te porți astfel cu mine.

Patrice zîmbeşte, zîmbeşte frumos.

— Prostuțule, acum nu se poate. Te vei întoarce, nu te teme. Ne vedem mîine, da?

Asta îmi mai dă curaj.

— Dacă altfel nu se poate, lasă mîna acolo. Dar nu mai departe, da?

Ne îndreptăm spre avion, mergem încet, sîntem de acum pe suprafața de iarbă. Mergem probabil prea încet, dar asta nu contează, măcar rămînem mai mult pe pămînt. În lumina de camuflaj sare, din cînd în cînd, cîte un iepure speriat. Mîine ar trebui să iau puşca şi să merg pe aerodrom la vînătoare. Şi mîine am şi întîlnire cu Patrice. Mîine, mîine. Ce va fi mîine?

— De ce oftezi, Frumuşelule? Ți-e greu? Patrice ține piciorul pe pedala accelerației şi, cu

capul pe umărul meu, întoarce volanul doar cu trei degete. Nu putem să ne abatem din drum, nu putem întîlni pe nimeni, iar pe întuneric nu ne vede nimeni... Ce să-i spun, ce să-i răspund? Oare ştiu? Da, oare de ce oftez?

Îi mîngîi părul.

— Patrice, luna viitoare echipajul nostru are concediu. Ți-ai lua o permisie? Am merge pentru weekend la Londra. Am locui la Dorchester şi la cină am merge la Fisher, au acolo chitare electrice. Aşa-i că mergi?

În fața noastră e silueta Wellingtonului. A de la Alice aşteaptă răbdător. Cîteva semnale luminoase; mecanicii ne văd. Fuselajul negru al avionului se pierde în întuneric, doar turelele mitraliorilor strălucesc vag.

Cea din spate e a mea, acolo voi sfîrşi odată.

Patrice a frînat. Priveşte în fată, tace, vede ceea ce văd şi eu. Poate că în momentul acesta se uită la turela din spate. Deocamdată e goală.

— Da, merg cu tine.

Abia am auzit-o, ține capul plecat.

— Te văd mîine, Patrice.

— Da, Frumuşelule, ne vedem mîine.

Închid portiera. Niciodată n-o trîntesc, Patricei nu-i place.

— Frumuşelule! Fii atent, da? Promite-mi că te vei păzi.

Mă întorc la maşină, îi promit. Ce altceva să-i spun? O mai sărut o dată. Deodată îmi trage capul în maşină, nu vrea să-mi mai dea drumul.

— Vino, mai stai un moment cu mine, mai ai timp, încă n-a decolat nimeni. Hai...

— Nu, Patrice, acum nu se poate.

— Măcar o clipă, mîngîie-mă.

Maşina stă ceva mai departe de avion. Pe sub aripi se agită mecanicii. Grupul acela de la intrare e echipajul. Dacă au coborît toți, atunci într-adevăr mai am puțin timp, aş putea să mă aşez lîngă Patrice. Ating şovăitor clanța portierei.

— Dar numai puțin, doar o clipă.

Din nou o îmbrățişez, o sărut. Fără să-mi mai dau seama întind iarăşi mîinile spre cravată.

— Ah, Frumuşelule, dragostea mea, vino... Motorul a detunat. Sar speriat.

— Mîine, Patrice, mîine!

Mă întorc repede către avion. Mersul mă încălzeşte. Sau îmbrățişările?

— Păzeşte-te, păzeşte-te!

— Nu te teme, nu mi se va întîmpla nimic! Te văd mîine!

Urc scara în corpul avionului. Puştiul îmi ajută să ridic paraşuta.

— Credeam că trebuie să vin la tine. Şi la ea, la gîsca aceea, să amețească ea în aşa hal un băiat tînăr !

— A trebuit, Puştiule, să mă întorc, am uitat...

— Nu mai spune ce-ai uitat, nu vreau să aud. Mitralierele ți le-am încărcat.

— Mulțumesc.

Îl bat pe umăr, şi el pe mine. Aşa ne luăm rămas bun. Frank se lipeşte de perete, mă strecor în cabină. Arunc o privire spre George şi Tommy – ăsta trebuie să se scoale ca să-mi facă loc şi mormăie ceva – şi intru în fuselaj. Aici e regatul meu, iar în spate tronul meu. Mă strecor în turelă şi mă uit spre dormitoare. Da, luminița roşie se depărtează, se depărtează.

Nu te teme, Patrice, mă voi păzi. Nu ştiu însă cum să fac, va trebui să-l întreb pe Frank...

8

Încerc înălţătorul, fac legătura cu tubul de oxigen şi introduc în priză fişa telefonului, îmi prind paraşuta şi mă leg. Corect ar fi ca la decolare să mă aflu în corpul avionului – în cazul unui accident n-am nici o şansă să ies din turelă, mulţi au păţit-o aşa. Dar nu de mult, într-o noapte, a ajuns pînă la noi un Junkers şi mai că n-a doborît un avion care făcea turul de pistă. Aşa că acum intrăm în turelă încă înainte de decolare. Ce-o fi, o fi!

S-a terminat încălzirea motoarelor. Cuplez telefonul, se aude glasul calm al lui Pavel:

— A de la Alice pregătit pentru decolare.

Daffodil, turnul de control, permite rularea. Intrăm în rînd şi trebuie să fim prudenţi, avioanele negre aproape nu se văd. Traiectoriile lor între start şi locul de astăzi al decolării se intersectează, poate avea loc uşor o ciocnire. Frînele scîrţîie şi gem, avionul greu se mişcă cu dificultate, pe mine, în spate, mă aruncă dintr-o parte într-alta. Escadrila decolează la intervale de cîte un minut. Aşteptăm alte ordine. Pavel reglează palele elicei în unghiul fin de atac.

Mergem spre start pe locul cinci. În jurul nostru aleargă sălbatic un avion după altul, fuselajele paralele cu solul, din ţevile de eşapament ies flăcări. Piloţii desprind cu greu maşinile încărcate pînă la refuz de pe suprafaţa neregulată a aerodromului. Înaintăm încet şi iar ne oprim. Apare un grup de mecanici. Ne fac semne cu mîna. Precis e printre ei şi Gretton. Cînd scoate calele de sub roţi ridică degetul mare de la mîna dreaptă şi Pavel îi răspunde la fel. A semnat deja procesul verbal de preluare a avionului, degetul ridicat e mai degrabă un salut.

Din grup se desprinde în fugă o siluetă încovoiată şi, ferindu-şi capul de elice, loveşte din fugă turela cu palma, în semn de salut. Rîd. Ştiu că nu are cum să mă audă, dar îmi pare bine. Gretton a ajuns la timp – vom avea noroc.

Ni se semnalizează cu lumina verde.

— A de la Alice, am înţeles, decolez.

O ultimă smucitură bruscă, şi Alice intră pe direcţie, încă un moment de linişte – Frank scoate flapsurile pentru a mări portanta aripilor – şi pornim. Pavel pune motorul în plin. Wellingtonul are fuselajul din romburi metalice, sînt mii, la decolare totul vibrează. Obrajii mă furnică, ca la masaj. Motoarele urlă gros. Ne aruncăm undeva în întuneric, eu cu spatele înainte.

Acum sîntem în mîinile lui Pavel. Dacă greşeşte, am terminat-o cu toţii. Cu figura împietrită urmăreşte vitezometrul, acum viteza îi dă cele mai multe griji. Acul e leneş, nu vrea să urce, marginea aerodromului se apropie. Începe să fie de rău – pe partea dreaptă trec în fugă lumini, le număr. La orizont creşte zidul întunecat al pădurii. Încă puţin, încă !

Alice a tresărit.

Mi se pare că pămîntul s-a depărtat puţin, puţin de tot, aproape imperceptibil,

— Trenul de aterizare !

Cîteva momente de linişte, o buşitură înfundată undeva, în faţă. Frank a strîns trenul, viteza a mai crescut. Sîntem încă la joasă înălţime, Pavel o struneşte pe Alice ca să se încălzească mai bine. Luăm treptat înălţime. Îmi destind picioarele încordate, răsuflu uşurat. Eu trăiesc fiecare decolare alături de pilot. Ne ridicăm chiar deasupra pinilor. Dacă ne-am împiedica cumva de ei, ori ne-ar lăsa motoarele, s-ar termina repede totul – doar transportăm benzină şi bombe.

În armată se ţine seama de o asemenea eventualitate. La capătul aerodromului stă o maşină, şi lîngă ea băieţi îmbrăcaţi în azbest. Dacă ne-am prăbuşi, ne-ar scoate cu nişte prăjini lungi cu cîrlig la capăt. Iar alţii, cu banderole negre pe mînecă, ne-ar împărţi în şase sicrie: cîte un cap şi măcar încă o bucăţică din rest. Important este capul, acela trebuie să existe întotdeauna. O dată n-am putut găsi capul şi Batchelor ne-a alergat prin pădure, a ţipat, a promis concedii. Şi tot nu l-am găsit. A doua zi ne-ar pune pe camionul de transportat aripi, ne-ar acoperi cu drapele, iar restul flotilei, cei care n-ar fi fost în stare de alarmă, ne-ar fi însoţit. Ar fi cîntat muzica militară cu saxofoane. În incinta aerodromului s-ar merge după marşul funebru, un pas la două tacturi, apoi, pe şosea, mai repede, un-doi, un-doi, iar la urmă, la cimitir, din nou după marşul funebru. Cuviosul părinte Deere ar spune cît am fost de curajoşi şi că nu vom fi uitaţi niciodată, iar comandantul ceremoniei funebre ar da o comandă scurtă. Ar răsuna o salvă de onoare. Toţi ar tresări – noi, cei din aviaţia de bombardament, tresărim la fiecare împuşcătură şi cîteodată ne mai tremură şi buzele – şi apoi s-ar întoarce acasă. Cei care ne-au cunoscut mai îndeaproape, s-ar duce seara la bodega „Inimă de leu" şi ar bea cocteilul aviatorilor: rom cu gin. Noaptea s-ar întoarce cîntînd şi ne-ar împărţi lucrurile. Pînă într-o săptămînă în paturile noastre ar dormi alt echipaj şl nimeni nu şi-ar mai aminti de noi. Un-doi, un-doi...

Sîntem sus. Avionul a coborît puţin – Frank închide cu grijă flapsurile – şi, pentru ultima oară, raportează Pavel:

— A de la Alice sînt în aer nouăsprezece douăzeci şi şase, intru pe direcţie. Am terminat.

Daffodil confirmă recepţia. Cu asta aerodromul a murit pentru noi şi noi pentru el. Poate ne vom reîntîlni dimineaţă.

Urcăm Încet. Acul vitezometrului se leagănă la o sută douăzeci de mile. Peste o jumătate de oră sîntem deasupra ţărmului, sub noi clipeşte ştrengăreşte un far. Întoarcem o dată deasupra lui, pentru a mai lua înălţime. Aici Anglia se termină pentru noi, trecem în altă lume. Oare cum ne vor primi astăzi acolo?

— Mitraliorul din spate, vreau să încerc mitralierele.

— Am înţeles.

Întorc brusc de două ori turela într-o parte şi-n cealaltă, merge bine, înclin şi înalţ mitralierele, apoi trag cîteva serii scurte.

— Mitraliorul din spate, totul în regulă.

— Am înţeles.

Pavel nici nu termină de vorbit şi imediat se anunţă Puştiul. Vrea să se maimuţărească după mine, bineînţeles. Îi dau pace, i-e desigur ciudă că mi-am adus aminte înaintea lui. Nu mai decuplez ochitorul, deasupra Canalului e cîteodată agitaţie.

Pe continent ne strecurăm cu motoarele reduse, nu departe de Calais. În jurul nostru, o imagine cunoscută: proiectoare şi baraje de foc. Spre nord fumegă vag un oraş, probabil Vlaardingen.

Alice s-a înclinat puţin, dar imediat s-a îndreptat, motoarele încep să urle huu, huuu. Nu mai este un sunet uniform, parcă ar fi o ceartă. Pavel a desincronizat turaţiile motoarelor ca să deruteze radiogonometrele artileriei.

Acum vine şi rîndul meu. Rotesc turela şi arunc sticlele goale de bere ori de alte băuturi. E o invenţie importantă, a Puştiului şi a mea, mulţi ne imită, şi în alte flotile. Le permitem, nu sîntem contra. Puştiul a vrut s-o breveteze. Am fost să-l întrebăm pe ofiţerul cu activitatea culturală, dar ne-a dat afară. E mare păcat, pentru că, aspirînd aerul, sticla şuieră ca o bombă şi proiectoarele se sting. Nu ştim, desigur, dacă din cauza sticlelor ori a altor avioane. Nici măcar nu ştim precis dacă sticlele într-adevăr şuieră. Dar aşa credem şi ne pare bine că sîntem şi noi folositori echipajului. Avem însă greutăţi, trebuie să ne facem provizii de sticle.

Alice urcă greu, ar trebui să o uşurăm de-o bombă. Eu aş fi, bineînţeles, pentru, dar nu se poate, sîntem deasupra Franţei. În afară de aceasta Pavel n-ar fi de acord, duce totdeauna întreaga încărcătură pînă la capăt.

Deasupra solului e ceaţă. Radioul nu transmite. Europa subjugată rezistă şi tace. Nu putem să ne determinăm bine poziţia. Un indiciu slab ni-l dă un rîu – probabil că e Mosela – dar altfel trebuie să ne bizuim numai pe sextant.

Stelele încep să scînteieze. Mă sperie, peste tot văd numai avioane de vînătoare. Se zice că scînteierile sînt provocate de refracţia luminii în atmosferă, dar nu ştiu precis. Altfel, e frumos, parcă-i sărbătoare. Pe ce stea locuieşte dumnezeu? Ori poate să zboare de pe una pe alta? Ştii, îmi povestea tata, acolo sus locuieşte Marele Manitu şi el creşte o herghelie de cai, de cai albaştri. Nu sînt cai obişnuiţi, au copite de aur. Nimeni nu-i înşeuează, nimeni nu-i poate domestici, numai cavalerii cerului...

Trecem printr-un front rece de aer care ne zgîlţîie. Simt în stomac berea iar în nas mă gîdilă bule de acid. Ultima sticlă pe care am aruncat-o n-a fost goală de la început. Altfel sînt mulţumit, sub noi e un strat de nori Cirrocumulus şi ne-am putea ascunde acolo ca sub o plapumă. Îmi spun asta numai în sinea mea, n-aş vrea să zic hop pînă n-am sărit.

— Frumuşelule, vii mîine cu mine la cinema? Puştiul se plictiseşte şi vrea să converseze, asta îi place.

— Nu pot, mîine am... mîine pur şi simplu nu pot.

— Aha, mîine ai nu pot. Da poimîine?

— Poate c-ar merge, încă nu ştiu.

— Ei, şi dac-ai şti, ai merge?

— Da.

Pavel tace cu demnitate, nu ne întrerupe. De obicei, în echipaj trebuie să fie linişte. Asta îl deranjează mai ales pe Tommy, trebuie să aibă linişte cînd calculează. O dată a ţipat la noi şi Puştiul l-a ameninţat că după aterizare are să-i dea un şut la spate – în partea de jos. În sfîrşit, aş merge cu plăcere la cinematograf, aş vrea să văd „Cui îi bat clopotele”, cică e un film trist.

— Şi la ce mergem, la Carmen Miranda, aşa-i? Băiete, muierea asta are un corp, cînd îşi pune şoldurile în mişcare...

— Mitraliori, linişte !

Ei da, tot eu o încasez, ca de obicei. Dar de început, Puştiul a început, Pavel ştie bine asta.

Sîntem probabil deasupra Rinului. Ceva mai la sud ar trebui să fie Strassbourgul; pătura de nori de sub noi e ca un covor. Nu mi-ar place să ne rătăcim deasupra vreunui oraş, am avea de ce să ne mirăm. Am trecut probabil foarte aproape de Metz. Dar Verdunul, e încă în ruine? Şi acolo au luptat cehii şi slovacii, dar în primul război mondial. Ce soartă tristă au popoarele noastre, mereu vrea să le stăpînească cineva. Oare cum e acum la Versailles? Acum doi ani, de Crăciun, am fost acolo în concediu. Atunci eram încă infanterist, acum sînt aviator. Dacă m-ar vedea acum dirigintele nostru, ce s-ar mai bucura! Şi băieții din clasă, dacă m-ar vedea... Mă îndrept imediat. Oare cum o duc, ce fac la bacalaureat?

Crăciunul de anul trecut n-a fost grozav. Era primul meu concediu în Anglia şi vroiam să mă duc undeva, unde să nu mai aud sirenele. La Londra am renunțat, acolo fusesem mai înainte de cîteva ori şi mă săturasem; bombardamente peste bombardamente, nici nu puteai ieşi pe stradă. Luftwaffe era activă – cinzeci de mii de bombe explozive şi milioane de incendiare. Am plecat deci pe litoralul apusean, se zicea că acolo e linişte. Aveam unde să stau, pe aerodromul Speke erau piloți de vînătoare cehoslovaci. Am ajuns la Liverpool, şi încă din seara aceea a şi început! Mi-am zis că e o întîmplare, numai o întîmplare, A doua noapte bombardamentul s-a repetat, iar în noaptea a treia au venit cam cinci sute de avioane. Aruncau bombe grele, herman şi satana – astea dărîmau blocuri întregi – şi, în plus, vagoane de bombe incendiare. Sub ruine oameni, mii de oameni. Ați transportat vreodată un copil mic fără picioare? Docurile de pa malurile rîului Mersey erau în flăcări, depozitele se aprindeau unul după altul, peste tot lumină ca ziua. Ardea guma, ardea țițeiul, ardea ceaiul – ceaiul arde ca iasca şi fumul lui are un miros dulceag – ardea totul împrejur. Ați văzut cum arde zahărul şi pluteşte pe apă? Noaptea a patra n-am mai aşteptat-o...

Continuăm în aceeaşi direcție. E important, zice Frank, ca oamenii să țină direcția, în aer şi pe pămînt; dar e greu.

Tommy vrea să stabilească direcția vîntului; în sfîrşit ceva de lucru pentru mine. Aruncă din fuselaj o rachetă luminoasă, prinsă de o paraşută şi eu o urmăresc prin vizor, stabilesc traiectoria pe care cade. Racheta deviază, avem vînt din față şi din lateral. Calculez devierea şi mă simt important. Pronunț cu glas tare şi clar, aşa cum ne-au învățat la pregătire. Altfel însă, de mult nu mi s-a mai adresat nimeni. Nu-mi pasă, nici eu nu m-am adresat nimănui.

Ochii îmi umblă pe cer, încolo-încoace, încolo-încoace şi eu visez. În stînga se înalţă vîrfurile Alpilor, luminate slab de ultimul pătrar de lună. Aş vrea să mai văd o dată Sázava[6], era tare frumos acolo.

Am intrat de tot în nori, poate că acum m-aş putea destinde puţin. Întîi trebuie să cer însă permisiunea, nu se poate să plec şi să nu spun nimic. Drumul şi toate celelalte sînt o problemă serioasă. Din turelă se iese greu, picioarele sînt reci, ţepene. În fuselaj, George şi Puştiul stau în genunchi faţă-n faţă şi pompează ulei, a scăzut presiunea. Amîndoi sînt roşii la faţă, se uită la mine mustrător. Conţinutul oalei plescăie perfid şi miroase îngrozitor.

— Ce vii să puţi aici?

— Doar un minut, Puştiule, mă presează berea.

— Treaba ta, poţi să faci şi caca. Dar tu ai putea să şi cazi prin closet, ai un fund ca o cioară care face drepţi. Oricum, nu ţi-ar fi de mare ajutor, doar ştii bine. Pînă dai jos toate ţoalele de pe tine... Adă-ţi aminte de Hamm !

În timpul zborului Puştiul se ia şi de mine, dar îi dau pace, se uşurează în felul lui. Pe pămînt va fi iarăşi bun cu mine. Îmi aduc aminte de Hamm şi zîmbesc, atunci am avut mare bătaie de cap, toti. Zburam încă cu Dawson, şi...

— Ce-a fost la Hamm, Puştiule?

Aha, George nu ştie nimic, era la nişte cursuri de pregătire, cu noi zbura alt telegrafist.

— Ce-a fost la Hamm? Distracţie! Mare! Mereu mă gîndeam cît îmi e de strîns în timpul zborului, nici măcar un fir de pai n-ar fi intrat, dar atunci credeam că am să crăp. Ei, băieţi, curu-i damă mare, nu poţi să-i dai ordine.

Acum rîdem cu Puştiul, atunci însă nu ne era de rîs. Odată, în iunie, am fost la Honington ca să o luăm pe Alice de la reparaţii. Am ajuns acasă spre seară şi cum am aterizat, au şi început să încarce. Batchelor ne numise ulterior pentru operaţie, avea nevoie de cît mai multe echipaje. La Hamm este o gară de transbordare pentru Valea Ruhrului, poate cea mai mare gară de mărfuri din Europa. Au descoperit acolo o mare concentrare de tunuri şi tancuri; trebuiau să fie trimise spre est. Bucătarii nu ne trecuseră la socoteală; pentru echipajul nostru au pregătit o cină improvizată. Decolarea a avut loc la unsprezece, am aşteptat întunericul. Am trecut de Olanda, a început să mă doară burta, încerc în toate felurile, mă strîng ghem, nu merge. Îi spun lui Dawson că trebuie să ies din turelă, iar el dacă n-am înnebunit, imediat vom fi deasupra văii Ruhrului. Valea Ruhrului, ne-Valea Ruhrului, trebuia să ies. M-a înlocuit Puştiul. Mai întîi mi-am scos o pereche de mănuşi, apoi pe a doua, apoi pe a treia, apoi pe a patra. Apoi au început să-mi îngheţe degetele şi imediat le-am pus pe cele de mătase. După aceea mi-am dat jos vesta cu paraşuta. Apoi am scos vesta pneumatică. Apoi am început să respir repede. Pe urmă mi-am scos scurta de piele şi mi-am dat jos bretelele de pe umăr. Apoi mi s-a înţepenit fermoarul de la pantalonii de piele. Apoi am început să transpir, o sudoare măruntă, rece. În sfîrşit, am reuşit să scot totul şi m-am aşezat cu o infinită uşurare. Şi atunci s-a făcut auzită Valea Ruhrului!

Dawson nu putea să mă aştepte pe mine şi, desigur, nu putea nici să zboare drept din cauza mea. Mai întîi vasul a fugit de sub mine, pe urmă imediat am căzut pe el şi apoi a început. Cum Dawson se ferea de proiectile şi apăsa pe pedala direcţiei, şi trăgea de manşă,

---

[6] Sázava – rîu, afluent al Vltavei, a cărui vale constituie o zonă de agrement şi recreere foarte vizitată În Cehoslovacia (nota trad.).

am crezut că termin rău de tot. Ce vor crede nemții cînd mă vor găsi pe jumătate dezbrăcat? Mă țineam ca o căpuşă, dar nu-mi slujea la nimic. Şed, transpir, vasul de sub mine plescăie, mi se pare că sînt un melc, numai că în loc de casă pe spinare am sub mine oala. Deodată : „Mişcă !” Puştiul se frămîntă lîngă mine în corpul avionului, smulge hainele de pe el... Pînă am ajuns deasupra Hammului şi ne-am întors la granița olandeză, a pățit-o tot echipajul. Ne-am perindat cu toții, Dawson ultimul. Pentru el a şi fost cel mai rău, pe ce punea mîna, era mînjit. Nu s-a putut ascunde nimic. Au frecat-o pe Alice o zi întreagă. Gretton a primit o sticlă, iar noi, la infirmerie, opiu. S-a terminat cu anchetă. De vină a fost ofițerul de zbor, s-a descoperit. Bucătarii ne-au dat carne veche, încălzită şi apoi iarăşi congelata. Puştiul a declarat apoi că aşa ar trebui să-l plimbe pe Hitler, că imediat s-ar termina războiul...

Sîntem mereu în nori, îmi continui plimbarea. Intru în cabina centrală, cabina navigatorului şi a telegrafistului. În fața lui Tommy se află un creion şi o linie, ca la ora de geometrie descriptivă, şi de asemenea un calculator şi o riglă logaritmică. O hartă pe un fond violet, ca să se vadă mai bine la lumina artificială. Mă uit peste umărul lui Tommy, privesc linia traseului. Ultima poziție, la nord de Stuttgart.

— De unde-ai apărut? Ai venit ca Gremlin.

Rîdem amîndoi cu Tommy, Gremlin e un spiriduş. Nimeni nu ştie precis unde locuieşte. Unul spune că sub capota motorului din dreapta, altul l-a văzut ieşind din cutia de cartuşe. Gremlin e peste tot, nu-i scapă nimic. Gremlin însă e un spiriduş rău. Pe unde poate, face rău. Înfundă radiatoarele, găureşte rezervoarele, taie cablurile antenelor. Mai ales printre aparatele tabloului de bord îşi face de cap, asta îl distrează grozav. Cînd oracolul nostru din Delfi, meteorologul, prevede timp urît, nu se mai poate rezista cu Gremlin. Acum țopăie pe aripă, şi pe unde trece rămîn urme de gheață, acum bate în bobina receptorului şi face imposibilă recepția în timpul aterizării pe ceață. Cine-l va prinde odată pe Gremlin şi-l va băga într-un sac, va face mult, foarte mult, pentru aviatori...

Locul telegrafistului e gol, George se află încă în corpul avionului. Pompatul durează cam zece minute, e obositor. Pe tipurile mai noi nu mai trebuie să pompezi, noi zburăm încă pe tipurile vechi. Stația de emisie a rămas orfană, butoanele de acord s-au întristat.

Navigatorul şi telegrafistul o duc bine. La ei e cald, au la ferestre perdele negre şi nu văd afară. Nu văd afară, nu ştiu nimic iar noi, mitraliorii, trebuie să ne temem în locul lor.

Merg mai departe spre cabina piloților. Închid repede uşa ca să nu-l orbesc. La manşă e acum Frank; Pavel e în genunchi, sub noi, lîngă trapa de orientare. Frank tronează pe scaunul din stînga, cu picioarele lungi pe pedale, tocmai se joacă cu girocompasul. Culoarea fosforescentă a cadranelor îi luminează partea neacoperită a feței, pe sprîncene are promoroacă. Arată groaznic, scenă de film.

Clipesc întrebător. Frank ridică degetul mare de la mîna dreaptă; totul e în ordine. Cuplez telefonul, arăt spre Pavel.

— Ce face acolo?

— Încearcă să vadă pămîntul. Nu-i place. Stratul de nori e prea gros.

— Asta aşa-i, Frank. Nu ştiu cum vom găsi ținta. Frank dă din umeri. Dau şi eu din umeri, ce pot să fac? Mă aşez pe scaunul copilotului. Asta îmi place, mi se pare că sînt şi eu pilot. Privesc cadranele, deocamdată funcționează toate.

— Cum e, Frumuşelule, bine?

— Merge, Frank.

— Asta-mi place. Du-te însă mai bine înapoi, vom schimba direcția şi Pavel va prelua manşa.

Mă întorc încet. Sînt cam de mult fără oxigen şi începe să mi se învîrtă capul. Cei doi din fuselaj au terminat, ne întîlnim în uşa cabinei centrale. Amîndoi au butelii transportabile cu oxigen, fără ele greu ar fi putut face o muncă atît de obositoare. Puştiul se strîmbă, mă înghionteşte cu cotul.

— Şterge-o în spate !

Are dreptate, s-ar putea să ieşim din nori şi atunci... Doar eu le acopăr tuturor celorlalți spatele, sînt totuşi bun la ceva. Nu prea pot merge repede, mă simt cam uşor, calc de sus, mă clatin şi mă lovesc dintr-un perete într-altul. Dacă aş cădea acum, nu m-aş mai ridica pînă nu s-ar micşora altitudinea. Echipajul ar crede că cineva îl apără, şi turela ar fi în timpul acesta goală. Trebuie să rezist, trebuie. Trebuie să ajung.

Cînd am început să zbor, nu ştiam cînd să dau drumul la oxigen. Există indicații în funcție de altitudinea la care se zboară, dar nu sînt valabile pentru toată lumea. Cineva rezistă, de exemplu, mai mult, altul e răcit, nu e aşa rezistent, pe scurt, indicațiile nu corespund. Pavel are un barometru bun, o coroană dentară de aur. Zice că atunci cînd începe să-l doară dintele e la trei mii de metri. Eu am regula mea. Dau drumul la oxigen atunci cînd începe să mi se pară că nu am nevoie deloc de el.

9

— Navigatorul către comandant: direcția de zbor zero patruzeci cinci.

— Am înțeles, zero patruzeci cinci.

Aha, acum s-a hotărît. Sîntem undeva deasupra podişului franconic şi întoarcem spre nord-est. Pînă acum am mers spre est, aşa cum ni s-a ordonat la pregătirea zborului. RAF încă nu cunoaşte prea bine această regiune a Germaniei, trebuie să vedem cum e apărată. Dispecerul avioanelor de vînătoare ale Luftwaffei are acum, desigur, destulă bătaie de cap. Primeşte rapoarte despre modul cum înaintează formația de avioane şi încearcă să ghicească obiectivul nostru. Da, nimic altceva decît să ghicească. La început ar fi putut să fie Stuttgart ori Karlsruhe, acum o clipă putea fi chiar şi Augsburgul, unde se fabrică Messerschmitturile, sau chiar Münchenul. Acum.e însă clar că e Nürnberg. Precis cercetează harta împărțită în carouri şi îşi adună aparatele. Sînt pe undeva pe aici, în întunericul din jurul nostru, se îndreaptă spre Nürnberg ca nişte păsări de pradă şi aşteaptă, aşteaptă... Şi eu aştept.

— Comandantul către navigator: cobor cu trei metri pe secundă – ori timp de zece minute, ori pînă ajung sub nori.

Ei bine, să coboare, vom fi apoi la patru mii şi aşa încă mai merge. Trebuie să-i supraveghez, să nu facă vreo prostie. Nu-mi place cînd se zboară jos şi cu viteză mică. Dacă

nu reuşim să găsim Nürnbergul, avem obiective de rezervă: Darmstadt sau Aachen. Înapoi vom zbura direct pe deasupra Germaniei; atunci nu mai contează dacă ne vor descoperi, şi amîndouă oraşele se află aproximativ pe traseu.

Pavel reduce viteza. Motoarele au tuşit înăbuşit, viața din ele se stinge. Frank închide grilele ca să nu se răcească cilindrii, pegasurile în stea au această tendință.

Coborîm mereu.

— Tommy, nimic?

Tommy e întins pe trapa din față, lîngă vizor.

— Nimic, Pavele.

Cele zece minute au trecut. În jurul nostru, peste tot, nori, deasupra, dedesubt. Oare vom recurge la obiectivul de rezervă?

— Mai continuăm puțin în zbor orizontal.

— Comandantul către echipaj: țineți-vă, cobor la trei mii.

Acum Pavel poate încă să ne facă atenți, are timp. În barajul de foc ori în luptă e altfel, totul vine cîteodată pe neaşteptate, nu-i deloc plăcut. Altimetrul scade, coborîm în spirală. Picioarele sînt la aceeaşi înălțime cu capul şi cad pe spate. Asta nu-mi place.

Sîntem la trei mii, redresăm. Peste tot numai nori, nori. Ce să facem? Ce să facem, să întoarcem spre Darmstadt?

— Comandantul către echipaj: continui să cobor sub nori sau pînă la două mii.

Asta nu-mi mai place chiar deloc. A stabilit Tommy bine poziția? Împrejur sînt dealuri înalte, ar putea să se termine rău. Dacă am fost împinşi spre sud şi rătăcim undeva pe lîngă Alpi? Coborîm mereu, în jurul nostru nori.

— Redresează, sub noi o apă !

Motoarele se trezesc. Alice ridică capul. Oare ce poate să vadă Tommy?

— Un afurisit de rîu; curge de la nord la sud ori invers – naiba ştie.

Puştiul n-a mai rezistat, începe să vorbească. Poate să se termine rău. Dar m-am mai liniştit. Mă speriasem că ne aflăm deasupra lacului Constanța.

— Acum văd şi eu, voi ține direcția nord.

Alice se întoarce cu trei sute cincizeci de grade şi eu mă bucur. Pavel a luat o hotărîre bună; cît mai departe de dealuri. Precis va apare ceva, vom putea să ne stabilim poziția. Pe cînd nu era încă radio, se zbura de-a lungul rîurilor şi şoselelor, şi mergea. Şi calea ferată era un lucru bun. Pilotul trecea pe deasupra gării şi citea unde se află. Progresul nu înseamnă încă totul.

Zburăm spre nord, chiar pe sub plafonul de nori. Altitudinea – peste două mii, sub noi, o regiune deluroasă. Ce vom face cînd vom determina poziția? La înălțimea asta nu putem ataca obiectivul; ne-ar desființa cu tunuri de calibru mijlociu, şi un copil ne-ar ajunge cu piatra.

N-ar trebui să întoarcem spre nord-vest? Acolo vom găsi oricum o țintă şi am putea urca mai sus; pe cursul mijlociu al Rinului trebuie să fie vreme frumoasă. Nu ştiu, nu-mi plac toate astea.

— Coteşte spre doi şapte, aproape în unghi drept. Puştiul vede cel mai bine înainte. Lasă să le spună totul, să vadă că şi mitraliorii sînt buni la ceva. Ceilalți ne zic mereu că ne

cară ca pe un balast, dar cînd intră la apă, le pare bine că sîntem cu ei. Cîteodată le pare chiar foarte bine.

— Sub noi Canalul Ludovic. Nürnbergul la şapte minute pe direcţia trei sute zece.

Tommy hîrîie sec, ca la tablă. Da, elevi, ecuaţia nu a fost uşoară, dar acesta e rezultatul. Acesta şi nu altul, înţelegeţi?

Eu înţeleg, şi încă prea bine, şi de aceea mi se opreşte parcă ceva în gît. Asta mi se întîmplă des deasupra Germaniei, în gîtul meu ceva nu funcţionează bine. Deasupra Angliei aerul e mai sănătos, acolo nu mi se întîmplă aşa de des, doar uneori la o decolare mai lungă.

Şapte minute pînă la obiectiv? Imediat ne vor lua în primire. Cum de nu spun nimic despre barajul de foc? E oare ţinta iarăşi în întuneric? Dacă atacăm primii la înălţimea asta, va fi şi mai şi decît atunci, deasupra Kölnului.

— Lansatorul !

Pavel nu ni se mai adresează, ordonă doar. Mi se pare ciudat; desigur, nici lui nu-i place asta. Atunci de ce se bagă? De ce proştii ăştia şi-au bătut atîta capul pentru a găsi ţinta? Iar mi se înaltă picioarele, Alice măreşte viteza.

— Cum ne descoperă, îi dau drumul cu viteza maximă. Încearcă să nimereşti de prima dată, a doua oară nu s-ar mai putea.

— Am înţeles, ţine-te la marginea oraşului, apoi te voi conduce.

Tommy a terminat, pentru mine de-abia începe. Iarăşi minutele acelea de groază, iarăşi voi muri şi voi învia din nou.

— Se bagă cineva acolo înaintea noastră, tot un Wellington !

Aha, alt nenorocit, a ieşit din nori pe undeva pe-aproape. Şi ceva mai departe ar putea fi al treilea, al patrulea. Cum de nu ne ciocnim oare niciodată? Ori cele ciocnite sînt trecute în contul artileriei? Oricum, nu pot găsi prea mult din ele, cei dinăuntru poate că nici nu-şi dau seama. Ce fel de Wellington o fi ăsta? Precis e din altă flotilă. Poate chiar din trei sute unsprezece, au decolat odată cu noi. Poate că e acolo cineva din Praga, ca şi mine. Praga e atît de aproape şi totuşi atît de departe pentru noi...

— Ce mai luminăţie! A intrat în horă, l-a prins roata, se zbate ca un fluture de noapte!

Puştiul o face pe reporterul, mă simt ceva mai bine. Ştiu că mai este cineva cu mine, e mai bine decît să fii singur. Oare cine e în faţa noastră? Poate că îl cunosc. Poate că peste o clipă nu va mai trăi, poate că nu-l voi mai vedea niciodată. Şi oare el mă va vedea? Mă va vedea chiar dacă va trăi? Voi mai scăpa? Vor mai scăpa Puştiul, şi Pavel, şi ceilalţi? Zborurile astea sînt o loterie ciudată. Aici se joacă pe o miză prea mare, nu-i pentru mine.

— Ţine marginea oraşului, ne caută!

Aha, iar începe. Trebuie să mă ţin şi să mă încordez, să mă încordez cît mai mult, ca şi cînd picioarele mi-ar fi sudate de podea. Cel mai mult aş vrea să-mi acopăr ochii. De ce n-o fac? Nu pot, ceilalţi au încredere în mine, nu-i pot dezamăgi. Cred în mine, şi eu trebuie să cred în ei. Trebuie să credem unii în alţii, altfel nu mai ajungem să ne mai întoarcem.

Primul proiector; Alice a tresărit. Motoarele urlă, Pavel n-a uitat: mergem cu viteza maximă.

— Dă drumul la toată încărcătura, trage şi de pîrghia extinctorului!

Puştiul zbiară ca un nebun, ca la fotbal. N-are ce face, vede în fața sa totul ca-n palmă. De-ar trece mai repede! Momentul acesta deasupra țintei durează o veşnicie, minutele sînt luni, ani din viață.

Străbatem, bombardăm, Tommy aruncă totul dintr-o dată. Sîntem iarăşi în mijlocul unui pojar uriaş, bombele au căzut bine. Parteigelände e o clădire ciudată, ceva cam ca o sală de sport, nişte piramide mici prelungite într-un fel de trenă. Propagandleiterii vor avea ce să povestească, întîlnirea nu prea le-a reuşit.

Nici nu ştim dacă Wellingtonul din fața noastră a scăpat şi el. Cînd moare cineva, ministerul trimite rudelor o scrisoare frumoasă, că respectivul a dispărut în timpul unei misiuni de luptă şi că trebuie socotit mort. Dar dacă e vorba de un echipaj cehoslovac sau polonez? Cui îi trimit? În protectorat[7] nu se poate scrie, nici în guvernămînt[8]. Probabil că asta le dă destulă bătaie de cap.

Altitudinea din nou cinci mii. Acum zburăm în linie dreaptă, trecem pe la nord de Mannheim şi apoi mai departe, peste Belgia. Dispoziția generală s-a îmbunătățit, Alice merge bine, are vînt din spate. În cabină cineva fumează, probabil Tommy. Nu trebuie, cică nu e sănătos. Dar ei fumează des. Îşi distrug inutil sănătatea. Ştiu bine asta, orice țigară o simt şi aici, în turelă. Mănînc ciocolată, poate că o merit. Ce face oare Patrice, doarme? Visează ceva frumos, mă visează pe mine?

Încă nu sînt liniştit. Norii se răresc, ne apropiem de zona avioanelor de vînătoare. Tac. Puştiul de asemenea. Amîndoi adulmecăm. Pentru asta, noi, mitraliorii, avem un simț special, poate al doisprezecelea. Chiar dacă sîntem ghemuiți, cu mîinile băgate în mînecile hainei de piele ca într-un manşon, rezistăm frigului şi oboselii. Ochii umblă pe cer încolo, încoace, în jos, în sus, totul e în ordine, motoarele cîntă, îți vine să dormi, să dormi. Şi deodată tresari, corpul ți se încordează. În aer se simte ceva, ceva periculos.

— Frumuşelule !

— Nu te teme Puştiule, sînt atent.

— Fii, băiete, fii, ceva primprejur pute. Simt ceva în aer, mă dor şalele.

Şi pe mine mă dor şalele, ba încă şi călcîiele, dar anume nu zic nimic, nu vreau să-i neliniştesc pe ceilalți. Fiecare are sarcina lui, a mea e să privesc, să privesc bine. Pe ceilalți n-am să-i deranjez, au şi aşa destule pe cap.

A apărut deasupra pădurilor Pfalz. Ieşiserăm din nori, doar sub noi o masă compactă. A apărut, şi nu m-a surprins.

Noaptea, atacul avionului de vînătoare, e diferit de cel de zi. Avionul de vînătoare de noapte e un aparat greu, nu e în stare să facă acrobație. Nici o bravură, nici o fugăreală pe

[7] Protectorat – Protectoratul Boemiei si Moraviei, denumire dată de către nemți unei părți din Cehoslovacia ocupata ; Slovacia constituia un stat aparte (nota trad.).

[8] Guvernămînt - Guvernămîntul General, denumire dată Poloniei de către ocupanții nazişti (nota trad.).

cer. Atacul-nu este rapid, ci lent, mai degrabă prin surprindere, cel mai adesea din spate şi de jos. Avionul de vînătoare de noapte este rezistent.

Am recunoscut fuselajul îngust, cele două motoare şi, după o clipă, şi direcția dublă. Messerschmitt 110, permiteți să mă prezint! Un însoțitor neplăcut, are două tunuri şi patru mitraliere. Uneori are şi tunuri orientate în sus, schräge Musik.

Poziția i-a fost bine indicată, dar altitudinea nu era potrivită. Asta a fost hotărîtor. Dacă ar fi apărut de jos, putea să înceapă un dans îndrăcit. Aşa, îl vedeam pe cer, dar el, dimpotrivă, nu putea să ne vadă pe noi pe fondul întunecat. Astfel a pierdut momentul de surpriză, şi asta înseamnă mult în aviație.

Dacă ar fi atacat imediat, aş fi strigat „vînător!”, şi echipajul ar fi auzit îndată mitralierele – țăcănitul se aude în tot avionul. Sau, poate, nici n-aş fi avut timp să strig, deoarece, pentru a cupla microfonul, ar fi trebuit să iau mîna de pe un mîner. Îmi pare bine că nu sperii pe nimeni şi raportez după regulament, aşa cum ne-au învățat la pregătire:

— Şapte ore deasupra noastră, în afara razei de foc a mitralierelor, un avion de vînătoare bimotor.

Poziția avioanelor din jur se dă după acele de ceas în raport cu axa avionului propriu, pentru ca pilotul să se poată orienta imediat. Un moment e linişte, toți îşi țin răsuflarea, ca întotdeauna. Nu vorbeşte nimeni, fiecare îl aşteaptă pe Pavel.

— Ce face?

— Ține direcția noastră.

— Ce tip?

— Messer, o sută zece.

— Bine, ține-l sub observație.

În față e acum agitație. Tommy verifică poziția, George acordează stația. Trebuie să-i anunțăm pe toți ceilalți, şi aerodromul – dacă ăsta ne doboară? – există obligația asta. Şi ceilalți ar face asta pentru noi, numai să aibă timp. Deocamdată nu anunțăm nimic, aşteptăm pînă ne găseşte.

Pavel se gîndeşte la o soluție. Mai întîi ambalează, ne depărtăm puțin. Vînătorul rămîne în urmă, dar curînd ne ajunge. Schimbăm direcția – vînătorul o schimbă şi el. Îl dirijează de pe sol, asta-i sigur. Bine măcar că nu are altitudinea necesară. Altfel e însă încăpățînat, se ține scai de noi.

— Fecior de cățea!

Puştiul vorbeşte despre ei aşa de urît, nu-l putem dezobişnui. Dar, de fapt, nici nu prea încercăm.

Micşorăm viteza, vînătorul o micşorează şi el. Şi, deodată, începe să coboare. A observat, probabil, flăcările care ies din eşapament. Sîntem descoperiți.

M-a luat cu călduri, încep să-mi asude palmele. Nu-mi mai place, am uitat să raportez după regulament.

— Pavele, vine asupra noastră !

Se-ntoarce cu fața către noi. Nu mai are rost să mai spun ceva, cei din față sînt pregătiți. George bate, cu siguranță, în cheia emițătorului. Puştiul ține mînerele mitralierelor. Pavel nu face acum nimic, aşteaptă. Mă aşteaptă pe mine, mă aşteaptă ca toți ceilalți. Acum viețile lor sînt în mîinile mele; dacă greşesc, am pierdut. Se zice că omul învață din greşeli. La noi nu.

Şi la noi se poate face o greşeală, dar noi nu mai învăţăm nimic din ea. Poate alţii, noi însă nu.

Situaţia noastră nu e chiar dintre cele mai disperate? lansatorul de bombe e gol, benzina nu prea multă. Alice e mai uşoară, va fi mai agilă. Imaginile din copilărie, în care bombardierul trebuie să respingă atacul avioanelor de vînătoare şi să-şi continuie cu tot cu bombe drumul spre ţintă, s-au destrămat demult. Prima grijă a pilotului e să arunce încărcătura şi apoi ce-o fi, o fi! Şi să nu primească lupta, niciodată, să respingă doar atacul şi să fugă, să fugă imediat.

Browningurile au cadenţă mare, pe pămînt se aud ca atunci cînd se rupe o pînză. Banda conţine, totdeauna alternativ, cartuşe obişnuite, incendiare, perforante şi trasoare. Turela are un sistem hidraulic. Ţin în mîini două mînere; trăgîndu-le, învîrt turela, iar învîrtindu-le, ridic sau cobor mitralierele. Sînt mişcări contrarii şi trebuie bine exersate, sus n-ai timp.

Acum sînt liniştit, parcă n-aş fi eu. Mîinile mi se mişcă uşor, reglez înălţimea după traiectoriile gloanţelor luminoase. Par nişte licurici. Mai întîi, două serii scurte, apoi una lungă. Din închizător sar tuburile goale, fierbinţi şi lunecoase. În turelă e fum, praful de puşcă ars are un miros înţepător şi mă ustură ochii. Ta-ra-ta-ta, ta-ra-ta-ta... Încep să fiu agitat, ba chiar îmi place.

Pe lîngă noi trece un roi de artificii, vînătorul atacă. E ca un ordin de retragere, nu primim lupta, am pierde. Într-o clipă Alice e pe-o aripă, ţinta dispare din vizor. Ţăcăne şi mitralierele din faţă, Puştiul are şi el ocazia să tragă. Apoi picioarele îmi zboară iar în sus, începe căderea pe spate, aceea care nu-mi place. Fugim în picaj.

Redresăm. O întoarcere, încă una.

— Unde-i, îl vezi?

Privesc surescitat în toate părţile: nimic, doar cerul senin şi stelele – pe una din ele aleargă o herghelie de cai albaştri – iar sub noi, chiar sub noi, un strat de nori. Pe podeaua turelei duruie ceva, picioarele îmi alunecă pe tuburile goale.

— Mitraliorul din spate: nu văd nimic

— Ne caută poate, păcătosul, prin fum.

Puştiul are dreptate, l-am încurcat. Dar ne-am încurcat şi noi, iarăşi nu mai cunoaştem poziţia. Facem un ocoî pentru a reveni pe traseu. Tommy bodogăneşte prost dispus; în felul acesta navigatorul nu poate lucra.

Navigatorii sînt de obicei destul de nervoşi, le place să se certe. Învinuiesc piloţii că nu ţin direcţia, nu păstrează aceeaşi viteză şi aşa mai departe, şi declară că astfel nu mai merge. Navigatorii ar vrea să se zboare în linie dreaptă, de parcă deasupra Germaniei e loc de promenadă. Asta-i, probabil, din cauza perdelelor de la ferestre. Cînd calculează, navigatorul îşi scoate casca, nu mai aude nimic şi îşi dă seama că se întîmplă ceva doar cînd îi creşte un cucui în frunte. După aceea se miră.

Urcăm treptat, ca deasupra ţărmului să fim la o altitudine mai mare. Acolo înălţimea mai mare prinde bine – dacă cumva va trebui să traversăm Canalul numai cu un motor.

M-am speriat, bate cineva la uşă. Totdeauna mă sperii. Nu-mi trece prin cap că ar putea veni cineva să mă vadă. Parcă sînt la capătul lumii aici, singur, chiar în spatele direcţiei. Deschid repede uşa şi mă întorc pe o parte. Ridic apărătoarea căştii ca să aud.

— L-ai nimerit?

— Nu ştiu, greu de spus.

— Nici Puştiul nu ştie şi a mai şi vorbit urît despre el.

— Dar merită, despre dintr-ăştia nu se poate vorbi altfel.

Rîdem amîndoi şi Frank pleacă din nou. În mînă are o lanternă, controlează fuselajul. Trasoarele au trecut pe lîngă noi, dar astea au fost numai cele vizibile. Cele invizibile, sînt de trei ori mai multe, puteau să se oprească oriunde, de exemplu, chiar lîngă conducta noastră de benzină.

Mi s-a părut că l-am atins, dar am zis mai bine că nu ştiu. Asta nu e modestie, înseamnă că îmi dau seama ce spun. Odată, la poligon, am crezut că am făcut ferfeniţă manşa de antrenament. La urmă i-am mai tăiat şi cablul de ancorare. Au găsit-o lîngă aerodrom, era găurită numai în cîteva locuri. Şi să nimereşti noaptea e foarte greu. Doar dacă avionul de vînătoare arde în flăcări – dar asta n-am văzut-o. Păcat! L-ar fi trecut în contul meu şi al Puştiului, pe din două. El jumătate, eu jumătate. Nu-i nimic, voi reuşit eu odată şi va fi al meu întreg.

Nu e uşor să dobori un avion. Cum face oare Kuttelwascher, a doborît noaptea vreo douăzeci, se duce după ele pînă în apropierea aerodromurilor germane. Nici ziua nu-i uşor. Dar Peřina? A doborît şapte în două zile, nimeni n-a mai reuşit aşa ceva. Sau František, şaptesprezece în bătălia pentru Anglia şi mai înainte zece în Franța, ăsta nu-i un scor de lepădat – tocmai el a doborît un neamț în timpul atacului asupra palatului Buckingham. În Franța aviatorilor noştri le-a mers bine, şapte dintre ei poartă panglica Legiunii de Onoare. Decorația asta o visează şi generalii. Lor, tuturor, le merge bine, numai mie în turela din spate nu, eu n-am doborît nimic. Probabil că nu sînt potrivit pentru aşa ceva, ar trebui să mă las. Să mă las? Cine vine în locul meu? De ce sîntem aşa de puțini în străinătate?

Din nou proiectoare, din nou baraje de foc. Pavel ne scutură iarăşi, dar mie mi-e de-acum totuna. Totul mi-e indiferent, nu mă interesează nimic, sînt grozav de obosit. Mi-e rău.

10

Deasupra Zeelandului începem să coborîm, sub noi e țărmul. Au mai tras în noi şi dintr-o navă de coastă, ca un punct după o propoziție. Sîntem deasupra Canalului.

S-au înviorat. Îşi iau unul altuia vorba din gură. Puştiul povesteşte o anecdotă. Una mai proastă n-am auzit. Toți rîd, chiar şi Pavel, deşi probabil nu înțelege prea bine.

Mie nu-mi vine nici să vorbesc, nici să rîd, pentru mine a fost iarăşi prea mult. Aş vrea să fiu singur şi să mă plimb pe o cărare în cîmp, unde înfloresc crizanteme.

În eter e agitație, ne întoarcem mai mulți dintr-o dată. Toți cerşesc cîte ceva. Unul vrea direcția, altul are puțin combustibil şi trebuie să aterizeze, al treilea cheamă doctorul. Apoi Huli ordonă linişte, din depărtare se aude un şuierat slab. Întrebăm ce-a fost.

— Arde un avion, sar din el. Şi, pentru dumnezeu, acum lăsați-mă, trec pe radiogonometru.

George nu intră în panică, trebuie să fie însă o învălmăşeală! Ori sîntem atîția că nu dovedesc să ne asculte pe toți, ori...

— Pavele, acasă e închis, ne trimit la Stradishall.

— Broscoiul acela afurisit a încurcat iarăşi cețurile, excrocul. Ar trebui...

— Mitraliori, tăcere! Navigator, direcția cea nouă! Ei nu, Pavel ăsta e de nesuportat. Doar eu nici n-am deschis gura. Puştiului se teme să-i zică ceva, asta e, şi eu intru totdeauna în aceeaşi oală cu el. Am să-i spun eu, numai să aterizăm. Nu sînt obligat să zbor cu el, doar să vreau şi m-ar lua bucuros alt echipaj, eu aduc noroc. Oare se va îmbunătăți vremea peste zi? Ar fi un ghinion, un mare ghinion, nu m-aş mai vedea cu Patrice. Şi cine ştie cînd ar mai putea ea. E păcat de fiecare zi care trece; trebuie să trăim repede, murim repede.

Pe undele medii e o harababură întreagă. Îşi iau unul altuia vorba din gură, toți vor să fie primii. Şi fiecare are acest drept. Toți au tras destule în noaptea asta, greu de spus care mai mult. George procedează bine; cere indicațiile radarului imediat ce am trecut țărmul inamicului şi apoi doar corectează direcția spre aerodrom. Doar cînd e harababură e puțin nervos. Care telegrafist n-ar fi?

Trec mai bine pe sistemul fonic. Ne cheamă Daffodil, cere poziția şi altitudinea, confirmă schimbarea aerodromului. Altfel ne-ar fi indicat deja ordinea la aterizare. Cînd cheamă Daffodil, ascult cu plăcere. Adesea însă cheamă zadarnic în noapte: Barbara, Barbara, cum mă auzi, Barbara, dă poziția, Barbara, unde eşti? Daffodil îi duce dorul, Barbara nu răspunde. Morții tac.

Sîntem deasupra Stradishallului, cel puțin aşa spun ei, mai ales George, şi poate are dreptate. Pentru mine e totuna, sub noi mereu acelaşi întuneric cenuşiu-murdar.

— Vizibilitatea un sfert de milă, întreabă dacă vrem să încercăm.

Din nou tac toţi, îl aşteaptă pe Pavel. Nimeni nu poate să se amestece, e comandant. Nici Puştiul nu se bagă, tace. Sînt curios dacă poimîine vom reuşi să mergem la cinematograf.

— Ce altă posibilitate există?

— Să găsim ceva pe coasta de sud, acolo vremea bună va mai dura.

— Frank, combustibilul.

— Nu prea grozav, cam o oră, dacă vom economisi. Mi se pare că Frank a zis să facem mare economie, dar asta nu mai are probabil acum mare importanță. Acum ştiu şi eu că de aici va ieşi Stradishall ori... Arunc o privire în jos, spre piept, îmi cercetez paraşuta. Sper că e în ordine. Aş cădea ca o plăcintă şi n-aş mai intra în avion, precis nu, e din ce în ce mai rău. Eu aş putea face războiul şi altfel, aş putea da drumul la baloane pe aerodrom sau aduna milele în biroul flotilei. Nu, aş calcula orele de zbor efectuate şi, în taină, le-aş mai adăuga băieților cîte ceva, ar merita.

— Încercăm să aterizăm aici. Dacă nu vom reuşi... Mitraliori, vreți să coborîți mai înainte?

Toți rîd ca proştii. Nu-mi plac asemenea glume, nu-i nimic de rîs în ele. Pavel se crede foarte deştept, dar nu-i, nu-i deloc, după aterizare am să i-o spun. Dar dacă nu vom ateriza, n-ar trebui să i-o spun chiar acum? Nu-i voi spune nimic, nici acum şi nici după aceea, nu voi vorbi deloc cu el, numai cu Puştiul. Precis nici ăsta n-a rîs.

— Du-te undeva cu bancurile astea, ştii ce facem pe ele. Fii bucuros că ne cari cu tine.

I-a zis-o! Pavel nici nu crîcneşte. Aşa trebuie luat. Mă mir, Pavel e un om atît de cumsecade, dar cîteodată îl apucă şi devine de nesuportat. Mai ales cînd sîntem în încurcătură, atunci ori e oficial, ori face glume. Dar ce, astea-s glume? Eu nu le recunosc.

— Radiogonometrul, întoarce la zero patru! Aşadar, începe. Am trecut de aerodrom şi acum ne depărtăm. Nu putem zbura oricum, trebuie să respectăm strict direcția dată. I se spune axă de coborîre, ne vom întoarce peste puțin pe ea. Tocmai la capătul ei, în fața aerodromului, e radiogonometrul, radiogonometrul pe unde medii, prin care ne urmăresc şi ne conduc. George emite ti-taa şi o linie, o linie mai lungă, şi iarăşi ti-taa, ti-taa. Ti-taa sîntem noi, A de la Alice. La radiogonometru telegrafistul învîrte un cadru, ne stabileşte-direcția. Caută tonul cel mai slab, după care poate determina cel mai exact unghiul de direcție. Îl emite imediat, George îl predă lui Pavel, Pavel îl transmite Alicei. Colaborează perfect, eu ascult şi mă plimb. Puştiul, de asemenea. În eter semnalele morse țiuie şi scheaună.

Facem un viraj, ne întoarcem către aerodrom, coborîm. Ori aterizăm în cinci minute, ori... Ori vom vedea.

Alice trebuie acum tratată fin, direcția schimbată doar cu o liniuță, două. Cum ar înclina-o Pavel puțin, am pierde direcția şi am alerga prin nori de colo pînă colo. Pavel însă reuşeşte. Coborîm mereu şi dintr-o dată ne cufundăm în ceva alb. Şi acest mare ceva alb ne înconjoară şi ne ascunde de alte avioane, de oameni şi de noi înşine. Ce va fi la capăt? Nu va fi un stîlp, un dîmb? Nici nu ne-am da seama ce se întîmplă, ar pîrîi ceva, ar pîrîi grozav de tare, şi ăsta ar fi sfîrşitul.

— Două sute douăzeci şi unu, două sute douăzeci şi unu, două sute nouăsprezece, două sute douăzeci...

George numără, Pavel conduce şi Alice ascultă. Fiecare are sarcina sa bine stabilită. Eu de asemenea : mă plimb. N-ar trebui mai degrabă să ies din turelă?

— Motoare la nord-est!

Aha, radiogonometrul ne aude, sîntem pe direcția cea bună. Ține aşa, Pavele, ține ca deasupra obiectivului, nu te abate. Trebuie să fim foarte jos, George înfăşoară antena liberă; greutățile de plumb de la capătul ei descriu sub turelă un con. Flapsurile sînt scoase. Acum o clipă Alice a tresărit, trenul de aterizare e scos încă de la începutul coborîrii, ca din întîmplare să nu-l uităm. De-acum Pavel ar trebui să reducă motoarele, deja...

Motoarele urlă, solicitate la maximum, Alice tremură şi îşi măreşte viteza. Îi vine greu să urce, n-o lasă inima să se depărteze de pămînt. Ce se întîmplă? Cuplez repede sistemul fonic.

— ...trage rachete luminoase, vom trage rachete luminoase, urcați la trei sute, întoarceți-vă la zero patru.

— Am înțeles, mă reîntorc la zero patru, rachetele după ce întoarcem.

Cu solul vorbeşte Frank, Pavel acum n-are timp. E mai bine aşa. Dacă nu i-ar înțelege sau nu l-ar înțelege ei pe el? Cuvintele se amestecă una-două şi e de rău, engleza are o pronunție ciudată.

— Ce-a fost asta, domnilor piloți, dacă nu-s prea îndrăzneț?

— Am fost prea sus, trebuie să încercăm din nou. Poate că acum vom reuşi.

Puştiul a ieşit deja din turelă, tot n-ar fi de nici un folos acolo. Probabil stă pe pat în fuselaj, asta-i boala lui. Sau se încălzeşte în cabină, lîngă Tommy. Şi asta se poate.

Dar, cu siguranța, nu vede afară, altfel n-ar mai întreba. Mitraliorul care nu vede e nefericit.

Reluăm coborîrea de la capăt, întoarcem din nou la două sute douzeci. Antena e iarăşi scoasă, George a făcut probabil muşchi de atîta înfăşurat şi desfăşurat. Ce se întîmplă dacă nici de data asta nu reuşim? Ne-ar mai permite, poate, o încercare, mai mult n-ar putea. Pe traseu mai sînt şi alte avioane, ori poate aşteaptă deasupra noastră şi nu mai au benzină. $i noi mai avem puțină. Dacă nu reuşim, o luăm înapoi spre țărm, ne rînduim lîngă trapa de jos, Pavel pune avionul cu fața spre mare şi după aceea vă rog, domnilor, începe damen valsul. Cine e primul?

— ...două sute douăzeci, două sute optsprezece, două sute douăzeci...

Sîntem la trei minute de aerodrom, faza hotărîtoare. Dacă ieşim acum de pe direcție, n-o mai găsim, nu ne mai aşezăm pe pista stabilită. De fapt noi am fi bucuroşi şă găsim măcar aerodromul şi să aterizăm oriunde, chiar în curmeziş.

— Dați drumul la rachete !

Acum începe focul de artificii. Păcat că nu-l văd, îmi place. Un starter priceput trage şase pe minut, toate în direcția pe care trebuie să aterizăm. Ajung, nu ne trebuie mai multe. Poate că rătăceşte pe aici vreun neamț, ar putea să ne arunce ceva în cap. Mai bine să înceteze cu asta. Probabil c-au tras şi rachete fumigene, dar asta nu ajută la nimic. Vîntul aruncă fumul în fața pilotului, tocmai în clipa în care trebuie să redreseze avionul, cînd totul depinde de vizibilitate. Dacă ar avea nişte pulverizatoare cu petrol... Dar asta e prea scump.

— Motoare la nord-est !

Da, noi sîntem ăştia. Numai noi ne aflăm la nord-est de aerodrom la o sută de metri, numai noi încercăm să aterizăm, şi, dacă nu vom reuşi, numai noi vom trage ponoasele, noi şi nimeni altul.

— Vă văd !

Motoarele se sting, Alice coboară spre reflectorul de aterizare. Pavel o aşează chiar în mijlocul cercului luminos, încet, ca în puf, de parcă acum s-ar fi sculat din somn şi ar fi exersat un zbor de noapte. N-a fost nimic înainte de asta, nici un Nürnberg, nici un baraj de foc, nici o zonă a avioanelor de vînătoare, nici un joc de-a v-aţi ascunselea cu Messerschmittul. N-a fost nimic, doar două exerciţii de aterizare în condiţii climaterice defavorabile, cum ar scrie în planul de antrenament pentru noaptea de azi. Pe lîngă Alice aleargă un şir de luminiţe, la fel cu acelea după care am decolat aseară. Ce, am decolat noi undeva, am fost noi undeva? Am fost, într-adevăr, deasupra Germaniei, n-am visat doar?

Luminiţele aleargă, Alice frînează. Întoarcem în jurul ultimei – o cutie de tablă cu petrol, căreia i se spune gît de gîscă – şi lîngă noi se şi află un station. Cu unul asemănător circulă, uneori, Patrice? oare ce face acum? Mai doarme încă, ori s-a sculat? Unde merge astăzi, va avea deseară timp? Poate că se teme pentru mine, pentru că n-am aterizat acasă. N-ar trebui însă, doar i-am spus că mă voi păzi. Păcat numai c-am uitat să întreb cum se face asta.

Ne semnalizează cu lumini, ne conduc. Ştiu că sîntem un echipaj străin, că nu cunoaştem locurile. Am putea să dăm peste ceva, să le răsturnăm sau să le stricăm ceva. N-ar merita aşa ceva, desigur că nu; ne-au lăsat să aterizăm aici, ne-au condus la coborîre, ne vor da de mîncare, benzină ca să ajungem acasă – nu, n-ar merita nimic rău.

— A de la Alice a aterizat la zero patru treizeci. În aer nouă ore paisprezece minute. Misiunea îndeplinită, închid staţia, am terminat.

Pavel a pus punct. Da, pentru azi am terminat.

Intrăm la locul stabilit pentru noi. Gretton al nostru nu e aici, desigur, dar sînt alţii, tot aşa de atenţi. În salopete pline de ulei, nedormiţi, înfriguraţi. Au aşteptat toată noaptea să li se întoarcă avioanele. Acum le-am mai căzut şi noi pe cap. Poate vor face faţă. Poate? Nu, sigur.

Ne dau jos din maşină lîngă nişte clădiri, peste tot întuneric. Procedura va fi aceeaşi ca şi la noi: raportul, ceai, ceva de mîncare şi un loc de dormit. Poate vor face rost de locuri, sigur că vreun echipaj de-al lor nu se va mai întoarce, rămîn cîteva paturi libere. De ce îmi tremură aşa picioarele?

— Tare-aş vrea să ştiu, dacă ofiţeru' lor de zbor e tot aşa de tîmpit ca şi-al nostru.

Toţi strigă la Puşti; Frank, am impresia, zîmbeşte. Nu ştiu precis, împrejur e tot întuneric, un întuneric cenuşiu.

În sfîrşit, am terminat cu toate, şi cu mîncarea. Nu ne-au tratat grozav, nici ei nu au. Acasă vor avea iarăşi de suferit fazanii, nu-i nimic de făcut, ne-am şi hotărît cu Puştiul.

Mergem să ne întindem. Cel puţin eu mă duc să mă întind, nu să dorm, pînă mîine nu voi adormi.

Aş vrea să mă mai dezmorţesc puţin în faţa dormitoarelor, să respir aerul dimineţii, să stau pe pămîntul sigur, să-l pipăi cu tălpile. Alături de mine e o siluetă înaltă.

— Ce faci aici, Frank?

— Privesc, s-a făcut senin, apar zorile. Cum e, Frumuşelule?

— Nu prea grozav, Frank. Ştiu, munca noastră nu e frumoasă, dar trebuie s-o facă cineva, nu-i aşa?

Frank se uită la mine, zîmbeşte. Apoi privim amîndoi zorii.

11

— Încă puțin sos?

— Da, vă rog.

Înclin puțin capul, ca atunci cînd cineva, la noi la cantină, îmi oferă sarea. Mă port foarte frumos.

Mîncarea e gustoasă. Avem cartofi, varză creată şi o feliuță de friptură de oaie la tavă. Farfuria nu e încălzită, pe margine seul se sleieşte, dar mie îmi place totul. Patrice mă urmăreşte încurcată, aproape nu mănîncă. Aş mai lua, dar mi-e ruşine, doar nu pot să le mănînc rația de carne pe o săptămînă.

Doamna Watkinson aduce la masă. Am impresia că mă cercetează îndeaproape. E foarte simpatică, îmi place. Deocamdată nu prea am vorbit cu ea, la ordinea zilei e o temă pentru bărbați.

— Nu ştiu ce fel de imagine despre război aveți voi, aviatorii. Pe mine calul nu m-a dezamăgit niciodată, dumnezeu mi-e martor. Dați-mi un cal, domnule, şi vă mai arăt încă şi astăzi de ce sînt în stare.

— În războiul acesta calul aproape nu se mai foloseşte, bunicule. Acum e războiul motoarelor.

— Motoare, motoare, numai motoare. Le aud pe şosea, le aud deasupra mea. Şi dacă motorul te lasă, ce faci, ei?

Colonelul Bradley arată foarte hotârît. Ochii aceia albaştri-cenuşii îi are Patrice de la el, cu siguranță. Îi are şi mama ei. Dar Patrice are un ten catifelat, roz şi alb. Colonelul Bradley nu. Pe fața lui roşie-cărămizie se văd urmele soarelui, ale chininei şi ale alcoolului. Are un craniu îngust, alungit, pieptănat îngrijit, cu cărare.

Ne ştergem la gură cu şervețele scrobite, aşteptăm felul următor. De lustră atîrnă un mănunchi de vîsc. Aveam unul şi la popota sergenților. În ziua întîia de Crăciun ne servea Batchelor – comandantul trebuie să-şi servească o dată pe an inferiorii – şi apoi se dansa. Sub vîsc ne-am sărutat, eu cu Patrice, bineînțeles. Cînd doi se sărută sub vîsc, pînă într-un an se căsătoresc. Tare-aş vrea să ştiu cum va fi cu Puştiul, s-a sărutat de vreo cinci ori, de fiecare dată cu alta. Va trebui să fiu mai atent la el, dacă apar ceva semne.

— Ți-am pus deoparte, dragule, măcar puțină cremă de Crăciun. De curcan n-am putut face rost.

Gust şi arăt nedumerit. Patrice rîde. Probabil că aşa arăta Tommy cînd i-am oferit pentru prima dată ciuperci. În cremă e turtă dulce şi, desigur, şi stafide, dar, absolut precis, şi puțin mucegai. Cică aşa trebuie să fie, cu cît e mai fermentată, cu atît e mai bună.

— Anul acesta am avut un Crăciun sărac, nici fata în casă nu m-a putut ajuta. Au luat-o la fabrică, tocmai la Leeds. Lucrează pe o macara. Trei ani a stat la noi, era foarte cumsecade şi acum...

— Motoare, motoare, numai motoare. Cînd s-a mai văzut atîta nebunie şi grabă? Unde se grăbesc toți oamenii ăştia, ce caută, ce vor? Şi războiul se poate duce cu chibzuială. Te rog, încă o picătură de porto.

— E prea mult pentru noi. De la tatăl tău, Patrice, nu mai avem veşti de trei luni, sînt atît de neliniştită! Acum se scrie într-una despre Tobrukul acela, nici nu ştiu ce să mai cred. Nu acolo e locul lui, e mai în vîrstă decît ceilalți. Nenorocita aceea de meserie îl ține acolo. Cine ştie cum o duce.

Doamna Watkinson îşi şterge o lacrimă. Patrice e imediat lîngă ea şi o mîngîie. Domnul Watkinson e inginer mecanic, se pricepe la orice maşină. Desigur, au nevoie acolo de asemenea oameni, e şeful unui atelier. În pustiu, motoarele se desfac singure. Cum o duce tatăl meu, unde e? Şi cum o duce mama? De Crăciun te năpădesc amintirile.

— Ei, sergent, noi să mai luăm un pahar. Şi cum e la voi, în aviație, te numesc repede ofițer?

— Frumuşelul va fi precis ofițer, bunicule, numai să-şi termine norma.

— De ce să nu şi-o termine, doar nu poate fi nimic mai uşor, nu-i aşa? Va mai dura mult?

— Nu, doar cîteva luni. El se va păzi. Aşa-i că te vei păzi, Frumuşelule?

Patrice mă priveşte, se ridică şi imediat se aşează la loc. Nu cumva a vrut să mă mîngîie şi pe mine? Aici nu s-ar cuveni, desigur că nu. Doamna Watkinson ne priveşte pe amîndoi, dar numai o clipă. După aceea ia castronul şi iese. Mie să nu-mai mai aducă nimic, doar nu le voi mînca totul. Colonelul Bradley ne priveşte şi el mîngîindu-şi mustața albă. Oare se crede iarăşi călare? Sau se gîndeşte la tinerețea lui?

— Hm, hm, te rog, încă o picătură de porto. Şi dumneata de asemenea, sergent. Nu-i aşa?

În noiembrie n-am avut concediu, l-au amînat pentru sfîrşitul anului. Misiune, stare de alarmă, misiune, stare de alarmă. Starea de alarmă e grea, te distruge de tot. Ceață şi aşteptare, ceață şi iarăşi aşteptare. Vom zbura azi, nu vom zbura? Parcă există vreo zi fără program? Ce să fac? Nu pot să rătăcesc mereu prin pădure, e foarte rece şi umed, pe Patrice o văd cam de două ori pe săptămînă. Mai des nu putem, ori din cauza ei, ori dintr-a mea. Ce să fac în restul timpului? De ce nu sînt în stare să citesc ca Frank, să mă rog ca George, de ce nu sînt în stare să fiu singur ca Pavel? Cărțile de joc nu mă atrag, nimic nu mă atrage. De fapt, ce aştept?

Prima zăpadă ne-a mai înveselit. Am fost cu Puştiul după veverițe, în pădure numai urme. Ici de iepure, colo de căprioară, în altă parte de ciori. O urmă duce într-o parte, alta în altă parte, se încrucişează, se amestecă. Unde sînt ale noastre, unde duc? Ce urmă va rămîne după noi în aer? Pe pămînt numai groază. Să mă las de asta? Nu avem voie să cedăm unei mîini de nebuni, zice Frank, ce s-ar alege din civilizație? Odată şi-odată nemții se vor trezi

singuri, îşi vor da seama cine-i conduce. Crăciunul e sărbătoarea liniştii. În ziua întîia am dansat la popota sergenților, iar după două zile flotila a bombardat Wilhelmshafen. A trebuit să aterizăm la Wytton, aerodromul nostru era iarăşi închis. Un avion ni l-au distrus chiar deasupra țintei, s-a confirmat. Vestea despre Alice a noastră s-a pierdut pe undeva. Aveam întîlnire cu Patrice, nu i-au spus nimic. A aşteptat o oră, a aşteptat două şi apoi a luat somnifere. Abia au salvat-o, i-au dat o săptămînă de concediu. Ne-a prins bine, am putut să plecăm împreună.

Acum Patrice stă jos, e palidă, nu mănîncă aproape nimic şi îl ascultă pe bunicu-său. Doamna Watkinson încă nu s-a întors cu castronul, precis îl va aduce plin. probabil îl spală, de aceea durează atît.

Patrice a spus acasă că are o cunoştință. Numai maică-si, bineînțeles, bunicului nu. Bunicul n-ar fi priceput, el e de pe vremea războiului cu burii. Patrice a spus totul şi doamna Watkinson m-a invitat, a vrut să mă cunoască. Nu ştiu ce e cu mine, dar am primit bucuros. Dacă vrea să mă vadă, vreau s-o văd şi eu pe ea. E o femeie cumsecade, într-adevăr. $i ordonată ; peste tot curățenie, chiar şi tăblița de alamă de pe stîlpul portiței străluceşte. Desigur, nu-i voi deranja mult, rămîn numai o zi, apoi vrem să mergem la Londra.

Doar aşa ne-am înțeles cu Patrice în octombrie, a fost de acord. Să se mai distreze şi ea puțin, are nevoie.

Peterborough e un oraş frumos, dar ce să facem aici? Oamenii sînt grăbiți, pe stradă e întuneric ca pe aerodrom, n-ai unde să te duci seara. După amiază ne-am plimbat puțin, Patrice mi-a arătat şcoala ei şi clubul sportiv la care a jucat tenis. Acum s-a depozitat acolo var, ca să fie la îndemînă. Dacă vine un bombardament serios? – aici e un important nod de cale ferată.

Oare unde voi dormi? Am vrut să mă duc la hotel, dar doamna Watkinson nici n-a vrut să audă, trebuie să fiu oaspetele lor. Au ei unde să mă culce, casa are cîteva încăperi. Dar unde voi dormi, unde va dormi Patrice? Vom fi aproape unul de celălalt? Cum va fi cînd voi fi sub acelaşi acoperiş cu ea? Aşa ceva încă nu mi s-a mai întîmplat, nu. Poate că dacă aş bate încetişor la uşă, mi-ar... 1

— Ştii că vom avea camerele pe acelaşi coridor? Mama e tare bună, ți-a pregătit dormitorul tatii.

Mi-am dat seama de la bun început că doamna Watkinson e bună. Îmi pare bine că am avut dreptate. Să-i spun oare ceva Patricei despre bătutul la uşă? Aş ciocăni uşor cu vîrful degetelor, poate că ar putea ieşi.

— Eu voi fi în dormitorul mamei, mama se culcă în sufragerie pe divan. Dormitoarele sînt alături, ştii?

Rîd, Patrice zîmbeşte. Bunicul rămîne în camera a treia, am aflat şi asta, dar el ia sus puțin porto, ca să poată dormi. Şi noi ar trebui să bem ceva, doar se termină anul vechi. Ce va aduce cel nou? Cîteodată e mai bine să nu te gîndeşti...

Expresul de Scoția are vagon restaurant, stăm comod. Patrice e în haine civile, arată şi mai frumoasă decît în uniformă. Mă mîhneşte puțin faptul că se uită toți la ea, toți. Controlorul îi zîmbeşte, o salută, pe mine nici nu mă bagă în seamă. Ca şi cînd aş fi doar un bagaj. Patrice simte asta imediat, îmi arată locurile pe unde trecem şi îmi zice că sînt scump.

Dar cînd vin chelnerițele cu mîncare, se uită la mine, pe Patrice n-o prea bagă în seamă. Atunci simt eu imediat şi îi spun că e scumpă.

Doamna Watkinson s-a despărțit foarte călduros de noi, e într-adevăr foarte de treabă. Mi-a strîns îndelung mîna şi ne-a părăsit brusc, aşa cum a făcut şi cu o zi înainte, la cină, cu castronul. Şi bunicul şi-a luat rămas bun de la noi şi ne-a spus să revenim în curînd, pentru că fără noi casa va fi tristă. Se bucură de pe acum ce bine îmi va sta uniforma de ofițer.

— Frumuşelule, o s-o ducem bine, mi-au dat bani de drum, mai întîi amîndoi împreună şi apoi fiecare separat.

Nu prea-mi convine asta, doar am banii mei, ne-ar ajunge la amîndoi. I-am economisit aproape trei luni, ar trebui să ne ajungă pentru cîteva zile la Londra. Dar dacă aşa crede ea, n-am să-i zic nimic.

— Cum doreşti, Patrice. Unde vom sta?

— Ai vrut la Dorchester, nu?

— Bine, cu plăcere, oricum n-am dormit niciodată acolo, l-am văzut numai pe dinafară. Mereu am vrut să ştiu cam cum e şi cine poate să locuiască acolo.

— Prostuțule, eşti aşa de scump.

Vagonul scutură la macazuri, ceaiul se clatină în ceaşcă. Dacă ne-ar servi şi în timpul zborului ca aici, ce frumos ar fi! Ar bate cineva la uşă, încet, ca să nu mă sperii şi mi-ar aduce ceaiul. L-ar servi şi pe Puşti, şi pe toți ceilalți, iar Alice ar duce geamantane în lansatorul de bombe. Şi de ce-ar trebui să fie acolo turele? N-ar folosi la nimic. Ar fi de ajuns dacă...

— Spune-mi, la ce te gîndeşti?

— La nimic, Patrice, doar aşa.

— Omul trebuie să se gîndească mereu la ceva. Zi, ce era?

— Ştii, Patrice, mi-am adus aminte întîmplător de Alice şi de echipaj. Oare ce fac acum băieții?

— Şi de ce te gîndeşti la ei cînd eşti cu mine? Eu nu ți-s de-ajuns? Nu mă mai iubeşti?

— Ce spui, Patrice? Te iubesc din ce în ce mai mult, doar trebuie să-ți dai seama.

— Atunci, de ce nu-i uiți pe ceilalți, măcar un moment? Alice e la reparații, băieții au plecat acasă...

— Nu toți, Patrice, Pavel nu are casă.

— Iartă-mă, uitasem. Interesant om, Pavel ăsta, atît de calm. Dar cam închis, nu-i aşa?

— Aşa-i, Patrice. Dar de ce întrebi? Îți place cumva?

— Ei, Frumuşelule, nu trebuie să te gîndeşti imediat la aşa ceva. Doar ştii că te iubesc numai pe tine. Nici măcar în gînd nu te părăsesc, înțelegi?

— Patrice, Pavel nu are casă, şi nici eu. Dar nu e vina ta.

— Dar vei avea din nou în curînd, nu-i aşa?

— Şi mă vei iubi?

— Te voi iubi.

— Mereu?

— Mereu.

Nu ne mai putem aminti de nimic, tăcem. Ne ținem de mînă, privim pe fereastră. Vagonul se scutură la macazuri, umerii ni se ating. Ne simțim bine. Acuşi vine Londra...

Patrice îşi cumpără ceva şi eu o aştept în stradă. Am încercat să intru cu ea, dar n-a vrut, oică nu se cuvine, îmi dau deocamdată pantofii la curățat. Stau drept, cu piciorul pe lădița joasă, cu o mînă în şold. Mă uit împrejur, dar oamenii nu mă prea bagă în seamă. Mă cam mîhneşte lucrul acesta.

Stăm bine, nu chiar la Dorchester, ci la Imperial, îmi place piața Russell, are un aspect atît de aristocratic. Avem două camere: un dormitor şi o cameră de zi. Este şi baie, toată în faianță. Am vrut să ştiu cît va costa, dar Patrice mi-a spus să nu mă îngrijesc de hotel, asta e grija ei, eu să plătesc mîncarea. Patrice mănîncă puțin.

Am găsit greu hotel, toate sînt în permanență ocupate. Londra atrage ca un magnet, se strîng aici o mulțime de oameni. Am avut noroc, cineva a renunțat. Patrice e soția mea, aşa am prezentat-o. Funcționarul de ta recepție ne-a cercetat de parcă era caporalii aceia care controlau benzina lîngă Norwioh. Patrice se pudra, eu am luat o figură dură. Funcționarul n-a zis nimic, ne-a înscris, mi-a dat cheia.

— Poftiți, domnule, pentru dumneavoastră şi pentru doamna dumneavoastră.

Cîteodată mîncăm la hotel, alteori la Ritz şi uneori la Maxim. Facem noi cumva față! Pentru înapoiere avea foi de drum la tren, doar sîntem în concediu. Vine şeful de sală, aranjează tacîmurile, face un semn, un semn discret. Apare chelnerul, împinge un cărucior pe care se află un castron mare cu capac. Şeful de sală are mănuşi albe, îl lasă pe chelner să ridice capacul iar el ne serveşte. Primim cîte o bucățică de cod înăbuşit, drept garnitură trei cartofi. Apoi chelnerul pune capacul la loc şi se retrage cu castronul gol.

Vizităm oraşul. Tower şi muzeul doamnei Tussaud şi Westminster şi multe altele. Patrice îmi arată totul. A trebuit să mă ducă de asemenea la Victoria Embakment, unde e Scotland Yardul. City e în mare parte ars, atacul din mai l-a dat gata. Nivelul apelor Tamisei era scăzut, n-au putut face față bombelor incendiare. Poate că din cauza lui Hess, ca să nu-l mai caute atîta pe lîngă Glasgow. Au ars întreg centrul oraşului, numai catedrala sfîntului Paul mai stă în picioare. George ştie, probabil, de ce se roagă.

Cel mai mult ne place Piccadilly şi străzile de primprejur, acolo e West End. În mijlocul pieții e o statuie înconjurată de saci cu nisip.

— Ce e acolo, Patrice? Se ruşinează puțin.

— Un zeu.

— Un zeu? Ce fel?

— Zeul dragostei, Frumuşelule.

Mîine e ultima zi, seara trebuie să ne prezentăm la aerodrom. Astăzi e ultima noastră noapte, ultima noapte împreună. Astăzi are chiloți pe care scrie „sîmbătă”. În fiecare zi avea alții, a cumpărat atunci, la magazin, un set pentru toată săptămîna. Inscripția e cusută pe şold, cusută frumos, m-am uitat de aproape. O ajut să se dezbrace, ultima dată, îi întind capotul, pentru ultima dată. La baie nici măcar nu ne mai hîrjonim, nu ne mai stropim unul pe altul.

Noaptea plînge. Mă fac că dorm, dar nu dorm deloc, cîtuşi de puțin. Acum stă în dreptul ferestrei, întunericul îi desenează silueta. Părul îi e despletit, are păr frumos, pînă la jumătatea spatelui, cade în valuri.

— Frumuşelule, ştiu că nu dormi. Ştiu şi de ce, atunci, în tren, te gîndeai la Alice. Probabil că asta nu se poate uita, niciodată. Am dreptate? E groaznic, groaznic! Ții la mine?

— Țin, Patrice, mai mult decît la viața mea, Ce-aş putea să-ți ofer mai mult?

— Mulțumesc, Frumuşelule. Şi încă o întrebare: se poate uita?

Are un profil antic, o privesc mereu, acum o văd mai bine decît în maşină la volan. Sub gîtul zvelt se ridică sfîrcurile sînilor, puțin lăsați, rotunjiți în partea de jos. Miroase a Chanel, am făcut totuşi rost de el. Întinde mîna pe pătură către mine, o mînă fină cu unghiile îngrijite. Mi-a dat tot ce se putea, mi s-a dăruit. Vrea să-mi mai dea şi credință, aşa spune. Ce pot să cer mai mult de la ea?

— Îmi datorezi un răspuns, dragostea mea. Nu mă lăsa, te rog, să aştept prea mult. Cînd eşti cu mine, poți s-o uiți pe Alice şi tot ce e în legătură cu ea, poți sau nu?

— Îmi pare rău, Patrice ,nu pot. Şi niciodată nu voi putea, ştiu asta. Aşa am să şi mor.

Mai plînge încă, deşi afară a început să se lumineze. O îmbrățişez, o aşez uşor pe perna moale. Ne lipim unul de altul, ne ținem îmbrățişați. Astăzi e ultima dată cu mine, azi e ultima oară cu mine. Ce va fi mîine?

Apoi îi spun în şoaptă, ca să nu audă nimeni, absolut nimeni:

— Ştii, Patrice, Alice e blestemul meu.

Mă îmbrățişează din nou, mă întoarce pe spate, se lipeşte de mine toată, toată.

— Te înțeleg, dragostea mea, te înțeleg. Dar eu n-am să te dau, nu te dau, nu te dau niciodată !

Ultimul cuvînt l-a strigat, şi din camera goală de alături îi răspunde un ecou slab.

12

La nord e Worcester iar în spate, pe dreapta, e probabil Stratford pe Avon. Se mai joacă acolo, acum, în timpul războiului? Ar trebui să-i atrag atenția Patricei; păcat că nu pot vorbi cu ea. E un sentiment deosebit să ştiu că o am aproape, aproape, puțin mai în spate, că zboară cu mine.

A fost o intîmplare, totul a avut loc dintr-o intîmplare. Flotila trebuia să se pună la dispoziția comandamentului de coastă. Pentru zborurile deasupra Germaniei nu mai erau destule echipaje şi lui Batchelor i-au ordonat să se ducă şi să cerceteze aerodromul. Poate să aleagă dintre mai multe. De-ar obține ceva convenabil.

Noi îl ducem, echipajul nostru. Ne-a luat anume, acum sîntem cei mai experimentați din flotilă. Cei care au venit înaintea noastră şi-au făcut orele de zbor ori s-au dus... S-au dus departe. Mai degrabă au plecat, flotila a rămas fără oameni aşa cum fazaneria de lîngă castel a rămas fără fazani. Pavel va încerca decolările, aterizările şi coborîrile dirijate de pe sol, iar Batchelor va observa şi măsura totul. De asemenea trebuie cercetate drumurile de acces, şi pistele, şi piedicile din împrejurimi; va fi destul de lucru. Mai ales Pavel şi George, ăştia vor avea de lucru, eu cu Puştiul nu.

La început Patrice n-a vrut să-l roage pe Batchelor; a trebuit să o conving. Dar nu a durat prea mult şi a acceptat. Cînd se va mai ivi o asemenea ocazie?

Avem un itinerar fix :Talbenny, Aldergrove, din nou Talbenny, Predannak şi Beaulieu. Va fi o excursie frumoasă, trebuie să dureze trei zile. La Aldergrove trebuie să mergem în orice caz, acolo flotila va avea la vară pregătire, ne dau Wellingtonuri cu motoare mai puternice, Hercules sau cum se mai cheamă. Cu Predannakul nu e aşa de sigur, construiesc acolo o pistă de beton şi nu ştiu dacă ne vor primi. Poate că ar mai trebui să avem în vedere şi Beaulieu. Tommy a calculat totul, face cam o mie o sută de mile, cam ca de la noi la Berlin şi înapoi. Dar ăsta e un traseu mai bun, asta e sigur. Mai întîi în sudul Ţării Galilor, după aceea direct la sud pînă la capul Lizard, unde se termină Anglia şi unde pentru noi astăzi se termină lumea, şi pe urmă prin Bournemouth din nou acasă, la Norfolk. Va fi frumos pentru simplul fapt că e aici Patrice, că zboară măcar o bucată cu noi.

În Țara Galilor se duc în fiecare primăvară Watkinsonii, pentru o lună, două. Colonelul Bradley are, pe acolo, o căsuță de pescar. Anul acesta au şi plecat. Patrice a primit nu demult o scrisoare de la maică-sa. Batchelor nu va mai avea nevoie de şofer, Patrice are trei zile libere. Le merită; a fost la volan zi şi noapte. A zis că-i face bucuros pe plac, nu are nimic împotrivă să zboare cu noi pînă în Țara Galilor.

Acum Patrice stă în fuselaj, lîngă fereastra laterală, şi e bucuroasă. Are combinezonul meu de vară, nu poate să-i fie frig. Zboară pentru prima oară aşa de departe. Pînă acum a făcut doar tururi de pistă, cînd se antrena careva. Am împrumutat pentru ea o paraşută, nici nu ştia să-şi prindă singură chingile, mereu rîdea şi vroia să ştie la ce sînt bune toate astea. Vestă pneumatică nu-i trebuie, nu va traversa marea cu noi; din Țara Galilor se întoarce cu trenul. Păcat că nu poate zbura mai departe. Cum vor privi-o cînd va coborî la Talbenny? Îi stă foarte bine în combinezonul de zbor, imediat şi-a ridicat gulerul. Mi se pare însă că în mai nu era absolut necesar să-şi ridice gulerul. Şi nici casca n-a vrut să şi-o pună bine pe cap; o are în vîrful capului şi asta nu-i foloseşte la nimic. Nu pare prea disciplinată; nu e potrivită pentru zbor.

La orizont, jos, fumegă Cardiff şi regiunea minieră. E în mare parte distrus, ca şi Swansea. Toată partea de sud, pînă la Portsmouth, este opera lui Keller şi a lui von Richthofen; au aerodromuri pe toată coasta bretonă, pînă la Cherbourg. Aşa îi convine Luftwaffei să zboare. Echipajele ei abia trec Canalul şi au şi ajuns la obiectiv; aş vrea însă să le văd dacă îndrăznesc să atace Manchesterul, ziua. În orice caz, nemții sînt aviatori buni, au curaj. Pentru ce se războiesc? Din ce motive? Din cauza lagărelor de concentrare? S-au prostit peste noapte, ori ce? Doar nu mai pot cîştiga acest război, asta o ştiu şi eu, un simplu sergent. În fața Moscovei s-au poticnit şi nu-şi mai revin ei, ori ce-ar face de acum. Iar cînd vor începe să lucreze din plin fabricile din America...

— Sîntem în fața Pembrokului, domnule. Trec la coborîre.

— Bine, Řeřicha, continuă. Eu sînt astăzi doar un călător.

Cînd Batchelor i se adresează lui Pavel, îmi vine să leşin, probabil că şi lui Batchelor. Habar n-am de unde are Pavel numele acesta; în Slovacia e neobişnuit. Poate de pe urma vreunui strămoş, de pe undeva din Moravia. Pavel e pedant, cînd semnează face ambele semne pe r, nu lasă nimic.

— Řeřicha, domnule, se pronunță rj, e, rj. E foarte uşor de spus, domnule, ajunge să folosiți vîrful limbii.

— Bine, bine, scuză-mă ser..., scuză-mă, locotenente. Pavel e acum ofițer, în sfîrşit l-au avansat. Cele trei linii frînte de pe mînecă le-a schimbat cu una subțire pe epolet; merita asta. Echipajul aproape a îndeplinit numărul de ore; vom merge la odihnă datorită lui Pavel. Frank încă nu; a venit mai tîrziu în flotilă. Va primi în curînd un echipaj şi va fi comandant de avion. Va reuşi să-şi termine norma? Poate că da, e un pilot bun. Şi e şi un om cumsecade, ar fi păcat de el. Eu am şi terminat, am ore de zbor şi de la trei sute unsprezece. Nici n-ar mai trebui să stau aici, dar nu pot părăsi echipajul, trebuie să merg cu ei pînă la capăt. Încă un zbor săptămîna viitoare, şi plecăm toți odată. Nici nu trebuie să fie undeva departe, ajunge ceva pînă în bazinul Ruhrului şi avem foaia de concediu în buzunar; fiecare dintre ceilalți are aproape două sute. Două sute de ore în iad, două sute de ore de agonie. Pentru ce toate astea? De ce? Ce am obținut astfel?

Alice a atins de două ori solul cu roțile şi sîntem deja pe pămînt. Am impresia că Pavel cam strînge frînele. Ceva nu-i place. Ajungem însă cu bine.

— Doar aşa, pentru mai multă siguranță, domnule, nu cunosc precis lungimea pistei şi n-aş vrea ca încă de la început...

— Nu mă mir, locotenente, şi pe mine m-ar fi neliniştit. Dar ne vom obişnui şi cu asta, precis ne vom obişnui.

Nu trebuie să cercetez mult cu ce să ne obişnuim. Alice face stînga-mprejur, aleargă clătinîndu-se pe iarbă.

Nu departe, în spatele meu, aerodromul se termină brusc, o rîpă deasupra mării, ca o prăpastie.

Descarc repede mitralierele şi intru din turelă în fuselaj. Patrice stă liniştită; îşi ține cu mîinile un genunchi. Capul puțin aplecat într-o parte. Visează, cu siguranță. Nu mă aude, motoarele bîzîie în timpul rulării. Portiera cabinei e inchisă.

— De unde am venit, scumpo, din Florida?

O îmbrățişez. Nu zice că în avion nu se cuvine. Zîmbeşte fericită.

— Nu aşa de departe, doar de pe malul Adriaticei. Acolo mi-ar plăcea.

— N-ai fi prima, Patrice. Lui Diocletian i-a plăcut înaintea ta. Poate că vom vedea o dată şi Adriatica, împreună. Acum hai, să nu trebuiască să mergem pe jos. Dar să-ți scot mai întîi asta. Ia să te văd, şopîrla mea mică, aşază-te aici.

Fără combinezonul de zbor e iarăşi o şoferiță, o şoferiță elegantă cu pantalonii călcați şi cu tocuri semiînalte. În altă parte nu i-ar da voie să poarte asemenea tocuri, dar la flotilele operative nu-i zice nimeni nimic ; acolo fiecare se ocupă, în primul rînd, de el însuşi.

Stăm față în față în corpul avionului, cu mîinile puse pe umerii celuilalt. Ale mele ceva mai jos. Ne privim. E frumoasă.

— Îți stă bine, Frumuşelule, întotdeauna mi-ai plăcut astfel îmbrăcat.

Nu ştiu de ce-mi spune asta, e doar uniforma mea obişnuită, o port mereu. Acum, primăvara, cînd mergem să cercetăm aerodromurile, nu am nici combinezonul de zbor. Am doar cizme; trebuie să le port, în ele voi şi muri probabil. Ce tot spun, doar mergem la odihnă; încă un zbor şi gata. Iar ce va fi după jumătate de an... Poate că se şi termină războiul, cine ştie.

— Pulovărul ăsta alb e frumos, ştii? Am să dau şi eu unul la făcut; alb tot şi cu guler. Pulovărul alb, vestonul albastru şi fața bronzată. Nici nu ştii ce bine-ți stă. Şi nu-ți mai pleca ochii. Ți-am mai spus că e păcat ca un bărbat să aibă nişte gene aşa de lungi.

— Cred că ar trebui să mergem deja, Patrice...

— Nimic, acum îmi dai o sărutare şi apoi îmi promiți că-mi vei scrie din Irlanda. Şi pe urmă mergi să mă conduci la autobuz, nu-i aşa?

— Nu-ți dau o sărutare, Patrice, îți dau două. Nu, îți dau trei ca să nu fugi de la mine. Şi din Irlanda îți voi scrie, precis, dar la autobuz...

— Hei, voi ăştia de aici, vă jucați de-a v-ați ascunselea? Bătrînu' vrea să vorbească cu Frumuşelu'; aşteptăm toți afară.

— Vezi, nu ți-am spus? Hai repede !

O trag după mine. Cabina navigatorului e goală, cabina, piloților e goală, Puştiul coboară pe scăriță în fața noastră. Mă întorc iarăşi către ea.

— Patrice, mai stai o clipă. Am promis ceva. Promisiunea trebuie ținută.

Pavel a rulat pînă în fața clădirii comandamentului. Căsuțele sînt ceva mai departe, Patrice se va plimba puțin. Alerg cu ea pînă în drum, apoi trebuie să mă întorc înapoi. Ce mai vrea şi Batchelor ăsta? Dacă ar vrea să vorbească cu mine Patrice, asta ar fi altceva, dar comandantul?

— Te văd peste trei zile, Patrice, fii atentă!

— Nu te teme, Frumuşelule, bunicul mă va conduce la tren. Voi merge, probabil, prin partea de sus, prin Shrewsbury, mă opresc acasă pentru cîteva lucruri. Îți place dulceața de coacăze?

Cobor pe serpentină în jos; n-o mai aud bine.

— Îmi place, şi încă cum! Dar trebuie să plec, mă aşteaptă Batchelor.

Se opreşte:

— Ce face Batchelor?

— Mă aşteaptă. La revedere, Patrice.

— Te aşteaptă? Atunci mai bine du-te! La revedere, dragostea mea! Fii atent, da?

Merge la vale pe drum, nu se uită înapoi, dă doar din mînă. Şi eu dau din mînă, nici eu nu mă uit înapoi şi mă întorc la comandament. Batchelor mă aşteaptă acolo, oare ce vrea?

Primul pe care îl întîlnesc e Puştiul stă ceva mai deoparte. Noi, mitraliorii, nu vorbim cu oricine, numai între noi.

— Şterge-te pe bot, prostule!

Mă şterg pe gură şi mă uit împrejur. O iarbă aşa de verde încă n-am mai văzut, soarele arde ca în munți. Asta nu-i Anglia răsăriteană, cețoasă şi tristă.

— Ce zici de asta?

— O întîmplare. Cum începe să sufle dinspre strîmtoarea Sf. Gheorghe, norii se tîrăsc pe pămînt. E cald, asta-i adevărat, dar nu e ca la Devonshire. Acolo am duce-o mai bine; acolo curentul Golfului atinge țărmul. Şi pe urmă ce de femei; primăvara şi vara e plin de ele. Ar trebui să vezi Penzance, Torquay, acolo ar fi ceva de noi. Da acum e probabil plin de afurisiții ăştia de soldați.

Mă gîndesc că şi în sudul Țării Galilor e frumos, şi mai ales îmi pare bine că Watkinsonii vin aici şi nu la Devon. Batchelor şi echipajul nostru sînt la maşină, discută cu un locotenent-colonel. Om tînăr şi ce grad mare! E probabil mare filfizon, l-am văzut de la început cum a măsurat-o pe Patrice. Batchelor ştie că sînt aici, aşa că trebuie să aştept să mă cheme.

— Ia te uită, Puştiule! fac semn cu capul spre cer, deasupra noastră se învîrte un stol de păsări. Puştiul se strîmbă.

— Eu i-am şi numărat. Dar trebuie să-i lăsăm, am intra la răcoare.

Acum face el semn cu capul, în partea cealaltă, unde stă uitată o rulotă verde. Tot peretele din față e descoperit şi împărțit în dreptunghiuri mici.

— Acolo stau şi mănîncă semințele statului. Nu are voie nimeni să se atingă de ei, nici măcar o nevăstuică.

Aha, vasăzică ăştia sînt porumbeii militari. În sfîrşit îi văd şi eu, pînă acum numai am auzit de ei. Îi transportă în colivii pe deasupra oceanului? de picior au legată o cutiuță de aluminiu. Cînd avionul se prăbuşeşte, pun în cutiuță o hîrtie cu poziția şi...

— Un rahat, ce să mai vorbim. Un porumbel dintr-ăsta nu poate nimeri, din Biscaia, acasă. Nu are cum să se orienteze.

— Ba nu, băieți, o să vă mirați. Nimeresc acasă, şi încă cum. Numai că nu ai timp să scrii bilețelul, asta e. Aparatul cade uneori ca o piatră. Şi pe porumbei îi împiedică radarul, se încurcă în el.

Puştiul se întoarce îmbufnat, nu-i place cînd se bagă cineva în vorbă. Sînt doi; unul are nasul pistruiat şi amîndoi au figuri încăpățînate. Noroc că sînt mitraliori, altfel Puştiul nu şi-ar pierde vremea cu ei.

— E greu de zburat pe deasupra apei?

— Cîteodată da, alteori e chiar frumos. Dar cînd nu se poate, nu-se poate deloc.

În jurul nostru se formează un grup, ne cercetează. O cercetează şi pe Alice; un avuon vopsit în negru nu văd ei prea des pe aici. La comandamentul apărării de coastă avioanele sînt albe? deasupra oceanului culoarea neagră nu camuflează.

— Da avioane de vînătoare, sînt?

Mitraliorul cel pistruiat face o. grimasă; probabil îi vine să rîdă.

— Aici nu, dar deasupra Biscaiei... Umblă pe acolo Junkersuri, în grupuri de cîte şase, şi atunci începe dansul.

Puştiul e ursuz, nu-i place tonul.

— Ce normă aveți?

— Opt sute de ore.

— Opt sute de ore?! Noi două sute. Pune-ți bostanul la contribuție, fiule. Înțelegi ce înseamnă asta?

Cei din jur ne privesc cu respect; pistruiatul chiar dă din cap.

— Nu m-aş urca bucuros în ăsta; arată ca un sicriu. Alice stă liniştită, nu ştie că o bîrfeşte cineva.

— Şi ce înseamnă bombele desenate pe botul avionului? Aveţi, cu toţii, cîte patruzeci şi unu de zboruri? Acum dă din cap Puştiul. Grupul mormăie laudativ? asta ne face bine. Recunoaşterea de către cei din jur înseamnă ceva; sînt de meserie.

— Şi tînărul are tot atîtea?

Duc mîinile la spate, mă uit după porumbei. N-am să mă laud singur, trebuie să-l aştept pe Puşti. Sper că a auzit, altfel mi-ar părea destul de rău. Puştiul nu se prea grăbeşte, are timp, soarele străluceşte şi ne simţim bine. Se uită şi el după porumbei şi apoi îi lămureşte, numai aşa, cu jumătate de gură :

— Tînărul ăsta? Nu, el nu are atîtea, el are cu cinci mai multe. Hai, Frumuşelule, ne cheamă.

Ne întoarcem către Alice şi în urma noastră e linişte.

13

Din turnul de control perspectiva e frumoasă; am în faţă întreg aerodromul. De fapt, nu e un turn propriu-zis, ci doar o chichineaţă de sticlă, pe acoperişul comandamentului, dar toţi îi spun turn. Undeva, sub rîpă, e marea, iar dîra aceea de fum e probabil de la un convoi. Pe aici am venit din Gibraltar în Angliaîn curînd vor fi doi ani de atunci. Cum mai zboară timpul!

Batchelor stă pe platformă, o urmăreşte pe Alice. Alice nu are astăzi linişte; Pavel o aleargă, nu glumă. Rulează, frînează, zboară la mică înălţime, chiar deasupra solului.

— Greenhill, vă cheamă Alice, mă apropii de aerodrom numai cu un motor.

— Alice, aici Greenhill, circuitul liber, aveţi permisiunea, anunţaţi cînd treceţi la aterizare.

Vorbesc cu Pavel englezeşte, bineînţeles. Batchelor ascultă, nu zice nimic, probabil înţelege. Am o senzaţie ciudată. Controlez poziţia Aliciei, ţin microfonul la gură, aştept. Megafonul de lîngă mine pîrîie. Undeva, în depărtare, se ceartă nişte voci slabe. Pe undele scurte e mereu aglomeraţie.

Pe aerodrom bubuie dintr-o dacă ceva. Pavel încearcă decolarea cu un singur motor. E un lucru foarte dificil; asta poate să-şi permită numad un pilot încercat. Lui Batchelor îi place încercarea, îi citesc asta pe figură, e mulţumit de noi; de Pavel şi de mine. Avea nevoie de cineva la staţia de control; m-a ales pe mine. De aceea a vrut să vorbească ieri cu mine, mi-a

dat instrucțiuni. Pe Frank n-a putut să-l ia; în asemenea cazuri amîndoi piloții trebuie să fie la locurile lor. Tommy nu poate să-şi părăsească locul, iar George trebuie să stea la manipulator. Avea de ales numai între noi doi, între mine şi Puşti. După mine, trebuia să fie Puştiul; pronunția mea nu va fi niciodată perfectă, chiar dacă aş trăi aici o sută de ani; şi cînd vorbeşti în eter trebuie să fie clar ce spui. Şi totuşi acum sînt eu aici, Puştiul e în avion, în turela din spate. Puştiului nu-i mai dau niciodată drumul la stația de control; Batchelor a avut atunci nişte încurcături...

Pe avioanele de vînătoare, piloții pot să vorbească cu solul fără să ia mîna de pe manşă. Altfel nu se poate. În timpul luptei, aviatorul n-are vreme să-şi elibereze mîna şi să caute butonul microfonului; trebuie să ochească şi să manipuleze manşa, să apese cu piciorul pe direcție şi să mărească viteza; să tragă şi să fie atent la celelalte avioane; să facă încă o mie şi unu de lucruri. Înainte, microfonul se cupla singur, cînd începeai să vorbeşti, dar microfoanele automate aveau dezavantajul că din megafoanele de pe sol se auzeau tot felul de lucruri. Înainte de război era posibil, bărbații sînt obişnuiți cu expresiile fără perdea, dar cînd a început bătălia pentru Anglia, în fața aparatelor stăteau mai ales femei. Transmisionista notează o ştire, aude o înjurătură, scrie mai departe, aude un cuvînt vulgar, scrie în continuare, aude un horcăit neomenesc – eroii în agonie urlă – şi scrie într-una; numai mîna îi tremură. Nu era timp pentru a încerca să-i facă pe piloți să vorbească altfel şi ar fi fost, oricum, zadarnic; cerul războiului nu e şcoala de duminică. De aceea au adăugat un mecanism nou emițătoarelor de pe avioane, butonul de cuplare al microfonului se află direct pe manşă. Jos au răsuflat, uşurați; moralitatea a fost salvată. Apoi a venit Puştiul şi a pus capac la toate.

Anul trecut zburam pe deasupra aerodromului cu o fotomitralieră; în Alice erau cinci trăgători; ne schimbam cu rîndul. Batchelor a făcut rost, de undeva, de două aparate Master, avioane şcoală cu cîte un singur motor, şi acestea constituiau țintele. De jos, urmăreau totul comandanții ambelor escadrile, apreciau lupta şi-l aveau la îndemînă pe Puşti, mitralior cu experiență.

Puştiul ne dădea sfaturi prin radio. Cînd eram în toi, a sunat corpul de armată: Întrerupeți Imediat legătura, găsiți vinovatul şi pedepsiți-l cît mai sever. Batchelor turba, nu era nimeni vinovat. De ce, pe cine să pedepsească, ce s-a întîmplat? Îi întreabă pe comandanții de escadrilă, aceia habar n-au, totul a fost normal; după aterizare ne întreabă pe noi. Nici noi nu ştim nimic; totul a decurs normal. Întreabă la corpul de armată, ce şi cum, pe cine să pedepsească şi de ce, la noi a fost totul normal.

Răspunsul a venit prin telex, dar necifrat, n-aveau cifru: 113005 group 3 hq secret = extras din Procesul verbal mk 3x101505 kcs 156 turnul de control daffodil avionul a de la alice stop la aparatele de transmisie prezenta în inspecție doamna general a corpului auxiliar feminin al aviației stop casca ochii golanii se tin de curul tau stop cer o pedeapsa exemplara – comandantul corpului de armata.

Pe Puşti n-au putut să-l pedepsească prea exemplar. Dacă l-ar fi închis, i s-ar fi simțit lipsa în avion, şi asta nu se putea. Batchelor i-a tăiat solda, pe o lună; a trebuit să vindem ceva fazani...

De aceea, în turn, sînt eu acum şi îmi pare bine; mă distrează asta. N-ar fi rău să stai în timp de pace în turnul de control al vreunui aerodrom, să discuiți cu piloții, să aduni

dimineaţa ciuperci prin iarbă şi să urmăreşti cu binoclul însoţitoarele de bord. Patrice ar fi precis o însoţitoare drăguţă, oricui i-ar părea bine să zboare cu ea. Oare ce face? A ajuns cu bine acasă? De-ar avea Alice vreun defect la motoare ori de s-ar strica dintr-o dată vremea, dar să se strice tare, încît să nu putem decola, ce bine ar fi! Aş face rost de undeva de o bicicletă şi aş dispărea; cu echipajul m-aş înţelege eu. Oare cum ar fi în turn, pe vreme rea? De fapt, nu poate fi plăcut atunci cînd pe undeva pe deasupra aerodromului se învîrt avioanele în nori, cel de jos nu ştie precis unde sînt, nici avioanele nu ştiu unde se află; benzină au puţină, cheamă dispecerul, vor să se ia o hotărîre – desigur nu e deloc plăcut, da de unde. Orice monedă are două feţe, pe oricare ai alege-o.

În Irlanda ne-a plăcut, dar am stat prea puţin. A fost doar un salt, un salt lung. Am privit de la înălţime lacul Loug Neagh şi Belfastul; am aterizat la Aldegrove şi am aşteptat pînă ce Batchelor a discutat cu cei de la comandament. Ne-au dat de mîncare, am stat de vorbă cu echipajele de pe aerodrom. Şi aici se uitau toţi după noi; în partea asta a insulelor apar desigur rar aviatori adevăraţi. Văzînd bombele desenate pe fuselajul Alicei, dădeau din cap; mai înainte nu băgasem niciodată de seamă aşa ceva. Au oare o putere specială? Se uitau la noi ca la nişte oameni sosiţi de pe Marte; ne-ar fi îndeplinit toate dorinţele. La Talbenny ne-am întors pe întuneric şi toţi strigam. Matchelor, Drogheda şi Dublin erau luminate. E un sentiment ciudat să vezi un oraş luminat. Am trecut foarte aproape şi nu mai puteam de uimire. În martie am văzut tot aşa Malmö, dar din depărtare – ne aflam atunci deasupra Lübeckului, unde nemţii concentrau materiale pentru frontul sovietic. Oare cum va fi cînd toate oraşele vor fi luminate? Voi mai trăi? Aşa de mult aş vrea să le văd, trebuie să fie foarte frumos...

Alice se află undeva deasupra mării, se apropie condusă prin radio. Trebuie să încercăm totul în amănunţime ; flotila de aici a comandamentului pentru apărarea coastei are încă Whitleyuri vechi. Whiltley nu e un avion rău, are un fuselaj cam ghebos şi e mai lent decît Wellingtonul, dar poţi avea încredere în el şi are rază mare de acţiune. Pentru patrulare deasupra oceanului merge; mai bine ceva decît nimic. Are parametri diferiţi de ai Wellingtonului şi de aceea Batchelor îl aleargă atîta pe Pavel; vrea să controleze totul. Pe ăsta nu-l poţi duce cu vorba, în nici un fel. Acum Alice se vede; o urmăresc cu teodolitul. Să ţinem direcţia, s-o ţinem, asta e soarta noastră. Altfel aerodromul e ca şi mort, avioanele decolează spre mare la intervale mari, ca să se poată schimba deasupra Biscaiei. Biscaia nu trebuie să rămînă nici o clipă nesupravegheată; zi şi noapte o străbat în cruciş şi-n curmeziş flotile după flotile. Au un program ca mersul trenurilor, mai exact decît la calea ferată. Dar dacă un asemenea tren întîrzie să se întoarcă, nu se mai întoarce niciodată. Pe ce a pus marea mîna, nu mai dă înapoi.

Sîntem cu Batchelor singuri în turnul de control. Legătura cu avioanele de deasupra Biscaiei o ţine radiogonometrul. Ne-au lăsat de capul nostru; poate nu le stricăm nimic. Am rămas în cămăşi, soarele se ridică şi bate chiar în turnul de control. Patrice are vreme bună; precis e la plajă. Noi, aici, mai rezistăm cum mai rezistăm, dar acolo jos, pe pistă, aşteaptă două echipaje în Beaufightere, în stare de alarmă; soarele bate chiar în cabine. Au combinezoane de zbor şi cred că se sufocă, nu alta.

— Cam ciudate, sergent, boturile astea aplecate, nu-i aşa?

— Desigur, domnule, dar n-aş vrea să am de-a face cu el. Are armament greu. Mă mir numai că au aici asemenea aparate. Credeam că sînt folosite în special pentru vînătoarea de noapte.

— Tipul acesta e fără radar. Şi au mare nevoie de ele aici; echipajele aflate în patrulare cheamă adesea ajutor.

Doar n-am să-i spun că ştiu asta de mult; noi, mitralierii, avem ştirile din prima sursă. Băiatul acela pistruiat nu a născocit deci nimic; va trebui să-i spun Puştiului. Precis că la întoarcerea la flotilă or să ne ia toți la întrebări, unde ne băgăm iarăşi. Îmi pare bine că Batchelor are chef de vorbă. La urma urmelor ce e de mirare în asta, sîntem împreună şi controlăm de aici tot aerodromul; eu şi cu el.

— Asta a fost visul meu, domnule, să zbor ca navigator pc Beaufightere. Am crezut că voi intra în escadrila noastră, la şaizeci şi opt, dar nu s-a putut. Acum mă fugăresc avioanele de vînătoare pe mine.

— Ia ascultă, voi, ăştia din Cehoslovacia, sînteți împrăştiați în tot RAF-ul; de ce nu formați cîteva flotile?

— Nu avem destul personal, domnule, vreau să spun destul personal la sol. Cu greu am putea alcătui patru flotile.

— Şi de ce nu te-au luat pe Beaufightere? Ai avut ceva greutăți? Mă interesează, de cîte ori am vrut să discut asta cu voi, cu dumneata şi cu Řeřicha. Doar ştii, îți dai desigur seama, că am o serie de obligații care...

— Greenhill, cheamă Alice, întoarcem deasupra radiolocatorului, ne înapoiem spre mare.

— Alice, aici Greenhill, am înțeles, vă văd. Anunțați virajul către aerodrom.

Ciudat, comandantul se interesează de mine. Ce ar putea să însemne asta? Oare neînțelegerea aceea de la Samson? Doar nu putea să afle nimic; nu ne-au prins, iar la infirmerie n-am fost. Poate că e vorba de Puşti; ăsta a făcut mai multe, probabil e ceva mai vechi.

— Nu, domnule, eu îndeplineam toate condițiile; încă de la cursurile de pregătire ne-au spus că pentru început vom zbura pe Defiante.

— Cînd ai fost la pregătire?

— În octombrie patruzeci, domnule, Dumfries, desigur cunoaşteți locul. Un golf trist, oi şi iarbă neagră, iarba neagră de culoare albă, niciodată pînă atunci nu mai văzusem iarbă neagră de culoare albă.

— E ceva specific Scoției, sergent, poate că odată o vei cunoaşte mai bine. Şi pe urmă?

— Pe urmă, domnule? La Dumfries aveau Whitleyuri, ca şi aici; acela a fost primul meu avion. Apoi cineva şi-a. adus aminte că ar fi mai bine să trecem pe bombardiere, că avem deja experiență.

— Şi, de fapt, cum ai ajuns la pregătire? Cînd au ales oamenii, nu aveai încă optsprezece ani; n-ar fi trebuit să te înroleze în RAF.

— S-a aranjat, domnule, s-a aranjat. Totul e posibil, cînd vrei. Cine a reuşit să fugă din Germania, ajunge oriunde.

Batchelor se uită aşa de ciudat la mine, probabil spun prostii. Ori pronunț greşit!

— Dumneata ai fugit din Germania? În ce loc, te rog?

— Granița belgiană, linia cazematelor.

— Şi cum? S-a putut? Cînd a fost asta?

— În august treizeci şi nouă, domnule. Şi a trebuit să se poată, altfel n-aş mai fi acum aici. Probabil că m-au confundat cu un hitler-jugend; şi eu purtam pantaloni scurți.

Deasupra aerodromului, încep să se formeze nori Cumulus, dar nu de furtună, ci albi, vaporoşi, Cumulus de vreme bună. Spre seară se vor împrăştia precis, ziua va fi călduroasă. Patrice are soare pentru plajă, poate că se poate face şi baie; pînă la jumătate sau măcar pînă la genunchi. Chiar şi pînă la glezne ar fi bine, numai de-aş putea fi cu ea.

— Şi ce a fost după aceea, la trei sute unsprezece?

— Acolo am fost la cursurile pentru navigatori, domnule, dar m-au rechemat înapoi.

— Ei, nu-i nimic, nici eu nu am avut rezultate deosebite şi încă mă aflu aici, iar cei mai buni ca mine nu mai sînt.

— Eu am avut rezultate bune, domnule, foarte bune.

— $i atunci de ce nu te-au lăsat să termini cursurile?

— Ştiți desigur, domnule, că avem oarecare avantaje în cadrul RAF; inscripția asta de pe umeri, drapelul nostru de stat, comandantul nostru şi aşa mai departe.

Batchelor ştie asta foarte bine. Cînd am sosit cu Pavel în flotilă, a dat imediat dispoziție să se facă rost de drapelul nostru. Puştiul l-a obținut de la o dactilografă de la comandament. Nouă nu ne-a spus nimic, dar a făcut desigur bine; în caz de nevoie ar fi fost greu să facă repede rost de el. Şi fără drapelul de stat pe sicriu n-ar fi avut voie să ne îngroape; instrucțiunile nu permit aşa ceva.

— Am auzit cîte ceva despre asta, sergent. Şi pe urmă îl cunosc personal pe comandantul de la trei sute unsprezece; a fost convocat de multe ori la corpul de armată. Un bărbat voinic, cam de înălțimea mea, nu-i aşa? Are un nume ciudat, nu pot să mi-l amintesc. Locotenent-colonelul Siliz... sau cum?

— Železny, domnule, locotenent-colonelul Železny. La noi însă e numai căpitan, la noi nu se face risipă în acordarea gradelor.

— Ei, şi mai departe, ce e cu el? El n-a vrut să continui cursurile pentru navigatori?

— El, domnule.

Nici nu ştiu de ce-i spun toate astea. Nu poate să-l intereseze ; acum e prea tîrziu, e prea tîrziu pentru toate. Poate doar ca să ştie că n-a fost prea uşor.

— Asta, sergent, n-o mai cred. Care comandant n-ar vrea să aibă un personal bine pregătit? După informațiile pe care le am despre pregătirea dumitale, corespunzi întrutotul. Şi, între noi fie spus, consideră asta o informație confidențială; vei fi avansat în curînd. Şcoala medie o ai, îndeplineşti toate condițiile.

— N-am terminat şcoala medie, domnule, şi în armata noastră regulamentul e strict.

— Dar activitatea dumitale, asta nu contează? Dar Řeřicha, sau cum se mai pronunță, nici la el nu contează? El are numai şcoala generală, şi ştii pe cine l-am trecut primul pe lista celor zece propuşi pentru avansare? Pe el, sergent, tocmai pe el. Şi eu mă țin de cuvînt, poți să mă crezi. De mult n-am mai văzut un astfel de pilot!

La englezi e neobişnuit să bați cu palma în masă. Batchelor şi-a dat probabil seama, se linişteşte. E interesant ce mi-a spus. Vasăzică voi fi ofițer, ce se va mai bucura Patrice, şi mai ales colonelul Bradley; nu de mult a întrebat de mine într-o scrisoare şi mi-a trimis salutări.

— Mai degrabă să lăsăm asta, sergent, cei din comandamentul vostru au idei ciudate. Spune-mi, în legătură cu cursurile pentru navigatori, aş vrea...

— Greenhill! Cheamă Alice, ordinea la aterizare.

— Alice! Aici Greenhill, ordinea la aterizare unu, pista treizeci şi doi, vînt slab dinspre nord.

— Greenhill! Alice a înțeles, mă anunț la aterizare. Oare să-i spun într-adevăr? Ar fi păcat să privească după aceea oarecum ciudat flotila noastră. El însă ar putea pricepe; nu e militar de birou şi nici un încuiat, ştie ce e războiul, doar zboară cu noi.

— Ştiți, domnule, asta e o treabă complicată. Železny a vrut să trec imediat la o flotilă operativă şi să zbor, chiar numai ca mitralior, dar mai ales să zbor imediat, şi deasupra Germaniei, are nevoie de mine.

— De ce tocmai de dumneata şi nu de altul?

— Avea nevoie şi de altul, domnule, avea nevoie de fiecare, dar în primul rînd de cei tineri şi mai ales de mine; eu eram cel mai tînăr din flotilă.

— Asta n-o înțeleg, trebuia să-i aleagă pe cei mai vechi, cu mai multă experiență.

— Trebuia, domnule, ştiu, dar a întîmpinat greutăți, unii dintre cei mai în vîrstă n-au vrut să zboare pe deasupra Germaniei.

— Hm, deci fri... deci se temeau probabil?

— Nu, nu-i asta, domnule. Eu ştiu ce e frica, eu mă tem.

— Bine, te temi, te temi, dar zbori şi asta e principalul. Crezi că eu nu mă tem niciodată? Nu pot s-o spun nimănui, trebuie să mă stăpînesc, înțelegi? Sînt comandant şi altfel nu se poate. Cînd vor deschide biroul meu, îmi vor găsi acolo testamentul.

Aşadar ăsta e Cezarul meu? Şi el se teme? Tot aşa,o fi fost şi în antichitate? Ave Caesar, morituri...

— Greenhill! Alice, vin la aterizare.

— Alice! Am înțeles, pista liberă.

Deci totuşi sîntem din acelaşi aluat, toți, nu există printre noi Cezari, sîntem doar nişte actori, mai slabi sau mai buni. Batchelor e un actor mai bun, e mai în-vîrstă, are mai multă experiență şi a avut condiții mai bune. Pavel e pe undeva la mijloc, iar eu sînt de abia la început. Dar Puştiul? Puştiul este probabil deus ex inachina, ăsta rezolvă lucrurile atunci cînd alții nu mai ştiu ce să facă. Nu, Puştiul va fi clownul meu. Da, Puştiul va fi micul şi vulgarul meu clown.

— Dacă-mi permiteți, domnule, vă voi spune totuL Cei mai în vîrstă de la noi, de la trei sute unsprezece, voiau şi ei să zboare, nu erau laşi. Dar voiau să zboare pe avioane de vinătoare sau pe deasupra apei, nu în Germania.

— Şi care e deosebirea? Nu pricep.

— Pentru dumneavoastră, domnule, nici una, ierta-ți-mă. Pentru noi însă e mare, noi avem acasă familii.

Batchelor se gîndeşte, ceva nu-i este clar. Oare e însurat? Desigur are măcar părinți.

— Aveți acasă familii? Nu înțeleg asta. Doar şi noi avem acasă familii, dacă ne pierdem viața durerea va fi aceeaşi.

— Ştiu, domnule, va fi. Dar ai noştri vor suferi în lagărele de concentrare.

— Greenhill! Alice a aterizat la zece patruzeci.

— Alice! Aici Greenhill, faceți stînga-mprejur, pista liberă.

— Greenhill! Alice a înțeles, mulțumesc pentru colaborare, termin.

Alice a terminat, Batchelor încă nu, acesta de abia a intrat pe direcție.

— Scuză-mă, sergent, acum încep să pricep. Există însă totuşi convenții internaționale, nu?

— Există, domnule, există. Dar cîte a respectat Hitler? Putem noi şti ce ne aşteaptă?

— Dar atunci lucrul acesta e valabil pentru toți, pentru voi, pentru polonezi, pentru francezi, pentru norvegieni şi nu mai ştiu pentru cine.

— Ştiu eu însă, domnule, scuzați-mă. În RAF sînt mai multe naționalități din Europa, aveți dreptate, sînt, mi se pare, opt. Cînd cade în captivitate un polonez, domnule, e prizonier de război, francezul de asemenea, un grec sau altcineva la fel. Cu un ceh nu e acelaşi lucru.

— Cum aşa? Asta n-o mai înțeleg.

— Toate celelalte popoare au purtat război cu Germania, orice militar al lor este prizonier de război. Noi, cehii, domnule, a trebuit să ne dăm țara. Ştiți de ce... Noi facem parte din protectorat.

— Şi ce s-ar întîmplă cu voi?

— Ce s-ar întîmplă cu noi? Asta, domnule, nu ştim, asta o ştie gestapoul. Noi sîntem trădători ai imperiului.

De pe pistă zboară rachete luminoase. Ambele avioane de vînătoare urcă. Motoarele urlă, totul se cutremură, geamurile ferestrelor zbîrnîie slab. Cunosc acest zgomot, îmi aduce aminte de garderoba noastră, cînd ne îmbrăcăm pentru zbor şi la locurile de start se pun în mişcare motoarele. Aici nici nu mai fac proba de motor, se grăbesc. Motoarele le încălzesc mecanicii. Avioanele se îndreaptă către sud şi dispar. Acolo, în depărtare, e Biscaia, acolo strigă cineva după ajutor.

— Acum înțeleg, sergent, asta-i foarte trist, într-adevăr foarte trist, voi sînteți de fapt nişte sinucigaşi. Şi oficialitățile voastre nu pot face nimic?

— Poate mai tîrziu, domnule, deocamdată nu s-a putut.

— Nu înțeleg însă deloc, de ce n-ar fi posibil?

— Trei sute unsprezece are cele mai mari pierderi şi tocmai de aceste pierderi e vorba, avem nevoie de sacrificii. Preşedintele ne-a explicat şi are dreptate, domnule, deplină dreptate.

— Scuză-mă, sergent, nu vreau să mă ating în nici un fel de politicienii voştri, dar atitudinea lor nu-mi este clară. Mai degrabă ar trebui să vă cruțe decît să vă sacrifice, nu crezi?

— Nu cred, domnule, acum încă nu se poate. Probabil mai tîrziu, dar acum sîntem singurii în luptă. Aviatorii de vînătoare şi-au făcut datoria; în Franța şi, acum doi ani, în Anglia. Armata noastră nu are această şansă, cu debarcarea desigur nu se grăbesc. Numai trei sute unsprezece poate să le întoarcă nemților datoria înapoi; poate să le plătească pentru toată națiunea noastră. Numai trei sute unsprezece, domnule, deocamdată nimeni altcineva.

— Şi de ce trebuie să fie toate astea, de ce aceste sacrificii?

— N-ați vrut să recunoaşteți guvernul nostru, domnule, şi nici tratatul de la München n-ați vrut să-l anulați, de aceea sînt necesare aceste sacrificii.

Avioanele de vinătoare se întorc pe aerodrom, probabil a fost o greşeală. E posibil, greşeli se întîmplă des. Unele se mai pot îndrepta, altele nu. Această greşeală nu înseamnă nimic, băieții măcar s-au plimbat puțin. Aş vrea să ascult ce discută cu solul, dar difuzorul doar bîzîie şi şuieră slab. Probabil discută pe altă lungime de undă, ca să nu se încurce unii pe alții. Batchelor le urmăreşte, îndelung, parcă nu le-ar mai fi văzut pînă acum.

— Scuză-mă, sergent. Acum înțeleg totul. Poate că în ceea ce priveşte Münchenul... poate că ar trebui să adaug... desigur mă înțelegi... Münchenul acesta nu a fost greşeala mea, mă înțelegi? Şi nici a celor care zboară cu dumneavoastră pe deasupra Germaniei! Noi toți ne-am ales atunci cu ruşinea, domnule, şi asta vă rog s-o țineți minte!

Iarăşi bate cu palma în masă, oare ce e astăzi cu el? Nu l-am văzut aşa niciodată. Şi îmi spune chiar şi domnule, mie, unui sergent. S-a încurcat de tot săracul; de acum trebuie să apară Pavel cu echipajul.

— Scuză-mă, te rog, m-am pripit oarecum. Sînt anumite lucruri pe care un militar nu le ascultă cu plăcere. Aveți o situație grea, sergent, foarte grea. Şi apoi, banda aceea, cu inscripția „Czechoslovakia” pe mînecă, trebuie s-o purtați cu Řeřicha? N-ar fi mai bine s-o desprindeți? Ştiți, mi-e neplăcut, dar de-abia acum mi-am dat seama ce riscați. Fără această bandă şansele ar fi probabil mai mari, vorbiți deja bine englezeşte iar ceilalți v-ar acoperi, cu siguranță. Nu spun, bineînțeles, că vă vor doborî chiar la următorul zbor, dar ştiți bine care e situația noastră.

— Nu, domnule, mulțumesc, noi ne-am înțeles în privința asta cu Pavel nu dăm jos banda. Eu voi rămîne ceh şi Pavel slovac, domnule, pentru dumneavoastră, şi pentru alții. Chiar şi pentru gestapo.

14

— E cel mult o jumătate de milă dincolo de radiolocator, măsoară după axa de coborîre.

Amîndoi cu Puştiul ne aplecăm deasupra hărții, rezolvăm o problemă foarte importantă. Batchelor a plecat şi Puştiul a venit să mă viziteze. Trebuie să rămîn în turn pînă la prînz, apoi voi primi noi ordine.

— Nu le încurci? De la o asemenea înălțime se poate greşi.

— Nu fi tîmpit, eram foarte jos, flapsurile scoase, abia ne tîram. E conopidă, o conopidă grozavă, aici o recoltează încă primăvara.

— Şi cum îți place cel mai mult?

— Înăbuşită şi cu ceva carne; ce mai mîncare! Ferma de păsări nu se vede de aici, dar nici ea nu e departe. Foieşte de găini, nu pot să le bage pe toate în cotețe. În timpul nopții, mai rămîn şi pe-afară, cu siguranță. Iar pentru ouă vom merge aici.

Arătătorul Puştiului bate semnificativ în planul cadastral al împrejurimilor aerodromului, aşezat sub sticla mesei.

— Doar acolo nu-i nimic, Puştiule, acolo sînt numai stînci, e chiar pe malul mării.

— Acolo nu-i nimic? Te-ai prostit şi tu? Ia uită-te? Arată cu mîna spre țărm. Privesc, privesc mereu, dar nici un fel de clădiri. Mă uit spre stînci cu binoclul, nicăieri nimic, doar sute de pescăruşi deasupra lor. „Nu văd nimic, Puştiule”.

— Doamne, nu vede nimic. Pentru ce te mai plăteşte statul? Dar pescăruşii ăştia? Asta-i nimic? Ai mîncat vreodată ouă de pescăruşi? Ştii cît îs de bune şi ce gălbenuşuri portocalii au? Trebuie să fie însă proaspete. Nu-i permis să fie cu pui.

— Nu ştiu, Puştiule, nu cred. La noi pescăruşul este apărat de lege; ar fi crud să le iei păsărilor ouăle.

— Crud, crud, ia te uită. Femeia care strînge ouăle găinilor e gospodină, şi eu să fiu crud? Ăştia nu sînt pescăruşi obişnuiți, ia cască ochii; sînt mari cît o gîscă mică. Acolo trebuie să fie plin de ouă, ai să vezi, le lasă în urma lor ca pe găinaţ, aşa, pe stînci; după aceea se iau la bătaie şi uită de ele. Eu îmi agăţ un coş pe după gît, mă leg cu o frînghie, tu ai să mă asiguri şi ai să vezi ce-o să fie... Ridică telefonul, să nu ne mai bată la cap!

— Da, domnule. Am înțeles. Foarte bine, domnule. Cum, vă rog? Puteți fi aşa de amabil să mai repetați o dată? Adevărat, domnule? Desigur, domnule, n-aveți nici o grijă. La revedere, domnule, la revedere!

Puştiul se uită la mine cu gura căscată.

— Ce te hlizeşti aşa? Ce țopăi ca un nebun?

— Sergent Rogers, trebuie să mergi imediat la avion. Peste zece minute decolați spre Devon.

— Ei, şi ce-o faci pe nebunu, tu nu mergi?

— Puştiule, eu nu merg, trebuie să rămîn aici pînă mîine. Mîine seară soseşte maiorul Sheen, trebuie să fiu în turnul de control, trebuie să le raportez singur totul. Batchelor nu-i prea crede pe ăştia de la apărarea coastei; nu de mult unul a ciocnit alt aparat la coborîre. Sheen trebuie să aterizeze numai în direcția mării, venind peste dealuri şi dacă nu va fi posibil, trebuie să se îndrepte spre Beaulieu, acolo se va întîlni cu Alice.

— Mă mir ce mai ard gazul ăştia din flotila noastră; imediat ce plecăm, fiecare zboară unde-i place...

— Ei, comandantul escadrilei are probabil dreptul să ştie...

— Nu vreau s-aud nimic, să zboare pe deasupra Reichului; pentru petecele astea din Anglia sîntem de ajuns noi. Ai să vezi că acum o să ajungem vizitii de casă mare; vom zbura numai cu cei aleşi. Eu mă duc de-acu’. Oricum ar fi trebuit să mă întorc în turela ta; mi-am lipit acolo, sub mitralieră, guma de mestecat.

Puştiul are o gumă de mestecat pentru serviciu, un lucru oribil, dezgustător. O ascunde mereu, cică să nu i-o ia armurierii.

— Mai degrabă du-te Puştiule, să nu te caute din nou. Combinezonul de zbor ascunde-mi-l în fuselaj, iar vesta cu paraşuta lasă-le la punctul de decolare, da?

Puştiul se opreşte în uşă.

— Aha, vasăzică asta e! Toată dimineața l-ai bătut pe bătrînu' la cap, nu-i aşa? Să-ți ascund combinezonul, hm, şi unde e fetița aceea care a ieşit din el ca o larvă, poți să...

Fetița aceea o am în sfîrşit iarăşi alături de mine. Alice a decolat, a trecut pe legătura prin radio şi cînd a ajuns undeva pe deasupra golfului Bristol, eu coboram deja serpentinele dinspre aerodrom. De bicicletă am făcut rost imediat; ce n-ar face cei de aici pentru un sergent din aviația de bombardament? La poartă am avut ceva greutăți, dar m-am descurcat cu ceha. Cum încep să vorbesc către cineva ceheşte, dă din mînă şi mă lăsă în pace.

— Ai fost surprinsă tare, Patrice?

— Frumuşelule, cum de mai întrebi? Nu mă aşteptam deloc, sînt aşa de fericită!

— Şi eu mă simt bine, Patrice, nici nu ştii cît de bine. Şi de la aerodrom nu vine nimeni pe aici în sat? Soldați, sergenți, ofițeri?

— Nu înțeleg. Ce vrei să spui?

— Ei, nimic, doar aşa. Ştii, în Devonshire e plin de militari, Puştiul mi-a spus.

— Frumuşelule, ce tot vorbeşti? Doar e război.

— Nimic, Patrice, să lăsăm asta. E război, adevărat, dar acum avem iarăşi puțin timp numai pentru noi, nu-i aşa?

— Scumpule!

După amiază am făcut baie, dar numai puțin. Era tocmai flux, am intrat brusc în apă şi m-am aruncat înainte, anume, iar Patrice alerga după mine. Apoi ne-am jucat de-a prinselea la margine, am chiuit şi ne-am stropit unul pe altul, dar a trebuit să încetăm, pentru că Patricei i s-ar fi udat părul. Eu n-am nimic; la mine părul se usucă repede. Ne-am îngropat în nisipul fierbinte, mai intîi ea pe mine şi apoi eu pe ea. După ce m-a îngropat, s-a aplecat şi, dintr-odată, m-a sărutat. Eu n-am putut să-i răspund la fel, aş fi distrus mormîntul făcut de ea şi nu voiam asta, doar i-am ajutat să strîngă nisipul. I-am spus că ea m-a îngropat pe mine mai întîi, că acum s-a hotărît totul, şi a început să plîngă. E încă excesiv de sensibilă, de cînd am aterizat la Wytton şi cei de la noi nu ştiau nimic. Am ieşit imediat din mormînt şi am îmbrățişat-o şi n-am lăsat-o pînă cînd nu a încetat cu plînsul. După aceea ne-am scăldat din nou şi ne-am uscat şi ne-am îmbrățişat. Ne aflam într-un golf foarte mic, deasupra noastră cerul albastru, împrejur stînci, în spate o peşteră. Am stat mult acolo, ne simțeam bine...

— Ce bine îți stătea după masă, Patrice! Costumul de baie îți venea foarte bine, nici nu mă aşteptam să arăți atît de bine la baie.

— Lasă asta, Frumuşelule, pricepi?

— Nu mă gîndesc la nimic rău, dar nu te văzusem încă numai în costum de baie şi...

Mi se aruncă de gît şi îmi astupă gura cu palma. Asta însă nu mă deranjează, vorbesc singur şi îi sărut palma. Nu ne vede nimeni, sîntem singuri pe verandă. Soarele e jos, deasupra orizontului, şi colorează totul în roşu, şi pe noi, pe Patrice şi pe mine.

Împrejur se învîrt lăstuni mari, țipă şi fac gălăgie. Un stol, al doilea, se amestecă.

— Ştii unde dorm, Patrice?

— În cuib doar, unde să doarmă?

— Ba nu, scumpo, cuibul e pentru pui. Cei mari dorm în aer, în timpul zborului.

— Aşa ceva nu se poate, Frumuşelule.

— Se poate, i-am văzut. Am decolat odată, vara, în amurg şi i-am întîlnit. Am trecut prin stol, curentul de la elice i-a împrăştiat. Dacă ar fi fost un stol mare, putea să se termine rău pentru noi. Erau aproape la două mii, sînt nişte zburători extraordinari, cei mai iuți. În aer, dorm, Patrice, şi încă ceva.

— Ce încă?

— În aer se şi iubesc. E ciudat, nu-i aşa?

Iarăşi îmi astupă gura cu palma, probabil vorbesc prea mult astăzi.

— Asta-i din cauza vinului, ar trebui să încetezi. Din cauza vinului? Cît vin n-am băut eu, şi niciodată n-am avut nimic! Vara şpriț, cu sifon rece, ce mai băutură! Vinul acesta îmi place în mod deosebit, îl bem din pahare mari. Patrice de fapt nici nu bea; doar îşi moaie buzele. Dar eu beau cu poftă, cu înghițituri lacome.

— Aha, aici sînt cei doi copii rătăcitori. Ei, cum e, domnule, bem ceva împreună?

Colonelul Bradley îmi zice domnule, de vreo oră. Nu din cauza promisiunii de avansare; nu ştie nimic, încă n-am spus nimănui. La urma urmei de ce să vorbesc dinainte, aştept să văd ce va fi. Îmi zice domnule din cauza cailor şi atîta tot. Ne întorceam de pe plajă şi eu duceam costumele de baie, şi mantalele, şi pătura, şi coşulețul în care am avut mîncare – altceva n-am mai avut cu noi – iar ei amîndoi ne priveau, colonelul şi doamna Watkinson...

— ... va plăcea.

— Desigur, doamnă Watkinson, e minunat aici, Littleheaven e un orăşel frumos. Îmi place foarte mult aici, spun adevărul. Îmi pare însă cam rău, pentru că pînă mîine va trebui să vă restrîngeți puțin, mi-ar fi greu să mă întorc acum la aerodrom.

— Bine, bine, sergent, termină, te rog, cu vorbele astea. Nici fiică-mea nici nepoată-mea n-ar avea inima să te trimită noaptea peste dealuri. De altfel ai urca greu pe bicicletă, ar însemna să duci bicicleta de ghidon. Nu ştiu cît de bine mergi, dar ar dura cam trei ore. Printre
dealuri e bun calul, sergent, numai calul, vă scoate oriunde.

— Am văzut nişte cai, domnule, se întorceau de pe partea cealaltă a golfului.

— I-ați văzut? Sînt ai bătrînului Aitken; îi împrumută. Ei, n-am mai stat de mult în şa, numai costumul îl mai am pe undeva, numai costumul. Da, tinere, aşa e, omul pleacă, şi rămîn în urma lui doar nişte lucruri, nimic altceva, doar nişte lucruri şi ceva amintiri. Toate au un sfîrşit, totul are un capăt.

— Văd, domnule, că aveți aceleaşi păreri ca şi Horatius. Caii aceia arătau însă bine, un pur sînge se cunoaşte de departe. Cred că era un Hackney tipic, ridica foarte sus picioarele din față.

— Ce ai... cum asta... hm, hm... ce ai spus acum?

— Ei, bunicule, Frumuşelul se pricepe la cai, nu ți-am spus doar? Şi acum mai călăreşte cîteodată prin împrejurimile aerodromului, împrumută cu sergentul Rogers cai de la fermă.

Patrice vorbeşte aşa de frumos despre Puşti, imediat aş săruta-o. Să călăreşti însă cu Puştiul nu e nici o plăcere, poți să-ți frîngi gîtul. Stă în şa ca turnat, şi mai ales gardurile şi zidurile, asta-i boala lui. Cîteodată ajung acasă şi calul mă aşteaptă în grajd; a făcut singur ultima bucată de drum, iar Puştiul se hlizeşte ca un prost.

— Dumneata călăreşti, domnule? Asta a fost totul, n-am mai discutat despre asta, iar colonelul mi se adresează cu domnule şi nu altfel...

— ... cu plăcere, domnule, mai iau bucuros, vinul ăsta e într-adevăr grozav.

— Opera mea, domnule, opera mea. Nu-l consider cel mai bun, dar rău nu e, asta-i sigur. Mai serveşti puțin, da?

Servesc vin cu colonelul, picătură cu picătură, mîncăm crabi fierți cu ridichi. Doamna Watkinson împleteşte şi se uită la ceas iar Patrice ascultă şi se uită la mine. Şedem înăuntru; afară e cam răcoare. Şedem în camera care e şi sufragerie şi cameră de zi, iar astăzi şi dormitorul meu; povestim şi ne simțim bine. Discutăm, bineînțeles, despre războaie, despre acesta şi despre cele care au fost. Despre cele viitoare nu vorbim, ăsta e ultimul, asta o ştiu şi eu, un sergent. Colonelului i se zbate o venă la tîmplă iar mie îmi amorțesc degetele de la mîini; vom merge probabil la culcare. Unde va dormi Patrice? Cu siguranță undeva sus...

A venit imediat ce s-au culcat ceilalți. Am simțit un curent slab, apoi au scîrțîit scările şi eu o şi aşteptam. Era numai în pijama, albă; bluza, încheiată cu un nasture mai sus. N-a scos nici un cuvînt, absolut nici unul şi nici eu. De abia după aceea a început să vorbească.

— Gropița asta va fi a mea, da?

— Va fi, Patrice, dacă vrei tu. Stai bine?

Nu mi-a răspuns, s-a răsucit puțin pe brațul meu.

— Unde i-ai spus maică-ti că te duci?

— Ce puteam să-i spun, nimic, doar nu mă duc în pijama la plimbare.

— Dar ea ce-a zis?

— Să nu stau mult jos, că acum se luminează devreme.

Dejunul e excelent, aşa cum trebuie să fie. Doamna Watkinson ştie să facă gem, într-adevăr; cel mai bun mi se pare cel de vişine. Colonelul e nervos, ne grăbeşte, se uită mereu la uşă. Stau fără veston, mi-am cerut voie.

— Ei, grăbiți-vă, grăbiți-vă, va fi aici imediat, să aveți timp să vă îmbrăcați. Băiatul e de încredere, îi aduce precis.

Termin de mîncat, aşteptăm, doamna Watkinson se cam încruntă. Despre ce-i vorba, vine oare cineva după mine? Trebuie să fiu înapoi de-abia deseară, maiorul Sheen nu aterizează mai devreme, şi ce să fac acolo singur, pe un aerodrom străin? Afară se aude un tropot, colonelul ascultă emoționat.

— Gata, sînt aici.

— Cine e aici, tată, spune-ne! Ia uite cum aşteaptă Patrice.

— Nici n-am putut dormi, am dat o fugă la Aitken, mi-a promis că trimite cai. Ăştia doi se vor plimba bucuroşi, acum, dimineață.

— Dar, bunicule, Frumuşelul nu are...

— Are tot ce-i trebuie, totul e pregătit sus la mine.

Şi cizme are, şi cizme, i-am măsurat pantofii. Numărul nouă, sergent, am dreptate?

— Da, domnule, dar nu pot...

— Nu mai spune nimic, absolut nimic. Un soldat trebuie să se schimbe în cinci minute, altfel îl ia dra... altfel e de rău, asta ți-o spun eu, domnule.

Nu durează cinci minute, ci cam cinsprezece, trebuie să o aştept pe Patrice. Pantalonii şi cizmele îmi vin exact, cu jacheta a fost mai greu, îmi era strîmtă la umeri. Am rezolvat lucrurile luînd un sacou de-al domnului Watkinson, de tweed irlandez, nu se va supăra acolo, la Tobruk, pe mine. Cizmele sînt maro, din piele fină, cu carîmbii răsfrînți, la gît am un şal iar pe cap o pălărie moale şi joasă, tot a domnului Watkinson. N-am vrut s-o iau, dar a trebuit.

— Călărețul trebuie să aibă întotdeauna ceva pe cap, domnule, nu uita asta. În timpul mersului întoarce borul din față în sus şi pălăria nici nu se va mişca, ai să vezi.

Nu ştiam aşa ceva, noi cu Puştiul ne băgăm capela sub epolet şi merge şi aşa. Şi ce cizme frumoase! De unde aş fi făcut rost de ele? Îmi erau de ajuns şi nişte cizme de cauciuc.

— Călăreşti de mult?

— De la paisprezece ani, domnule. În legiunea străină trebuia să merg la catîri.

— La catîri? Catîrul e un animal excepțional, muncitor, nepretențios, mănîncă orice. Se îmbolnăveşte doar o dată în viață, înainte de a muri. Fără ei nu ne-am fi descurcat deloc în Hinducuş, absolut deloc. Aveam corcituri de Poitou, nu există animal mai grozav.

Colonelul are o privire duioasă, îl năpădesc amintirile. Oare cum de e posibil? Pe cer zbîrnîie avioanele, pe şosele maşinile, peste tot motoare şi motoare – iar colonelul trăieşte pe o altă lume, cu cai şi catîri, cu cavaleria sa, cu artileria de munte. Cam ce vîrstă să aibă, şaptezeci sau mai mult? Mai degrabă mai mult, dar arată bine, e vioi. Pentru oricine cea mai frumoasă este tinerețea lui şi nimic altceva? Şi eu îmi voi aminti cîndva la fel de Wellington? Oare, cîndva, pentru mine tot Patrice va fi cea mai frumoasă şi nu alta? Îi stă însă bine, are pantalonii suflecați, un toc ceva mai înalt la cizme, părul desfăcut şi cămaşa deschisă la gît. Parcă s-ar fi născut într-un ranch. Soseşte împreună cu doamna Watkinson şi...

— Frumuşelule! Ce bine-ți stă, încă nu te văzusem în civil! Ia întoarce-te, să te văd!

Mă privesc toți, nu prea mă simt bine. Dacă m-aş putea măcar privi în oglindă, dar aşa. Nici nu ştiu cum arăt, pălăria trebuie să fie tare caraghioasă.

— Şi ce bine-ți stă cu pălărie, arăți ca un actor! Ai putea merge în Hyde Park.

Acum era să fac una boacănă, tocmai voiam s-o scot. Tare aş vrea să văd cum arăt în civil, oare cum e?

— Ştiu că eşti obişnuit cu hainele tale, dar astea îți stau bine, chiar foarte bine.

Să-i spun că n-am avut niciodată hainele mele? Să-i spun că întotdeauna mi-au venit bine hainele altora, pentru că aşa umblu de mic, că am purtat numai ceea ce mi-au dat alții? Să-i spun că primele mele haine, într-adevăr numai ale mele, au fost uniforma, uniforma militară? Mai bine nu, cel puțin nu acum, tot n-ar înțelege nici unul. Patrice poate că ar înțelege, şi doamna Watkinson, dar colonelul Bradley nu ar înțelege, precis că nu. De ce să le stric bucuria; principalul e să nu-mi cadă pălăria, domnul Watkinson n-ar mai avea ce purta după război.

Încerc chingile, o ajut pe Patrice să încalece. Asta o ştiu de mult, aşa am început: ajutînd oamenii să încalece, făcînd curățenie în grajd, țesălînd caii şi plimbîndu-i. Poate că mult timp soarta mea va fi să le ajut altora să încalece, unii pentru asta s-au şi născut. Conduc calul uşor din frîu, numai cu o mînă, cealaltă în şold, şi privesc împrejur. Pe aici, în partea asta, nu trece

nimeni, îmi pare destul de rău, îmi stă probabil bine cu pălăria. Patrice merge în fața mea, părul i se unduieşte, şoldurile i se leagănă. Deasupra noastră țipă pescăruşii.

Sîntem pe partea cea mai lungă a golfului. Tocmai s-a terminat refluxul, marea s-a retras undeva, se joacă cu scoicile mai mici. Îmboldesc puțin calul, începe să danseze, mă alătur de Patrice. Să las pălăria pe frunte, să-i ridic puțin borul... şi trap mare! Îndrept calul din călcîie, mă ridic puțin... şi Patrice îi dă drumul prima. Aşa, acum începe! Fără nici o mînă în şold, fără schimonoseli, galop! Caii abia aşteptau, ca şi noi doi, Patrice şi cu mine. Dantela argintie de spumă ne conduce pe mal iar copitele bătătoresc nisipul. E compact, întărit de apă, nu alunecă şi nu se afundă ,formează o pernă. Mă ridic puțin în scări, mă culc pe gîtul calului, țin frîul scurt, lîngă cap, şi cu capătul liber îndemn animalul. Calul întinde gîtul, vîntul îmi bate în față. Nu pot să cedez, nu am voie, în față am ținta, părul fluturînd mă conduce.

Nu poate să reziste cît mine, bineînțeles. O ajung în curînd, pun mîna pe hățuri. Bate calul cu călcîiele, se zvîrcoleşte în şa, nu fuge, nu poate. Ne oprim amîndoi în fața stîncilor, rîdem. E rumenă la față, bluza i se umflă, e frumoasă. Sîntem tocmai în locul unde am făcut baie ieri. Acum cunoaştem locurile. În spate e o mică peşteră. Descălecăm amîndoi, ca la o comandă. Se ridică puțin pe vîrfuri, mă ia de după gît.

— Dragoste, ce frumos a fost!

— Hai, scumpo, numai o clipă...

Caii nu vor sta în soare, umbra e aproape. Cum îmi stătea la piept, mi-a trecut ceva prin cap.

— Iubitule, ce e? Trebuie să-mi spui totul, ştii?

— Ştiu, Patrice, aşa fac întotdeauna. Cînd se va întoarce tatăl tău de la Tobruk, va trebui să-şi cumpere o pălărie nouă.

Sub stîncă caii ciulesc urechile, rîsul nostru i-a speriat.

15

— Frumuşelule, vezi ceva?

Din nou țin picioarele încordate şi mîinile strînse pe mitraliere ca să nu fiu zdrobit. Sub noi e un iad, Hanovra se apără cu înverşunare. Tommy e nerăbdător, vrea să ştie totul dintr-o dată. Încerc să recunosc în haosul acesta exploziile bombelor, ale bombelor noastre. Trebuie să cadă undeva la gară. Tommy a ochit chiar hala, o cutiuță mică, cum de pot încăpea acolo trenurile? Acum e culcat în față, lîngă trapa navigatorului, urmăreşte acele cronometrului aşezat puțin mai la stînga de capul lui şi mă aşteaptă pe mine.

Da, eu trebuie să fiu iarăşi atent. În spate, sub noi, totul fierbe, alte avioane trec la atac. Cum de se poate trece printr-un asemenea baraj?

— Tommy, aşteaptă, încă nimic... acum, acum, trei explozii chiar lîngă hală, direct pe linii!

Bombele cu termit sînt incendiare, luminează de te dor ochii.

— Ce ghinion, afurisit ghinion! Nici una n-a nimerit hala?

— Au căzut de-a curmezişul liniilor, trebuie să fi fost acolo un tren de cisterne, a început deja să iasă fum, la mijloc trei puncte luminoase.

Tommy decuplează telefonul, răsuflă greu şi se tîrăşte, se strecoară printre diferite obstacole, pîrghii şi cabluri, în cabina sa. A de la Alice a ieşit, în sfîrşit, din foc şi Pavel măreşte prudent viteza. În ultima vreme Pavel ia lucrurile cam prea în serios, mai ales în timpul zborului. Nu-i place cînd nu se folosesc termenii militari, raportul trebuie să fie concis. Acum o să vrea de la Tommy direcția pentru înapoiere, dar acesta nu va privi mult harta; precis a calculat totul încă pe cînd zburam încoace, e un navigator excelent.

În stînga mea e lacul Steinhuder. Trebuie să fie frumos pe malurile lui, după război am să mă duc acolo. De aici pot să dau direcția de înapoiere şi eu singur, după aprecierea mea vor fi cam...

— Manometrul din stînga.

Aha, Pavel şi Frank vor să discute treburi de-ale piloților. Să le fie de bine! Un moment e linişte, apoi Tommy începe din nou.

— Frumuşelule, cîte explozii zici că au fost?

— Trei, doar am anunțat

— Cum trei, trebuiau să fie patru. N-au fost bombele noastre.

Nu mă aşteptam deloc la aşa ceva din partea lui Tommy. Cum n-au fost bombele noastre? Dar ale cui au fost? Deasupra obiectivului era lumină ca ziua, în momentul acela nu era acolo nici un alt avion. Încerc imediat să-mi imaginez întreaga situație. Da, aici era hala, lîngă ea, în stînga, triajul principal, în dreapta...

— Tommy, bombele erau ale noastre, şi...

În receptoare țiuie ceva, cineva vorbeşte în acelaşi timp cu mine. Decuplez microfonul.

— Comandantul către echipaj: încetați!

Ei bine, încetez, dar Pavel începe să fie nervos. La urma urmelor îl înțeleg, astăzi e ultimul nostru zbor. Tăcem cu toții. Dar ce l-a apucat pe Pavel, niciodată nu a vorbit astfel cu noi? Englezii ar putea chiar să spună că-şi dă aere de superioritate.

— Comandantul către pilotul secund ; scade mereu? Ei, metodele astea n-au mai fost la noi. În ultima vreme ne adresam unul altuia pe numele mic şi acum, dintr-o dată, Pavel vrea să se joace de-a soldații. Şi în definitiv ce scade? Altitudinea e mereu aceeaşi.

Tommy s-a aşezat comod în cabină, a pus mîna pe calculator. Cîteva mişcări abile – unora le place să socotească – cîteva linii şi cifre cu un creion bine ascuțit pe marginea hărții. Da, e bine, direcția către aerodrom e...

Motorul din stînga a tuşit de două ori, Alice s-a întors brusc spre stînga şi a început să coboare. Apoi a început să urle, la turaţia maximă, motorul din dreapta şi avionul a trecut greoi şi încet la zbor orizontal. Zboară, zboară drept, dar atîrnă pe o aripă.

Tommy lasă să-i cadă creionul, se îndreaptă, ascultă. Nimeni nu zice nimic. Trece pe sistemul radiofonic, şi acolo e linişte. George, la masa de radio în faţa lui Tommy, priveşte uimit împrejur, ia mîna de pe manipulatorul aparatului Morse, face un semn, nu, nici el nu ştie nimic.

Se aude glasul calm al lui Pavel, pentru urechile noastre sensibile chiar prea calm:

— Comandantul către echipaj: defect la motorul stîng, transmiteţi aerodromului poziţia noastră.

Pavel vorbeşte către noi toţi, dar ceea ce a spus, îi priveşte numai pe doi – deocamdată numai pe doi. Tommy trebuie să dea poziţia iar George să o transmită. Frank nu are nevoie să afle nimic, stă lîngă Pavel şi ştie de mult totul, iar pe noi, pe Puştiul şi pe mine, nu trebuie să ne intereseze. Orice s-ar întîmplă, sarcina mitraliorilor nu se schimbă, trebuie să scruteze mereu cerul. Pentru noi ar fi valabil un singur ordin : Părăsiţi avionul! Şi dacă Pavel nu l-ar mai putea da – şi asta se poate întîmplă – desigur n-ar uita de noi şi, înainte de a-şi da sufletul, ar apăsa pe buton, ca în turelele mitraliorilor să se aprindă lumina roşie de avertizare.

Tommy calculează ca la tablă, nici nu suflă. Ultima poziţie cinzeci şi doi douăzeci şi cinci şi nouă zece – mîna cu hîrtia se întinde spre staţia de radio – declinaţia cinci treizeci, vînt direct dinspre apus, viteza nu se ia deocamdată în consideraţie, în faţa noastră Osnabrück... atenţie la tunuri, mai bine să le ocolim... deasupra lui Zuider See trebuie să o luăm spre nord de Zwolle...

— Navigatorul către comandant: direcţia două sute optzeci, doi opt zero, vînt din faţă, dinspre vest.

— Am înţeles, doi opt zero.

George are în faţa sa un carnet cu tabelele de codificare, alături e hîrtia lui Tommy cu ultimele coordonate. Mîna stînga acordează fin frecvenţa receptorului, dreapta mîngîie manipulatorul, uneşte şi desparte litere, semne şi cuvinte întregi.

Cei doi, cărora le-a fost adresat ordinul, îşi îndeplinesc bine obligaţiile. Iar în faţă, în cabina piloţilor? Au corectat devierea, au îndreptat avionul pe direcţia cea nouă şi acum se ocupă de motorul defect. Presiunea uleiului scade mereu. Pavel se străduieşte să menţină echilibrul avionului şi direcţia cea nouă, Frank încearcă, prudent, să pună motorul în funcţiune.

— Să pompez?

Pavel se întoarce puţin şi conduce, cu greutate, avionul mai departe. Nu răspunde, parcă nici n-ar fi auzit. Să intervin şi să-l întreb dacă a înţeles? Nu, mai bine să nu mă amestec deloc. Frank aşteaptă. Ştie că Pavel va începe să vorbească la momentul potrivit.

Pavel se gîndeşte. Deasupra Hanovrei ne-a lovit o schijă, cel mai probabil în reductor. Avem două posibilităţi: ori să pompăm ulei şi apoi să mărim turaţia, ori să decuplăm complet motorul. A doua posibilitate e periculoasă, sîntem în centrul Germaniei – cu un singur motor nu ajungem prea departe, asta-i sigur. Dar prima posibilitate? Sau motorul funcţionează mai departe, chiar dacă la o turaţie mai mică, sau nu mai funcţionează deloc, sau... sau ia foc.

Pavel tace, încearcă s-o menţină pe Alice pe direcţie, priveşte în faţa lui, caută răspunsul undeva în infinit. Tace şi Frank, priveşte cînd în faţă, cînd la Pavel.

— Pompează!

Zarurile sînt aruncate. Presiunea a mai crescut, Frank aşteaptă din nou.

— Accelerează, dar uşor!

Frank împinge pîrghia acceleraţiei, urmăreşte contorul de turaţii. Pavel se apleacă în faţă, întoarce capul spre stînga, urmăreşte motorul. Se pare că merge bine, acul contorului urcă mereu...

— Am luat foc!

Strigătul mi-a izbucnit fără să-mi dau seama, flacăra a ţîşnit pe lîngă turelă. Imediat să tragem pîrghia înapoi, să închidem combustibilul, să apăsam pe butonul extinctorului din motor. Să punem elicea în steag, ca să opună o rezistenţă cît mai mică. Cu două motoare nu mai ajungem. Dacă mai ajungem...

Pe capota din faţă a motorului se formează un guler alb de spumă pe care o suflă curentul. Flăcările încetează să mai iasă, însă înăuntru, între cilindri, arde în continuare, prevestind a rău. Cum se va termina substanţa din extinctor, se vor înălţa din nou şi apoi...

— Comandantul către navigator: verificaţi coordonatele!

Tommy calculează iarăşi, ca în faţa elevilor în clasă, dar de data aceasta începe să se încurce. Sub noi e canalul Weser, în curînd n-o să-l mai vedem, Alice se îndreaptă direct către norii de furtună. Acum sîntem la opt treizeci, ceva mai la sud decît ar trebui, asta din cauza înclinaţiei, busola începe să-şi facă de cap.

George transmite, ţine în permanenţă legătura cu aerodromul. Manipulatorul ţopăie sub mîna lui: „Motorul din stînga arde, pierdem viteză...”. În depărtare o staţie se amestecă în transmisie, George îi impune tăcere cu trei litere atotputernice: SOS. Cum a fost oare atunci lîngă Celebes? Ziceau că au transmis un avertisment că vine taifunul, dar n-a fost adevărat. Şi chiar dacă avertismentul ar fi ajuns, „Southern Cross” tot n-ar fi scăpat de primejdie, mergea cu numai douăsprezece noduri şi asta era puţin. Vasul era aplecat, de-abia se menţinea la suprafaţă. Ce mai ţipau oamenii aceia! Asta nu se poate uita şapte ani...

Motorul arde în continuare, dar mai slab. Dacă flăcările vor mai izbucni o dată, va lua foc rezervorul de benzină şi atunci totul se va sfîrşi în cîteva secunde.

Substanţa din extinctor se termină cam în două minute, nu avem cu ce s-o înlocuim. Cum a făcut neozeelandezul acela, Ward, sau cum îl chema? Da, Ward. Zburau dinspre Münster, ardea un motor. Ward a ieşit fără paraşută pe aripă şi a stins focul cu ceaiul din termos. Nu-i poţi ordona nimănui să iasă pe aripă, gîndeşte Pavel, şi oricum, tot n-ar reuşi. Iar manşa nu poate fi lăsată din mîini. Piloţii se luptă cu ea, încearcă să menţină aparatul, nu merge, nu se poate...

— Comandantul către echipaj: pregătiţi-vă să părăsiţi avionul!

Puştiul răspunde primul, nici nu-i tremură glasul. Vorbeşte apatic, începe să se sature de toate, de Alice, de zboruri, de război. E rău cu el, nici nu mai vorbeşte urît. Iese din turela din faţă, îşi aranjează paraşuta pe piept şi se aşează lîngă trapa din podea. Apoi confirmă, unul după altul, George şi Tommy. Frank nu zice nimic, îşi desface centurile de siguranţă, se uită la Pavel puţin mustrător. Să o lase pe Alice în voia soartei? N-ar fi o soartă prea bună. Şi cu

echipajul ce se va întîmplă, cum o să fie întîmpinat, acolo, jos? Desigur nu prea bine. Şi vom scăpa, oare, cu viaţă?

Da, vom mai scăpa? Săriturile de exerciţiu pe aerodrom sînt altceva decît să sari noaptea dintr-un avion cuprins de flăcări, într-o noapte geroasă şi deasupra unui teritoriu pe care de-abia au căzut bombe, bombele noastre. Cum se vor purta cu noj? Ce vor păţi părinţii mei, cînd gestapoul va afla cine sînt? Şi dacă mă vor întreba cum am fugit din Germania şi vor ajunge la SS-istul acela? Nu trebuia să asmuţă cîinele asupra mea, trebuia să mă apăr, trebuia! Ori eu, ori el. La urma urmelor de ce ar trebui. În fond, să sar? Merită? Ce viaţă mă aşteaptă acolo jos?

— Comandantul către mitraliorul din spate : repet, pregătiţi-vă să părăsiţi avionul!

Îmi bat capul degeaba. Pavel trebuie să-mi atragă atenţia în mod special. Oricum e ciudat să vorbesc cu Pavel într-o limbă străină. Nu ştiu imediat ce trebuie să răspund, la pregătire n-am învăţat aşa ceva, nici la şcoală. Pînă la urmă pun mîna pe microfon.

— Bine.

Spun asta ceheşte, în loc de adio. Dar nu voi sări nicăieri, m-am răzgîndit. La mine durează mult pînă mă hotărăsc, dar apoi ţin direcţia. Rămîn în turelă, în turela mea. Vom vedea cum se va termina. Pun mîna pe piciorul drept. Da, e acolo, ultimul meu prieten, e înfipt în cizmă. Are corpul rotund, se numeşte Colt.

Extinctorul e gol, s-a terminat, în motor străluceşte în continuare ceva. Zburăm în nişte nori negri, de abia se văd vîrfurile aripilor. Şi, deodată, începe. Manşa se zbate – primele rafale de vînt – iar Alice se înalţă şi se lasă. Altimetrul indică o urcare bruscă, dintr-o dată Alice se opreşte pentru o clipă în văzduh şi se prăbuşeşte în prăpastie. Curenţii verticali din norii uriaşi poartă avionul ca pe o pană.

Orice pilot cu scaun la cap ocoleşte zonele de furtună. Pavel are scaun la cap şi, în plus, e şi pilot, dar acum trebuie să zboare drept, nu poate prelungi traseul. Motorul n-ar rezista, merge aproape la capacitatea maximă, turaţia două mii patru sute, din cînd în cînd urlă sălbatic, cînd Alice e aruncată de curenţi.

Radioul nu se poate folosi. Pînă nu l-a închis George, receptorul doar hîrîia şi pîrîia, iar din întrerupătorul antenei săreau scîntei lungi. Intre cele două perechi de mitraliere din turele radiază o lumină ciudată care ne colorează siluetele.

Pavel, puternic şi lat în umeri, luptă cu manşa. Fruntea i-e umedă, răsuflă greu. Frank se încordează dintr-o parte şi încearcă să ţină manşa. Acele aparatelor de bord tremură, unele sar de la zero la valoarea maximă, busola se dă peste cap. Unde sîntem, încotro zburăm? Unde e pămîntul şi unde e cerul?

Pe masa navigatorului e o întreagă harababură. Mai întîi au dispărut creioanele şi calculatorul, pluteşte şi harta. Lui Tommy îi e totuna, de aici nu mai avem nevoie de nici un fel de direcţie. Drumul salvării e numai unul şi pe acesta se merge fără direcţie. Tommy şi

George s-au încleştat de scaune, picioarele le sînt încordate, ca atunci cînd trecem prin barajele de foc, se uită unul la altul. Amîndoi sînt palizi.

Ultima cădere e cea mai rea. Apoi Alice se redresează, încă vreo cîteva zdruncinături şi zborul devine liniştit, nu se mai întîmplă nimic. Doar motorul din dreapta geme şi aripa stîngă atîrnă.

Tommy se ridică obosit şi se opreşte sub cupola navigatorului. În spate, în urma avionului, se înalță amenințător un zid de nori negri pe care fulgerele îl taie în cruciş şi-n curmeziş. Douăzeci de minute de zbor pe furtună, brrr. De fapt, însă, avem noroc; focul a fost stins, de furtună am scăpat cu bine. Nici deasupra Hanovrei n-a fost plăcut, tare ne-au mai scuturat. Dar nu pe degeaba, gara a fost atinsă de trei ori.

— Navigatorul către mitraliorul din spate. Cîte explozii au fost?

Nu ştiu de ce mă tot pisează Tommy cu asta. Trei explozii, nici una mai mult sau mai puțin. Şi de ce tot întreabă, la ce-i foloseşte? Oricum nu vom mai ajunge acasă. Atunci, de ce? Ori s-a prostit aşa de repede?

— Trei explozii, înțelegi, trei: una, două, trei. Şi mai lasă-mă în pace!

Aparatele de bord s-au mai liniştit puțin. Alice zboară între două straturi de nori, temperatura exterioară e puțin sub zero grade. Altitudinea numai şapte sute, cu trei mii de metri a coborît avionul în timpul furtunii. George încearcă să obțină legătura, nu-i răspunde nimeni. Pierdem mereu din înălțime.

Pavel se luptă cu manşa. Masca de oxigen o are deschisă, ochii cenuşii n-ar înțelege acum de glumă, urmăresc într-una vitezometrul. Optzeci de mile nu-i viteză, încă puțin şi Alice începe să vibreze şi să tremure şi cade ca o piatră. Din cauza gerului jivrajul a acoperit motoarele şi aripile. Frank pompează glicol, de pe elice şi de pe bordurile de atac ale aripilor şi de pe profundor se desprind cu pîrîituri înfundate bucățele mici de gheață. Dacă nu intrăm repede într-o zonă mai caldă, nu vom mai rezista. Încă vreo cinci minute, cel mult zece. Motorul e suprasolicitat, s-a înfierbîntat prea tare. Pierdem înălțime.

— Comandantul către telegrafist: aveți legătura? Pavel ştie că George nu poate să aibă legătura, receptorul e mereu inutilizabil, iar înclinația avionului împiedică relevmentul. Ştie asta, dar trebuie să întrebe.

— Comandantul către navigator: ce distanță e pînă la aerodrom?

Pavel ştie că Tommy nu cunoaşte poziția, cine ar putea s-o ştie? Pămîntul nu se vede, nu se văd nici stelele, aparatele nu funcționează, în timpul furtunii ne-am întors de o sută de ori încoace şi încolo, cum ar putea cineva să spună unde sîntem? Pavel ştie că Tommy nu-i va spune nimic, dar de întrebat trebuie să întrebe.

Fără să cunoaştem poziția, fără radio, cu jivraj, cu un singur motor suprasolicitat, aproape de ziuă şi adînc în spatele frontului inamic – pentru asta nu trebuie să ne invidieze nimeni.

16

Se luminează de ziuă. Jos au început să cînte păsările, deocamdată destul de timid. Aşteaptă să le sărute razele soarelui. Tommy e culcat pe trapa din faţă – lîngă el harta – caută o gaură în nori. Trebuie să se arate ceva, trebuie, sîntem aşa de jos, norii încep să se destrame. Jivrajul începe să se topească, Alice merge ceva mai repede. În condiţii normale acum am fi venit la aterizare. Ar fi mers şi cu un singur motor, după ceasul meu am fi deja deasupra Canalului, cam pe meridianul trei, dacă nu ne-ar fi reţinut atîta furtuna. Unde sîntem acum? O gaură în nori, cîmpii, păşuni, după o clipă altă gaură, mai mare, un sat, în spatele lui străluceşte o apă, e un rîu. Să fim oare de pe acum deasupra Angliei? Nu, nu se poate, timpul nu corespunde. Stai, rîul curge spre vest, albia i se lărgeşte, în partea stînga formează o deltă...

— Sîntem la gurile Rinului!

Tommy doar a strigat asta, nu s-a adresat nimănui. Nici n-ar fi avut rost, toţi cunosc situaţia. Deci acesta e sfîrşitul, de aici nu mai putem scăpa. Peste tot numai baterii şi aerodromuri, peste tot artilerie antiaeriană şi avioane de vînătoare,

Tommy se grăbeşte spre cabină, lucrează cu calculatorul. Da, furtuna ne-a abătut din drum, pe aerodromul nostru nu mai ajungem, ne îndreptăm spre Ipswich, acolo e ţărmul englez cel mai apropiat. Cerul e dintr-o dată aproape curat, de parcă cineva ar fi măturat norii.

— Navigatorul către comandant: direcţia vest. Pavel nu răspunde, nici nu are ce. Cum poate să ţină direcţia? Busola nu funcţionează, iar girocompasul se învîrte cum vrea el. Bine că măcar mai luminează puţin luna. E foarte palidă, se ascunde de răsăritul soarelui, dar pentru orientare e bună. Ciudat, soarele şi luna în acelaşi timp pe cer. În dreapta noastră e Rotterdamul, probabil că i-am trezit din somn.

— Mitraliori, în turele!

Desigur, nici lui Pavel nu-i place ceea ce spune. Sîntem la mică altitudine şi, dacă Alice s-ar prăbuşi, nu am mai avea timp să ieşim. De data asta am o situaţie ceva mai bună decît Puştiul, – pot să întorc turela şi să sar din ea, de fapt să cad pe spate. La urma urmelor asta nici nu mai contează acum; de la înălţimea la care sîntem nu s-ar salva nimeni din echipaj.

George bate În manipulator, îl mîngîie, îl buşeşte – nimic. Nu răspunde nimeni, nu ne aud. Acordează scala, schimbă volumul, nimic. Nu se aude nici Hilversumul, şi doar e aproape. Probabil că tace tocmai din cauza noastră, ca să nu ne putem orienta. Altădată pe timpul ăsta începeau deja să transmită. Au un program frumos, Barnabas von Götzi nu cîntă rău.

— Sîntem deasupra ţărmului.

Să raporteze trecerea ţărmului este obligaţia Puştiului, şi la zborul spre obiectiv şi la întoarcere. La întoarcere sună, bineînţeles, altfel, mai frumos, răsuflăm, toţi uşuraţi. Din momentul acesta nu mai pot să tragă în noi – în afara bateriilor de pe vase – tunurile şi

mitralierele, nu mai pot să ne orbească proiectoarele şi nu trebuie să ne mai temem că ne vom împiedica de cablul vreunui balon. Din tot sistemul magistral de capcane, pe care ni le pregătesc nemții, mai rămîne, după ce am lăsat În urmă continentul, doar una singură – avioanele de vinătoare. N-aş vrea să întîlnesc acum vreunul. Pavel nu poate manevra avionul, am fi o pradă uşoară. Singur cu mitralierele mele n-aş putea face mare lucru, au calibru mic.

Nu era nevoie ca Puştiul să anunțe astăzi țărmul. Tommy e culcat pe trapa navigatorului şi vede şi el linia dătătoare de speranțe a spumei. Precis a făcut asta pentru mine, eu nu ştiu niciodată ce se întîmplă în față.

Ochii scrutează nervos cerul: la stînga, la dreapta, sus, jos. Iarăşi trebuie să mijesc ochii, privesc direct spre răsărit. Soarele urcă, după odihna de noapte, deasupra orizontului şi alungă liliecii şi alte vietăți de noapte. Ne alungă şi pe noi; pentru noi lumina înseamnă moartea.

Dacă ar apărea vreun avion de vinătoare, l-aş observa în ultimul moment. Mi se pare ciudat că ne lasă în pace. Mi-am scos mănuşile încălzite electric, le-am lăsat numai pe cele de piele, mîinile sînt mai sensibile. Mîngîi mînerele, aştept. Mitralierele au piedica scoasă, îmi muşc buzele. Dacă fac vreo greşeală îi voi avea pe cei din față pe conştiință. Oare am eu conştiință? Au soldații conştiință? Au conştiință generalii, miniştrii? Mîngîi mînerele, aştept...

Poate că nemții ne-au confundat cu un avion de-al lor, de şcoală ori curier. Doar zburăm dinspre est, din interior, e ziuă, pe ecranul radarului de pe sol ne tîrîm desigur ca un melc. Acum încă un mic ocol, evităm Overflakkee şi ar trebui să avem numai mare pînă în Anglia. Se va purta bine cu noi, ne va lăsa s-o trecem? Poate că da, astăzi avem noroc, sîntem cu Alice, care se întoarce întotdeauna. Am scăpat din barajul de foc, am stins focul, am trecut cu bine prin furtună, motorul rezistă de mai bine de patru ore, deasupra Rinului nu ne-au prins....

Tocmai decuplam ochitorul şi în momentul acela l-am văzut. Era doar un mic punct negru, dar era acolo, nu se putea şterge. Avea aceeaşi altitudine ca şi noi sau aproape aceeaşi. Venea după noi la sigur, de parcă ar fi ieşit la plimbare. Poate că zbura de pe un aerodrom către altul şi ne-a văzut, de aceea nu e cu nimeni în formație. Ori poate e unul din huhurezii aceia de noapte, ăştia obişnuiesc să iasă singuri. Apreciez distanța şi timpul.

— Pavele, în urma noastră un avion monomotor. Nu zic de vinătoare; Pavel are şi aşa destule griji.

Şi vorbesc iarăşi ceheşte, de parcă aş fi uitat dintr-o dată engleza. N-o fac anume, n-ar fi corect față de ceilalți. Oricine are dreptul să ştie cînd şi cum va sfîrşi. Dar e oarecum normal, vreau să mor ca un ceh.

— Am înțeles. Spune-le, nu avem ce face!

Repet în engleză şi adaug la ce distanță e. Mai departe sau mai aproape, e totuna. De fugit nu putem fugi, totul e o problemă de cîteva zeci de secunde, cel mult cîteva minute. Pavel e bucuros că Alice se mai menține încă în aer, de manevre de evitare nici nu poate fi vorba.

Piloții se sfătuiesc repede. George se amestecă în vorbă : îi pare rău, dar tot nu are legătura. Să încerce Frank pe sistemul fonic. Nu e o idee rea, dar trebuia să le treacă prin cap mai înainte. De fapt nici mai înainte nu s-ar fi putut, eram deasupra Olandei, nemții ne-ar fi

depistat imediat. Frank încearcă deci să cheme vreo patrulă deasupra Canalului, transmite poziția şi direcția, cere ajutor, dar nu prea-mi vine să cred. Cine ne-ar găsi aşa de repede? E tîrziu, e prea tîrziu pentru orice. Nu mai avem nici o şansă.

De ce m-am băgat în asta, de ce n-am rămas acasă? De ce n-am aşteptat să văd cum se termină totul? De ce mă bag unde nu-i treaba mea? De ce nu mă las în voia curentului; e calea cea mai comodă. De ce n-am plecat la odihnă? Ce era dacă acum în locul meu ar fi fost altul? Acum nu se mai poate face nimic, sînt aici şi am pierdut jocul, l-am pierdut. Dar n-am să-mi vînd pielea pe degeaba.

Apreciez din nou distanța, secundele zboară. Aproape a intrat în raza mitralierelor. E în avantaj față de mine, are un tun, poate să înceapă de la un kilometru. De ce ne trimit deasupra Germaniei cu un calibru aşa de mic? Browningul e o armă bună, complicată şi pretențioasă în ceea ce priveşte întreținerea, dar bună. Numai calibrul ăsta nefericit...

Îl observ cum se apropie. Ați văzut vreodată moartea? Nu e palpabilă, n-o puteți descrie, şi totuşi ştiți de ea. Stă în fața dumneavoastră, vă priveşte, aşteaptă. Are timp, o groază de timp, nu se grăbeşte. Vă chinuiți, vă zvîrcoliți şi vă tînguiți în fața ei, vreți să vă apărați, dar nu vă ajută la nimic. Aşteaptă să facă doar un semn cu mîna...

Primele gloanțe, cinci-şase, au nimerit în aripă, dar în apropiere de vîrf, nu în rezervor. Alice are, totuşi, noroc. Şi cu ea şi noi. Speriat, întorc brusc turela şi arunc o privire în lături. Ce se întîmplă? Se trage în noi, dar avionul meu de vinătoare încă nu atacă. Şi de-abia atunci l-am văzut pe celălalt, pe al doilea. A apărut cine ştie de unde şi, ca şi cum am fi fost exclusiv afacerea lui, a şi deschis focul. Deci ăsta e sfîrşitul! Cel puțin se va termina totul mai repede. O vor lua pe Alice la mijloc şi o vor face bucățele. Eu, în spate, sînt primul la rînd.

Timpul s-a oprit, orice mişcare s-a oprit, numai gîndurile îmi aleargă nebuneşte. Nu sînt deloc nervos, imaginile sînt absolut precise.

Cel de-al doilea avion trece pe deasupra noastră şi se depărtează. În timpul atacului a împins pîrghia accelerației, are viteză mare. Pînă va lua curba şi se va Întoarce iarăşi spre noi, va ataca primul, cel care vine în urma noastră. Da, asupra acestuia trebuie să mă concentrez, orice ar face celălalt. Unul după altul, totdeauna unul după altul.

Din Messerschmitt încep să iasă flăcări mici. Oare tot aşa se vedeau şi luminițele amăgitoare care atrăgeau oamenii în mlaştini? Cine se lua după ele, se rătăcea, se cufunda în noroi. Noi mergem înaintea lor, fugim, ne vom cufunda şi noi. La punctul de traversare Oesterschelde marea nu-i adîncă, dar pentru noi e prea de-ajuns. Fulgerele de pe aripi şi din fața elicei nu le ştie nimeni, nu poate să le cunoască nimeni, de pe pămînt nu se văd. Le văd numai cavalerii cerului, unii de mai multe ori, alții numai o dată, înaintea drumului celui lung, ultimul...

Uşor, foarte uşor, îmi pregătesc mitralierele. Nu mă grăbesc, n-am de ce. Astăzi graba nu mi-ar fi de nici un folos, ştiu bine asta. Trebuie să-l păcălesc, trebuie să-l atrag cît mai aproape. Trebuie să piardă avantajul unui calibru mai mare, altfel pierd eu totul. Încă o clipă numai. Gîndurile aleargă atît de repede l Cît de multe se perindă într-o singură clipă.

Ceva m-a lovit în picior, mai întîi în stîngul şi imediat şi în dreptul. Nu simt nici o durere, doar că mi se face dintr-o dată cald şi nu mă mai pot încorda pe picioare. Vorbeşte cineva, membrana receptorului tremură, dar nu ştiu cine e. Şi ceea ce spune nu mă

interesează deloc. Încă o jumătate de secundă, măcar încă o jumătate de secundă, aripile lui trufaşe se întind pe aproape întreg vizorul, l-aş putea atinge cu mîna.

Mai mult nu mai pot aştepta, am pentru asta un simț special. Acum ori niciodată! Şi cînd spun niciodată, gîndesc într-adevăr niciodată. Îmi opresc răsuflarea şi apăs uşor trăgacele, ca să nu se deplaseze turela şi nici avionul în vizor, şi apoi țin aşa. Pentru reglajul focului nu am timp la o distanță aşa de mică. Apăs pe trăgace, țin într-una. Browningurile au început să cînte, corpul îmi vibrează, turela vibrează, întregul univers vibrează. Țin, şi uşor, foarte uşor, reglez distanța, după cum se apropie Messerschmittul. Trasoarele din cele două mitraliere se înfing în rechinul care se repede asupra mea, care vrea să mă înghită, care vrea să ne înghită pe toți. Iarăşi strigă cineva, îmi vine să rîd ce griji pot avea unii. Risc blocarea mitralierelor – ştiu asta – browningul e o armă gingaşă, dar nu se poate altfel. Ori eu pe el, ori el pe mine! Țin trăgacele strînse, le țin mereu şi reglez distanța. Iarăşi mirosul usturător al prafului de puşcă ars, iarăşi turela e plină de fum. Dar de data asta se mai simte ceva. Ați simțit vreodată miros de sînge proaspăt, ştiți cum miroase? Apăs pe trăgace o veşnicie, fără întrerupere.

A doua lovitură a venit brusc – aşa se întîmplă ca lucrurile grave. Vizorul mi-a dispărut din fața ochilor, ceva usturător mă muşcă de obraz şi de mîini. Cu ochiul drept nu mai văd, trebuie să-mi ajungă numai unul. Merge şi cu stîngul, mereu am exersat tragerea cu amîndoi ochii deschişi. Măcar ceva mi-a prins bine în viață, măcar ceva mi-a folosit. Da, întotdeauna trebuie să ai amîndoi ochii deschişi. Nu-mi iau ochiul sănătos de pe silueta Messerschmittului şi apăs pe trăgace, nu le dau drumul. În urma avionului de vînătoare se desfăşoară o dungă îngustă de fum negru, ca şi cum s-ar rostogoli pe duşumea un ghem de lînă. La cîteva zeci de metri în urma mea, avionul de vînătoare se înalță. Asta aşteptam! Mitralierele se ridică brusc – în degete şi în mîini mă înțeapă ace înroşite – şi o serie lungă frige burta şi aripile descoperite. Avionul se prăbuşeşte greoi pe o parte, în urma lui o flacără şi un nor de fum, şi în clipa următoare totul s-a sfîrşit. Marea îi înalță drept monument o coloană de apă, altceva nu ştie să facă.

Iarăşi mi-e rău de la inimă, în gură am un gust amar. Sîngele pe care îl simt pe buze e dulce. Trebuie să mă stăpînesc, trebuie. Ochiul sănătos e acoperit de sînge, îmi curge de undeva de pe frunte. Curge şi din obraz şi din mîini şi din picioare. Din cel stîng nu curge, țlşneşte. Rana e sus, în coapsă, pe partea interioară.

Acum vine la rînd cel de-al doilea. Da, aşa e bine, unul după altul. Vine puțin dintr-o parte, reglajul e mai dificil. Înseamnă să întorc mai mult turela şi-mi vine greu, pentru că trebuie să ridic mereu mîna şi să-mi şterg obrazul stîng, altfel n-aş mai vedea. Nu voi mai rezista mult. Mitralierele țăcănesc iarăşi. Messerschmittul trece pe lîngă noi; va ataca din nou.

Al treilea atac neamțul nu l-a mai terminat, l-a întrerupt încă înainte de a ne lua în vizor. De ce? Ajung cîteva lovituri şi ne prăbuşim şi noi în apă, abia ne mai tîrîm. În spatele meu se aud bufnituri înfundate, direcția flutură şi se zbate în balamale, cablul a fost tăiat de gloanțe. Pavel abia o mai conduce pe Alice, numai cu ajutorul eleroanelor. De ce fuge avionul de vînătoare, de ce? Doar nu sîntem prea departe deasupra mării...

Au trecut ca fulgerul prin dreapta, pe sub mine. Ca la paradă! Hurikane! Cu viteză maximă şi spre răsărit – direct după neamț. Tot aşa cum, mai înainte, a venit neamțul după

noi, fără nici un fel de manevre şi formalităţi de prisos, tot aşa merg acum Hurikanele după el. Dur şi fără cruţare, direct la ţintă. E un tip îmbunătăţit, au tunuri, un întreg arsenal. De aceea Messerschmittul se grăbeşte, dintr-o dată, aşa de tare. Îl ajung încă în viraj, în urma lui rămîne pe cer o dîră neagră, de parcă ar fi desenat-o diavolul. George a avut o idee fericită să cheme o patrulă. Altfel n-am mai trăi acum.

Cineva vorbeşte iarăşi către mine, dar nu mairecunosc a cui e vocea. Vorbeşte de undeva, de departe. Apoi mai aud încă „doamne, dumnezeule!" Tommy a deschis în spatele meu uşiţa turelei şi eu m-am prăbuşit în braţele lui – şi totul a început să se învîrtească în jurul meu.

Sînt culcat în fuselaj, pe un pat pliant de pînză, mîinile îmi sînt bandajate, obrazul înfăşurat în ceva, pantalonii au cusăturile desfăcute. Pe margine stă Puştiul cu degetul mare de la o mînă introdus în coapsa mea, în rana care sîngera aşa de tare. Nu zice nimic, doar se strîmbă prosteşte la mine, ca de obicei. Vreau să zîmbesc şi eu, dar mai întîi trebuie să întorc capul şi să scuip resturile dinţilor. Nu mă doare nimic, doar puţin rana de la coapsă. Probabil din cauza degetului. Probabil că asta e. Lîngă mine sînt două fiole goale, iar pe haine e scris cu un creion colorat de navigator un M şi un doi cu o cruce culcată. Asta pentru ca la spital să nu-mi mai administreze morfină; ar înceta toate durerile. Pentru totdeauna. La capul meu stă George, nici el nu spune nimic, mă priveşte numai. Pentru o clipă apare şi Frank, numai pentru o clipă, nu poate să-l lase pe Pavel singur în faţă. Trebuie să-şi aplece capul, e cel mai înalt dintre noi.

— Ai lucrat bine, Frumuşelule. Şi Frank pleacă înapoi. A spus ce voia să spună, asta e de ajuns. Ce altceva s-ar mai putea spune?

— Rău te-a mai aranjat! Dar i-ai plătit-o.

Aş vrea să spun că nu trebuia să înceapă, că e singur de vină pentru ce-a păţit, dar gura mi-e aşa de uscată încît mai bine tac. Şi tac şi pentru că George încă n-a terminat. Nu se cuvine să-i întrerupi pe cei mai în vîrstă.

— Proiectilul de tun a nimerit postamentul vizorului. S-a sfărîmat, o parte te-a nimerit în corp, o parte în paraşută. Poţi să-i mulţumeşti lui dumnezeu că ai avut-o în faţă, altfel ai mai avea găuri şi în burtă. Uite, asta-i din paraşuta ta.

Întorc prudent capul şi privesc cu coada ochiului schija cît palma unui om, o schijă zimţată, zgîrîiată în fel şi chip, ascuţită la un capăt şi tăioasă ca briciul.

— Postamentul te-a salvat, proiectilul a ricoşat după ce l-a lovit. Altfel te nimerea chiar în cap şi atunci morfina nu ţi-ar mai fi ajutat la nimic.

Stau culcat, mă uit cînd la George, cînd la Puşti. Puştiul întăreşte serios din cap. Asta mă face să rîd. Niciodată pînă acum nu l-am văzut pe Puşti serios. Aş vrea să rîd, mă simt aşa de uşor.

— Mari pramatii mai sînt, de l-aş fi prins pe cel de-al doilea, i-aş fi dat peste bot.

Şi din nou expresia aceea îngrijorată.

Încerc, prudent, să îndoi picioarele din genunchi, mai întîi pe cel drept, apoi pe cel stîng. Dreptul merge în general bine, stîngul cu greutate. Cu degetele de la mîini e invers; mîna dreaptă e într-o stare mai gravă.

Îl chem pe Puşti mai aproape, încerc să-i vorbesc la ureche. Se uită uimit la mine, nu înţelege ce sîsîi.

Pînă la urmă pricepe şi introduce firul telefonului în priza de lîngă pat. Cînd fac da din cap, cuplează microfonul, cînd fac nu, îl decuplează.

— Pavele!

Vorbesc iarăşi ceheşte, nu ştiu de ce.

— Frumuşelule, te aud. Îți mulțumesc.

Ei, cu asta ar fi gata. Acum încerc mai departe.

— Puştiule, de ce nu eşti în turela din spate, cine păzeşte echipajul?

— În turela ta, în turela aceea tîmpită a ta, ce să fac acolo? Mitralierele sînt blocate, vizorul e praf, peste tot numai găuri şi curent, totu-i pătat de un sos roşu. Poți să-mi spui ce-aş face acolo, poți să-mi spui?

Nu pot să-i spun, aşa că tac. Puştiul adaugă:

— Cît priveşte paza, n-avea grijă, avem o escortă ca Churchill. Derbedeii aceia de pe Hurikane se țin de noi, se maimuțăresc şi fac tumbe, se apropie şi se învîrt pe lîngă noi. Atîta ar mai trebui să ne ciocnească! Doar aşa, ca la antrenament, s-au întîmplat şi de astea.

Motorul funcționează bine în continuare, se aude. E suprasolicitat, da, dar merge. Muncă de calitate, material de calitate. Mi se pare chiar că avem viteză mai mare. Prin cupola navigatorului şi prin geamul lateral pătrunde în fuselaj lumină, probabil că afară e o zi frumoasă. Lumina pătrunde şi prin găurile, pe care înainte de decolare nu le mai aveam. Două, cinci, zece, cinsprezece... ce să le mai număr!

17

— Cît mai avem?

— Încă patruzeci de mile, poate că reuşim. Poate că Pavel va reuşi într-un fel, am mai cîştigat înălțime. Mai înainte a apărut şi coasta.

Da, coasta Albionului. O cunosc bine, cînd ne întoarcem spre dimineață malurile de calcar strălucesc în lumina soarelui în semn de bun venit. Bine că avem măcar undeva un fel de casă, dacă pe a noastră ne-au luat-o. Ce faceți, țărmuri albe ale mării? Ce fac cele Şapte Surori de lîngă Seaford, ne aşteaptă?

George se strecoară pe lîngă pat înspre coada avionului. De-abia acum observ dezordinea din fuselajul aparatului. Pe podea sînt împrăştiate rachete luminoase, încă din timpul furtunii deasupra Germaniei. N-au avut timp pînă acum să pună lucrurile în ordine, mereu s-a întîmplat cîte ceva. Poate că de ce-i mai rău am scăpat, poate că ajungem pe insulă.

George se întoarce, îmi face cu ochiul. Precis a fost să dea drumul la stația de identificare, partea cea mai secretă a întregului avion. În interiorul unei cutii de tablă se află un mecanism, care cifrează în mod automat indicativul nostru şi răspunde radiolocatorului de pe sol că sîntem de-ai lor, că nu vrem să atacăm Anglia. În cutie se mai găseşte şi o

încărcătură de explozibil care, la o ciocnire bruscă, sare în aer – pentru a distruge mecanismul.

Puştiul se apleacă asupra mea, orice mişcare a degetului lui în rană mă doare. Arată spre urechi şi cuplează sistemul fonic. Da, Tommy discută cu cineva, nu se pot înțelege. Iar acum vorbeşte cealaltă stație, vorbeşte cineva care nu ştie bine englezeşte. Ce zice? Hau du iu hir? Polonezi! Dar cum aşa? Stația se aude bine, clar, de unde? Vreun vas sub noi? Puştiul îşi dă seama că sînt uimit, se strîmbă iarăşi şi arată afară, undeva aproape de noi, dă din mîini în sus şi în jos, şi în acelaşi timp mormăie. Avioanele de vînătoare! Avioanele de vînătoare care ne-au scos din încurcătură, sînt polonezi, din flotila trei sute trei. Nişte nefericiți ca şi noi, şi lor le-au luat țara. De aceea s-au năpustit aşa asupra Messerschmittului, fără nici o introducere!

Sînt fericit, încă nu sînt singur pe lume. Există oameni care sînt în stare să-şi rişte viața pentru mine. Asta e un lucru mare, va trebui să-l țin minte. Asta nu se întîmplă oricui; nouă, aviatorilor, da, uneori.

Aterizarea va fi dificilă, o roată a trenului de aterizare atîrnă, lansatorul de bombe s-a deschis. Un defect al sistemului hidraulic, nimic altceva. Ajunge ca să ne facem praf. Am aterizat pînă acum pe burtă de opt ori, de fiecare dată fuseserăm mai înainte scuturați bine, şi totdeauna am scăpat. Dar nu se ştie niciodată, ajunge o greşeală cît de mică... Principalul e să te

înțepeneşti şi să te ții bine, altfel e rău. Restul depinde de piloți. Să aleagă terenul potrivit, să mențină viteza, să evite obstacolele, să închidă la timp conducta de benzină, să... pilotul nu are o viață uşoară, deloc.

E bine că avioanele de vinătoare sînt cu noi, ne conduc spre aerodromul cel mai apropiat şi ne-au spus în ce situație sîntem. Noi singuri n-am fi fost în stare, aparatele de control sînt distruse.

Tommy vorbeşte mai departe, vrea ca unul dintre avioanele de vînătoare să treacă pe sub noi şi să vadă ce e cu lansatorul de bombe. Ce s-a întîmplat cu Tommy? Incă deasupra Germaniei a întrebat de exploziile bombelor şi acum asta. Ce-i cu el?

Polonezii consimt bucuroşi, au o nouă distracție. Dacă un vînător zboară în linie dreaptă, se plictiseşte. Unul dintre ei vrea imediat de la Pavel viteza noastră, face un semi-tonou şi dispare în jos spre suprafața mării. Cu noi rămîne numai comandantul patrulei.

După cîteva clipe ne anunță că se apropie. E puțin mai jos decît noi, zboară ceva mai repede. Poate să vadă totul, de parcă s-ar uita prin fereastra vecinului. E linişte, Pavel menține direcția, altitudinea şi viteza.

— A de la Alice, vă cheamă însoțitorul. Duceți înapoi o bombă.

Mult timp, îndelung, nu scoate nimeni o vorbă. Nimeni nu are nimic de adăugat, e clar. La asta nu ne aşteptam. Tommy vorbeşte primul: „Iartă-mă, Frumuşelule, ai avut dreptate".

Asta-mi place. Cînd cineva face o greşeală, trebuie să se scuze. Eu am avut dreptate. Exploziile din gara Hanovra au fost trei. Al doilea vorbeşte Pavel.

— Frumuşelule, ai putea sări? Iarăşi nu pot răspunde imediat, la mine totul durează. Sînt, probabil, un mare leneş.

Să aterizezi cu bombe nu e uşor, dar e posibil. Există un risc, chiar dacă un pilot experimentat se descurcă şi aşează lin aparatul. Să aterizezi însă cu o bombă cu termit, care

mai are numai o siguranță, şi, în plus, să aterizezi pe burtă, asta-i altceva. Asta n-ar mai fi un risc, ar fi o nebunie.

Puştiul mă urmăreşte cu privirea, scoate încet degetul din rana de la picior. Înăuntru e un ghemotoc de tifon, sîngele nu mai curge. Dar cînd voi începe să mă mişc... Şi cum am să deschid paraşuta? Cu mîna dreaptă nu pot. Am să-i rog să mi-o prindă invers şi am să încerc cu stînga. Va durea, degetele îmi sînt umflate, aproape nu le pot mişca, cu cel din mijloc e chiar rău de tot. Poate voi reuşi totuşi să scot şplintul. În definitiv ce altceva îmi mai rămîne de făcut, trebuie...

— Puştiule, a leşinat iarăşi?

— Nu, Pavele, ascultă. Nu poate sări, paraşuta lui e ferfeniță.

Aha, de asta uitasem. Puştiul gîndeşte cîteodată al naibii de repede.

Alice se clatină uşor, Pavel răspunde Hurikanelor. Aviatorii nu-şi pot descoperi capul şi atunci balansează aripile în semn de rămas bun. Buni băieți, polonezii ăştia, va trebui să le scriu cîndva. Nu prea mult, doar că echipajul cutare le mulțumeşte pentru ajutorul dat. Sau ar trebui să le trimit scrisoarea prin comandament? Aşa ar fi cel mai bine, să afle toți, nimeni nu trebuie să se ruşineze pentru că a făcut o faptă bună. Am să-i spun lui Pavel să-l roage pe Batchelor, o s-o facă bucuros. Pentru asta însă avem timp şi mai tîrziu, acum principalul e cum aterizăm. Sîntem deja deasupra Angliei, altfel avioanele de vinătoare nu ne-ar părăsi.

Din spate se apleacă asupra mea o umbră mare. E figura zîmbitoare a lui Frank.

— Hai, o să-ți ajutăm să te scoli. Nu mai avem timp, a început să se înfierbînte motorul.

Frank mă ridică încetişor. Stau cu spatele rezemat de perete, privesc ce va urma. Puştiul are o figură nemulțumită, deodată izbucneşte:

— Du-te dracului, dacă va lua paraşuta cuiva, atunci o va lua pe a mea.

Frank îl priveşte încurcat, ține în mîini paraşuta cu centurile descheiate, paraşută de pilot, care se aşează sub corp, pe scaun. Mi-o oferă ca şi cînd mi-ar face semn să ies înaintea lui pe uşă.

— Puştiule, înțelege, rămîn cu Pavel în avion, vom încerca să aterizăm. Voi, ceilalți, trebuie să săriți, cît mai repede. Doar îți dai seama şi singur cum tremura totul, abia ne mai menținem.

Mă uit de la unul la altul, nu ştiu ce să fac. Mă simt din nou foarte slăbit. Cînd se va termina totul? Sub noi aleargă cîmpii, sîntem la foarte mică înălțime. Secundele zboară şi eu stau, întorc capul de la unul la altul – cu ochiul drept nu văd în continuare – aştept un răspuns. A mai apărut şi Tommy.

— George are legătura cu aerodromul, ne fac loc. Ne apropiem direct de pe traseu. Si Pavel zice că trebuie....

Buum! Parc-a fost un bubuit de tun, Alice s-a întors brusc spre stînga, hop, hop şi s-a redresat. Motorul funcționează în continuare, aparatul ascultă de comenzi. Frank se întoarce, cîțiva paşi lungi şi a dispărut. Nu poate să-l lase pe Pavel singur acum. Ce s-a întîmplat? În uşa cabinei apare un cap. George îl cheamă pe Tommy, are o privire ciudată. Puştiul îl urmează, dar revine imediat

— Are noroc, păcătosul. S-a desprins elicea, cea defectă. S-a înfipt în scaunul lui Tommy. L-ar fi țintuit ca pe un şarpe, a scăpat ca prin urechile acului. Şi tu n-o fă pe nebunu' şi ia paraşuta mea!

Fac semn din cap că nu şi-i arăt Puştiului priza telefonului, Pavel vrea să vorbească cu el. Puştiul întroduce şnurul, îşi încreţeşte fruntea, strîmbă din nas. Ştiu de ce, aud şi eu.

— Comandantul către echipaj: pregătiţi-vă să părăsiţi avionul!

Pavel începe să fie din nou oficial.

— Şi ce facem cu Frumuşelul, doar n-o să-l lăsăm aici!

— Comandantul către echipaj: pregătiţi-vă să părăsiţi avionul!

Puştiul se înroşeşte. Stă în faţa mea cu genunchii puţin îndoiţi, ca să-şi ţină mai bine echilibrul. Se uită la mine, eu la el, cu un singur ochi. Mă simt rău de la inimă, mi-e frică.

— Comandantul către echipaj: părăsiţi avionul! Părăsiţi imediat avionul!

— Doar n-o să-l lă...

— Comandantul către sergentul Rogers : Ordon să părăsiţi imediat avionul! Ordon să părăsiţi imediat avionul! Din cabină zboară în fuselaj nişte hîrtii, apoi o hartă. Perdeaua de la geamul lateral se zbate. Ştiu de ce, în cabina piloţilor s-a deschis trapa de jos, în avion intră un curent de aer. În faţă au început să sară.

— Du-te, te rog.

Nu ştiu dacă Puştiul mă aude, abia mişc buzele. Înţelege însă, înţelege precis, nouă mitraliorilor nu trebuie să ni se explice nimic de două ori.

— Sergent Rogers, ordon pară...

Cu o singură mişcare Puştiul smulge fişa din priză, cu a doua îşi strînge paraşuta la piept. Se întoarce, face un pas. Apoi revine, se apleacă asupra mea. Probabil că din cauza mirosului usturător de praf de puşcă îl dor ochii.

— Adio, Frumuşelule! îmi pare bine că te-am cunoscut!

Mă mai mîngîie pe obraz şi se tîrăşte în spate spre trapa pentru caz de accidente. Ori spre ce? Cum se numeşte o gaură prin care poţi doar să te tîrăşti, nu să ieşi?

— Fii atent, te-ai mînjit pe mînă, fii atent, fii atent...! Mai strig ceva, fără să ştiu ce. În urma lui rămîne doar trapa deschisă prin care se văd cum trec în goană lunci şi cîmpii. Cîmpii puţine, foarte puţine. Perdeaua de la fereastră fîlfîie nebuneşte. Sînt singur.

Privirea îmi rătăceşte prin avionul părăsit. Rachete luminoase, hărţi şi rezervoare de oxigen împrăştiate. Printre grinzile scheletului se rostogolesc şi se ciocnesc cartuşe. Sînt singur, singur. Nu-mi mai este frică, de acum mi-e totul indiferent. Nu mi-am vîndut pielea pe degeaba. Poate că se vor salva ceilalţi. Pavel nu putea să facă altceva, a ţinut, desigur, manşa cît a fost posibil. De fapt ce aş putea să-i imput lui? Sau poate altcuiva? Avionul de bombardament nu e un azil. Ştiam că n-am s-o sfîrşesc bine, dar nu ştiam în ce fel. Acum ştiu.

Motorul tuşeşte şi urlă şi Alice se zvîrcoleşte, se lasă în jos, se înclină şi tresaltă. Nu mai poate rezista mult. Ajunge să se încline ceva mai tare, alunecă pe o aripă şi gata, sfîrşitul. Sfîrşitul? Da, sfîrşitul. Coltul mi-a căzut pe undeva, ori mi l-au luat cînd mi-au tăiat cizmele. Trebuia să-mi aduc aminte mai devreme şi să-l rog pe Puşti; ar fi făcut asta pentru mine. A ţinut la mine, precis; mi-am dat seama cînd şi-a luat rămas bun. La despărţire îţi dai seama cel mai bine, dacă oamenii au ţinut unul la celălalt. Poate ar fi fost în stare; şi-a împuşcat o dată calul. Eu nu am piciorul rupt, dar tot nu pot să mă mişc.

În carburator a sfîrîit ceva, toba de eşapament huruie pentru ultima oară. Motorul s-a oprit. Alice s-a ridicat ca un animal rănit, s-a oprit pentru un moment în aer. Mai că n-am căzut.

Alice trece într-o planare abruptă, mă mir că nu cade în bot. Păcat că sînt atît de neputincios. Dacă aş avea timp să mă tîrăsc pînă în cabină. La ce bun, la ce? Nu mă pricep, ce aş putea face acolo? Dacă nu au reuşit piloți experimentați, ce-aş putea face eu? Cînd Alice se va prăbuşi pe sol, se vor aprinde rachetele luminoase şi vor exploda cartuşele, dar eu nu voi mai şti nimic. Şi se va aprinde şi restul de benzină din celălalt rezervor. Ne prăbuşim, Alice şi eu.

Nu mi-e frică, mă simt iarăşi bine, ca atunci deasupra Kölnului. Stau, nu mă gîndesc la nimic, încerc doar să nu cad de pe pat. Rănile încep să mă doară, îmi revin. Cel mai mult cea de la picior, mă doare aşa de tare! Capul mi-e gol, nici un fel de amintiri, nici un fel de imagini, nimic. Stau şi aştept. În față sună semnalul de alarmă.

Mă rostogolesc din ce în ce mai mult pe partea stînga, Alice îşi apleacă botul. De acum nu va mai dura mult, cîteva secunde şi voi avea linişte. Mă simt bine, sînt mulțumit. Moartea e înfricoşătoare? Eu mă simt aşa de bine, nu mai vreau nimic...

— Redresez, ține-te bine!

Aud glasul dar nu reacționez. În pustiu se văd oaze, eu aud un glas. O fata morgana sonoră.

— Ține-te!

Vorbeşte cineva. Cine? Doar sînt singur aici, cine mă strigă? De ce nu mă lasă în pace pînă la sfîrşit, mă simt atît de bine. Cine mă cheamă, cine mă deranjează? Cine?

— Atenție, ține-te!

Ceva îmi trece prin corp, dar nu e un gînd. Deodată stau culcat pe spate, m-am încleştat de marginea patului şi îmi încordez picioarele. Gîtul mi-e îndoit, capul apăsat pe piept, îmi țin răsuflarea...

La contactul cu solul am fost aruncat brusc în sus, dar mă țineam bine. Cînd vrea, omul are multă putere, înghit saliva şi mă tîrăsc în genunchi spre turela din spate. Mă tîrăsc şi nu-mi dau seama, mă tîrăsc şi trag după mine bandajele. În fuselaj s-a stîrnit praful, abia mai văd. Acolo, la capăt, e salvarea, un romb de lumină. Pe acolo a dispărut Puştiul – cît de mult e de atunci – acolo trebuie să ajung acum eu. Mă tîrăsc şi mă înec cu salivă şi cu aburi de benzină. În jurul meu e o linişte de-mi țiuie urechile. Doar undeva în față toarce şi huruie ceva, se învîrteşte girocompasul şi bate ceasul de pe tabloul de bord. Dumnezeule, ceasul. Cît e ceasul? Ce e, zi sau noapte? Zi, doar văd – cu un singur ochi, dar totuşi văd. În fața mea e o gaură, mă arunc în ea. Cad cu mîinile pe iarbă, apoi cu fața, apoi cu jumătate de corp. Am ieşit cu totul afară, deasupra mea e cerul albastru, în jur o zi frumoasă. Mă ridic, pot să merg, nu mă doare nimic. Ridic țeapăn picioarele. Mă depărtez de avion, motorul din dreapta începe să ardă. În depărtare, pe drum, se hurducă cîteva maşini. Merg cu luminile aprinse.

Mă mai uit o dată înapoi. Adio, Alice, ai avut noroc, te-ai întors întotdeauna, chiar şi ultima oară. Şi noi cu tine, nu-i aşa? Sîntem un echipaj bun...

Pavel! Un fior rece mi-a trecut prin spate. Stau cu picioarele desfăcute, nu mă pot mişca. Pavel a vorbit cu mine, cine altul? N-a sărit, a rămas cu mine, a aterizat. De aceea Alice nu s-a prăbuşit imediat, Pavel a planat cu ea pînă aproape de aerodrom. Şi acum e în

cabina piloților, nu poate ieşi. A leşinat, desigur, n-a putut să-şi prindă centura de siguranță şi s-a lovit la cap. Alice a luat foc, în avion sînt rachete cu fosfor... Bomba!

Alerg înapoi către avion, mă împleticesc pe picioarele-slabe în cizme tăiate. Dau din mîini, în urma mea flutură bandajele desfăcute. Ocolesc fuselajul, mă opresc lîngă motorul stîng, acela care ne-a făcut atîta rău. Uşa cabinei e deschisă, arată ca nişte elitre de cărăbuş, cînd se înalță, s-a deschis probabil la izbitură.

— Pavele! Pavele!

Girocompasul huruie batjocoritor, ceasul merge. Nici un răspuns.

Cu siguranță e înăuntru, şi-a pierdut cunoştința, nu poate ieşi. A riscat atîta pentru mine şi acum a rămas el singur acolo. Pe aici nu ajung pînă la el, nu mă pot cățăra pe aripă. Mă întorc, sar şi mă împleticesc înapoi, către gaura din care am ieşit acum cîteva clipe. Da, voi trece prin fuselaj, îl ridic şi-l împing afară, poate voi îi în stare. Îl voi ridica, a făcut atîta pentru mine. Apoi îmi dau drumul după el şi-l trag la o parte, cît mai departe de avion.

Mă aplec cu greutate, bag capul în gaura întunecată. Nu văd aproape nimic, privesc împrejur. Mă proptesc cu palmele pe dinafară de trupul avionului, şovăi. Dintr-o dată nu prea-mi vine să intru.

— Pavele!

Nimic, linişte în continuare.

De ce nu-mi vine să intru, de ce? Trebuie însă să-l găsesc, trebuie să-l trag afară, ar muri. A făcut atîta pentru mine.

Aplec şi mai mult capul înăuntru.

— Pavele!

Cineva mi-a aprins în față o lanternă. Nu, n-a fost o lanternă, a fost un proiector, s-a aprins şi m-a orbit. N-a fost nici un proiector, a fost un fulger. Mi-a fript şi mi-a ars fața, numai ochii am reuşit să mi-i acopăr oarecum. Mi-e cald, mă frige...

18

— Ştiu, fiule, cuvintele nu pot reda totul. Nu pot să mă transpun în situația dumitale, pot, doar, să încerc să-ți înțeleg disperarea.

În încăpere sîntem trei. Camera e frumoasă, în mijloc un singur pat, de fiecare parte a patului cîte o măsuță, în colțurile din fața patului cîte un scaun. Altceva nimic, absolut nimic. Ba nu, şi o lustră cu un glob mat, dar aceasta parcă nici nu face parte din ambianță, pluteşte undeva în spațiu. În încăpere e semiîntuneric. Stau culcat, cu capul întors, în partea opusă ferestrei acoperite.

— Mă cunoşti de multă vreme, ştii că vorbesc deschis. Mi-ar fi ruşine să te înşel în vreun fel aşa ceva nu ar fi compatibil cu funcția mea. Îmi dau bine seama cît ai riscat, cît ai

riscat pentru o idee dreaptă, demnă de ideile lui Isus Cristos. El a fost cel dintîi care a proclamat libertatea omenirii.

Prea cuviosul părinte Deere vorbeşte rar. Poate că vrea să-l înțeleg mai bine, poate că e obosit. Să trăieşti două războaie e desigur obositor. În afară de aceasta în încăpere e zăpuşeală. Afară e o zi de iunie, iar la mine nu se poate deschide fereastra, din cauza prafului. La mine totul trebuie să fie curat; mobila albă şi pereții albi sînt fără nici o pată.

Preotul căpitan Deere îşi şterge tîmplele încărunțite, se odihneşte. Pe celălalt scaun sora Henderson nici nu mişcă, nici un muşchi nu-i tresare pe față. Cu mîinile în poală, cu picioarele încrucişate, stă dreaptă şi tace; arată ca o figură dintr-un panoptic.

Vizitați celebrul muzeu, de figuri de ceară, al doamnei Tussaud! Cînd am trecut prin sălile lui, ne țineam de mîini. Uită-te, mi-a spus, aici e William Pitt iar acolo Landru, barbă-albastră. Dar Jeanne d'Arc? Patrice, nu seamănă cu tine? Noaptea, cînd aveai părul desfăcut, cînd întunericul îți desena profilul... Ah, Patrice, unde eşti?

— N-o să-ți ascund nimic, În definitiv cunoşti şi dumneata părerile doctorilor. Te-a lovit o mare nenorocire, o nenorocire grozavă. Nu vreau să mai subliniez cît de rău îmi pare.

Mă miră faptul că Deere mă cunoaşte. Probabil pentru că sînt străin. Şi probabil din cauza Puştiului, în fiecare duminică avea greutăți cu el. Puştiul nu voia să meargă la slujbe, se tolănea în fotoliu şi citea despre divorțuri şi curse de cai în „News of the World”. Însuşi Batchelor a încercat o dată să-l convingă, dar n-a avut succes. Oare cine l-a adus pe Deere aici? Precis n-a venit cu trenul; la flotilă i-au pus la dispoziție o maşină. Cine l-a adus, poate nu Patrice.

Sora Henderson se ridică şi îmi dă cu lingurița ceai călduț cu lapte iar apoi ia cu o pensetă vată, o moaie într-o soluție dintr-un vas închis şi îmi şterge cu grijă fața. Fața?

Cînd vata îmi atinge obrajii, nu mă deranjează. Nu mă răcoreşte, nu mă gîdilă, nici măcar nu-mi face plăcere, pur şi simplu nu simt nimic. Cînd vata se apropie de ochi, de cel stîng, încerc să închid ploapele arse. La ochiul drept nu mai am pleoape, dar mi-e indiferent, orbita dreaptă e goală. Nu mai am nici nas, doar un fel de boț şi nu mai am nicd buze. Toată fața pînă la bărbie, tot ce nu a fost acoperit de cască, este o suprafață de materie arsă, nimic altceva. Ochiul stîng se ține sub un fel de sticlă de ceas ceva mai mare, într-o cameră umedă, iar noaptea mi se mai acoperă şi cu o bandă neagră.

Deere e la mine pentru a treia oară. Ori pentru a şaptea? Nu ştiu, nu prea bag de seamă ce se întîmplă. Vine cîte cineva în halat alb, mă consultă, cîteodată sînt mai mulți. Nu zic nimic sau aproape nimic, mă ocolesc. Sora Henderson e mereu lîngă mine, doar noaptea o schimbă alte surori. Acestea nici nu mă ating, li s-a interzis. Prin linişte mi-au creat un regim dublu; de zi şi de noapte. Noaptea mi se dă doar să beau, cu lingurița ori cu un tub de cauciuc. Mereu mi-e gura uscată, saliva mi se evaporă rapid.

Deere se şterge din nou. Şi la ceafă. Mie nu mi-e cald, sînt gol, acoperit cu un cearşaf. Prea comod însă nu stau, mîinile şi picioarele aproape nu le pot mişca. La încheieturile mîinilor şi la glezne am curele cu care sînt legat de patul de fier. Patul e masiv, prins cu şuruburi de podea. Peste mijloc am altă curea, ca să nu mă pot ridica. Iar capul mi-e prins într-un fel de suport; nu pot să-l întorc într-o parte.

Mi-am revenit în ziua a cincea. Între timp mi s-a administrat glucoza şi alte lucruri de felul acesta. De asemenea şi penicilină ; un medicament care face minuni ; nu mai există în

altă parte pe lume, numai aici la Ely şi poate încă undeva. Coapsele îmi sînt pline de înțepăturile injecțiilor. În sala de operații am stat de dimineață pînă la prînz; chirurgii au avut destulă bătaie de cap cu mine.

— ...îți doresc, fiule, să te faci sănătos măcar în parte. Crede că El nu te va părăsi. Speră, trebuie să speri. Dumnezeu să te aibă în pază!

Părintele Deere se ridică greoi, îmi face un semn de rămas bun din cap.

— La revedere, soră.

— La revedere, vicarule.

Sora Henderson nu se prea pricepe la gradele militare, pentru ea toți preoții sînt la fel. Îşi mută scaunul mai aproape de patul meu, nu mai e aşa de tînără, îşi cruță picioarele. După aceea se aşează şi tace; şade nemişcată ca o figură de panoptic şi tace. Bineînțeles tac şi eu, încă n-am scos nici un cuvînt. Nici măcar oala de noapte nu o cer, mi-o dau singuri la intervale regulate. Stau culcat, tac şi privesc cu un singur ochi.

Într-un răstimp de cîteva săptămîni m-am făcut auzit doar o singură dată şi atunci am strigat. De fapt am vrut să strig, dar a ieşit numai un hîrcîit. Fără buze e greu de vorbit. Erau cîțiva, stăteau în spatele meu şi se consultau. Unul dintre ei, psihiatrul, voia mereu să facă ceva, că va fi un şoc şi astfel mă vor face să renunț la pasivitate. Ori mă vor trezi, prin orice mijloace, ori am să mor în mîinile lor pentru că refuz colaborarea. Ceilalți au fost pînă la urmă de acord. N-au spus nimic, s-au apropiat de mine pe la spate şi unul dintre ei mi-a pus brusc în față o oglindă.

În seara aceea am avut temperatură mare; mă zvîrcoleam într-una; tot timpul a stat lîngă mine un schimb dublu. Mi-au făcut o injecție subcutanată. Dimineața eram ud leoarcă. Pe pernă, în jurul suportului pentru cap, erau pete violete; în somn m-am zbătut atîta, încît crema gelatinoasă de pe față se împrăştiase în toate părțile.

Astăzi nu mai am aproape deloc temperatură şi mă simt, oarecum, bine. Pentru oricine e mai bine să ştie adevărul; oricare ar fi el. Adevărul meu e foarte amar.

În afară de capelan mai vine să vorbească cu mine şi doctorul. Îmi repetă mereu ce am şi ce va trebui făcut pentru ca să mă însănătoşesc. Ştiu de acum programul pe de rost, chiar dacă nu am dat nici un semn că îl ascult. Ştiu cîte operații voi avea, la ce intervale, în ce ordine, cît timp voi sta în sanatorii, ce fel de greutăți voi întîmpina în viață şi cum le voi putea face față... Şi mereu o ia de la capăt; cică trebuie să ştiu totul. Trebuie.

Doctorul e tînăr; încă nu e un salvator tipic de oameni, e mai degrabă un fel de funcționar în domeniul sănătății. Nu e chirurg? e bacteriolog. Cînd termină de vorbit, se aşează lîngă patul meu şi-mi cercetează de aproape fața. Nu ştiu de ce, doar nu poate fi nimic plăcut. Uneori şterge ceva, tamponul îl pune într-un castronel rotund de sticlă şi îl ia cu el.

Deasupra măştii îi strălucesc doi ochi, doi ochi frumoşi. Deasupra lor se arcuiesc sprîncene stufoase. Ochii au gene întunecate şi, cînd sînt obosiți, clipesc des. Sora Henderson se uită la el cu dragoste, ca o mamă la fiul ei. Apoi privirea îi alunecă spre mine şi imediat dispare toată duioşia, rămîne numai un panoptic.

Am să recomand, zice, să vă dezlege picioarele. Vreți? Vreau, nu vreau, oricum nu-i răspund. Orice-ar face, chiar dacă n-ar face nimic, mie mi-e indiferent. Cu oamenii am terminat-o.

Cel mai rău e noaptea. La ora opt sora îmi acoperă ochiul cu o bandă – soarele a apus – şi eu trebuie să dorm. În clipa aceea văd vizorul şi în el cresc aripi, văd traiectoriile trasoarelor din mitraliere şi o coloană de apă pe suprafaţa mării. Văd şi perdeaua zbătîndu-se la fereastra avionului părăsit, văd o explozie orbitoare. În gură am un gust amar şi simt miros de benzină. Altfel n-am nici un gust, iar cu mirosul, e tot aşa de ciudat. Voi mai simţi vreodată cum miroase părul Patricei?

Primul a venit George. A aşteptat mult o aprobare; au dat-o pentru o singură persoană şi numai pentru zece minute. Doctorii nu sînt încîntaţi de vizite, dar ce să faci, legăturile cu trecutul nu se pot rupe dintr-o dată.

La început nici nu l-am recunoscut; halatul alb schimbă aşa de mult un om! Că nu m-a recunoscut el pe mine, asta nu m-a mirat. O clipă, pînă s-a obişnuit cu semiîntunericul, şi-a plimbat ochii în jurul petei negre de pe pernă. Apoi a început să se clatine, s-a întors spre uşă şi a vrut să plece. Era galben.

— George!

Sora Henderson a ieşit în goană, într-o clipă s-a întors cu doctorul. Cu primul doctor pe care l-a întîlnit, dar asta nu contează, aici toţi sînt doctorii mei. Sînt cazul lor, toţi ştiu despre mine.

Stăteau toţi trei lîngă uşă. George, palid la faţă, doctorul uimit şi sora Henderson triumfătoare. Arăta înspre mine, glasul ei se reflecta de pereţii goi.

— A vorbit!

Da, am vorbi. Bariera s-a rupt. Voiam să mă întorc la viaţă. Cum mă va primi?

Doctorul a ieşit în fugă, s-a întors şi a mai adus doi.

— A vorbit!

Sînt din nou om, nefericit, dar totuşi un om viu. Nu mai sînt un invalid care tace, un monstru cu un singur ochi rece, care deoache. Nu mai sînt un vis de groază cu un rest nemişcat de faţă, care le apare prin somn, noaptea, surorilor tinere. Sînt doar un om, iarăşi sînt om.

Nu ştiu ce spun. Înşir propoziţii şi fraze frînte, vorbesc, vorbesc, încerc să articulez. Labialele nu le pot pronunţa deloc, sibilantele foarte greu. George se apropie ca în transă, doctorii în urma lui. Doctorii zîmbesc. Acum sînt, în sfîrşit, al lor, acum pot să înceapă să mă vindece. Pînă acum nu se putea; pînă acum m-au ţinut doar în viaţă.

— Nu înţeleg, repetă.

George e derutat, vorbeşte în limbajul transmisioniştilor. Nu înţeleg, repetă. Va adăuga şi că mă aude cu tăria unu?

Nu adaugă nimic, e foarte încurcat. Ştiu, nu e plăcut ceea ce vede? Pata asta arsă cu un cerc de coajă împrejur arată urît, pe perna albă iese şi mai mult în evidenţă. Ori l-au surprins nările acestea largi, cosite parcă? Ori poate gaura neagră din locul gurii? Mai sărută-mă, zicea Patrice. Nu, nici asta nu e; cel mai mult îl sperie ochiul, ochiul care deoache, rotund şi rece.

Aş vrea să ştiu dacă trăiesc cu toţii, aş vrea să ştiu de ce a venit tocmai el, aş vrea să ştiu ce fac şi mai ales aş vrea să ştiu... Ah, de Patrice nu trebuie să întreb. Pot să întreb de toţi, da, numai de ea nu, niciodată. Pentru ea am murit.

— Au vrut să vină toți, nimeni nu voia să renunțe, nici Pavel, nici Frank, nici Tommy. Pavel zicea că el trebuie să vină, că e concetățeanul tău iar Frank şi el, că te înțelege cel mai bine. Puştiul a vrut chiar să se bată cu Tommy, îl cunoşti doar, că el vine, ştie el cel mai bine de ce. Pînă la urmă s-au înțeles să vin eu. Sînt cel mai în vîrstă şi asta a decis.

Sora Henderson şade iarăşi lîngă pat. Iarăşi e ca un panoptic. Nu-i scapă nici un cuvînt, urmăreşte totul fără încetare. Doctorii au plecat. Afară fluieră o mierlă.

— Am căzut bine cu toții. Frank s-a lovit puțin la un picior. Ne-au dat concediu, acum zburăm pentru antrenament şi aşteptăm ordinul de plecare la odihnă.

Aşadar au primit concediu. Şi eu am primit cîndva, şi nu eram singur. Eram doi şi ne țineam de mînă, iar acum trebuia să am din nou concediu, şi iarăşi nu singur.

— George, te rog, ce fa...

Nu, nu spun pînă la capăt, oricum, probabil, nu m-ar înțelege. Poate că şi-ar da seama ce întreb, adică de cine întreb, dar nu m-ar înțelege. Durerea se poate recunoaşte, se poate oarecum descrie, dar nu se poate înțelege. Şi pe urmă, George s-a exprimat întotdeauna ciudat despre femei. Nu voi întreba, nu. La ce mi-ar ajuta?

— Ce face Patrice?

Cine a vorbit? Eu, n-am rezistat, a izbucnit din mine. Da, ce face Patrice? E tot aşa de frumoasă? Cît de mult mă iubeşte? Mă mai iubeşte sau nu? Trebuie, a jurat. Trebuie, trebuie!

— Doamne dumnezeule!

Ce ciudat se poartă astăzi sora asta? De ce mă tot întrerupe?

— Ce face Patrice? Ca să-ți spun drept, nici nu prea ştiu. N-am cunoscut-o prea bine, am văzut-o doar de vreo două ori. Am să mă interesez însă şi am să-ți trimit vorbă. Şi cum dormi, dormi bine?

Nu-i răspund, îl privesc. George începe să se îndrepte pe scaun şi să se îndepărteze, priveşte spre uşă, desigur nu-i face plăcere să fie singur cu mine. Cum aşa? Nu ştie ce face Patrice? Cum aşa? N-o cunoaşte bine? Ce zice? Ce fel de prostii îmi spune? Cine din flotilă n-ar cunoaşte-o pe Patrice, cea mai frumoasă şoferiță din RAF? Pe Patrice cea cu părul blond, cu ochii albaştri, pe fermecătoarea Patrice, adorată de toți? Pe Patrice, care l-a ales pe unul, pentru totdeauna, numai pe unul. Ce tot spune George?

— Pentru astăzi gata, nu pot să vă mai permit nici un minut.

Sora anunță sec, nici nu se aşteaptă la vreo împotrivire. A calculat bine, George se ridică imediat. Duce, disciplinat, scaunul în colț şi apoi îmi zîmbeşte încurcat.

— Trebuie să plec de-acum. Toate cele bune, fă-te repede sănătos. Te aşteptăm din nou în echipaj. Am să-i salut pe băieți din partea ta. Pe toți, da?

Dau din cap. Bine, să-i salute pe toți. Pe toți, pe toți, să nu uite pe nimeni. Pe cine aş mai putea eu interesa? Din uşă mai strigă:

— La revedere, băiete, la revedere pe curînd.

Uşa rămîne deschisă, sora îl conduce. Se aud cîțiva paşi, apoi un glas cunoscut strigă:

— Soră, e groaznic! Niciodată nu m-aş fi aşteptat că...

— Pssst! Nu vorbiți aşa de tare, haideți....

Nu ştiu unde trebuie să se mai ducă, dacă mai departe de uşă sau după doctor. Oricum, e totuna, acum ştiu că de Patrice nu trebuia să întreb. George e bărbat şi n-a rezistat. Ce se

poate aştepta de la o femeie? Nu te voi părăsi niciodată, niciodată, orice s-ar întîmplă. Niciodată, Patrice?

Afară cîntă, mereu, mierla...

Al doilea a venit Batchelor, cu adjutantul. Au intrat amîndoi hotărîţi pe uşă şi oarecum veseli, bine dispuşi. Le-au spus desigur, dinainte, cum să încerce să mă ia.

— Ei, sergent, sîntem aici, am venit să te felicităm.

Puterea de adaptare vizuală – am învăţat deja termenii medicali – e mare la aviatori. Tocmai cînd Batchelor termina de vorbit, adjutantul s-a retras spre perete şi s-a rezemat. Aşa stăteam eu cîndva în sală, în timpul expunerii misiunii. Stăteam rezemat şi mitraliorii mormăiau împrejur. Era bună dispoziţie. Oare tot aşa de palid eram? Ăstuia de lîngă perete i-e rău, i-e rău de-a binelea. Probabil că din cauza căldurii şi a aerului stătut; răsuflarea mea miroase. Mereu am un gust neplăcut în gură. În gură? La urma urmei, doctorii poartă mască nu numai pentru a nu respira asupra mea.

— A fost bine, foarte bine. În ordinul pentru decorare stă scris că ai reuşit să continui lupta în ciuda rănilor, că ai doborît un avion de vînătoare şi că pe al doilea l-ai reţinut pînă v-a venit ajutorul. Iar polonezilor le-am trimis o scrisoare de mulţumire. Cu siguranţă că ai să te bucuri.

Batchelor vorbeşte, vorbeşte, ţine capul drept, nu se uită la mine, nu exist pentru el. Cunosc acest truc, se aplică la înmormîntări şi la concerte, atunci cînd se cîntă ceva grozav de trist. Încă mai înainte de a începe să-i tremure bărbia, omul se dematerializează, îşi decu-plează simţurile, dispare din mediul în care nu vrea să fie.

— Şi îţi mai doresc să te faci repede sănătos. Pe avansare poţi să contezi sigur. Ne ghidaserăm la dumneata mai de mult, dar n-am putut să te propun odată cu Řeřicha, recunoşti şi dumneata meritele lui în calitate de comandant de avion.

Da, recunosc meritele lui Pavel, recunosc meritele oricui. E nebun Batchelor ori sînt nebun eu? Ce, acum poate să mă intereseze aşa ceva?

— Cine v-a adus, domnule?

Batchelor s-a uitat la mine, dar imediat şi-a plecat privirea.

— Vreau să spun, domnule, care şofer v-a adus?

— Aha, şofer! Nici unul, sergent, am împrumutat de la corpul de armată un avion curier. Ştii, sînt multe obligaţii, nu se poate pierde timpul. Văd, din întrebarea dumitale, că te interesează ceva anume. Pot să te ajut în vreun fel? Cu mare plăcere, cu mare plăcere aş face asta.

— Nu, mulţumesc, domnule, sînteţi foarte amabil. Acum aş vrea să nu mă mai uit la el, dar nu pot întoarce capul. Pot numai să aştept să se retragă din cîmpul meu vizual.

— Iertaţi-mă, domnule...

Henderson e zeul răzbunării. Citeşte oare gîndurile? Amîndoi îşi dau grăbiţi rămas bun şi pleacă şi mai grăbiţi. În încăpere s-a făcut întuneric. Asta-i din cauza ferestrelor acoperite, desigur, dar probabil se întunecă şi afară. Cît e ceasul? Nu ştiu, pentru mine noaptea începe cînd mi se pune banda pe ochi. Vor ajunge cu bine acasă? Precis n-au radio la bord, ar fi păcat de Batchelor.

Voi mai zbura vreodată?

La a treia vizită au venit toți odată. Toți cinci. S-a terminat repede. Tommy numai a privit şi a rămas pe coridor; îl înțeleg, nu suportă aşa ceva. Încă atunci, în avion, cînd m-a scos din turelă, îi era mai rău aproape decît mie. George a ieşit după el, cică vrea să fumeze. Nu vrea să-mi spună nimic despre Patrice, bine. Pavel a stat ca o coloană de sare, a scos numai cîteva vorbe. Aşteptam mai mult de la el. Nu ştiu de ce e aşa de stupefiat, doar i-au spus cum arăt.

— Cum te-au salvat, Pavele?

— N-am vrut să mă leg, mă temeam de incendiu. La aterizare m-am lovit la cap, am leşinat probabil. Cînd mi-am revenit, eram aplecat peste al doilea scaun. Avionul era gol, plecaseşi. Am ieşit, am alergat cîțiva paşi şi am leşinat iarăşi. Acolo m-au găsit după explozie

Aha, pe cînd eu înconjuram avionul spre ieşirea în caz de accident, Pavel a ieşit pe partea cealaltă a cabinei. De aceea nu ne-am întllnit. Nu trebuia să-l caut; a fost în zadar. Lui nu i-am ajutat cu nimic şi pe mine m-am nenorocit. Bine, dar cine ştia asta atunci? Cine cunoaşte lucrurile dinainte? Cine vede în viitor? Prin faptul că nu a sărit şi a aterizat, a făcut atîta pentru mine! Nu puteam să-l las acolo, nu; trebuia să mă conving măcar.

— Pavele, îți mulțumesc că nu m-ai părăsit atunci. Una spun şi alta gîndesc. Trebuia să mă lase acolo, ar fi fost mai bine; şi pentru mine şi pentru cei din jurul meu. Mi se pare că şi ceilalți gîndesc la fel, dar nu vor să spună.

Intervine şi Frank. Pînă acum a tăcut şi m-a privit cercetător; n-a întors nici măcar o dată capul. Asta-i firea lui filozofică; un timp a fost înscris şi la medicină.

— Noi trebuie să-ți mulțumim ție, toți. Fără tine n-am fi terminat norma, ne-ai ajutat de cîteva ori. Acum mergem la odihnă şi e şi meritul tău. De aceea îți mulțumesc, pentru mine şi pentru ceilalți.

Ce să-i răspund? Îmi pare însă bine să aud asta. După mult timp, îmi pare bine de ceva.

— Ce tot spui, Frank, doar asta era obligația mea, altfel nu puteam să fiu mitralior.

— Domnilor, e timpul...

A vorbit conştiința mea din panoptic. Sora Henderson îi dă afară.

— La revedere, băieți, petrecere frumoasă. Şi cînd veți începe din nou, fiți atenți, ar fi păcat de voi.

Da, să fie atenți. Şi dacă nu ştiu cum se procedează, să vină la mine. Eu ştiu acum.

Cel mai mic, cel care n-a scos nici un cuvînt, a venit înapoi.

— Eu am să mai vin la tine încă o dată, singur. Pentru mine nu te-ai schimbat. Eu te văd mereu la fel şi tot aşa te voi vedea şi de acum încolo, Frumuşelule.

Puştiul a ținut într-adevăr la mine. Astăzi n-aş fi suportat să-mi spună aşa altcineva, dar la el sună natural. Simt o căldură în piept şi aş vrea să zîmbesc, dar nu merge. Au îndurat destul în zece minute, de ce să-i amărăsc şi mai mult? Gaura aceea în locul gurii trebuie să fie înspăimîntătoare.

Henderson pleacă, predă schimbul.

— Noapte bună, Frumuşelule.

Să încep s-o blestem? Să încep să mă zbat în legături? Totul ar fi zadarnic, ca şi viața mea de pînă acum. Femeia ştie să rănească magistral. Şi, în definitiv, sora Henderson poate

să-şi permită acest lucru, are dreptul. Poate că aşa e mai bine: să loveşti unde doare mai tare. Atunci durerea nu mai este închisă şi are pe unde ieşi.

— Noapte bună, soră.

19

— Toamna îmi plăcea cel mai mult.

Toamna? De ce nu vara, cînd totul străluceşte, cînd înfloresc luncile şi se zbenguiesc copiii, cînd ploile sînt calde şi nopţile frumoase? Doar toamna e tristă.

Locotenentul Joubert vorbeşte rar, cu pauze; vorbeşte greu, ca şi mine. Cel mai greu ne vine să articulăm cuvintele.

— Uită-te împrejur, uită-te bine. Nu e frumos? Priveşte scoruşele acestea, cum strălucesc. Ce e mai frumos şi mai simplu decît o brînduşă de toamnă în iarba cosită?

Mă uit împrejur, mă uit bine. Are pe undeva dreptate, chiar şi porumbelul acela e frumos. N-ar lfi însă mai frumos primăvara, plin de flori? Poate că are dreptate; poate că aşa vede el. Ori poate că aşa simte şi asta e greu de explicat. E greu să contrazici pe cineva în sentimentele lui.

— Poate ai dreptate, Louis, ba chiar ai dreptate. Joacă, e rîndul tău.

Louis încearcă să apuce mai bine bastonul şi să-şi facă vînt. E partenerul meu, la joc şi în viaţă. A fost pilot de vînătoare, un pilot bun. Se întorceau dinspre Le Havre, unde aruncaseră paraşutişti deasupra Brunevalului. Înainte de Hastings i-a luat foc motorul. Pe cînd plana pe deasupra coastei, i-a făcut explozie rezervorul; s-a prăbuşit de la şapte mii ca un meteor Paraşuta a reuşit s-o deschidă chiar deasupra solului.

Încet, foarte încet, Louis ridică bastonul şi încearcă să lovească iute ca mingea albă să se deplaseze puţin. Data viitoare am să i-o pun pe un muşuroi, poate că o va nimeri mai uşor. Louis are în loc de degete nişte ghiare încovoiate, arată ciudat. În ceea ce priveşte faţa, stă însă mai bine ca mine; nu i-a fost aşa de arsă ca a mea. A şi suportat cîteva operaţii, se vede imediat. Are deja buza superioară şi piele nouă la obrazul stîng. Pielea e galbenă, cîteodată ridem amîndoi şi zicem că e parcă de găină. Îmi vine să rîd şi de urechile lui Louis. Cînd a sărit i s-a agăţat casca şi acum i-au mai rămas din ele nişte cornete ascuţite. Îi vor pune altele, cică vor fi ca făcute la strung, identice una cu alta. Se bucură de pe acum, nu va mai fi aşa de bătător la ochi din spate. Oare din ce se fac urechile omeneşti?

Eu, din spate, nu bat deloc la ochi; arăt ca un om. Din faţă e mai rău; în locul feţei am o pată neagră, tăiată după forma căştii. O pată neagră fără obraji, doar bărbia şi umerii obrajilor ies în afară. Nu am voie să ies între oameni, s-ar isca dificultăţi. Odată mă uitam pe fereastră, mai de la distanţă, şi m-au văzut nişte copii. Doi dintre ei au început să ţipe şi au luat-o la fugă. Unul, cel mai mic, nu a mai putut, a rămas pe loc, i se zbăteau umerii şi sughiţa, au

trebuit să-l ducă de acolo. Imediat mi-au dat o cameră cu fereastra spre grădină, ca să am, cică, o vedere mai frumoasă. Pacienții din grădină s-au obişnuit cu mine; sînt şi ei militari. Mâncarea mi se aduce; nu merg în sala de mese. M-au trimis o dată, de încercare, în sala de mese – medicul primar a vrut asta – dar ceilalți s-au ridicat şi au plecat de la mese. E vorba, desigur, de pacienți obişnuiți au plămînul străpuns, ori sînt fără o mînă sau ceva de genul ăsta, la care te poți uita. Au plecat, dar a doua zi s-au scuzat, am primit unsprezece scrisori. Probabil aşa au fost sfătuiți, dar asta n-are importanță. Mi-a plăcut, aşa trebuie procedat. Am greşit, scuză-te – aşa cum s-a scuzat Tommy pentru exploziile din gara Hanovra. Oare ce fac băieții? Ce face Patrice, cum o duce? Jumătate de an e mult timp. De ce nu mi-a scris niciodată, o fi sfătuit-o şi pe ea cineva aşa? Poate că părintele Deere, care e un om înțelept. A apucat două războaie; ştie de ce e în stare iperita.

Şi aici sînt singur în cameră, bineînțeles. E frumos aici, curat. În sanatoriile militare sînt foarte stricți în privința asta. Am acum uniformă de ofițer, numirea m-a prins încă la Ely. Capăt tot ceea ce doresc, mi-au luat numai cravata şi bretelele, iar pentru masă mi se împrumută o lingură. Mi-au controlat de asemenea şi geamantanul, am băgat de seamă imediat. Sora Henderson mi-a spus că au căutat lame. Mi-a venit să rîd, la ce mi-ar fi trebuit? Sora Henderson e şi ea aici, au trimis-o după mine de la Ely; mă stimează toți. Ziua doarme, iar noaptea stă lîngă mine în cameră. N-are nici un rost, ferestrele au gratii iar uşa nu are clanță, ci doar o broască patent.

Nu ies pentru mult timp afară din clădire. A fost la mine medicul primar cu un doctor, mi-au vorbit în toate felurile; în spitale se pricep la asta.

— Ascultați, n-am vrea să facem o greşeală. Tratamentul dumneavoastră trece într-o etapă nouă. Vă acord libertate deplină, dar să nu ne faceți mai multe greutăți decît avem. Recunoaşteți că avem şi aşa destule griji cu atîția pacienți?

Dau din cap, recunosc. La etajul de dedesubt cineva țipă îngrozitor, noaptea. Doctorii care trebuie să-l asculte mereu, să vadă mereu numai durere şi lucruri urîte, au, desigur, multe griji. Eu îi spun sanatoriu, dar de fapt se numeşte centru de reabilitare şi e plin de invalizi. Au suferit o operație sau aşteaptă să meargă la alta.

— Aveți voie să ieşiți afară, cît doriți. Am doar o condiție. Totdeauna va fi cu dumneavoastră cineva, sora sau un alt pacient, ca să ştim ce faceți. Doar nu vreți să ne faceți dificultăți, nu?

Dau din cap, nu vreau să fac dificultăți nimănui. Le-am făcut greutăți altora, cele mai multe probabil tatii. De ce am plecat atunci? De ce nu am rămas acasă? Nu sînt militar de carieră, la război nu mă pricep, ce altceva putea să mi se întîmple decît o nenorocire? Militarii au rămas şi eu am plecat. N-am avut minte.

— Puteți să mergeți unde vreți. Dar deocamdată ar fi cel mai bine să ieşiți pe terenul de golf, e la marginea pădurii, acolo vă veți putea mişca mult. Şi locotenentul Joubert se duce acolo, se simte bine acolo.

Aşa că acum ne plimbăm pe terenul de golf şi ne simțim bine. Sîntem singuri. Ajunge că eu îl păzesc pe Joubert şi el pe mine. Medicul primar e foarte perspicace, nu se spînzură doi deodată.

Mingea albă sare pe iarba îngălbenită, rupe micile brînduşe de toamnă, se rostogoleşte peste ele, zburdă. La marginea pădurii se coc scoruşe; deasupra lor veghează o zadă bătrînă. Sus de tot, trec gîşte sălbatice. Zboară dintr-o țară în alta; pentru ele războiul nu contează.

— Priveşte, sînt în formație.

Louis loveşte mai întîi cu bastonul. Mingea sare puțin.

— Nu am nevoie să mă uit, le aud cum gîgîie. Nu-mi place să mă uit spre cer.

Da, am observat, ține mereu capul plecat, cerul îi aduce aminte de ceva.

— Ai vrea să te mai întorci acolo? Louis se înviorează.

— Unde?

Arăt în sus, spre cupola cenuşiu-albastră care ne-a atras şi ne-a pedepsit pe amîndoi.

— Acolo,

— Nu! Aş vrea să mă întorc acolo. Arată undeva spre răsărit.

— Unde, Louis, ce e acolo?

— Acolo? Acolo e Charleroi...

Serile sînt lungi, din ce în ce mai lungi. Oare numai din cauza toamnei? Cred că nu, trebuie să mai fie ceva.

Uneori citesc, numai puțin; nu am voie încă să-mi obosesc ochiul. Cîteodată îmi citeşte sora Henderson. Nu alegem, o dată e Shakespeare, altădată un roman polițist. Sora zice că sînt un ascultător recunoscător. Sînt recunoscător, asta-i adevărat. Sînt recunoscător pentru că nu trebuie să rămîn singur noaptea. Noaptea mă tem. De cum încetează toate zgomotele şi banda îmi acoperă ochiul, văd aripile în vizor şi coloana de apă pe mare.

Cîteodată adoarme înaintea mea şi atunci mă scol uşurel şi sting veioza. O dată m-am aplecat şi deasupra fotoliului şi am vrut să-i iau cartea din mînă, dar m-am răzgîndit. Ce s-ar fi întîmplat dacă s-ar fi trezit şi m-ar fi văzut, ar fi văzut deasupra sa fața mea? Cînd sora doarme, stau liniştit, nici nu mă foiesc în pat şi nici nu tuşesc. O respect. Rezistă să mă privească, ea singură dintre toți; niciodată nu întoarce capul. Poate că dacă, Patrice ar fi mai mult timp cu mine, poate că şi ea...

— Ştii, Frumuşelule, un om ca dumneata poate să devină doar mai frumos, mai respingător nu, să ții minte asta. Iar dumneata mergi înspre mai bine, mereu mai bine. Fața ți s-a înnegrit, dar nu mai e umflată, gura nu-ți mai miroase, mîinile poți să le mişti, mergi. Ce vrei, nu se poate totul dintr-o dată. Trebuie să te vindeci pe etape, boala dumitale nu e anghina. Şi mai întîi de toate trebuie să ți se vindece sufletul, Frumuşelule. Mai întîi sufletul şi pe urmă celelalte, mă înțelegi?

Sora Henderson are dreptate, situația mea s-a mai îmbunătățit. Şi trebuie să mă vindec pe etape, mai întîi să-mi vindec sufletul. Mai întîi sufletul, e clar?

— Soră, de ce ai venit după mine de la Ely?

— De ce? O fată tînără n-ar fi stat cu dumneata; nimeni n-ar fi putut să-i dea ordin. Şi nici nu a încercat cineva. Singur nu poți rămîne. Pe cine să caute? Oricum ar fi trebuit un om, ori la spital ori la sanatoriu. Aşa că m-au trimis pe mine.

— Bine, te-au trimis pe dumneata. Dar nu erai obligată să vii.

— Eram sau nu, acum sînt aici. Şi cînd îți spun ceva, aşa trebuie să faci. Şi mai ales nici un fel de prostii, Frumuşelule, nici un fel de prostii. Ține minte! Cele mai mari neplăceri le-aş avea eu.

Sora nu mai e o figură de panoptic; are şi inimă. Nu voi face nici un fel de prostii; ar avea neplăceri. N-ar merita asta. La urma urmelor va pleca şi ea odată...

Îmi arată o fotografie.

— Uită-te, Frumuşelule, uită-te bine!

— Un militar, infanterist, frumos băiat. Cine e?

— Cine e? Nu e nimeni, ăsta a fost Hugh.

— Cine a fost Hugh, soră?

— Hugh a fost fiul meu.

Cu un etaj mai sus iarăşi țipă cineva; ascult şi nu mă simt în apele mele. Sora întoarce abajurul, veioza îi luminează fața. E precis miezul nopții, ar trebui să ne culcăm. Nu mai vreau să ştiu nimic.

— Iartă-mă, soră.

— Nu-i nimic, Frumuşelule, nu-i nimic. Ştii unde a căzut? N-ai de unde să ştii, bineînțeles. A căzut la Dunkerque. A căzut în războiul al doilea, iar tatăl meu a căzut în primul.

— Iartă-mă, soră, n-am vrut.

— N-ai vrut, n-ai vrut. Dar acum vreau eu. Numai pe dumneata te-a lovit nenorocirea? Alții nu mai suferă, numai dumneata? Mi-aş da capul ca Hugh să fie în viață, nu numai fața!

N-am văzut-o niciodată astfel. Nu mai e o figură de panoptic, e în ea foc şi vrăjmăşie, e în ea pasiune şi dragoste, e femeie. Se scoală, vine spre mine, obrajii îi ard.

— Vrei poate să-mi spui, că eu măcar am undeva linişte, că pot să mă întorc acasă şi că dumneata n-ai casă, că ți-au luat-o? Nici eu nu am casă, înțelegi? Eu sînt din Coventry! Din Coventry, Frumuşelule, desigur mă înțelegi, eşti aviator. Şi în ruinele căsuței de lîngă Broadgate a rămas bărbatul meu. Acum mă înțelegi? Ştii acum, de ce am venit după dumneata? Ai priceput acum totul?

Încerc să mă cufund în pat, dar nu se poate, saltelele militare nu sînt moi. Dacă mi-aş putea ascunde măcar capul; mi-e aşa de ruşine. Eu doar din cauza feței...

Am crezut că a adormit. Nu, e doar singură cu gîndurile ei; cu gîndurile sale omul preferă să fie singur. Astăzi însă e pornită spre mărturisiri.

— Hugh semăna oarecum cu dumneata, Frumuşelule. Am tresărit. Oare a ars şi el? La ce altceva putea să se gîndească? Doar nu poate să ştie cum arătam înainte.

— Nu te mira, îți cunosc fotografia din legitimație. Au trimis-o de la flotilă; a cerut-o spitalul. Au mărit-o, au vrut să-şi facă o imagine despre felul cum arătai.

— Despre felul cum arătam? La ce bun să ştie cum arătam? Niciodată nu voi mai arăta la fel, la ce bun?

— Ba nu, te înşeli, figura are proporțiile ei şi acestea trebuie păstrate. Ştii că n-au să le redea întocmai, niciodată nu se pot reda întocmai, dar vor încerca. În chirurgia plastică doctorul trebuie să fie artist.

— Cînd vor începe odată, soră, cînd vor începe?

— Nu fi nerăbdător, corpul are nevoie de timp. Întîi trebuie să se vadă în ce măsură se regenerează țesuturile. Nu se poate altoi pe o creangă uscată.

Încerc să-mi amintesc ce ştiu din latină, încerc să o înțeleg. E înțeleaptă, ştie să explice totul, simplu şi clar.

— Ce ai fost, soră?

— Nu înţeleg. La ce te gîndeşti?

— Unde ai lucrat înainte de război, în ce domeniu?

— N-am lucrat nicăieri, Frumuşelule, doar am avut familie. A trebuit să am grijă de ea. Omul nu poate face bine două lucruri dintr-o dată.

— Şi cum de te pricepi la toate, şi la medicină?

— Ei, prostuţule, nu mă pricep la nimic. Aud pe ici pe colo cîte ceva, pun lucrurile cap la cap şi gata. Dumneata crezi că ceilalţi fac altfel?

— Soră Henderson, dacă tot te pricepi la toate...

Mă priveşte bănuitoare. Cum alătur numele de meseria ei, nu mă simt bine sau vreau să mi se explice ceva, ceva complicat. La douăzeci de ani omul nu cunoaşte prea multe, n-ar trebui să poarte răspunderea.

— Soră Henderson, mă va mai iubi cineva?

Am vrut să întreb dacă mă va mai iubi Patrice. Nu ştiu ce e cu ea, nu-mi scrie, în vizită nu a venit. De fapt în vizită nici n-a putut să vină, aş nedreptăţi-o. Mie şi lui Louis ne sînt interzise vizitele, ca să nu ne deranjeze nimeni fără motiv. Chiar şi cînd mă plimb prin grădină şi pe teren trebuie să port un văl. Nu în sensul strict al cuvîntului, bineînţeles, dar e mai bine, în grădină sînt muşte şi ar putea să mi se infecteze faţa. Medicul primar are grijă de mine.

— Soră, ai auzit?

Probabil că n-a auzit, poate că a adormit. Am vorbit mult astăzi, mă dor maxilarele. Să vorbeşti fără buze e foarte obositor. Trebuie să te ajuţi de bărbie şi glasul sună foarte înfundat.

— Dacă te va mai iubi cineva, Frumuşelule? Mama dumitale întotdeauna. Iar eu te iubesc acum.

Pe culoar cineva plînge. Va trebui să fiu şi mai liniştit noaptea, n-am băgat de seamă pînă acum că prin uşă se aude totul. Cine poate fi oare, doar nu o femeie, aici nu sînt nici un fel de paciente? Sau se aude cineva prin fereastră? Poate că...

— Soră! De ce plîngi?

— Nimic, nimic... mi-am adus aminte de soţul meu, cum am vorbit despre el. Ori Hugh m-a umplut de durere? Nici nu mai ştiu. Femeia e gata oricînd să plîngă. Noapte bună, Frumuşelule, e foarte tîrziu. Ai pierde mîine dimineaţă cu Louis.

Mă gîndesc că eu şi Louis am pierdut amîndoi, Louis tocmai acolo unde a cîştigat Wilhelm Cuceritorul, dar nu-i spun nimic. Mi-a răspuns la ce am întrebat-o. Răspunsul nu trebuie să fie întotdeauna direct, uneori ajunge că lasă să se înţeleagă...

20

Vinerea, sora Henderson are zi liberă. Se duce la rude la Reading, sanatoriul nostru de lîngă Swindon nu e departe. Uneori, cînd poate să rămînă şi în timpul weekendului, o aduce înapoi cu maşina fratele ei; în trenul de la Londra se găsesc greu locuri duminică seara. Fratele ei are un atelier de reparat maşini, poate să mai facă rost de benzină.

Domnul Burns e un om interesant, sora lui povesteşte cîteodată despre el. L-am văzut de două ori pînă acum, îi aşteptam să vină. Ce altceva am de făcut decît să aştept. Eu aştept într-una. Aştept mîncarea, aştept somnul şi aştept primăvara. Acum o aştept şi pe soră; sînt trist fără ea.

Au sosit duminică după-amiază, încă pe lumină, şi sora l-a luat pe domnul Burns în grădină, să se odihnească. E destul de în vîrstă şi nu-i place să se grăbească.

Stăteam în spatele perdelei – duminica, în zi de vizite, nu ies – şi încercam să-mi dau seama despre ce vorbesc sora şi domnul Burns.

Domnul Burns e încă un bărbat bine, cu guler alb şi ghetre. Are o piele cam cenuşie; îl supără ficatul. Domnul Burns a trăit în America de Sud, a fost funcționar la o societate maritimă. A strîns ceva bani acolo, acum repară automobile. Nu chiar el, are pentru asta cîțiva oameni. Nu prea mulți, acum se circulă puțin cu maşinile, dar încă face față, slavă domnului. La maşini se pricepe bine; cunoaşte şi viața.

Domnul Burns stă pe o bancă iar sora a urcat sus. O recunosc imediat; bate de două ori scurt la uşă şi deschide; are cheia ei. Sora de zi e bucuroasă, poate să plece mai devreme. Se plictiseşte toată după-amiaza cu un roman gros; cu mine nu poate să vorbească. Eu nu vorbesc cu oricine, ci numai cu cine am chef. Vreau să vorbesc cu sora Henderson, vreau să vorbesc cu Louis, şi... ajunge. Pe ceilalți din jur îi ascult numai, dar nu vorbesc cu ei. Din cînd în cînd mai schimb o vorbă cu doctorul; asta trebuie s-o fac.

Sora de zi pleacă şi eu alerg spre sora Henderson şi mă aplec asupra mîinilor ei. Sora mă mîngîie pe pâr şi îmi spune cîrlionțatule şi crețule. E atît de bună cu mine din noaptea cînd a plîns. Nimeni nu ştie cît de mult ținem unul la celălalt.

— Frumuşelule, ți-am adus plăcintă cu mere.

Îi mulțumesc, îmi scot vălul şi încep imediat să mănînc. În fața sorei de zi port vălul, în fața sorei Henderson nu. Numai dacă mai apare cineva, atunci mi-l pun.

— Soră, plăcinta e grozavă, e într-adevăr grozavă. Mănînc încet, cu poftă, adun şi fărimiturile. Sora mă urmăreşte, nu zice nimic. Ne simțim bine.

— Frumuşelule, fratele meu ar vrea să vorbească cu dumneata.

Mă opresc – doar ştie că eu nu vreau să vorbesc cu nimeni, că nu mă interesează. Fratele ei ar vrea să vorbească cu mine, despre ce oare? Nu mă cunoaşte, nu m-a văzut niciodată, atunci de ce? Probabil că ea i-a povestit despre mine.

Şed, împăturesc şi despăturesc şervetul în care a fost plăcinta. Ce să-i răspund? E doar fratele ei, nu pot fi atît de nepoliticos. De ce însă nu-mi vine să-i răspund? De ce am iarăşi acelaşi sentiment ca atunci cînd şovăiam să intru după Pavel în fuselajul Alicei?

— Pot să ştiu despre ce?

— Doar aşa, Frumuşelule. Vrea să discute, i-am povestit despre dumneata. Totdeauna îi povestesc despre dumneata. Ştii, eu nu mai am pe nimeni despre cine să povestesc...

Ultima propoziție o spune aproape pe şoptite.

Domnul Burns aşteaptă încă pe bancă, desenează ceva în nisip cu bastonul şi urmăreşte vizitele. La militari vin mai ales femei şi domnul Burns le priveşte cu interes; e holtei bătrîn.

— Frumuşelule, dumneata ai să mă înțelegi. Fratele meu ştie cum arată lepra.

Aha, vrea să-mi dea de înțeles să nu mă ruşinez. Lepra este sinonimă cu fețele acelea leonine cu nasul teşit şi cu buzele devorate. Dar asta nu înseamnă nimic față de mine, absolut nimic. Poate față de Louis, oarecum, dar față de mine? Ce, în cazul leprei carnea e arsă pînă la os?

— Soră, dacă aşa doriți, mă rog. Dar i-ai spus totul, chiar totul?

— Bineînțeles că totul. Şi vei purta vălul, aşa că nu se va vedea nimic. Îți mai pui şi ochelari şi totul va fi în ordine.

Am nişte ochelari mari, fumurii, cu lentilele încovoiate ; îmi ajung pînă la tîmple. Cînd îmi pun ochelarii şi fixez vălul cu fularul şi cînd îmi pun şapca şi ridic gulerul hainei, nu se observă aproape nimic; am controlat asta în oglindă. Am controlat de o sută, de o mie de ori. Acum am oglindă în cameră, cică trebuie să am, trebuie să privesc adevărul în față ca să mă obişnuiesc. Mai întîi trebuie să-mi vindec sufletul, a spus sora.

Ieşim pe uşa din spate, ne îndreptăm repede către fundul grădinii, în colț. Vizitatoarele mă urmăresc cu privirea, cele mai în vîrstă compătimitoare, cele mai tinere curioase. Probabil ar vrea să ştie cum arăt; pe femei le atrag tainele. Dacă ar şti într-adevăr...

Domnul Burns se ridică demn. Sora Henderson ne prezintă pe unul celuilalt. Englezii ştiu să prezinte, fac asta foarte normal. Aveți impresia că vă cunoaşteți cu celălalt de ani de zile.

— Mă bucur să vă cunosc, mă bucur foarte mult. Şi eu mă bucur şi sînt vesel, pentru că domnul Burns nu poate să mă cunoască deloc, aşa mascat cum sînt. Domnul Burns trece la subiect, nu şovăie.

— E o nimica toată, îi fac surorii mele, Mary, orice chef, cu mare plăcere.

Încerc să pricep de ce e domnul Burns atît de amabil şi ce am eu comun cu asta. Sora Henderson îi face semn din spatele meu, încearcă să-l facă să înțeleagă ceva.

— Valter, am uitat să-ți spun că nu m-am înțeles cu Frumuşelul asupra amănuntelor, abia acum trebuie să discutăm totul.

Acum sînt complet în afară, nu mai înțeleg absolut nimic. Doar eu n-am rugat-o nimic pe sora Henderson, nu am nevoie de nimic. Sora nu mai e acum soră, e o doamnă dintr-o societate filantropică.

Domnul Burns e puțin încurcat, dar numai puțintel. Un om de formația lui nu se pierde uşor; asta se vede. Îşi netezeşte haina şi vorbeşte, vorbeşte...

— Prost mai sînt, am dat pe față surpriza. Poate că se mai pot îndrepta lucrurile, noi bărbații ne înțelegem doar. Mary mi-a cerut, domnule, ehm... Mary ar vrea să se mai plimbe

puțin astăzi, cu maşina, şi poate că o puteți întovărăşi. Mi-ar face mare plăcere să vă ofer un loc în maşină. Dacă, bineînțeles, vă încredințați unor mîini bătrîne, ha, ha...

Să mă plimb! De jumătate de an văd numai militari, pacienți militari, doctori militari şi sanitari militari, de jumătate de an n-am mai fost printre oameni. De jumătate de an stau închis. De jumătate de an n-am auzit un rîs de femeie şi n-am văzut o vitrină de magazin.

— Soră, îți mulțumesc! Ce idee grozavă!

Mă reped la ea, o îmbrățişez şi mă învîrt cu ea. Grădina e aproape goală, cei rămaşi privesc uluiți.

— Dar pot oare pleca de aici, mă vor lăsa?

Buna dispoziție e dintr-o dată gata, entuziasmul s-a răcit. N-au să-mi dea drumul pe poartă. De atunci, de cînd au țipat copiii aceia sub fereastră...

— În privința asta n-ai nici o grijă, Frumuşelule. Medicul primar a spus că poți merge unde vrei, numai nu singur. Voi fi eu cu dumneata. Dacă nu vrei, nu ieşim pe poartă, ocolim terenul de golf.

— Dacă aşa crezi, soră, aş fii foarte bucuros, într-adevăr foarte bucuros. Iar dumneavoastră, domnule, nu pot decît să vă mulțumesc. Nici nu ştiți cît vă sînt de recunoscător. Nu vă voi deranja mult, mă voi plimba numai puțin, foarte puțin.

Domnul Burns se îndreaptă din spate. Nu prea se simte bine, are o inimă la fel ca sora lui.

Traversăm terenul de golf. Merg la mijloc, amîndoi mă țin la braț. Merg eu, merge sora Henderson şi merge domnul Burns. Mergem şi sîntem fericiți. Cel puțin eu sînt.

Dăm nebunatici cu piciorul în muşuroaie. Brînduşele de toamnă au trecut, iarba e de un galben murdar, ofilită. Se apropie iarna. În stînga e un porumbrel. La marginea pădurii sînt resturi de scoruşe ciugulite de păsări. Deasupra lor zada peste care au trecut gîştele...

— Louis!

Se opresc, aşteaptă.

— Louis ar vrea desigur să meargă şi el, soră. Te rog să-l aduci, tc rog foarte mult. Îmi dați voie, domnule Burns, pot să iau cu mine un prieten? E vai de capul lui, şi-a pierdut țara, familia şi fața.

Domnul Burns nu ştie ce să zică. Sora Henderson nu spune nimic, se întoarce şi o ia la fugă spre clădire. Domnul Burns priveşte în urma ei, zîmbeşte.

— A întinerit. Era rău cu ea. Ştiți, nu mai avea pentru cine să trăiască...

Pe deasupra pinilor trec nori, începe să se întunece, dar eu nu mai sînt trist. Sora Henderson are pentru cine să trăiască.

Louis nu prea voia, se pregătea deja de culcare, nu se simte prea bine. Dar vine, dacă aşa vrem noi. Vine cu plăcere, desigur, nici nu mai ştie dacă afară mai trăiesc oameni. Domnul Burns vorbeşte o franceză corectă, îi pare bine că o poate folosi în fața surorii lui. Sora Henderson trece cu privirea de la primul la al doilea, de la al doilea la al treilea, merge repede, ne ține de mîini, ne trage după ea. E rumenă la față, ochii i s-au aprins. Probabil a fost frumoasă în tinerețe. Cît de mult e oare de atunci? Şi de fapt e aşa de bătrînă?

— Să nu vă aşteptați la vreo minune, nu e nimic special. Dar se poate circula în ea, merge bine. Am parcat pe şosea, imediat după colț... Uitați-vă!

Frumoasă maşină, frumoasă, strigăm amîndoi cu Louis şi ne luăm la întrecere, care ajunge primul. Sînt primul, bineînțeles, alergam bine cîndva. Imediat după noi ajunge şi Mary, sora Henderson. Răsuflă greu, străluceşte toată.

Domnul Burns nu se grăbeşte, nu mai are unde. Vine încet, deschide, calm, portiera. Ne aşezăm, Louis vrea în față, s-a trezit pilotul din el. N-am să mă cert cu el, şi în spate e bine. Păcat numai că scaunul nu e întors cu fața înapoi...

Domnul Burns schimbă ceremonios vitezele, are timp. Vauxhallul aleargă, copacii de pe marginea drumului dispar tăcuți în spate. Mergem spre Reading, pe şoseaua cunoscută. Sora Henderson mă ia de braț, se apleacă spre mine.

— Frumuşelule, sînt aşa de fericită!

Copacii dispar în urma noastră şi domnul Burns discută cu Louis. Mergem spre Reading, pe o şosea cunoscută. Unde se termină?

— Domnule Burns, vă mulțumesc foarte mult, dar n-ar trebui să ne întoarcem?

Nu vreau să consume degeaba benzina din cauza noastră şi nici nu vreau să-l obosesc. Şi apoi aş vrea să fiu iarăşi în camera mea, iar sora Henderson să stea lîngă mine în fotoliu, să-mi citească şi să-mi povestească. Poate că ne-am ține şi de mînă, cum ne ținem acum.

— Să ne întoarcem? Ce vă trece prin cap, tinere, trebuie să vă arăt intreprinderea mea, trecem pe lîngă ea. Şi poate că ați vrea să vedeți şi unde merge Mary în weekend. N-am dreptate? Pînă în oraş mai sînt cîteva mile.

Are dreptate, tac.

Trecem pe străzi întunecoase, pe trotuare trec în viteză oameni. Apar dintr-o dată din întuneric şi dispar mai repede decît apuc eu să-i văd, mai îndeaproape, întocmai ca şi în viață. E bine aşa, nu ne vede nimeni nici pe noi. Louis are şi el văl şi ochelari, dar stă chiar la geamul din față, ar trebui mai bine să stea cu mine în spate.

— Domnule Burns, ați putea să fiți aşa de bun şi să opriți pentru o clipă?

Acum e momentul cel mai potrivit, trecem pe o străduță pustie. Domnul Burns frînează cam brusc, crede că nu mă simt bine. Mă îndrept din spate, cobor fereastra, mă aplec în afară şi mă uit în urmă. Nimeni nicăieri.

— Louis, te rog aşază-te puțin lîngă mine. Nu vreau să atragem atenția, ar putea să ne vadă cineva, la intersecție sau în general.

Dintr-o dată nu-mi mai place. În maşină e linişte, aşteptăm să vorbească comandantul. Părerea ei contează. A noastră poate să fie o sugestie, a ei e hotărîtoare. Sora e iarăşi o figurină dintr-un panoptic; se gîndeşte.

— Ba nu, Frumuşelule, aşa n-ar fi bine. Unul dintre voi doi trebuie să stea în față, altfel plimbarea nu şi-ar atinge scopul. Trebuie să mergeți ştiind că vă poate vedea cineva. Nu vă veți expune, desigur, dar nici nu trebuie să vă ascundeți mereu. Complexul acela grozav de inferioritate nu s-ar mai atenua niciodată. Cel mai bine ar fi să mergerți în față amîndoi.

— Soră, dar asta nu se poate, domnul Burns trebuie să conducă.

— Eu trebuie să conduc? Nu trebuie deloc, poate să conducă unul dintre dumneavoastră.

Tac multă vreme, mă atrage. Să conduc eu? Nu ştiu, după o pauză atît de lungă... şi numai cu un singur ochi... ar trebui să merg încet, nu voi aprecia bine distanța, nu mai am capacitatea de percepere a spațiului.

— Dacă îmi permiteți...

Louis mi-a luat-o înainte; începe timid. Îşi pune pe ghiare mănuşile, coboară şi înconjoară radiatorul.

— Aş vrea să încerc dacă pot mînui încă volanul şi schimbătorul de viteze.

Ei da, desigur, Louis încă nu şi-a luat gîndul de la asta.

Ne întorceam ieri de pe teren şi el a început deodată, că acum nu-i mai este frică de cer ,că ar vrea să se întoarcă acolo, numai de-ar putea ține manşa. Deci acum va încerca, pe pielea noastră.

— Cu foarte multă plăcere, cu mare plăcere, vă rog. Accelerația e puternică, ați băgat, desigur, de seamă. Am adaptat-o puțin, am umblat mult cu maşini americane, m-am obişnuit să demarez rapid.

Domnul Burns trece pe scaunul de alături. Vreau să mă ridic şi să trec în locul lui în față, aşa cum a recomandat sora Henderson, dar n-am reuşit să-mi trag mîna la timp. Probabil n-a băgat de seamă că în față schimbă locurile şi mi-a strîns-o. Voia, probabil, să-mi spună ceva, să-mi atragă atenția asupra vreunui lucru.

— Să rămîn aici ori să...

Am căzut pe spate cînd a pornit maşina. Louis încă nu e obişnuit cu înălțimea pedalei şi noi cu Mary rîdem. M-am ciocnit de ea, a trebuit să se prindă de mine. Mă tine de braț şi eu încordez muşchii.

— Ai practicat mult sportul, Frumuşelule?

— Am înotat destul de mult, soră, şi am practicat puțin şi luptele.

Spun asta anume cu modestie.

— Nu ştiam că ai un corp aşa de bine făcut.

— Cum aşa, Mary, ce tot spui? Îți aduci aminte de Ely? Îmi făceai baie în fiecare zi.

Se întoarce, nu ştiu de ce. Dar mă ține mereu de braț. Nu rezist să încordez mult timp muşchii; m-ar apuca cîrceii.

— Şaizeci, domnule, şi aş scoate din ea şi mai mult. Louis nu mai este un pacient sfios, Louis e pilot de vînătoare. Duşmanul e în raza vizuală. Gonim pe şoseaua neagră; acul vitezometrului s-a fixat la şaizeci de mile. Louis e uşor aplecat înainte, ca şi cînd ar fi adormit. Dar e chiar prea treaz. Reading e de mult în urma noastră, Maidenhead nu mai poate fi departe.

Domnul Burns zîmbeşte mulțumit; ziua de astăzi îi place. Să vadă amîndoi aviatorii de pe continent ce fel de maşini se fac în Anglia. Şi Mary să se mai distreze; în sfîrşit, e din nou, cît de cît, fericită. Băiatul de lîngă ea are statura ca şi Hugh, e Hugh din cap pînă-n picioare. Ce mult ține la el, îl ține de braț, îi povesteşte ceva în şoaptă. Domnul Burns îşi ia privirea de la oglinda retrovizoare. Oare cum arată amîndoi? Cum ar arăta fără vălurile astea, ar fi într-adevăr atît de groaznic? Mai ales cum ar arăta cel din spate, căruia i se spune Frumuşelul. Rîd de el sau de ce îi spun aşa? Ori aşa i-a rămas numele de dinainte? Atunci trebuia să fi fost un băiat frumos, întocmai ca Hugh. Mary ține grozav la el, se vede imediat; nu s-a mai purtat aşa de mult, da, de la nuntă nu s-a mai purtat aşa...

Domnul Burns tresare dintr-o dată, scoate o țigară de foi.

După Maidenhead Louis frînează, maşina încetineşte şi se opreşte. Din nou schimb de locuri şi schimb de păreri.

— Foarte bine pusă la punct, domnule.

— Fac asta singur, mă distrează.

Domnul Burns pufăie, cuplează viteza întîia şi-i dă drumul încet pe lîngă şanţ. Pe aici pe undeva începe un drum de ţară, acolo vom da înapoi, nu se poate întoarce o maşină fără lumini pe o şosea întunecoasă.

— Valter, ştii că aş vrea să mănînc ceva?

— Grozavă idee, draga mea, grozavă idee. Cum ajungem la Reading, mergem...

— Valter, hai să încercăm la Londra!

Mi s-a oprit răsuflarea. Ce idei are astăzi sora Henderson! Ce-am putea face la Londra? Unde să intrăm? Dar unde am putea merge în Reading? Londra ar fi, totuşi, mai potrivită; mai degrabă s-ar găsi ceva acolo. Domnul Burns nu răspunde imediat, se gîndeşte. Ştiu la ce, aşa tăcea şi Pavel cînd era vorba de un itinerar lung. Oare ce mai fac băieţii? Dar Patrice?

— Cred că benzina va ajunge, vor fi cam cinzeci de mile în plus. Dacă doreşti, mergem. Şi mie mi-ar face plăcere.

Sora Henderson mă strînge iarăşi de mînă, zîmbeşte.

Prin Slough am trecut ca fulgerul; domnul Burns trebuie să-i arate lui Louis că şi el ştie să conducă. După pasajul de nivel spre Uxbridge a trecut pe deasupra noastră un avion, la mică înălţime şi cu luminile de poziţie aprinse. Louis se întoarce imediat spre noi, străluceşte tot.

— Comandamentul aviaţiei de transport. Duc pe cineva, vreun potentat.

Ştiu despre ce e vorba, nu departe e un aerodrom; am aterizat şi noi odată acolo. Era un antrenament, dar Pavel a avut de furcă. Aerodromul e mic, înconjurat din trei părţi de clădiri.

— Te duci la ei după război, Louis?

Poate că nu m-a auzit, n-am să-l mai întreb. Circulaţia se îndeseşte. Oraşul nu mai poate fi departe.

— Te-am auzit. Mă duc, dacă mă vor primi.

— Ce tot spui, eşti un pilot bun şi Belgia va avea nevoie de piloţi de transport, de mulţi piloţi. De ce să nu te primească?

Mi-am dat seama de greşeală imediat ce am pus întrebarea, dar era prea tîrziu. Louis se întoarce încet către mine.

— De ce să nu mă primească? Să-ţi aduc aminte?

— Nu, Louis, lasă prostiile.

Sora Henderson îi dă jos mîna de pe văl.

— Iartă-mă, Louis.

— În regulă, Frumuşelule, tu n-ai spus-o anume. Cu siguranţă că nu!

Nu, eu n-am spus-o anume, are dreptate. Şi unde mă vor da pe mine, după război? Ce fel de loc voi găsi eu? Pînă acum nu mi-am amintit deloc de asta; nu m-am gîndit încă. Cum de nu mi-a trecut încă prin cap?

— Şi acum unde, băieţi? Aveţi vreo dorinţă?

— Piccadilly, domnule Burns, dacă sînteţi aşa de bun. Domnul Burns zîmbeşte cu înţeles, sîntem iarăşi mulţumiţi cu toţii. Nu trebuia să întrebe, nu i-aş fi răspuns. Dacă tot sîntem la Londra, atunci să mai văd o dată City. Poate că şi Patrice îşi mai aduce aminte din cînd în cînd.

— Bine, ştrengarule, la Piccadilly.

Ieşim din Oxford Street, facem un tur de onoare. Peste tot plin de oameni. La cinematografe s-a terminat un spectacol; va începe al doilea. Vor începe şi la teatru. Se deschid restaurantele, sălile de dans. Cine n-are unde merge, se plimbă pe trotuare. În piața Piccadilly se întîlnesc, totdeauna, oamenii; acolo se şi despart. Adio, Piccadilly, adio, Piață Leicester...

De un an şi jumătate n-a mai avut loc un bombardament mai serios şi oamenii au uitat. Aici se vede prin perdele o dîră de lumină. Dincolo cuiva îi trebuie cam mult să iasă din restaurant. Maşinile au becuri mai puternice. Mergem pe lîngă trotuar, privim. Uniforme de infanterie, de marină şi de aviație pe oameni din Canada, din Noua Zeelandă, din Australia şi din alte părți. Dacă m-ar incinera şi mi-ar împrăştia cenuşa aici, oare pînă unde m-ar purta aceşti oameni?

— Curios, Valter. Numai militari, femei şi polițişti. Aproape nimeni altcineva.

Domnul Burns îmi face cu ochiul prin oglindă; lui nu i se pare curios. Aşa e în război. Nici mie nu mi se pare curios iar Louis nu comentează. Oare se mai gîndeşte la aviația de transport?

— Curios, Mary? Ce să fie curios în asta? Oamenii vor să se distreze; toți sînt sătui pînă în gît. Lucrează şi aşteaptă, aşteaptă mereu. Femeile sînt în fabrici, bărbații în tabere, nu pot merge unii la alții, numai la Londra se pot întîlni. Şi Londra îi primeşte bucuroasă. Ce-i cu asta?

— Şi ce-i cu polițiştii, Valter, de ce umblă cîte doi?

— Nu te mira, Mary, băieții au sînge fierbinte. Se iau puțin la bătaie, vine polițistul – şi încep să-l bată pe el. Aşa că acum umblă cîte doi, ca al doilea să poată alerga după ajutor.

— Dar asta ce-i, domnule Burns?

Strigăm amîndoi deodată cu Louis. Ne depăşeşte un Jeep, în el băieți cu căşti albe; cel de lîngă şofer are în mînă un microfon iar piciorul în ghetră albă îl ține pe portiera maşini.

— Tot poliție militară, dar americană.

Da, acum băgăm de seamă şi noi. Pe trotuare, printre uniformele Majestății Sale Regele sînt şi alte uniforme. Din astea încă n-am mai văzut. Uniforme făcute parcă la firma Reed, de cea mai bună calitate. Băieții sînt bine făcuți, cu umeri lați; probabil au avut în viață mai multă mîncare şi condiții mai bune.

— Şi americanii se bat, Valter? Domnul Burns zîmbeşte poznaş.

— Întreabă-i, draga mea, pe cei din Jeep. Întrebă-i de ce umblă cîte patru.

— Nu prea-mi place aici, Valter, să mergem mai departe.

Domnul Burns cunoaşte bine locurile pe aici, scoate misterios mîna afară, o lasă în jos, o ridică şi o învîrte. Aşa merg şoferii numai în Londra. Nu înțeleg, dar îmi place. Nimeni nu înjură, nimeni nu amenință şi nu claxonează. De asemenea nimeni nu vrea să calce sau să sperie de moarte pe altcineva. Totul e uniform şi liniştit. Numai şoferii de pe taxiuri fac slalom şi tot felul de figuri, dar lor li se trece cu vederea. E un fel de sport să dai deoparte pe vreunul din ăştia, dar şoferii de taxiuri londonezi sînt oameni duri.

Ne întoarcem de la Charing Cross înapoi spre City.

— Aveți vreo propunere, domnilor, o propunere v-aş ruga.

Sîntem încurcați cu toții, nu ştim ce să facem. Unde pot merge la cină nişte oameni cu văluri pe față? Cum vom intra undeva, ne vor şi observa, se vor uita după noi şi se poate ca cineva să mai şi comenteze, că de ce am intrat şi ce căutăm acolo...

— Domnule Burns, poate că cel mai bine ar fi să cumpărați undeva nişte sandvişuri; le vom mînca în maşină şi apoi ne vom întoarce...

— Exclus, Frumuşelule, nu mai discuta. Acum mergem la masă şi cu toții sînteți oaspeții mei. De doi ani n-am fost nicăieri.

Sorei Henderson i s-a poticnit vocea. Domnul Burns aşteaptă puțin, apoi adaugă, mai mult pentru sine, că noaptea aceea la Coventry trebuie să fi fost groaznică, îngrozitoare.

— Tocmai se împlinesc, Frumuşelule, doi ani. Înțelegi de ce nu vreau să fiu singură, aşa-i că mă înțelegi?

Desigur că o înțeleg, chiar dacă vorbeşte în şoaptă. E atît de aproape de mine, încît simt un parfum. Sau mi se pare numai? Am impresia că ar fi Chanel, pe care îl folosea şi Patrice. Oare cîți ani să aibă Mary? Patruzeci? Nu cu mult peste, Hugh avea cam douăzeci de ani, ca şi mine.

21

— Poate am găsi ceva la „Broasca țestoasă”; puțină lume ştie unde e.

Nu mă aşteptam ca Louis să cunoască aşa de bine geografia locurilor. „Broasca țestoasă”. Ce-mi spune asta? Aha, o dată am vrut să intrăm acolo cu Puştiul, dar nu ne-au lăsat, cică au acces numai membrii. Cotim pe Shaftesbury Avenue, apoi o stradă, două, pe urmă o străduță, se trece prin curte... Nu, nu mai ştiu unde e.

— E un club, dar dacă le dăm ceva, ne lasă pe toți să intrăm.

Louis îl conduce sigur pe domnul Burns, se vede că nu e pentru prima dată la Londra. De fapt îi era aproape, în timpul luptei pentru Anglia a fost pe aerodromul Redhill. Oare cum a trăit înainte? A avut vreo iubită? Sau a avut mai multe? Precis îl consideră francez, trbuia să fi fost atrăgător pentru englezoaice. Acum nu mai e...

Uşa este solidă, de stejar, bătută în ținte mari. Deasupra intrării, un felinar de fier forjat. Iarăşi şovăi, nu-mi vine să intru înăuntru. Sora Henderson ne conduce, rîde ca o fată tînără.

— Păcat că e întuneric. Intrarea e frumoasă, ca a unui castel. Nu vă temeți, ce fel de cavaleri sînteți? Haideți, fiți linişțiți.

— Mary, e bine ceea ce facem?

— Haideți amîndoi, haideți, iar tu, Frumuşelule, taci! Valter, fii bun, intră primul şi aranjează totul, da?

Domnul Burns nu mai are timp să înceapă tratative, Louis se scuză şi-şi eliberează brațul.

— Iertați-mă, intru eu primul. Poate mă vor recunoaşte.

Clopoțelul sună ca un clopot de înmormîntare. Uşa se deschide pe jumătate, vrem să intrăm imediat înăuntru.

— Numai pentru membrii clubului, domnilor, numai pentru membri. Îmi pare foarte rău, totul e ocupat.

— Bună seara, Joe.

Figura bătrînului se încrețeşte de uimire.

— Scuzați-mă, domnule, nu am ştiut... nu pot să-mi amintesc. Dacă nu sînt prea îndrăzneț, nu... nu pot să-mi amintesc, doar vocea îmi aduce aminte de cineva, dar nu mai ştiu de cine, domnule. Desigur mă veți ierta, dacă...

— Joubert, Joe, Louis Joubert.

— Joubert? Domnul e pilot, da, dacă nu mă înşel. Scuzați-mă, domnule, nu v-am recunoscut cu ochelarii. Şi fularul şi gulerul ridicat vă schimbă foarte mult, domnule, nu vi se vede deloc fața, iertați-mă. Ei da, desigur, Joubert, îmi aduc bine aminte, domnul e din Danemarca sau aşa ceva. Pentru dumneavoastră am loc oricînd, domnule, fiți fără nici o grijă. Şi pentru oaspeții dumneavoastră de asemenea, n-aveți teamă. Vă rog să intrați cu toții, poftim!

Joe se dă deoparte, ne face semn că drumul spre coridor e liber. Şapcă cu cozorocul aurit, pe umăr un şnur împletit, mănuşi albe, pe piept panglici de decorații. Vasăzică aşa arată veteranii din primul război. Cum vor arăta cei dintr-al doilea? Şi eu am deja o panglică, poate că îmi vor mai da vreuna şi apoi aş putea... Nu, eu n-aş putea. Clubul, în fața căruia aş sta eu, n-ar fi niciodată plin, acolo n-ar intra nimeni.

— Binevoiți să intrați, domnilor, vă rog. Vă rog, dumneavoastră întîi, doamnă. Da, aşa e bine. Aici vă rog să vă lăsați hainele, îl chem pe şeful de sală.

— Nu, Joe, nu ne dezbrăcăm. Cheamă-l te rog imediat.

Joe e puțin surprins, ceva nu i se pare în regulă, dar se duce. Ce n-ar face pentru un vechi membru al clubului, pentru un pilot de vînătoare?

Şeful de sală era nou, nu-l cunoştea pe Louis. Bine că am ajuns înăuntru, de acum nu ne mai dau afară. Acum ştie să se descurce domnul Burns ; aruncă cîteva vorbe şi mergem mai departe. Joe zîmbeşte, a primit o jumătate de liră şi a primit-o de trei ori, de la fiecare. Mary i-a zîmbit numai. Oamenii fericiți împart bucuroşi ceea ce au.

Avem o încăpere separată, o cameră mare. Pe podea un covor de culoare bordo, în mijloc o masă şi scaune de mahon, în colț un bufet şi draperii de pluş. În jurul căminului marmură, alături butuci de mesteacăn. Pe pereți lambriuri şi tablouri în rame aurite.

— Sînt de preț.

— Adevărat? Imediat m-am gîndit şi eu, deşi la artă nu prea mă pricep. Dumneavoastră vă pricepeți precis la artă, nu-i aşa, domnule Burns?

— Am vrut să spun că ramele sînt de preț, ha-ha. Şi pot să vă spun şi eu astăzi Frumuşelul? Poate nu vă veți simți jignit. Astăzi va fi o seară frumoasă, foarte frumoasă, prieteni.

Domnul Burns vede că a greşit. Cu bolnavii trebuie să te porți cu grijă.

— Masa asta de mahon e din nuc obişnuit, numai furnirul e altul. Iar lambriurile? Priviți, domnilor!

Domnul Burns se apropie de perete, bate în el, strigă triumfător:

— Nimic, nici un sunet, nu se aude nimic. Sînt tapete, domnilor, tapete de hîrtie. Arată frumos, nu? Butucii de mesteacăn sînt adevăraţi, dar oricum nu vor face foc cu ei. Nu contează, ne vom mulţumi cu cărbuni, deşi cam scot fum.

Louis tace, domnul Burns se aşează mulţumit. Şi chiar în capul mesei va fi gazdă. Acum trebuie să tac. Aş fi tăcut oricum, astăzi nu voi mai vorbi. De ce a spus domnul Burns toate astea? Amîndoi fraţii au nişte apucături ciudate. Şi sora, cîte n-a trebuit să aud de la ea... De ce ne spune domnul Burns toate astea, de ce defăimează totul? Uneori e poate mai bine să nu risipeşti iluziile.

— Nu, mulţumesc, nici eu nu iau supă.

Refuzăm amândoi cu Louis, supa nu se poate mînca fără buze în faţa altora.

— Asta-i la fel, domnilor, ca şi în viaţă. În viaţă trebuie să mergi drept, indiferent dacă dai de lucruri plăcute sau nu. Cînd văd ceva cumsecade, apreciez acel lucru ; puteţi să mă credeţi. Noroc domnilor. În sănătatea dumneavoastră 1

Cu mîncarea ne-am descurcat împreună cu Louis; avem deja antrenament. Tăiem bucăţele mici, le băgăm cu furculiţa pe sub văl – ajunge să apleci puţin capul. Cînd nu nimerim, ne mai ajutăm cu limba. Cu băutura e greu, Louis mă loveşte cu genunchiul, eu pe el. N-avem ce face, poate că domnul Burns ne va scuza. La urma urmei el a vrut să meargă cu noi, nu?

Scoatem din buzunar tuburile de cauciuc, le introducem în paharele cu vin. Trăiască domnul Burns! Mai întîi de cîteva ori în gol, tragem numai aer, apoi mărul lui Adam se mişcă şi gata, paharul e gol.

Domnul Burns nu zice nimic, toarnă din nou. Bem sherry, care e excelent; domnul Burns se declară satisfăcut. Da, aşa e corect. Ce merită să fie lăudat, să fie lăudat.

După peşte ni se serveşte carne de pasăre. Nu iau prea mult, mi-e de-ajuns, nu mai îmi este foame, Cînd au pus puiul pe masă, amîndoi, eu şi Louis, am început să rîdem. Sora Henderson ni s-a alăturat, a înţeles de ce rîdem. Am făcut o glumă bună :

— Uite, Louis, ne aduc faţa.

Domnul Burns n-a înţeles, s-a înecat şi a trebuit să ia o înghiţitură de vin. Apoi a comandat un whisky, mare. Ne-a oferit şi nouă, dar eu cu Louis am refuzat, din cauza maşinii. Trebuie să conducă cineva şi înapoi.

Sorei îi stă bine. Cînd am intrat, mi-am aruncat mantaua pe un scaun lîngă perete şi m-am dus să mă aranjez. În oglindă nu se vede nimic, aproape nimic, doar deasupra ochelarilor, pe frunte o pată de culoare roşie închisă. Tocmai mă pieptănam şi deodată m-am trezit cu sora în spatele meu; dacă îi dau voie. I-am dat voie imediat, bineînţeles, sînt mai înalt cu mai mult de jumătate de cap, decît ea. Fără uniformă e alta, cu totul alta. În rochie are o talie foarte subţire, nimeni n-ar fi crezut. Şi altfel e bine făcută; am băgat asta de seamă pe cînd îşi aranja părul. S-a pieptănat îndelung, eu stăteam în spatele ei şi domnul Burns îi povestea lui Louis cît de greu face rost de materiale pentru reparaţiile maşinilor. Doi oameni în faţa unei singure oglinzi arată altfel decît în faţa a două, credeţi-mâ. Acum, după masă, sora e şi mai frumoasă. Îl întreb pe domnul Burns, dacă nu-i răpim prea mult timp. Zice că nu. Nici nu putea să zică altceva. Se bagă în vorbă şi Louis.

— Acum o să-mi permiteți şi mie o mică revanşă. Mi-a luat vorba din gură, deci eu va trebui să comand a treia sticlă. Poate că vom face față, nu e decît vin. E dulceag şi greu, dar e totuşi numai vin. Cînd am băut eu ultima dată vin? Cînd am băut eu ultima dată ceva?

Şeful de sală serveşte cu grijă. În timpul cinei a stat aproape mereu lîngă masă, acum vine să vadă cum continuăm. Pentru el sîntem nişte oaspeți ciudați, cu şaluri şi cu ochelari negri la cină. Aşa ceva n-au mai avut pe aici.

— Tradiția cluburilor, domnilor, ajunge departe. Nu oricine are acasă o sală de banchete şi totuşi ar vrea să invite oaspeți. Pentru asta e clubul, chiar dacă costă ceva. O lună de zile va mînca peşte şi cartofi şi iar se îndreaptă lucrurile, ha-ha. Cîte saloane sînt aici, Louis?

— Trei. Asta-i la margine.

— Trei? Destul de puțin. Presupun că celelalte sînt săli de joc şi săli de întrunire. Bucătăria e însă excepțională.

— Sălile de joc au fost desființate.

— Cum aşa? Clădirea pare destul de mare. În două etaje trebuie să încapă mai mult.

— Aveți dreptate, domnule. Jos e sala de dans. Dar se deschide abia la nouă. Atunci noi vom fi pe drum, spre casă.

Mary s-a gîndit, cea dintîi, la toate. La urmările posibile, bune şi rele. Începe să se uite cam prea mult la tabloul acela ieftin de pe perete: o carafă cu vin şi un vas cu fructe. Ridică mîna cu ceasul; are o încheietură frumoasă, puțin grăsuță. La sanatoriu nu băgasem de seamă asta. De fapt, la sanatoriu n-am băgat de seamă o mulțime de lucruri...

— Nouă va fi imediat, Louis. Ce zici, Valter, mai stăm? Să asculte şi băieții puțină muzică.

— Stii bine, dragă, că eu nu mă grăbesc. Dacă voi puteți rămîne, pe mine nu mă deranjează; eu mă adaptez.

— Asta-i bine, Valter, că te adaptezi. Ultima oară, după cîte ştiu, te-ai întors de la Londra după două zile.

Domnul Burns pleacă ruşinat capul; vrea să spună că nu e vina lui şi noi zîmbim. Cel puțin eu. Poate şi Louis. Femeile trebuie să întepe mereu pe cineva. Dacă n-au bărbat, îşi iau la ochi fratele. Mary îmi face cu ochiul; n-a vorbit serios. Desigur că face toate astea din cauza noastră; să ne mai dispună puțin.

Pentru a treia sticlă avem discuții, cîştig eu. Începe să fie cald. În cămin ard cărbuni, domnul Burns a avut dreptate. Louis şi-a descheiat nasturele de sus al tunicii. Eu nu pot să fac asta, e un privilegiu al aviatorilor de vînătoare. Eu mi-aş scoate mai bine tunica de tot; poate că aici ar merge. Nu stau mult pe gînduri şi le cer permisiunea.

Slab, slab de tot se aude de undeva muzică. Mary e foarte drăguță; azi arată mult mai tînără. Rîde mereu, domnul Burns spune anecdote. Mie nu mi se par grozave, dar manifest interes. Louis se dispune şi el, în sfîrşit. Avea şi nevoie săracul. La el durează mai mult decît la noi; e obişnuit cu vinul. Mă ridic repede; mi-a venit o idee.

— Intredeschid uşa, numai puțin, ca să auzim mai bine.

— Foarte bine, Frumuşelule, excelent!

Domnul Burns bate din palme, Mary din picioare.

— Nu, aşteaptă! Ştiu eu ceva mai bun.

Louis se ridică şi el, dă de o parte draperia din colț.

— O uşă! Unde dă, Louis, spune-ne repede!

În loc de răspuns, Louis duce tainic un deget spre locul unde oamenii au gura. Apoi apasă pe clanţă, deschide...

„La paloma!”.

Toţi am împietrit. Tangoul are un ritm deosebit.

Melodia îi cucereşte pe toţi, chiar şi pe domnul Burns. Pe el poarte cel mai mult; îi aduce aminte de ceva. Ce face Patrice?

Nici nu-mi dau scama că sting luminile de pe pereţi, ajunge şi una singură.

— Dansaţi ?

Mary primeşte invitaţia ca pe ceva natural. Dansează excelent, nu e deloc bătrînă. O ţin bine, se lasă condusă. Şi apoi, în colţul întunecos, unde cu piciorul întins fac semi-întoaroere şi un pas în lături spre înapoi, mă lipesc de ea.

— Frumuşelule, iubitule.

Mă mîngîie pe păr, o trag spre mine. Sîntem singuri, domnul Burns a ieşit pe uşa secretă ; să vadă ce face Louis. :

— Ah nu, nebunule, nu. Lipeşte-te de mine, mai mult, de tot. Iubitul meu !

—„... pe cîţi i-ai strîns la pieptul tău şi cîţi te mai aşteaptă-n depărtare...”.

Cîntăreaţa e bună, are un glas de catifea, nu ţipă, asta îmi place. Cîţi ai strîns la pieptul tău, Patrice, cîţi ? Unde eşti acum ? Îţi mai aminteşti de mine ?

Ne întoarcem la masă, Mary resemnată. Da, aşa se uită numai un cîine sau o iubită. Iubita numai cîteodată, rar.

Se întorc şi Louis cu domnul Burns.

— E frumos acolo, se vede aproape întreg ringul de dans.

— Ce e acolo, Valter ?

— O mică galerie ascunsă. Vom vedea bine de acolo, cu toţii. Cum aţi dansat?

— Bine, Valter. Frumuşelul nu dansează rău.

Spune asta ca aseară, cînd mi-a citit şi i s-a făcut somn.

Mă ridic, mă îndrept spre uşă.

— Nu, aşteaptă puţin. Cînd va începe muzica, vor stinge lumina şi atunci putem ieşi cu toţii, pînă aproape de balustradă.

Louis are dreptate, nu mă voi arăta în lumină, s-ar putea ca cineva să se uite în sus.

— Acum e rîndul meu, mai aduceţi una! Chelnerul se înclină şi iese.

— Soră Henderson, n-ar fi mai bine să...

— Nu mai discuta, Louis, trebuie să-i mai ridic dispoziţia Frumuşelului.

Nu ştiu cum poate să-mi ridice dispoziţia, dar sînt de acord, calea celei mai mici rezistenţe e uneori cea mai potrivită. La urma urmelor peste o oră şi jumătate vom fi acasă. Mă bucur de pe acum că voi fi singur cu sora Henderson. Vom vorbi despre ceea ce va fi cînd vom mai merge undeva. Ne vom ţine, poate, de mînă; în asta nu-i nimic rău. Poate că vom şi dansa, numai aşa, fără muzică. Da, tangou vom dansa. O voi îmbrăţişa, o voi strînge. N-ar fi mai bine să mergem de-acum? Mai aştept, noaptea e lungă, mîine va mai fi o noapte şi poimîine alta. Mă bucur de pe acum, mă bucur mult.

Cînd cîntă muzica, ieşim de fiecare dată în galerie. Louis cu domnul Burns stau în faţa noastră; domnul Burns ceva mai în faţă, eu cu Mary în spatele lor. Nu pot să vadă că Mary

mă ține de talie, că mă îmbrățișează şi se învîrte. Eu o mîngîi, pe obraji, pe gît. Domnul Burns nu-şi poate lua ochii de la ringul de dans; aşa de mult îi place. Nici măcar capul nu-l întoarce.

Odată cu a patra sticlă, sherry s-a terminat. Jos au început o rumbă. Şi apoi carioca! Domnul Burns a rămas stană de piatră, cu mîinile îndoite de la cot.

— Olee! zburăm la Rio!

Iar cîntăreața parcă l-ar fi auzit. Mie îmi vine dintr-o dată să rîd de toate astea.

— Ai văzut, zboară la Rio? Tu ai zburat la Bruneval, eu la Hanovra şi ei zboară la Rio, Louds. E caraghios, nu-i aşa?

Louis dă din cap, e caraghios. Şi rîde, şi mai înfundat decît alte dați. Domnul Burns o ia dintr-o dată la fugă, mad strigă ceva din uşă şi a dispărut. Mary îşi lasă capul pe speteaza scaunului, rîde ca un clopoțel. Are pielea fină, nu i-ai ghici vîrstă deloc. Mă bucur de pe acum că la noapte va fi lîngă mine.

— Unde a alergat nebunul acela bătrîn? Poate nu în ring? Aş muri de rîs, îl şi văd cum se schimonoseşte!

Ieşim imediat în galerie.

Pe podiumul orchestrei domnul Burns ține în mînă nişte castaniete şi se încovoaie şi se mişcă în ritmul muzicii. Se apropie de microfon şi cîntă în spaniolă.

Mesele sînt aproape goale. Ringul de dans nu e mare, cam treizeci de perechi se unduiesc în ritmul rumbei domnului Burns. Mai ales militari; civili sînt puțini. Domnul Burns tratează ceva cu solista, care zîmbeşte; se vede că e de acord.

Domnul Burns ne face semn să mergem jos. Aşteptăm să vedem ce zice Mary; ea trebuie să hotărască.

— Bine, băieți, mergem. Dar Louis în față, noi ne vom furişa în spatele lui.

— Uraa, mergem jos!

Louis îşi mai controlează o dată în oglindă vălul, îşi acoperă şi urechile şi o ia la fugă pe scări. E, desigur, bucuros. Coborîm cu Mary în urma lui şi ne ținem pe după mijloc, unul pe celălalt, ca să vadă toți.

Ne aşezăm pe scaunele de la bar, pe acelea înalte, ne ținem de bara de alamă şi privim spre ringul de dans. Nu ne bagă aproape nimeni în seamă.

Domnul Burns face mereu semne, Louis merge, de încercare, pînă lîngă orchestră. În sală e semiîntuneric, cei din ring se ocupă unul de altul şi pe Louis nu-l bagă nimeni în seamă. Domnul Burns discută ceva cu el şi...

— Priveşte, ia uită-te!

Mary mă strînge iarăşi de mînă? Louis e în ring, dansează rumba. O ține pe cîntăreață de talie, o învîrte, se mişcă larg şi încurcă celelalte perechi. Domnul Burns agită castanietele, străluceşte de bucurie. Mary zîmbeşte. Ne simțim bine, ne simțim bine cu toții.

Apoi îmi vine o idee. Îi dau barmanului o liră, o liră întreagă, discutăm ceva. Discuția e scurtă, barmanul de la „Broasca țestoasă” a băut şi el destul.

Dansul se termină, luminile au rămas stinse. Mary a înțeles. Mă mîngîie pe păr, îmi atinge piciorul cu piciorul ei.

— Ştii, Mary, nu pentru noi. Lui o să-i ajute. Se întorc toți trei înveseliți.

— Joyce, mă bucur.

Fata se prezintă scurt. E tînără, frumoasă. De fapt trebuie să fie frumoasă. Cîntăreața de la „Broasca țestoasă” nu poate fi urîtă. Mary își retrage imediat piciorul și iarăși seamănă oarecum cu cea de la sanatoriu. Poate că mi se pare numai; în lumina slabă nu i se distinge expresia feței.

Cînd s-a uitat la mine, Joyce a tresărit ușor.

—Tot cu văl, tot rănit? Ce vi s-a întîmplat cu fețele? Bine că măcar nu e nimic grav, că vă veți vindeca repede.

Domnul Burns se uită imediat prin sală, eu cu el. Deci, de data asta, el e vinovatul și nu Mary. Are intenții bune, știu, dar cum se va termina?

— Barman, aș vrea manhattan! Cinci mari, da?

Și asta e una dintre soluțiile posibile. O îmbrățișez pe Mary.

— Așadar, noroc!

— Noroc, și mai ales vouă, aviatorilor. Să vă puteți întoarce în curînd în văzduh.

Bem, dar nu toți. Joyce a rămas cu paharul la jumătatea drumului și privește undeva spre capul lui Louis. Privește fix, nici nu mișcă. Îi urmăresc privirea...

— Mîna!

A șoptit numai, dar a fost de ajuns. Pentru a ciocni, Louis și-a scos mănușa, desigur nici nu și-a dat seama. Acum stă cu o mînă rezemată de tăblia barului, în cealaltă ține paharul și bea. Se face numai că bea. Nici eu nu pot; tuburile de cauciuc nu le putem scoate aici.

— Mîna!

Louis ține piciorul paharului în ghearele sale negre și subțiri, cu unghii lungi și încovoiate. Joyce se uită la el cu ochii holbați; paharul îi tremură în mîini.

— Gata, Louis, am pierdut.

Mary acționează rapid. Nu mai este Mary, e sora Henderson, o soră experimentată. Poți să vindeci toate rănile, Mary, și pe cele ale sufletului? Mary desface degetele, paharul îi cade pe podea. Nu pierde timpul cu explicații, pentru asta nu e timp acum. Șoc psihic, acum ori niciodată! O mișcare a mîinii, a doua...

Joyce n-a zis nici pîs, doar a oftat și s-a prăbușit ca un fir de pai cosit. Louis se apleacă, o ridică. Joyce își revine pentru moment, vede figura de deasupra sa...

Țipătul a răsunat în toată sala, muzica s-a oprit. Toți privesc spre noi.

— Lumină! Să aprindă cineva lumina!

Becurile s-au aprins, sub ele Louis cu Joyce leșinată tn brațe, în spatele lui eu. Amîndoi sîntem fără văluri, fără ochelari.

Pe mine nu m-au observat deocamdată, se uită la Louis. Acesta se îndreaptă cu Joyce spre orchestră. Ce crede oare? Că de acolo a luat-o și că trebuie să o ducă înapoi? Nu știu, merge mai departe.

În sală nu mai respiră nimeni, toți s-au sculat în picioare. Înfricoșate, femeile se agață de însoțitorii lor. În urma lui Louis merge sora Henderson cu o figură de panoptic. Atenție, acum are de-a face cu oameni bolnavi, dar va face față. A făcut față de mai multe ori, mai ales după narcoză. Și le va face față și celor de aici.

Joyce stă pe scaunul ei, și-a revenit. Sora Henderson a început cu ea, așa era necesar. Se întoarce spre microfon.

— Doamnelor și domnilor, cuiva i-a fost o clipă rău. Și acum, vă rog, la dans. Muzica!

Cei trei din orchestră, în sacouri albe, şovăie.

— O rumbă!

Domnul Burns sare în sus, agită castanietele.

— Toți în ring, toți!

Bărbații au tresărit. Majoritatea sînt militari, ştiu ce înseamnă un ordin. Şi apoi, cum vor arăta cîndva ei înşişi? Femeile nu vor. Ringul e gol.

Mary se apropie de Louis, îl ia de mijloc.

— Dansați, doamnelor, toate după mine!

Mary e puțin amețită, i se învîrte capul de cît s-a agitat. Stau în continuare la bar, în umbră, aştept. Vălul e scos, de ce să mă mai prefac. Barmanul bea coniac.

Ringul rămîne gol, dansează numai o pereche – Mary şi Louis. Dansează furios, muzica cîntă furios, domnul Burns agită castanietele în ritm.

— Olee! Rumba!

Nu ştiu de ce-au căzut, probabil s-au împiedicat. S-a auzit o bufnitură, Mary e pe jos. Dau deoparte cîteva scaune, dar mai departe nu mai pot străbate. În față sînt oameni, înghesuiți unul într-altul. Strig la ei, vreau să se dea în lătuni. Se întorc spre mine.

Al doilea țipăt am să-l aud pînă la moarte.

— Un monstru!

Nici n-a fost un țipăt, a fost un scîncet. Cum m-au descoperit, mi-am revenit. Se uită la mine; femeile se țin strîns de parteneri, nici bărbații nu se simt bine. Îi cercetez pe toți cu singurul meu ochi; în locul celui de-al doilea am o orbită goală – le arăt o față înnegrită, fără nas, fără buze, cîțiva muşchi pîrliți, cu bărbia şi oasele feței ieşite în afară. Toți tac.

Într-o clipă sala e goală. Mary stă pe podiumul orchestrei, tace. Mary a murit; trăieşte numai sora Henderson. Domnul Burns stă la tejghea, bea cu barmanul.

Mă dau jos, îl iau pe Louis de braț şi îl conduc sus, acolo unde ne-am lăsat mantalele. Nici nu era nevoie să urc, ni le aduc ei. Mă întorc după soră, pe drum se împleticeşte. Jocul ăsta l-a pierdut ea, nu noi; Mai privesc o dată împrejur, vreau să-mi întipăresc în minte „Broasca țestoasă”. Domnul Burns e mereu la bar şi bea. Abia acum îmi dau seama cît de bătrîn este de fapt.

La sanatoriu ne întoarcem spre dimineață. Ne duce o ambulanță a armatei. Sora stă în față. Eu şi Louis sîntem culcați unul deasupra celuilalt, nu avem ce să ne spunem.

— Louis!

— Da.

— Louis, eu n-am să mai port vălul, niciodată, eu m-am obişnuit deja. Acum să se obişnuiască ceilalți.

Răspunde aşa de încet, încît nici nu-l înțeleg. Să întreb din nou nu mai vreau, în definitiv nici nu merită.

În urma noastră vine poliția militară. Doar aşa, pentru orice eventualitate. Caută benzină verde?

Seara s-a spînzurat Louis, iar pe sora Henderson au găsit-o a doua zi în bucătărioara pentru ceai de la mansardă. Nu mi-au spus nimic, dar mi se părea ciudat că lîngă mine stă un infirmier. Cînd o duceau jos, tocmai ieşisem la plimbare. Sora avea o culoare roz, dar cică aşa arată uneori cei asfixiați cu gaz. O mînă i se tîra pe pămînt, tocmai aceea cu care mă

mîngîia. Infirmierul a vrut să mă duc imediat în grădină, că acolo mă voi simţi bine. Însă eu am rămas pe loc şi am privit, am privit îndelung.

N-au mai reînviat-o. Au scos-o împreună cu Louis, sub aceeaşi pînză. Maşina a cotit pe şoseaua principală spre răsărit, către Londra.

Eu mă uitam mereu în urma lor şi mi-am amintit că la răsărit se află de asemenea şi Reading şi Charleroi.

22

„... iar pe bordul cuirasatelor se găsesc numeroase arme antiaeriene, în total circa şaizeci de guri de foc. Comandantul portului mai dispune, ca mijloace de întărire, de trei regimente de artilerie antiaeriană, de baloane captive şi cam de o sută zece proiectoare. Toate căile de acces sînt sub controlul Luftflottei a treia aşa că Brestul este cel mai bine apărat port din lume. În orice caz, atacul trebuie dat cu toată hotărîrea, deoarece ieşirea cuirasatelor ar însemna un pericol de moarte pentru navele de transport din Oceanul Atlantic şi din Marea Nordului. De aceea comandantul corpului de armată apelează...”

Da, atunci totul era mai complicat. Ofiţerul cu informaţiile se agita la hartă, cu rigla în mînă, şi încerca să ne înspăimînte; comandantul corpului de armată apelase la noi. Adevărat, trebuia să lovim ceva în portul Brest; ne-au dat în acest scop o bombă de două tone, Alice gemea. Era foarte greu. „Prinz Eugen” se vedea de la înălţimea aceea ca o scobitoare iar „Scharnhorst” şi „Gneisenau” nu erau cu mult mai mari; nimeni n-ar fi recunoscut în ele nişte nave de război. Am încercat, am intrat în foc de patru ori; patruzeci de minute în barajul de foc...

Astăzi e mai simplu, ne-au dat toate informaţiile imediat. Undeva, pe paralela Trondheimului, poate îl veţi întîlni. Raportaţi imediat poziţia, aţi înţeles? Restul rămîne cum s-a stabilit. Rupeţi rîndurile!

E un crucişător din clasa Hipper, un crucişător greu, dar parcă l-ar fi înghiţit pămîntul. Poate că e ascuns în vreun fiord; deasupra coastei se învăluie nori. De atacat nu putem să-l atacăm; cu un singur avion ar fi în zadar. Trebuie însă să-l găsim. Am da alarma pe tot Atlanticul, n-ar mai reuşi să fugă. Pînă la urmă şi pe „Bismarck” l-au scufundat marinarii, chiar dacă mai întîi o păţit-o „Hood”, iar „Graf Spee” a fugit pînă în portul La Plata. Avioanele i-au ajutat întotdeauna, mai ales în cazul lui „Bismarck”.

— Radarul către comandant: fără ecou.

— Am înţeles, continuaţi, continuaţi fără încetare, încă nu m-am obişnuit; tot mi se pare curios cînd cineva se adresează comandantului şi răspunde Frank. Şi nici radar n-aveam pe Wellington ; atunci totul trebuia urmărit cu ochii. În definitiv ochii sînt cei mai siguri; pe ei ne putem baza cel mai mult. Puştiul, în turela din spate, se poate baza pe ochii săi iar eu aici,

la mitraliera laterală, numai pe un singur ochi. Stau puţin întors spre peretele avionului şi încerc să nu-mi scape nimic. Probabil că şi Puştiul păzeşte partea mea; trebuie să ne completăm unul pe celălalt.

În turela din spate sînt browninguri, însă patru. Comanda e electrică, cu o pîrghie de comandă la mijloc şi cu butoane-trăgaci pe ea. Cele din fuselaj sînt de jumătate de ţol, pe fiecare parte cîte una, iar sus, pe spinarea aparatului, în turelă, două cuplate, tot de jumătate ţol. Navigatorul mai are o mitralieră, în faţă, şi toate împreună înseamnă ceva.

Sîntem zece pe bord; Liberatorul ne poate duce pe toţi. În fuselaj sînt deschise ambele ferestre laterale, ca într-un autocar de excursii, şi din fiecare iese o mitralieră. Stau în spatele uneia, am ochelari verzi, gulerul ridicat, fularul îmi acoperă faţa; nimeni n-ar băga nimic de seamă. Şi arăt mai bine; mi-au aplicat o semimască cu pleoape pentru ochi, am şi buza superioară. Pe maxilarul stîng am o bucată de piele nouă, luată de pe umăr. Trebuia să fie mai multă, să-mi acopere şi o parte a obrazului, dar nu s-a prins. Poate că data viitoare vor reuşi mai bine, mi-au spus. Au avut cu mine multa bătaie de cap, dar într-o perioadă de timp aşa de lungă se poate face cîte ceva. Acum trebuie să mai aştept, să vedem ce va mai fi. Şi eu aş vrea să ştiu, bineînţeles. Cu nasul e mai rău. E neplăcut, mai ales cînd stau de vorbă cu cineva. De fapt eu nici nu vorbesc cu multă lume, iar cei cu care vorbesc se obişnuiesc încetul cu încetul.

Marea de sub noi tace şi aşteaptă; probabil ar vrea să ne îmbrăţişeze. Suprafaţa i se încreţeşte uşor iar la orizont se leagănă; Neptun îşi agită tridentul pentru a-şi adormi nimfele.

— Frank, căutarea crucişătorului se contramandează, trebuie să trecem iarăşi la submarine.

— Am înţeles, Tommy, direcţia.

E vechea noastră echipă; numai unul lipseşte. La manşă e Frank – acum pe scaunul din stînga – Tommy în cabina navigatorului, în faţă, iar George la aparatul de transmisie. Au mai apărut şi alţii, dar nu-i cunosc mai îndeaproape ; abia au terminat cursurile de pregătire şi nu sînt decît sergenţi: pilotul secund, operatorul radar, mecanicul şi doi mitraliorl. Noi, cei mai vechi, sîntem toţi ofiţeri, în afară de Puşti, care e plutonier. Are o insignă rotundă în partea de jos a mînecii cu inscripţia „Honny soit qui mal y pense”, vorbe pe care un rege le-ar fi spus cînd, în timpul dansului, partenerei lui i-a căzut jartiera. Puştiului nu-i pare rău, nu se gîndeşte la nimic rău şi vulgar. Puştiul a încetat, într-o oarecare măsură, să mai vorbească urît; gradul nu i-ar mai permite-o.

Întoarcem spre nord-vest şi la picioarele mele începe să se mişte ceva. Belinda se strecoară în dreptunghiul luminat de pe podea şi se linge fericită în razele slabe ale soarelui de noiembrie. Razele sînt într-adevăr slabe, pe paralela şaizeci şi patru soarele e jos şi la amiază, dar totuşi încălzeşte puţin. Belinda e mulţumită, clipeşte şi are o figură de înţelept. De fapt sîntem pe bord unsprezece; zece militari şi un prepelicar, o căţeluşă. Mi-a trimis-o în dar, la sfîrşitul anului trecut, Frank. Pe atunci era un căţeluş care de-abia făcuse ochi.

Medicul primar a fost de acord, am putut s-o țin la sanatoriu şi cînd, la anumite intervale, mergeam la operație, aveau grijă de ea pînă la întoarcerea mea. Va fi un excelent cîine de vînătoare; umblă după rațe ca nebună, nu se teme deloc de apă.

— Radarul către comandant: ecou la o sută nouăzeci.

Belinda se lasă puțin, ca să nu alunece. Acum se poartă sigur în avion, ştie să se apere de mişcările bruşte. Desigur, Frank nu poate aştepta să ne pregătim; la vînătoare de submarine trebuie să acționezi repede. Dreptunghiul de lumină din fuselaj dispare. Liberatorul se înclină.

— Am înțeles, o sută nouăzeci. Dați distanța!

— Radarul către comandant: aşteptați!

Frank aşteaptă, şi noi cu el. Acum e vorba de viața cuiva, ori de a celor de jos, ori de a noastră. Ne vom da seama cine e în situația cea mai proastă după viteza cu care se mişcă ținta pe ecran.

— Radarul către comandant: un vas la douăzeci de mile.

Putem să ne odihnim puțin, Belinda şi cu mine. Nu sînt avioane de vînătoare. Săptămîna trecută tot aşa a început şi pînă la urmă ne-a părut bine că am ajuns acasă. Ne atacaseră patru Junkersuri; nu eram tocmai în apele noastre. A durat cam zece minute, am tras toate cartuşele. Mai întîi ne-au fugărit nemții pe noi, am fugit, apoi a început Frank să-i fugărească pe ei. A procedat bine altfel nu se putea. Liberatorul are greutate mare; aveai la ce să priveşti. Acum atîrna pe-o aripă, acum se lăsa în prăpastie, acum se înălța brusc de cădeam în genunchi. Noi, în fuselaj, stăm în picioare cînd tragem ținem mitraliera cu amîndouă mîinile; ne vibrează tot corpul. Un Junkers a căzut în apă şi un nou monument s-a ridicat pe suprafața mării. Al doilea se tîra spre țărm, lăsînd dîre de fum pe cer. Celelalte două s-au lăsat repede păgubaşe; n-au vrut să ne urmărească deasupra oceanului, unde-i atrăgea Frank. Înapoi am zburat numai cu trei motoare; la al patrulea elicea era în steag. Puştiul a înjurat, iarăşi; avea picioarele îngropate, pînă la jumătatea gleznelor, în tuburi goale de cartuşe. Pe mitraliorul din turela superioară a trebuit să-l scoatem noi. Nu avea nimic, nu spunea nimic, doar zîmbea ciudat şi la colțul gurii îi şerpuia un firicel de sînge uscat. L-am pus jos, în spate, şi Belinda s-a culcat pe podea lîngă el. Nu se temea deloc de el, probabil că voia să-l păzească pe ultimul lui drum, cel mai lung.

— Ținta la cinsprezece mile.

— Am înțeles.

Va fi într-adevăr un submarin? Poate că totuşi găsim crucişătorul. Ce agitație ar mai fi! Nu ne-am putea apropia prea mult de el, mai întîi trebuie să transmitem poziția şi de abia după aceea putem să dispărem în valuri; nu mai înainte. Poziția, asta e important; restul e treaba marinarilor. Nemții se interesează foarte mult de această zonă a mări; pe aici trec convoaiele spre Murmansk. Vasele de transport sînt încete, vînătorii le pîndesc. Noi căutăm vînătorii noi vînăm fiare.

— Ținta la zece mile, stă pe loc.

— Am înțeles, lansatorul!

Sub noi huruie scurt ceva, ca atunci cînd se ridică oblonul unui magazin. La Liberator lansatorul de bombe nu se deschide, capacul glisează. Liberatorul îşi măreşte viteza, Frank a împins puțin manşa. Sîntem la patru sute, e o altitudine potrivită; avem un cîmp vizual bun şi

în acelaşi timp sîntem aproape de suprafaţă. Dacă am da peste un submarin, care tocmai îşi umple rezervoarele de balast, ce bine ar fi! Submarinul stă pe loc, nu se mişcă; numai apa bolboroseşte în jurul lui. Asta ar fi ţintă uşoară, dar altfel e greu, foarte greu. Mai întîi trebuie să-l găseşti, şi caută acul în carul cu fîn, apoi trebuie să te apropii de el, la timp, pînă nu se scufundă, şi pe urmă trebuie să-l nimereşti. În jumătate de minut dispare sub apă; nu-l mai găseşti.

— Ţinta la opt, stă pe loc. Acum piloţii ar trebui să vadă ceva; chiar şi o ţintă mică poate fi văzută de la opt mile. Cum scade însă altitudinea, raza vizuală se micşorează; totul în jur e de culoarea oţelului, şi cerul şi marea. Radarul ne este de mare ajutor; ce ne-am face fără el? Se vede că băiatul din faţa ecranului se pricepe; se ţine după ţintă, nu o pierde. E obositor să stai ore întregi în faţa sticlei mate, să urmăreşti raza luminoasă, să aştepţi să scînteieze, undeva, un punct strălucitor.

— Ţinta la şase, stă pe loc.

Frank va începe precis cu rachetele, cîştigă astfel ceva timp. Sînt dispuse de-a lungul fuselajului, au mărimea unui proiectil de tun. Calibrul ăsta face o gaură de toată frumuseţea; numai să nimereşti. După aceea vin la rînd bombele de adîncime şi...

— Ialali!

A văzut ceva; ăsta e semnalul convenit. Acum nu mai are voie nimeni să-l deranjeze pe Frank, toţi ne apucăm de cîte ceva şi ne ţinem. Frank poate să coboare chiar şi la douăzeci de metri şi cînd va începe să se înalţe...

— Bine, bine că am găsit măcar ceva!

Ce s-a întîmplat de spune asta aşa de dezamăgit?

Submarin nu e, precis. Nu. Avionul începe să se redreseze iar lansatorul huruie din nou, se închide.

— George! Sub noi un Viking. Transmite mai departe!

Hm, acum ştiu despre ce e vorba. George bate în manipulator; trebuie să transmită poziţia lor. De unde au oamenii ăştia atîta curaj? Încerc să mă aplec puţin în afară, doar cu jumătate de cap, ca să nu-mi ia curentul ochelarii. Încă puţin, da, acum, acum îi văd... stau unul peste altul vreo cinci, deasupra lor o bucăţică de cîrpă în loc de pînze, în mîini vîsle, se pun din nou în mişcare. Să treci marea într-o coajă de nucă, fără motor, fără aparate de bord, fără nimic, doar cu puţină apă şi cu o bucată de pîine în buzunar! Se îndreaptă probabil către arhipelagul Shetland, acolo e cel mai aproape, poate că de acolo le vor ieşi şi în întîmpinare. Sînt norvegieni, fug de acasă aşa cum am fugit cîndva noi, fug de Quisling. Nemţii îi urmăresc pe drum, trag în ei şi-i scufundă, iar noi îi apărăm, în ciuda nemţilor. La început au rămas pe loc, au auzit motoarele şi nu ştiau de cine e vorba. Putea să fie un Kondor sau un Arado; ăştia s-ar fi năpustit asupra lor ca o pasăre de pradă. Facem un tur în jurul lor şi clătinam din aripi – mai mare cinste şi consideraţie nu le putem arăta – şi ne îndreptăm pe direcţia în care plutesc ei. Vedem ceva mai departe decît dînşii şi cercetăm marea din faţa lor, dacă nu-i pîndeşte cineva. Atunci ar hurui iarăşi lansatorul de bombe...

— Frumuşelule, îi dăm drumul?

— Bine, Puştiule, încep.

Îl rog pe băiatul de alături – e sergent şi-mi zice domnule – să aibă puţin grijă şi de partea mea şi încep ceremonia. Scot o tavă de bachelită, o acopăr cu un şerveţel de hîrtie, pe

şervețel aranjez tartinele cu brînză sau cu ce ne-au dat de data asta, torn în căni ceai fierbinte din termos şi duc totul în spate. Belinda, care urmăreşte toate pregătirile astea extrem de agitată, latră semnificativ şi aleargă cei cîțiva paşi alături de mine; doar n-o să mă părăsească. Bat respectuos în uşa de metal a turelei. Puştiul deschide, se uită la noi, la mine şi la Belinda, şi ne întreabă ce dorim.

— Prînzul dumneavoastră, domnule.

— Bine, pune-l aici.

Apoi hohotim amîndoi iar Belinda latră. Mîncăm, stăm de vorbă şi ne simțim bine. Puştiul duce mîna peste umăr, eu îi dau tartinele, el mestecă, spune o prostie şi priveşte în urma avionului. Priveşte fără încetare. Din turela din spate nu e permis să ieşi niciodată, numai dacă te schimbă cineva. Belinda capătă şi ea de mîncare şi, după aceea, lipăie o strachină de ceai cu lapte. Eu n-am nevoie, beau apă; o ținem în bidoane. În spate, lîngă direcție, Belinda are o cutie de tablă cu nisip; e învățată să se ducă acolo. Belinda e un cîine de aviație; toți spun asta. S-a obişnuit repede. Nu de mult încă, nu era, pe atunci...

— ...vă dau deocamdată drumul de la tratament şi vă urez mult succes, mai ales în timpul reconvalescenței. La următoarele intervenții chirurgicale vom trece de abia peste şase luni. Veți fi din nou chemat aici. Ați prefera un concediu de lungă durată sau un loc într-un sanatoriu? V-aş putea oferi spre alegere diferite locuri, de exemplu Devonshire sau sudul Țării Galilor.

— Nu, domnule, vă mulțumesc, în Devonshire nu vreau să merg iar în celălalt loc nici atît, acolo niciodată. Aş vrea să mă întorc la flotilă.

— La flotilă? Dar flotila dumneavoastră e operativă, ce ați face acolo? Sau v-ați gîndit la vreo funcție acolo?

— Am, domnule, funcția de mitralior de bord.

— Cum aşa, nu vă înțeleg. La dumneavoastră mitraliorii de bord acționează pe sol?

— Nu, domnule, aş vrea să zbor iarăşi.

— Să vă iasă din cap una ca asta! Să vă iasă din cap! Ce idee! Cum de v-ați putut gîndi la aşa ceva? Comisia noastră n-ar putea face o asemenea recomandare.

— Ba nu, domnule! Ar putea.

— Dar asta este imposibil, starea sănătății dumneavoastră e în momentul de față necorespunzătoare şi nici nu se poate ameliora ; doar nu vreți...

— Ce aviator era colonelul Bader, domnule!

— Bine, bine, asta-i o excepție, o excepție unică. Iertați-mă că subliniez faptul acesta, dar probabil ați uitat de vederea dumneavoastră.

— N-am uitat, domnule. Post a făcut înconjurul lumii cu un singur ochi.

Un moment e linişte; probabil am nimerit bine. S-au sfătuit, s-au sfătuit şi doctorul şef a început din nou.

— Recunoaştem, locotenente, unele dintre argumentele dumneavoastră. Ținînd cont de starea fizică în care vă găsiți, n-am fi fost niciodată de acord cu propunerea aceasta, oricît ați fi încercat să ne convingeți. Considerăm însă că şederea într-un mediu ambiant cunoscut ar putea avea un efect curativ din punct de vedere psihic şi de aceea ne-am hotărît să vă trimitem înapoi la flotilă. Gîndiți-vă însă că în război s-au schimbat multe în cinsprezece luni,- poate că nici nu vă vor primi aşa cum vă aşteptați. Mulți oameni nu vă cunosc absolut

deloc. Într-un asemenea caz, ştiţi, desigur, ce aveţi de făcut, nu-i aşa? La noi aveţi în permanenţă uşa deschisă.

— Vă mulţumesc, domnule. Cînd pot să plec, vă rog?

— Unde se află acum flotila dumneavoastră?

— Comandamentul apărării coastelor, domnule. Scoţia de nord în momentul de faţă.

— Bine, asta s-ar putea. Săptămîna viitoare trimitem un caz la Prestwtek; un american din flotila Eagle; veţi merge cu el. Ambulanţa va fi desigur mai potrivită pentru dumneavoastră; cu trenul ar fi foarte obositor şi pe urmă... Mda, ambulanţa ar fi mai bună.

— Da, domnule, vă înţeleg. Ambulanţa vă fi mai potrivită pentru mine, în ambulanţă nu călătoresc copii.

— N-o luaţi mereu aşa de strict. Înţelegeţi doar că prima impresie pînă vă cunoaşte cineva mai bine, pînă se obişnuieşte puţin cu dumneavoastră, prima impresie nu e... cum să zic... nu e întotdeauna cea mai favorabilă, mă înţelegeţi, nu?

— Vă înţeleg, domnule ,vă înţeleg pe deplin. Locotenentul Joubert se obişnuise cu mine, sora Henderson de asemenea, dar au plecat amîndoi.

— Ei, mai bine să lăsăm asta, s-a întîmplat, s-a întîmplat; e desigur foarte trist, nu mai putem repara nimic. Mă mir numai cum de a putut Henderson...

— Sora Henderson se obişnuise cu mine, domnule, mă înţelegeţi acum dumneavoastră pe mine?

— Vă înţeleg, tinere, vă înţeleg, doar nu sînt maşină. Oamenii sînt însă obişnuiţi cu normalul; ţineţi minte asta, normal în retribuţie, în distracţie, în înfăţişare, nu cu anormalul. Orice anormalitate trebuie să se reflecte într-un fel; asta-i de la sine înţeles. A fost o greşeală nefericită că atunci aţi ales tocmai Londra, că totul a fost pe nepregătite, că nimeni n-a putut fi avertizat dinainte cum să se poarte cu dumneavoastră; n-am putut să numim pe nimeni în acest scop. Altfel nu s-ar fi terminat aşa de rău; să ţineţi minte asta. Era nevoie numai de o pregătire, de nimic altceva.

— Îmi pare bine, domnule, că s-a terminat aşa, cu excepţia celor două vieţi pierdute, bineînţeles. În ceea ce mă priveşte pe mine sînt foarte bucuros. Orice fel de pregătire ar fi fost doar o înscenare. Acum măcar ştiu cu certitudine în ce situaţie mă aflu.

— Cred că nu e chiar aşa de rea; s-au îmbunătăţit o serie întreagă de lucruri. Încetul cu încetul începeţi să arătaţi iarăşi a om, locotenente, scuzaţi-mă că vorbesc atît de deschis. Lăsaţi-ne timp! Da? Credeţi-mă că nu vă vom uita, nici noi, cei de aici, nici naţiunea noastră,
doar luptaţi pentru noi.

— Vă mulţumesc, domnule, pentru grija dumneavoastră. Aţi făcut foarte mult pentru mine, şi ceilalţi de asemenea. Cît priveşte cealaltă problemă, eu am luptat pentru naţiunea mea.

— Bine, bine, puţină mîndrie nu strică, dar nu uitaţi că duşmanul vostru e şi al nostru. Orice victorie, obţinută de oricine, duce la înfrîngerea lui, nu-i aşa? Principalul e că sînteţi de partea care are dreptate, restul nu e esenţial.

— Ştiu, domnule, aveţi dreptate. Poate că într-adevăr nu ne veţi uita. Noi cel puţin nu vom uita niciodată; pentru mine Wellingtonul va însemna tinereţea mea, pentru ceilalţi

Spitfire. La revedere, domnule, şi vă mulțumesc, vă mulțumesc tuturor. O patrie nu ne-ați putut da, dar ceva asemănător a fost totuşi. La revedere!

Am mers prin partea de sus către Nottingham – pe undeva în dreapta se găseşte Peterborough – şi ne-am grăbit mereu spre nord. Şi Newcastle mi-a amintit de ceva, de zidul picților şi de Frank; pe Tyne tatăl său are un şantier naval. Taică-său îl suportă, zicea Puştiul, îl suportă cu toată filozofia lui. Ba îl mai şi arată rudelor.

La Prestwick americanul a coborît; va aştepta avionul pentru Labrador. Au procedat bine. De partea asta a oceanului oricum nu mai era bun de nimic şi poate că dincolo îi vor ajuta într-un fel. Va trebui să întreb pe cineva, cum se poate de fapt să-l ajuți pe unul fără mîini.

Belinda a scheunat puțin în timpul călătoriei? era primul ei drum cu maşina; dar s-a obişnuit repede. Şoferul, un om mai în vîrstă, mi-a explicat imediat – cică sexul frumos se obişnuieşte cu volanul mai repede decît cu făcălețul.

La flotilă am ajuns a doua zi seara; la birouri nimeni. Am rămas în maşină şi l-am trimis pe şofer să-l caute pe plutonierul Rogers. Puştiul fusese la mine la sanatoriu de două ori; el mi-o adusese pe Belinda de la Frank. Cunoşteam dinainte, din cele spuse de el, aerodromul pe de rost. Şoferul a găsit dormitoarele după descrierea mea, dar Puştiul nu era acolo; se pregăteau pentru un antrenament de noapte. Mi-am lăsat lucrurile în camera lui, i-am luat bicicleta şi m-am îndreptat spre locul de start. Belinda alerga după mine. Locul de start l-am găsit uşor, echipajul era deja în avion, se pregătea să pornească motoarele. M-am apropiat, cît am putut, de turela din spate. Mi-am îndreptat gulerul, mi-am scos ochelarii verzi şi am început să fac semne cu boneta. M-a recunoscut imediat? are nişte ochi de vultur. Într-o clipă a fost la fereastra laterală din fuselaj, s-a aplecat în afară şi eu i-am dat-o pe Belinda. Mie mi-a ajutat scărița mecanicilor pentru controlul motoarelor, m-am urcat pe ea şi apoi am împins-o ca să nu se agate de direcție. Cum au pornit motoarele, Belinda a început să scheaune şi a făcut o baltă, dar apoi s-a obişnuit. Am stat în aer cam o oră; după aterizare Puştiul a aşteptat întregul echipaj la geamul deschis din fuselaj. Primul a coborît George; n-avusese mult de lucru în seara aceea. Au început să discute Puştiul sus la geam iar George jos pe sol; unul cu capul plecat, celălalt uitîndu-se în sus.

— Ce te grăbeşti, nu-i aştepți pe ceilalți?

— Vreau să mă plimb puțin, Puştiule. Ştii că îmi place să fiu singur. Şi pe urmă mi s-a întîmplat un lucru ciudat, nici nu-ți spun ce.

— Ce s-a întîmplat? Nu putea să se întîmple nimic.

— Ba da, ştiu sigur. Cînd am venit la aterizare şi Frank a redus motoarele, am auzit dintr-o dată cum lătra în depărtare un cîine. Sînt credincios, Puştiule, ştii asta, însă nu sînt superstițios. Oar ăsta n-a fost un semn bun, n-a fost deloc. Şi ce-i mai rău e că şi Tommy a auzit lătratul; era la mine în cabină...

Am fost atunci pentru ei o mare surpriză, eu şi Belinda. De atunci, ori de cîte ori venim la aterizare, Belinda latră. Probabil se bucură că va ajunge pe pămînt. Altfel e însă un cîine de aviație, un cîine de aviație clasa-ntîi, iar de apă nu se teme absolut deloc.

23

Motoarele cîntă. Huruie încetişor. Împrejur e întuneric, sub noi cenuşiu, deasupra noastră albăstrui. Noaptea polară e lungă. Punctele acelea albicioase de jos sînt probabil sloiuri. Sus, pe cer străluceşte şi tremură, ca o perdea colorată, aurora boreală.

— Radarul către navigator: sîntem la nivelul Tromsdului.

— Navigatorul a înțeles. La paralela şaptezeci întoarcem.

Zborul de astăzi e deosebit de lung; e planificat pentru şaisprezece ore. Avem încă două rezervoare suplimentare în lansatorul de bombe; la decolare aveam două mii cinci sute de galoane.

— Comandantul către navigator: mențin o sută treizeci de mile.

— Navigatorul a înțeles. O sută treizeci de mile.

O sută treizeci de mile pe oră e viteza optimă pentru raza de acțiune maximă. Liberatorul va da, desigur, tot ce poate, Řeřicha îl va obliga la aceasta. Da, astăzi e cu noi maiorul Řeřicha, locțiitorul comandantului flotilei. A avansat repede, norocul a ținut cu el. De la Talbenny l-au chemat la cursuri de pregătire în Bahamas şi, cînd flotila a primit Liberatoare, a fost numit imediat instructor. Ar fi terminat cu gradul de căpitan, mai sus probabil n-ar fi ajuns, dar toată ierarhia s-a schimbat, pentru că pe Batchelor l-a înghițit Biscaia. I-au găsit într-adevăr testamentul în sertarul biroului şi în locul lui l-au pus pe Sheen. Apoi a căzut comandantul escadrilei şi ierarhia s-a schimbat iarăşi. Comandant a fost numit Řeřicha. Acum nu mai are echipajul său, zboară, în funcție de necesități, cu alții; îi conduce şi-i învață.

Deci astăzi e cu noi şi asta e o greşeală. O mare greşeală. Ori sînt aici eu, ori el, niciodată amîndoi în acelaşi timp, niciodată. S-a îmbolnăvit pilotul secund, Řeřicha a venit în ultimul moment. Eu însă n-am ştiut cine pilotează; în nici un caz nu m-aş fi urcat în acelaşi avion. Nu trebuia să zbor azi; îmi sînt permise numai trei zboruri pe lună. M-am strecurat în avion pe cînd încălzeau motoarele. Am calea mea de acces, fereastra laterală din fuselaj, şi o folosesc adesea. Doar n-o să stau pe pămînt cînd ceilalți sînt în aer. De altfel ce să fac pe sol? Cu ce să mă ocup? Nu-mi iau nici paraşută, ci numai vesta pneumatică; dar şi asta numai uneori. Ceilalți spun că îmi caut moartea, dar nu-i adevărat.

Vreau doar să-mi trăiesc zilele ce mi-au mai rămas, nu să supraviețuiesc. Vreau să le trăiesc din plin. Ce mi-a mai rămas de făcut? Sus mă simt bine, acolo nu se întoarce nimeni după mine; nu traversează nimeni pe trotuarul celălalt cînd mă întîlneşte ; nu mă trimite nimeni să mă ascund : atenție, repede, trec copiii! Zbor deci şi cînd nu sînt obligat. Zbor pentru că aşa îmi place. Oficial nu am voie ; doctorul e împotrivă. Sheen chiar a dat, din cauza mea, un ordin. Comandantul avionului trebuie să cerceteze, înainte de decolare, tot avionul şi să controleze numărul membrilor echipajului. Tocmai de aceea am fereastra laterală din fuselaj la care stă Puştiul sau alt mitralior şi mi-o iau pe Belinda şi mă ajută să mă sui. Tot aşa mi-a ajutat şi astăzi, dar nu trebuia s-o facă. Dac-aş fi bănuit măcar cine stă

astăzi la manşa întîia! Puştiul ar fi putut să-mi spună; ştie foarte bine ce e între noi doi, între mine şi Řeřicha. Oare a uitat? Eu nu voi uita niciodată. Am pentru asta motivele mele. Poate că nici nu sînt în stare să uit, doar încerc uneori să înțeleg, să-l înțeleg pe celălalt, dar să uit nu.

Motoarele cîntă. Belindei i-a fost frig azi. I-am dat toată porția mea de ceai cald şi de tartine cu friptură; eu n-am nevoie să mănînc. Antrenamentul de la spital mi-a ajutat; eram în stare să nu mănînc nimic zile în şir; trebuiau să-mi injecteze glucoza. Astăzi am şi eu ceva bun, ceva ce Belinda nu vrea şi pot să beau eu singur; o cutie cu suc de portocale. Şi mai am o pungă cu glucoza, o port mereu la mine. Punga e de celofan, glucoza nu se umezeşte, pot să iau cînd am chef.

Noaptea trece încet. Stelele clipesc ştrengăreşte şi aruncă scîntei. Ori poate sar scîntei de sub copitele cailor albaştri, de sub copitele lor de aur? Cercul polar, direcția aceeaşi.

— Am înțeles, mențin la două sute zece.

Două sute zece acum, două sute zece peste un moment, apoi iarăşi alte cifre. Liberatorul îşi întoarce botul, îl conduce Řeřicha. Acum zburăm în carouri, mereu pe lîngă coasta norvegiană; de-abia în dreptul Alesundului trebuie să întoarcem spre casă. Pentru navigator e un zbor dificil, dar Tommy se descurcă foarte bine. A fost aproape un an în Canada, la şcoala superioară pentru navigatori; acum e ofițer navigator pe întreaga flotilă. În general, noi alcătuim un echipaj bun. George e şi el ofițer transmisionist; a absolvit cursurile de la Cranwell. Fiecare a fost pe undeva, fiecare este cineva, fiecare va însemna cîndva ceva. Numai eu am fost în spital, astăzi nu sînt nimic şi cîndva o să fiu şi mai puțin. E drept aşa? Poate că da. Dreptatea e ceva elastic, se întinde după nevoi, se întinde singură ori o întind alții...

Belinda doarme; e acoperită cu căptuşeala combinezonului meu de vară. Precis nu-i este frig; se întinde. Oare ce visează?

E ora nouă dimineața. Treptat începe să se lumineze. Azi nu vorbeşte nimeni aproape deloc; nici măcar Frank. Poate că şi din cauza lud Řeřicha ori, poarte, din alte motive. După ce vom ateriza, ne vom schimba repede şi vom alerga la popotă. Astăzi ne va servi Sheen; sub crengile de vîsc se va dansa şi... De ce să-mi mai aduc aminte? Am pierdut, am pierdut pe toată linia ; a plecat de la mine. Trebuie să fiu recunoscător şi pentru clipa aceea scurtă; mi-a dat tot ce putea să-mi dea. Că nu e credincioasă, poate că asta nici nu e vina ei. A influențat-o mult mediul înconjurător, şi înfățişarea mea. Dar trebuia să plece singură, nu trebuia să mi-o ia el. N-am să-i uit asta niciodată. Şi felul cum arăt azi e tot din cauza lui. Şi viața asta de nimic e tot din cauza lui, toate sînt din cauza lui. Să le ajut altora să urce în şa, asta e soarta mea. Nu sînt un bun cavaler al cerului, nu...

— Sîntem în dreptul Alesundului, întoarcem la două sute treizeci.

— Am înțeles, direcția doi trei zero.

Prînzul e la ora unu; poate îl prindem. Al patrulea Crăciun în Anglia, al cincilea în străinătate. Oare cei de acasă pun şi pentru mine pe masă o farfurie goală? Şi mai trăiesc oare? Crăciunul de acum doi ani a fost cel mai frumos; l-am petrecut cu ea. Anul trecut am fost la mormintele în care dorm Mary şi Louis, cu domnul Burns; a venit după mine la sanatoriu. Iar anul acesta sînt deasupra apei, deasupra apei reci. Am decolat în seara de ajun, tocmai atunci cînd oamenii se strîng în jurul pomilor. Nu se putea face nimic; e război.

Submarinele navighează şi ele fără întrerupere, Řeřicha ar vrea să scufunde vreun submarin; ştiu asta, e ambiţios. Care militar n-ar fi? Toţi trebuie să fie, fiecare e cel mai viteaz, cel mai bun. Puştiul nu e ambiţios, dar Puştiul nu e militar. De fapt nici Frank şi nici George. Sheen e, şi încă mult. Ambiţia asta creşte cu funcţia; probabil că aşa e. Řeřicha are Crucea de merit a aviaţiei pentru zborul de la Hanovra şi, dacă ar scufunda un submarin, ar mai primi una. Orice militar vrea decoraţii, una, apoi pe a doua, pe a treia, niciodată n-are destule. Sheen ar vrea acum Ordinul pentru merite. Şi toţi ar vrea Crucea reginei Victoria; asta-i sigur. Dar ea se acordă greu, mai ales post-mortem; mai bine să n-o acorde nimănui din echipajul nostru. E totuşi mai bine să trăieşti cu ceva ciudat în loc de faţă, decît să te laşi purtat ca un erou, ca un erou mort. Şi cum e oare de fapt la nemţi? Ce fel de decoraţii au? Şi pentru ce luptă ei, tot pentru ţara lor? Unde e ţara lor? Unde are graniţele? Anul trecut pînă la Stalingrad, în vară numai pînă la Kursk şi acum şi mai aproape. Şi, odată, ţara lor va fi iarăşi mică, aşa cum trebuie să fie. Cine-i mînă acum? Poate tot Frederic cel Mare? Ce-i adună pe căpitanii de submarine în haite de lupi? Ce-i face să scufunde vase? Panglica de cavaler a Crucii de fier cu crenguţe de stejar? Sînt oameni curajoşi; la ce s-au pretat insă? Căpitane Prien, învingătorule de la Scapa Flow, cu ce te-ai ales? Unde e astăzi „Royal Oak” şi unde e „U—47”? Pe acelaşi fund al aceluiaşi ocean, acoperite de acelaşi nisip, cu aceiaşi peşti împrejur. Căpitane Prien, le plac peştilor ochii de om? Vedeai bine cu ei prin periscop şi totuşi ai fost atît de miop. De ce ai luptat atît, credinţa te-a împins? Şi George, ăsta care e la bord cu mine, e foarte credincios, Prien, dar cu smerenie, nu vrea să se joace de-a cruciaţii. Dac-al putea să vorbeşti astăzi şi să le explici oamenilor, desigur...

— Iarăşi a sărit dintr-o dată în sus, domnule, ca şi săptămîna trecută. Ia uitaţi-vă la ea, cum adulmecă şi nu se simte în apele ei.

— Belinda, ia să te văd. Tu nu eşti în apele tale? Şi ce te-a trezit, ce? Nici n-am observat că, pînă acuma, a dormit mereu.

— Dormea. A sărit ca muşcată de şarpe. Băiatul de la mitraliera cealaltă o mîngîie, încearcă să o liniştească. Belinda – nimic, e în picioare şi adulmecă.

— Tot aşa stătea, domnule, şi înainte de a ne ataca avioanele de vînătoare; exact la fel. Pot să vă împrumut binoclul, nu vreţi, să cercetaţi puţin partea dumneavoastră?

Ce să-i răspund? E şi mai tînăr decît mine; nu prea are experienţă. Deasupra Germaniei n-a fost niciodată, a făcut un curs de transmisionişti şi acum aşteaptă să se elibereze un loc de telegrafist şi, între timp, zboară ca mitralior. Îi fac bucuros pe plac; trebuie să-l liniştesc puţin. Belinda s-a speriat desigur prin somn; probabil fugărea un motan sau sfîşia o găină. Din cauza găinilor am avut neplăceri cu ea; am fost împreună la tribunal, i-au dat însă drumul fără amendă; a fost de ajuns să zicem că face parte din echipaj. Poate că a ajutat şi scrisoarea despre mine! Deere a trimis-o tribunalului. Nu vreau să fiu compătimit de nimeni, nu-mi place cînd sînt privit ca un infirm. Aş fi plătit o liră pentru Belinda, oricînd. Oricum, puţini se descurcă în justiţia engleză, am auzit că uneori te aşteaptă spînzurătoarea, dacă ai omorît o lebădă.

— Nu văd nimic; în partea mea e curat. Oare ce poziţie avem?

— Prima dată aveam casca conectată, domnule. Sîntem cam la o sută de mile vest Bergen. Vom întoarce către casă.

Sîntem aşa de aproape unul de altul, încît putem vorbi fără telefon. Pentru el e mai rău decît pentru mine; trebuie să mă privească în faţă şi să-mi vadă gura, dar s-a obişnuit deja. E băiat bun, de undeva din Yorkshire. Acasă au o fermă şi...

— Radarul către comandant: contact trei sute zece grade, la cinci mile.

Mă prăvălesc pe umărul stîng. Belinda se lasă pe podea. Liberatorul stă pe-o aripă. Maiorul Řeřicha ştie să zboare.

— Turaţia doi şapte!

De aici poate să iasă ceva; merg cu motoarele în plin. Cine-i manipulează pîrghiile? Frank ori mecanicul?

Dacă mai împinge puţin, într-un minut sîntem deasupra ţintei. Situaţia e promiţătoare. Chiar ecoul acela brusc de pe ecran poate uneori să însemne ceva. De-ar fi un submarin! Probabil chiar acum a început să iasă la suprafaţă...

— Lansatorul!

Hrrr, se ridică oblonul magazinului. Ce se va vinde astăzi, cine va cumpăra? Ei ori noi? În întreg avionul sună un claxon.

— Tipul cel mai greu, pentru ocean!

Ei, asta-i rău, nu trebuie să se termine în modul cel mal fericit. Tommy o face pe reporterul în faţă, cîndva tot aşa vorbea Puştiul. Dar atunci în faţa noastră era altă ţintă, Nürnbergul. Acum urmărim un submarin, cel mai mare pe care îl au nemţii, cu un deplasament de peste şapte sute de tone. Astea hoinăresc pe mare luni întregi, se întorc cînd li se descarcă bateriile. Căpitanii lor nu prea se scufundă, cel puţin în faţa unui singur avion nu, au pe bord tunuri cu tragere rapi...

— Trag în noi!

Tommy nici nu mai trebuia să spună asta, toţi îşi dau seama. Cel puţin cei care au făcut serviciul pe bombardiere. În faţă s-au auzit cîteva lovituri seci; metalul loveşte în metal.

— A ţipat cineva, domnule, aţi auzit?

Băiatul se apleacă spre mine, arată în faţă. Ce i s-a părut? La urma urmei se poate, dar acum avem altceva de făcut. Cum vom trece pe deasupra lui, ne vom apleca şi ne vom încerca norocul, ori eu ori băiatul din Yorkshire. Unul dintre noi îl va avea chiar dedesubt, imediat ce Řeřicha va începe atacul. Puştiul, în spate, va fi cel mai cîştigat; va vedea totul. Pe bord vor fi cam trei-patru; vor trage ca nebunii. Ori noi, ori ei; altă posibilitate nu există. Numai de s-ar fi legat bine băiatul ăsta, să nu cadă afară! Şi Belinda? Belinda e la picioarele mele, vor cădea pe ea cartuşele fierbinţi. Deocamdată îi dau pace, se teme, apoi am s-o înlătur cu piciorul; sper să mai am timp. Poate că nici nu voi trage. În faţă iar pocneşte ceva , cei de jos nu ochesc rău. Am si fost nimeriţi de cîteva ori şi noi încă nici n-am început, Řeřicha vrea-să fie sigur va coborî, poate, chiar pînă la suprafaţa apei. E bun pilot; trebuie să recunosc, iar comandant e excelent. Dur, dar excelent. Doar că noi doi nu trebuia să zburăm astăzi împreună, cu nici un preţ. N-am să uit niciodată ce mi-a făcut. Nicicînd n-am să-i mai port noroc, nu ţin la el, şi dînsul ştie şi mă evită. Lui n-am să-i mai aduc noroc, iar pe al meu l-am pierdut. Atunci, la Littleheaven i-am dat un trifoi cu patru foi, adus tocmai din Irlanda. Nu l-a vrut, cică eu am mai mare nevoie de el, să-l iau măcar pentru ultimul zbor. Am rîs de ea...

Belinda s-a ghemuit şi mai mult. Nici nu stiu dacă a scheunat; prin fata ferestrei au şuierat flăcări şi fum iar Liberatorul a săltat în sus. Rachetele! L-am nimerit! Iarăşi bate ceva în fuselaj; nu-şi vînd ieftin pielea.

În față latră mitraliera noastră. Tommy trage în ei din botul avionului. Acum i se alătură şi turela superioară; cei de pe submarin se vor lăsa, probabil, în curînd păgubaşi. Ar trebui să mai rezistăm puțin, trebuie să ajungem deasupra lor, să aruncăm bombele. Sînt reglate pentru adîncime; submarinul n-ar mai scăpa.

Motorul doi a tuşit şi nu mai funcționează. Doiul e pe partea mea, pot să-l văd. Elicea se dă peste cap, din motor țîşneşte o flacără. Belinda se înghesuie în piciorul meu. Sîntem la cîțiva metri de suprafața apei. Aici nu trebuie să ne temem de incendiu; e apă destulă pentru motor şi pentru noi toți.

Liberatorul se înalță bucuros; am aruncat totul dintr-o dată. Şi apoi... da, acum îl văd, e al meu! Apăs pe trăgaci aproape fără să ochesc. Secer. Mi se alătură Puştiul cu cele patru mitraliere ale sale. Nu pot să mă aplec îndeajuns; sînt legat şi, în plus, flacăra de la motor ajunge pînă aproape de fereastra mea. Puntea submarinului se goleşte, unii sar în apă, submarinul se scufundă pe jumătate, apa fierbe în jurul lui. Vrea să fugă!

Cinci plăcinte albe s-au umflat pe fața mării; toate pe lîngă vas. Se înclină puțin pe o parte, se îndreaptă iarăşi şi dispare încet în adînc. Dispare. Nu se lasă cu botul înainte, ca atunci cînd se scufundă, se duce tot dintr-o dată, în poziție orizontală,, ca un buştean plin de apă.

— Mitraliorul lateral către comandant; petrol pe suprafața mării!

Băiatul de lîngă mine nu inventează nimic ; văd şi eu băşica de aer. Şi mai plutesc acolo şi nişte obiecte probabil că au apucat să deschidă turela. Prea mare şansă n-au, nu. Ne vom întoarce, trebuie să fotografiem. Cum ne-ar crede altfel; au nevoie de poză. N-a fost deloc o vînătoare slabă; am pus mîna pe un submarin oceanic! A scăpat cineva? Şi care e situația noastră? În față au fost, probabil, multe lovituri în plin. De ce n-au stins motorul, că doar în cabina piloților mai erau doi în afară de Řeřicha : Frank şi mecanicul. Flăcările trosnesc. În imediata lor apropiere sînt rezervoarele de benzină. Ce fac acolo? De ce nu vorbeşte nimeni? Am întors. Revenim la pata uleioasă de pe suprafața apei...

Clipirea beculețului am observat-o amîndoi deodată; băiatul din Yorkshire şi cu mine. Belinda vede şi ea. Priveşte uluită, dar nu înțelege despre ce-i vorba. De două lucruri m-am temut: să nu văd luna plină pe cer şi lumina roşie, clipind. De lună nu mă mai tem, de-acum mi-e totuna, iar lumina roşie nu înseamnă nimic pentru mine. Lumina clipeşte, soneria de alarmă țipă cu intervale. Eu n-am să plec de aici. Nu mai am nici de ce trăi şi nici pentru cine. Ce repede s-a petrecut totul? La popotă, acum se aştern fețele de masă; poate că azi vor servi carne de curcan. Numai şaptezeci de secunde a durat totul şi am trecut de la viață la moarte. N-am să ies. Am să-l previn doar pe Puşti; sper că a observat şi el semnalul. Probabil că situația noastră este foarte gravă; mai ales pentru cei din față. Am luat foc. Telefonul nu funcționează. Nimeni nu poate să ne spună nimic. Ce să facem? Probabil, fiecare ce-i stă în putință.

Poate că încă n-a aflat. Ori i s-a întîmplat ceva? De ce au iese?

Mă lovesc de pereți, alerg în spate, spre turelă. Lumina roşie clipeşte, soneria țipă; prin dreptul geamului meu trece un fum negru. E prea tîrziu ca să se mai poată stinge. În definitiv,

sînt acolo trei. Desigur încearcă să facă tot ce e posibil; nu le-aş fi de nici un folos. În faţă e Tommy şi imediat, în spatele piloţilor alţii trei: George, operatorul radar şi mitraliorul de sus. Operatorul radar e priceput. A găsit imediat submarinul; probabil tocmai ieşea la suprafaţă. Ar fi fost mai bine pentru noi, dacă nu l-ar fi observat, de data asta.

Alerg la Puşti, către turela din spate. Ceva mi se încurcă printre picioare. Belinda! Nu poate să mă părăsească. Sărăcuţo, acum nu se va servi nimic. Acum e vorba de altceva. Probabil că cineva va căpăta de băut, va bea mult. Şi ce să fac cu ea? Doar n-am s-o ţin lîngă mine? Să-i spun băiatului din Yorkshire? Ce-am să fac, dacă nu va voi s-o ia? A venit după mine, după stăpîn, eu am băgat-o în nenorocirea asta. S-o împuşc?

Vom ateriza pe apă sau ce se va întîmplă? De ce nu vine nimeni din faţă? Ar trebui să ne ajute ; trebuie să intre şi ei în fuselaj. Unde sînt cu toţii? Băiatul din Yorkshire e tot singur în fuselaj; şi-a aruncat mitraliera şi acum o scoate pe a mea. Totul trebuie aruncat. Tot ce arc greutate; şi cutiile cu cartuşe, şi staţia de radio de rezervă, şi husele motoarelor, totul. Orice kilogram aruncat poate să menţină Liberatorul pe suprafaţa apei cu o secundă mai mult. De ce nu vine nimeni încoace? Nici operatorul radar, nici mitraliorul de sus. Unde sînt cu toţii?

Uşiţa turelei am spart-o cu securea; cu o toporişca de pompieri care era pregătită în partea din spate a fuselajului. Puştiul mi-a căzut pe spate în braţe, aşa cum i-am căzut eu altădată lui Tommy. Asta a fost de mult; nici nu mai poate fi adevărat. Doar faţa mi-a rămas pocită de atunci, altceva nimic. Puştiul are fruntea plină de sudoare şi geme. În timp ce îl tîrîi afară, ţipă: „Ori picioarele ori şira spinării”. De l-aş putea scoate măcar peste grinda direcţiei. După aceea merge mai uşor; îl pot ridica. Am destulă putere, Puştiul nu cîntăreşte aproape nimic.

Îl aşez sub fereastră, alături de sacul cu barca pneumatică. Doi saci, numerele cinci şi şapte, radio cu antena, totdeauna sub ferestrele laterale! E clar? Da, instrucţiunile vorbesc sec, e clar.

Trecem de pata uleioasă care se întinde pe suprafaţa mării. În jur valurile se joacă cu tot felul de obiecte. Sîntem foarte jos. Vrea să aterizeze? Clipirea a încetat, tot n-avea nici un rost, flacăra ajunge pînă la direcţie. Timp de pierdut nu avem. Dacă explodează rezervorul, aparatul se desface în aer. De ce nu vine nimeni încoace?

Oare cum va ateriza Řeřicha? Va reuşi? Ar trebui să aleagă spaţiul dintre două valuri ; altfel şocul va fi prea puternic. Posibilitate prea mare de alegere nu are. Va trebui să ia ceea ce i se va oferi. Dacă redresează prea repede avionul, se frînge fuselajul. Poate că George a mai apucat să transmită coordonatele...

Izbitura a fost bruscă; mai tare decît la aterizarea forţată pe sol. Cu toate că ne aşteptam la asta, abia ne-am ţinut pe picioare. Noi, mitraliorii, ştim să ne ţinem ; asta e hotărîtor pentru noi. L-am prins şi pe Puşti; n-a căzut.

La ferestre se arată o perdea de apă, umflată, şi în faţă şuieră ceva. Focul s-a stins, şuierul de asemenea. Dintr-o dată s-a făcut linişte... Doar plescăitul apei se tnai aude. Marea ne-a îmbrăţişat; are pieptul moale.

24

— Apă!

Băiatul din Yorkshire şopteşte. Şopteşte răguşit; îl înţeleg greu. Vrea să bea; Ceilalţi vor de asemenea. Ce să fac cu ei? Cum le-aş putea ajuta? Şi eu aş vrea să beau. Tare aş mai vrea să beau. Dacă aş avea măcar un pumn de apă. În spatele aerodromului nostru era o fîntînă, mică, cu apă cristalină, amenajată dintr-un trunchi vechi de stejar...

— Daţi-mi să beau!

Ce să-ţi dau să bei, băiete? Nu am nimic, absolut nimic, nici măcar o picătură. Vasul de tablă cu apă a căzut în mare, a strălucit de cîteva ori, cufundîndu-se, ca o nadă artificială de pescuit. Bidonul cel mare nici nu l-am mai scos din avion; era găurit.

— Ştii că putem să avem apă destulă, că puteai să bei şi tu? Ştii? Ne-ai găurit bidonul, înţelegi?

Neamţul dă din cap, înţelege. Sîntem o societate ciudată, sîntem şase. Băiatul din Yorkshire, Puştiul, eu şi doi nemţi, şi, în plus, Řeřicha. Stăm în cerc, cu picioarele îndoite, rezemaţi cu spatele de peretele bărcii. De fapt nici nu e barcă, ci doar o saltea pneumatică cu fundul plat şi marginile ridicate.

— Ia mai încearcă şi tu!

Sînt obosit, nu mai pot. Îi vîr în mînă, marinarului de pe submarin, cutia galbenă de tablă şi scot tija de sîrmă. Oricum, tot nu ne aude nimeni. Antena suspendată ne-a căzut în apă. Zmeul care o susţinea s-a desprins. Totul ne cade în apă. Totul. Probabil că şi pe noi ne aşteaptă aceeaşi soartă. Să le spun că totul e în zadar?

Marinarul învîrte, cu greutate, manivela dinamului. Pe capacul emiţătorului, lampa cu licărire de-abia clipeşte. Apăs răbdător butonul negru de cauciuc; îl apăs încet şi îndelung. În acest buton e toată nădejdea noastră salvarea noastră. Dar ce folos de toate eforturile, dacă nu avem antenă. Butonule, vorbeşte oamenilor din lumea întreagă, strigă-le nenorocirea noastră!

— Cîţi hertzi?

— Cinci sute de kilocicli, marinarule. Noi socotim în kilocicli.

— De ce tocmai atîţia?

— Lungimea de undă a semnalelor în caz de pericol, de pe vasele de transport. Înţelegi? De pe vasele pe care le scufundaţi.

Tace şi, cu capul plecat, învîrte manivela. E obosit. Nu pot să-l ajut, acum. Pînă adineauri am învîrtit eu. Mai sînt doar în stare să apăs pe buton; poate că îmi voi reveni.

sos cq 1 127 3 qth 100 mls w bergen sos...

Cum transmit o linie lungă de apel, lampa cu licărire începe să pălească şi emiţătorul lucrează prost. Învîrtim la manivelă de ieri; o jumătate de zi. Învîrtim numai doi: marinarul şi cu mine.

— Vreau să beau, daţi-mi apă!

Băiatul din Yorkshire vrea să bea, ştiu. Ceilalţi ar vrea şi ei, dar acum nu zic nimic, deocamdată nu zic nimic, Řeřicha încă nu şi-a revenit; doarme ţeapăn. Din cînd în cînd îi pipăi pulsul, îi deschid ploapele. Are ochi frumoşi, cu gene şi sprîncene. Dacă le-aş avea şi eu! I-au plăcut ochii lui? I-au plăcut? Puştiul şade fără să se mişte. Doar, din cînd în cînd, se vaită. Atunci Belinda ridică capul, se uită la el şi iarăşi se ascunde. Ea se simte cel mai bine dintre noi toţi am băgat-o în cojoc. Al doilea neamţ e în situaţia cea mai grea; e împuşcat în burtă şi agonizează. Astă noapte s-a zbătut şi a strigat, acum s-a mai liniştit. E încă tînăr, cam de vîrsta noastră. Cine i-a făcut gaura aceea în burtă? Pare că e de la o mitralieră de jumătate de ţol. Poate să fie a mea ori a lui Tommy. Săracul Tommy, a terminat-o repede. „Trag în noi”, au fost ultimele lui cuvinte. Apoi nu l-a mai auzit nimeni vorbind şi nici nu-l va mai auzi nimeni, nici la tabla de la şcoală. Copii, ecuaţia asta n-o pot rezolva; mă retrag. Nimeni din faţă n-a avut nici o şansă, numai Řeřicha a fost aruncat de şoc în apă. Din cabina piloţilor au fost de fapt aruncaţi toţi trei, dar pe mecanic şi pe Frank nici nu i-am mai scos, nu mai era nevoie. Arătau amîndoi groaznic, erau ciuruiţi de salve. Lui Frank de-abia i-am recunoscut faţa, îi lipsea maxilarul inferior iar în gît avea o gaură mare. Probabil erau amîndoi morţi, încă din timpul atacului. De aceea n-a stins nimeni motorul, de aceea n-a venit nimeni la noi, în spate, Řeřicha nu putea să facă faţă la toate. Ce nervi are omul ăsta! Să atace cu morţii lîngă el l Ori poate că tocmai de asta a atacat; a vrut să-i răzbune. Are noroc, nu-i nici măcar zgîriat. Probabil că, totuşi, îi port în continuare noroc. Probabil că are numai o comoţie cerebrală, a vomat. E greu să-mi dau seama după asta; am vomat cu toţii şi încă mai vomăm. Belinda a vrut să mănînce ce-am dat noi afară, a trebuit s-o lovesc. Peste tot e plin de resturi de mîncare; îngheaţă şi ne alunecă pe ele mîinile şi picioarele. Marinarul cel tînăr s-a şi urinat pe el, intestinele îi atîrnă, poate că ar trebui să-l...

— Vreau să beau, daţi-mi să beau!

Ce mă tot deranjezi, măi băiete, nu pot să te ajut, doar vezi. Ori nu mai vezi nimic; nu-ţi mai dai seama de nimic? Cînd ne ridică vreun val şi privesc spre pata uleioasă de petrol, văd cum se leagănă două corpuri: al lui Frank şi al mecanicului. Acum ne depărtăm oarecum de ei, dar astă noapte s-au ţinut mereu în urma noastră; nu voiau să se despartă de noi. Se simt, desigur, mai bine decît noi, mult mai bine. Şi cei din cabina din spate se simt mai bine, nu mai suferă deloc. A mai avut George timp să se închine? Liberatorul s-a scufundat imediat. Cum s-a întîmplat totul, aşa de repede? Doar schimbasem aproape direcţia spre casă şi deodată nenorocirea asta, sfîrşitul sfîrşitului, nimic nu ne mai poate...

— Un avion!

— Nu vorbi degeaba!

— Un avion, îl aud!

— Nu mai trăncăni şi învîrte, ne-ai găurit bidonul cu apă!

— Un avion, un avion, aud un avion!

Are oare dreptate? Nu are nimic pe cap, aude mai bine decît mine. Îmi smulg casca de pe cap, ascult...

— Un avion! Un avion! Puştiule, auzi, un avion! Belinda, avionul e aici!

Puştiul de-abia întredeschide ochii; nu răspunde. Probabil că are dureri îngrozitoare; nu pot să-l ajut în nici un fel. Dacă ne-ar găsi într-adevăr, ar mai putea fi salvat; asta-i sigur. Poate că şi marinarul cel tînăr cu gaura în burtă ar avea şanse; i-ar administra penicilină. Zgomotul motoarelor se aude pe sub plafonul jos de nori. Ce tip e oare? Liberator? Poate că e din flotila noastră; precis ne caută, încă de ieri. A mai apucat George să transmită coordonatele?

— Învîrte!

— Nu ne aude, doar nu e vapor.

— Învîrte, învîrte! Acum e pe aceeaşi frecvență. Apăs cu furie butonul; trebuie să scot sufletul din cutia asta; viață pentru mine şi pentru ceilalți. Acum totul depinde de mine, numai de mine. Ne vor auzi cei de sus? Sînt numai două motoare. Ce tip o fi?

— Ați transmis că v-am atacat?

— Nu ştiu, căpitanul ne-a trimis la tunuri şi pe urmă...

— Şi pe urmă a vrut să se scufunde şi pe voi să vă lase pe punte, şobolanul. Ați avut mare noroc, acum ați fi fost la fund cu el.

Poate că, totuşi, submarinul a anunțat. Atunci ar fi rău. Nemților le vine mai aproape din Norvegia decît englezilor. Desigur şi ei îşi caută oamenii. Oare ce tip să fie? După zgomot par a fi motoare în stea.

— N-a avut altă posibilitate, după aceea ne-ar fi căutat cu siguranță.

— Învîrte şi nu mai trăncăni. Învîrte! La ce v-ar fi fost bună căutarea lor, prostule? În apa asta rece n-ai fi rezistat nici o oră, pricepi? Vesta pneumatică nu ți-ar fi ajutat, ai noroc că te-am găsit.

— Mulțumesc, domnule locotenent.

— De unde ştii că sînt locotenent?

— Îmi dau seama, sînt de la submarine.

Cum poate să-şi dea seama? Desigur nici pe submarine nu e nimic plăcut; trebuie să fie o viață mizerabilă. Loc nu, aer nu, vara cald de te înăbuşi, iarna frig şi tot timpul frică; frică de ceea ce se întîmplă sus. Ce fel de avion să fie? Se pare că au schimbat de două ori direcția şi asta ar fi bine, au căutat în două direcții. Lampa mai clipeşte încă?

— Învîrte, marinarule, învîrte!

— Nu mai... pot... nu... iertați-mă...

— Învîrte, ne-ai nenorocit pe toți, ne-ai găurit bidonul de apă. Învîrte, altfel o pățeşti!

Ce se întîmplă cu mine? De ce întind mîna asupra lui? Mă port frumos cu toată lumea; niciodată nu procedez astfel. Tot nu l-aş lovi; de fapt ce vină are el? Am avut şanse egale, noi sus iar ei jos, şi s-a terminat remiză; nu altfel decît remiză. A avut noroc, ne-a doborît; noi în schimb am scufundat submarinul. De ce să-l lovesc pe el? Cine i-a făcut celuilalt gaura în burtă? Tommy ori eu? Motoarele huruie în continuare pe sub nori, dar parcă mai aproape. Coboară? Trebuie să învîrtă manivela, trebuie, altfel nu ne vor găsi...

— Vreau să beau!

Băiatul din Yorkshire geme doar; de toate celelalte a uitat.

— Învîrte, dobitocule !

De asta sînt aşa de rău, din cauza celorlalţi. Dacă avionul nu ne observă, mor toţi, toţi. Trebuie să apăs pe butonul negru, trebuie, nu pot să-l las. Totul depinde de mine. Şi de fapt şi de celălalt, de marinar. Depinde de amîndoi. Eu singur n-aş reuşi; n-aş putea să ţin şi emiţătorul, să învîrt şi manivela şi să apăs şi pe buton ; iar el singur de asemenea; nu cunoaşte alfabetul morse. Amîndoi trebuie să chemăm avionul, împreună.

— Mai rezistă, te rog, mai rezistă puţin. Priveşte uimit, nu crede că-i vorbesc lui, însă pricepe, învîrte manivela.

Ochii Puştiului rătăcesc nepăsători pe cer. Nu aude motoarele, nu ne vede, nu vede nimic... Iarba era încă verde, în coroana teiului bîzîiau albine şi caii se trăgeau la umbra pomului; aveau părul mătăsos, strălucitor, în depărtare clopotele băteau de amiază şi toţi se simţeau bine...

— Învîrte, ori te omor!

Da, de asta sînt rău, din cauza celorlalţi; m-am obişnuit cu ei, îi înţeleg; ştiu cît se chinuiesc. Nu mai poate, e gata să leşine. N-are însă voie să se oprească. Trebuie să învîrtă, trebuie să ţină manivela. Trebuie să ţină direcţia. Da, să ţină direcţia. Am ţinut întotdeauna direcţia, pînă la ţintă. Niciodată nu ne-am abătut: ori noi, ori ceilalţi; altă posibilitate nu exista. Am fost un echipaj bun, Řeřicha şi Frank şi Tommy, George, Puştiul şi cu mine. Cîte n-am trăit împreună! Unde sîntem acum; ce a mai rămas din noi? Nu ne-am abătut niciodată în faţa ţintei. Niciodată; ori noi, ori ei. Tertium non datur, elevi! E clar? Dacă cedăm acum, nu ne mai găsesc, nu ne mai găsesc niciodată. Trebuie să rezistăm, trebuie să apăs, el trebuie să învîrtă...

— E sub nori.

Vorbeşte cu greutate, abia îl înţeleg. Cine e sub nori? Despre cine vorbeşte? De fapt ce facem aici împreună, eu şi marinarul german? Cum am ajuns aici? În faţa mea e un neamţ, un neamţ viu; duşmanul meu. Am tras unul într-altul. De ce nu-l ucid? Am tras unul în celălalt iar acum şedem împreună, ne rezemăm cu picioarele unul de altul; el învîrte manivela şi eu apăs pe buton. Cum de ne înţelegem? E într-adevăr neamţ? E doar un om, un om obişnuit...

Aha! Avionul e sub nori. Acum pricep despre ce e vorba. Am căzut în mare şi ne caută avioanele; engleze şi germane. Oare cine ne va găsi? Cine ne va pescui? Marinarului poate să-i fie totuna; poate că ar prefera să-l găsească englezii; ar termina cu războiul Dar ce s-ar întîmplă cu mine, cu mine şi cu Řeřicha, dacă ne-ar pescui nemţii? Cu Řeřicha poate că nimic, încă nu şi-a revenit. I-am înfăşurat şi mîinile şi capul, dar picioarele vor începe să-i îngheţe în curînd; probabil că i s-a întrerupt circulaţia sîngelui. Dacă am fi salvaţi şi ar trebui să i se amputeze picioarele, ce surpriză ar mai fi pentru Patrice! A refuzat un mutilat şi i-a rămas altul. I-ar rămîne într-adevăr, n-ar pleca şi de la el? Cine a plecat o dată, va pleca mereu. De fapt Pavel n-are nici o vină; i-a plăcut, e normal. Plăcea tuturor; era frumoasă. Poate că atunci el i-a fost cel mai aproape, poate că i s-a destăinuit în întregime şi el a vrut s-o ajute. Poate că se şi iubesc; chiar mult. Cine ştie? Eu precis nu. Eu nu ştiu nimic şi nici nu mai vreau să ştiu nimic. Oare ea o fi ştiind că el a dispărut? De obicei se anunţă abia a treia zi; poşta face două zile pînă în Peterborough. Nu, deocamdată, scrisoarea n-ar fi putut ajunge. Ar fi cel mai bine, mai ales acum. Ce va fi oare, băiat sau fată? Probabil băiat, a dorit atîta să aibă un băiat. Precis va fi frumos, ca ea, şi curajos, ca el. Da, Pavel e viteaz şi te poţi

bizui pe el, te poți bizui fără rezerve. De fapt, e un om de treabă. Am ținut atît de mult unul la altul. Cum de mi-a putut trece prin cap, ieri, să nu-l scot din apă şi să stau la îndoială?... Din cauză că era leşinat, credeam că e mort? Nu. Desigur că nu. Frank şi mecanicul nu mai aveau nevoie de mine, dar Pavel avea. Recunosc un mort imediat, dintr-o privire; n-am stat degeaba atîta timp prin spitale. Mortul are în jur ceva ciudat, invizibil, dar îți dai seama de cum te apropii. Morții sînt părăsiți de suflet, de aceea apar bulbuci pe suprafața apei cînd se îneacă oameni. Ce bucuros aş fi dacă Pavel şi-ar reveni, dacă l-aş mai putea acoperi cu ceva, să-l învelesc ca pe Belinda!

Ce e cu avionul? Să trag rachete luminoase? Mai bine să le păstrăm. Precis ne vede, se învîrte pe deasupra noastă. Barca e de un galben viu şi în urma ei lasă o dîră de praf, care dă apei culoarea ocrului. Şi nu departe e marea pată de petrol, de pe suprafața apei. Chiar acum avionul e deasupra ei, o fotografiază, probabil. Avionul e un Warwick, englezesc, dar mi-e oarecum indiferent. Totul începe să-mi fie indiferent. Noi oricum nu vom mai scăpa de aici.

— Alfabetul morse, domnule locotenent.

Dau apatic din cap, urmăresc avionul; sub fuselaj clipeşte o lumină. Citesc, trebuie să mă întorc puțin după el. Am ştirea, dar ce să fac cu ea? Cui să i-o predau? Nici eu singur n-o cred; nu-mi fac iluzii. Belinda nici măcar n-a scos capul. Ea ar fi recunoscut imediat, dacă avem vreo speranță.

— Ce-a spus? Nimic deosebit. Ne vede; va transmite coordonatele noastre, va încerca să aducă un avion cu o barcă de salvare. Îți ajunge?

— Îmi ajunge, domnule locotenent, îmi ajunge. Nu demult am stat pe o plută trei zile.

— Unde a fost asta?

— Lîngă Azore.

— Cum ați ajuns acolo? Şi ce s-a întîmplat cu submarinul vostru?

— Ni l-au scufundat acolo. Ne îndreptam spre Barbados...

— Tancuri petroliere?

— Da.

Acum înțeleg de ce ține mereu capul plecat, de ce mă ascultă în aşa măsură. Se teme de mine; se teme de fapt de el însuşi. Se teme de mustrările de conştiință şi de conştiința sa; se teme de fețele arse. Tancurile petroliere şi torpilele, groaza şi strigătele de după aceea...

— Vasăzică ăsta n-a fost vasul vostru?

— Nu, se strecura prin blocadă, pe drum ne-a luat de pe plută.

— De unde venea?

— De la Kobe, domnule locotenent, avea pe bord wolfram şi chinină şi lăzi cu materiale; ceva pentru industrie.

— Prin Pacific?

— Da, e mai lung, dar mai puțin periculos. Trebuia să se oprească în La Palice, dar ne-au trimis la Bergen. Englezii pîndeau țărmul francez; aşteptau vasul „Alsterufer”.

„Alsterufer”? Asta o ştiu bine. A fost scufundat de cei din trei sute unsprezece. Dar de ce să-i mai spun? Oricum e prea tîrziu, pentru orice. Oricum nu ne vor mai găsi.

E după-amiază devreme, începe să se întunece, împart restul de glucoza. Noaptea va fi grea, foarte grea. Marinarul cel tînăr începe iarăşi să se frămînte ; trebuie să-l ținem. Băiatul din Yorkshire nu mai vrea apă, tace; doar din cînd în cînd se răsuceşte şi dă sălbatic din

mîini. Puştiul îşi revine şi iarăşi leşină; noi nici nu existăm pentru el. N-a luat nici un dram de glucoză; şi-a muşcat buzele. Pavel e cel mai liniştit; doarme într-una. Îi dau glucoză şi Belindei; are dreptul la ea. Nici nu mişcă în cojoc, se încălzeşte. Ea se simte desigur cel mai bine; toarte le judecă doar cu mintea ei de cîine. Cît voi trăi eu, va trăi şi ea.

— N-am mîncat prea mult, marinarule.

— Măcar ceva, domnule locotenent, măcar ceva. De-ar mai fi şi un pahar cu apă, un pahar cît de mic.

— Mai bine lasă asta. Ne aude cel de alături şi începe iarăşi.

— Asta nu va mai asculta multă vreme şi nici al nostru cu gaura în burtă.

— De unde ştii? Cum poţi să-ţi dai seama?

— Sînt de pe submarine, domnule locotenent.

— De data asta erai de mult pe apă?

— De abia începusem. Trebuia să merg pentru cinci luni... era al patrulea drum al meu. Păcat...

— Tot nu-ţi ajunge? Uită-te puţin la ăştialalţi; asta nu-ţi spune nimic?

— Îmi spune, vă înţeleg. Dar noi avem altă educaţie. În arma noastră nu poate servi oricine.

— Te cred, trebuie să aibă stomac pentru asta. Ai auzit de „City of Benares”? Mergea în Canada, avea pe bord copii. Dar „Empress of Britain”, doar nu transporta materii prime?

— Bine, domnule locotenent. Sînteţi de mult în aviaţie?

— De peste trei ani.

— Aţi zburat numai pe deasupra apei sau şi în alte părţi?

— Şi în alte părţi, marinarule, şi în alte părţi. Ştiu unde vrei să ajungi. Vorbeşte!

— Ce să mai vorbesc, doar mă înţelegeţi ce vreau să spun.

— Înţeleg, nu înţeleg, noi încercam să nimerim, pricepi? Asta care doarme alături şi care nu şi-a revenit...

— Asta nu-şi va mai reveni, domnule locotenent. Cum poate să spună una ca asta? Acum o clipă i-am ţinut lui Pavel mîna; îi simţeam pulsul. Trăieşte. Poate că se va mai trozi, poate că da. Oare nu pot să-l ajut în nici un fel?! Nu-l pot face să-şi revină? Cum ar suporta asta Patrice? Trebuie să se întoarcă la ea. Mai bine să rămîn eu aici, eu nu mai contez acum, dar el trebuie să se întoarcă. Trebuie. A făcut atîtea în războiul ăsta.

— ...care încă nu şi-a revenit, a fost comandantul meu, el căuta ţinta şi ţinea direcţia. Totdeauna se întorcea în foc; şi de cîte trei ori. Ai văzut vreodată cum se apără Valea Ruhrului?

— Am văzut, domnule locotenent, pot să-mi închipui activitatea dumneavoastră. Dar ştiţi cum se bombardează acum la noi? Cunoaşteţi expresia în valuri, nu-i aşa?

— O cunosc, marinarule, o cunosc, nu sînt de acord cu lucrul acesta. Aici ai dreptate, deplină dreptate. Dar cine a început, poţi să-ţi aminteşti? Ştim amîndoi geografie, şi încă bine. Varşovia, Rotterdam, Belgrad, Coventry şi alte nume nu-ţi spun nimic, marinarule? Cine a început, cine a vrut să şteargă de pe suprafaţa pămîntului oraşele celorlalţi?

— Vreau să beau, daţi-mi să beau!

Peste noapte a trebuit să-i ţinem pe băiatul din Yorkshire şi pe marinarul cel tînăr. S-au liniştit abia spre dimineaţă, amîndoi aproape în acelaşi timp; probabil au adormit. Cînd s-a

luminat, aveau fețele vinete şi pe buze spumă uscată. Peste zi i-am lăsat în pace, seara i-am aruncat în apă. Am împreunat mîinile deasupra lor, eu şi marinarul, dar prea mult probabil nu i-a ajutat; ne încurcam în rugăciuni. În barcă e acum mai mult loc iar Pavel şi Puştiul au picioarele înfăşurate. Marinarul a ieşit cel mai cîştigat; are o haină îmblănită; băiatul din Yorkshire nu mai are nevoie de ea.

A treia noapte a trebuit, în două rînduri, să-l prindem pe Puşti; voia să se ridice şi să plece. A strigat, a strigat înfiorător, iar cînd a tăcut a început să urle Belinda. Pustiul îi dădea uneori de mîncare, o lua la vînătoare; îl iubea.

A patra noapte s-au auzit motoare; nu erau departe. Am vrut să trag rachete luminoase; abia îmi mai mişc mîinilc, pistolul mi-a căzut în apă. Marinarul n-a scos nici un cuvînt; a făcut serviciul la submarine.

Acum e iarăşi lumină şi mă simt bine. Ciudat de bine. Prima dată am avut starea aceasta deasupra Kölnului, a doua oară în Alice, atunci cînd Pavel a aterizat numai cu mine şi a treia oară acum. Pavel nu va mai ateriza niciodată; nu şi-a mai revenit. Sîntem însă în continuare patru; pe ăştia doi nu i-am aruncat peste bord ; n-aş permite lucrul acesta; doar n-o să-mi părăsesc echipajul. De altfel nici nu i-am putea ridica ; nu mai avem putere. Puştiul are în continuare ochii puțin întredeschişi; se uită la noi ,1a mine şi la marinar. Marinarul nu spune nimic, nici eu. Ne-am spus totul, pentru mai mult nici nu mai avem timp; trebuie doar să mai aşteptăm puțin. Cine va rămîne ultimul? Eu ori marinarul? Probabil că Belinda; doarme mult. Dar are şi ea botul fierbinte şi ochii tulburi; din cînd în cînd scheaună încetişor.

Împrejur e ceață, vizibilitatea e slabă. Şedem tăcuți, marinarul şi eu. Veghez, dorm? Nu-mi mai îngheață picioarele, nici nu le mai simt. Care sînt ale mele, care ale lui Pavel? Foame nu-mi mai este, deloc, şi probabil nici sete; doar în gură îmi creşte ceva mare, mă înăbuşă. Marinarul arată rău, începe să se uite ca Puştiul alaltăieri, departe peste capul meu, departe.

Oare mă mai recunoaşte? Trebuie. Doar a făcut serviciul la submarine, are altă educație şi...

Belinda îşi scoate dintr-o dată botul afară, adulmecă, se zbate să iasă din cojoc şi se urcă cu labele din față pe trupul Puştiului; vrea să fie mai sus. Adulmecă mai departe, se întoarce, latră o dată, de două ori, slab, şi apoi începe să latre ca la iaz. Nu prea reuşeşte. În gît îi hîrîie şi i se zbate ceva, dar latră în continuare, latră. Vasăzică aşa va sfîrşi Belinda? Va sări în apă şi va înota după o rață? I-am dat să bea apă de mare; a fost desigur prea puțin; o fi turbat?

Poate că pe mine nu mă va muşca, nici pe marinar. Si dacă, ce-ar fi? Pentru noi nu contează iar pentru alții...? Latră, Belinda, latră şi înoată după rața ta, după cea din urmă...

*

Am stat mult timp la spital, marinarul şi cu mine. Ne-au dat drumul în aceeaşi zi; lui în lagăr şi mie înapoi la flotilă. Cînd va pluti pe Atlantic – prizonierii sînt trimişi în Canada – va căuta să vadă periscoape? Ne vom scrie cu Erich. Poate că războiul se va termina în curînd. Norvegienii care ne-au găsit fugeau de acasă, numai cu pîine şi cu apă; în mîini țineau vîsle, iar deasupra capului, în loc de pînză, aveau o bucată de cîrpă. Apa lor ne-a salvat, pe mine şi pe marinar. Şi eu am fugit cîndva de acasă, dar asta-i de mult...

Acum mă întorc iarăşi la flotilă, merg de la Wick pe lîngă Moray Wirth. Şoferul opreşte, l-am rugat eu, vreau să mă ridic, să pipăi cu picioarele pămîntul. Dinspre mare bate un vînt sărat, în apropiere e aerodromul Tain.

Decolează un Liberator. În semiîntunericul serii pare albăstrui. Din țevile de eşapament țîşnesc flăcări galbene. Se năpusteşte pe deasupra mea, urcă, pune cap compas spre nord, acolo unde navighează submarine şi străluceşte aurora boreală. În urma lui vine altul.

Stau şi privesc. Belinda priveşte şi ea. Mi-e frig, dinspre mare bate un vînt sărat. Aş vrea să mă întorc acasă.

Avioanele dispar. Copitele de aur ale cailor albaştri tropotesc înfundat în depărtare...

CUPRINS

